

॥ श्री ॥

रामदासी नित्यनैमित्तिक.

हैं,

बाबाजी अनन्त प्रभु, तेषुल्लकर.

यांनीं आपल्या,

“ श्रीहरिवरदा ” प्रिंटिंगप्रेसमध्ये छापिलें.

मुंबई.

सन १८९२.

किम्बत १२ भाणे.

अभंग छत्रमुखा०, भजन, अभंग.भजन, रविवार			
अभंग २ भजन व रामाची आरती, ऋद्धिरोचाची,			
संडोव्याची, कृष्णेची, व वेदाची आरती			२२
सोमवार व मंगळवार भजन			१०३
बुधवार व गुरुवार भजन			१०६-१०७
शुक्रवार व शनिवार भजन			१०८-१०९
अभंग ज्ञानपर			१११
वैराग्यपर व करुणापर अभंग			११४
भजनाचा उपसंहार व समर्थनिर्याणाचे अभंग			११६
विढा व शेजारती			१२०-१२१
श्रीरामनवमीची उत्साहपद्धति व कौल			१२२-१२३
नर्वाविधभक्तीचे अभंग			१२५
म्हाणी, पाठणा व ललितप्रकरण			१२६-१२७
पदसंग्रह			१२९
अभंगसंग्रह			१४२
दिवटा			१४२
पिंगळा			१५१
प्रश्नोत्तर अभंग			१५३
संक्षिप्तचरित्रसंग्रहकर्त्यांचे नांव सक मित्ती वगैरे			
समाप्त			१५७

श्रीरामदासी नित्यनैमित्तिक.

॥ प्रातःकाळीं चतुर्थमहरीं उठोन, हस्तपादप्रक्षालन करून,
रूपाळीं स्नानाची ती:-

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ प्रातःकाळीं प्रातःस्नान ॥ घडे केलिया
स्मरण ॥ महादोषांचें दहन ॥ महिमा गहन पुराणीं ॥ धृ० ॥ गंगा यमुना
सरस्वती ॥ कृष्णा वेण्या भागीरथी ॥ पूर्णफल्गु भोगावती ॥ रेवा
गौतमी वेतरणी ॥ १ ॥ कुंदा वरदा मादेश्वरी ॥ तुंगभद्रा आणि का-
वेरी ॥ गणिका तृप्ती मल्लप्रहरी ॥ दुरतें हरी जान्हवी ॥ २ ॥ काळी
कालिंदी किंकिणी ॥ कपिलायणी इंद्रायणी ॥ नलिनी आर्चिनी
धर्मिणी ॥ नाम्नपर्णी नर्मदा ॥ ३ ॥ मणिकर्णिका भोगावती ॥
ककुब्जती हेमावती ॥ सीता प्रयाग मालती ॥ हरिद्वती गंडिका
॥ ४ ॥ भीमा वरदा मंदाकिनी ॥ महापद्मा पुनःपुनी ॥ वज्रा वै-
ष्णवी कुमुदिनी ॥ अरुणा वरुणा नारदी ॥ ५ ॥ शरयू गायत्री स-
मुद्रा ॥ कुरुक्षेत्र सृवर्णभद्रा ॥ दाम ह्यणे पुण्यक्षेत्रा ॥ नानानद्या
गाविंदी ॥ ६ ॥

॥ भूपाळी रामाची २ ॥

राम आकाशीं पाताळीं ॥ राम नांदे भूमंडळीं ॥ राम योगि-
पांचे मेळीं ॥ सर्वकाळीं निष्ठता ॥ १ ॥ राम नित्य निरंतरीं ॥ राम स-
वाह्य अभ्यंतरीं ॥ राम विवेकाचे घरीं ॥ भक्तीवरी सांपडे ॥ २ ॥
राम भावें ठायीं पडे ॥ राम भक्तीशी आर्तुडे ॥ राम ऐक्यवर्षीं
जोडे ॥ मौन पडे श्रुतींभी ॥ ३ ॥ राम योग्यांचें मंडण ॥ राम भ-
क्तांचें भूषण ॥ राम आनंदाचा घन ॥ करी रक्षण दासांचें ॥ ४ ॥

॥ नंतर यथाधिकार संप्रदायी साधकानें, पुढील लिहिलेल्या
सगुण, निर्गुण ध्यानें, मानसपूजा, यांचा अंतरंग अभ्यास, अ-
थवा श्रवण मनन निरूपण करावें ॥

१ प्रात होतो.

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ सकल जीवां जीवन ॥ सकलिका समाना ॥
 त्रैलोक्याचें महिमान ॥ उदका पार्शी ॥ १ ॥ नदीचें उदक वाहन
 गेलें ॥ तें निरर्थक चालिलें ॥ जमी बांधोनि काढिलें ॥ नाना
 तिरीं कालवे ॥ २ ॥ उदक निगेनें वर्तविलें ॥ नाना जिनर्मी पीक
 काढिलें ॥ पुढें उदकाचि झालें ॥ पीक सुवर्ण ॥ ३ ॥ तैसैं हें आ-
 पुलें वय ॥ विवेकेंविण व्यर्थ जाय ॥ विवेकी ते यथान्वय ॥ स्व-
 हित साधिनी ॥ ४ ॥ नाना उंच आम्नफळे ॥ अंजीर ऊंस द्राक्षे केळे ॥
 नाना पिकें यत्नजळें ॥ निर्माण झालीं ॥ ५ ॥ तैसैं आयुष्य आ-
 पुलें ॥ विवेकें सार्थक केले ॥ कां जें शोधनि पाहिलें ॥ मारासार
 ॥ ६ ॥ गयात्रीपणें मूर्खपणें ॥ संमार्गांत दिसे उणें ॥ विवेकी जणें
 या कारणें ॥ स्वाहित करावें ॥ ७ ॥ इह लोक परलोक ॥ उभय
 लोकीं सार्थक ॥ शुद्ध ज्ञान शुद्ध विवेक ॥ यामि क्षणावें ॥ ८ ॥
 लोकीं संसार करावा ॥ नाना यत्नें आटोपावा ॥ लोकांमध्ये मि-
 रवावा ॥ पुरुषार्थ आपुला ॥ ९ ॥ कन्यापुत्रयोग झाले ॥ समर्थ
 सोयरे पाहिले ॥ ब्राह्मण्य विधियुक्त जालें ॥ स्वाहा स्वधा ॥ १० ॥
 लोक ह्मणती भलाभला ॥ पानें इहलोक साधिला ॥ पर लोकही
 आणिला ॥ पाहिजे मना ॥ ११ ॥ जेणें सकल निर्माण केलें ॥
 त्यास पाहिजे ओळखिलें ॥ मुख्य देवाम चकले ॥ त्यांस परलोक
 कैचा ॥ १२ ॥ मागील जन्म आठवेना ॥ पुढील कार्यें कळेना ॥ उ-
 गाव प्राणी अनमाना ॥ मध्ये पडला ॥ १३ ॥ तो अनुमान कामा
 नये ॥ अनुमानें कैचा जय ॥ पिंडब्रह्मांड ग्रंथान्वये ॥ विवेकें शोधा-
 वें ॥ १४ ॥ वेदशास्त्र पंचीकरण ॥ तेथें घालावें अंतःकरण ॥ बरें
 करावें विवरण ॥ प्रत्ययाचें ॥ १५ ॥ विधीनें सकल निर्मिलें ॥ वि-
 धीस कोणी निर्मिलें ॥ विष्णूनें सकलास पाळिलें ॥ विष्णूस पाळि-
 ता कोण ॥ १६ ॥ रुद्र सकलां संहारी ॥ त्यास कोण संहारी ॥ ऐसा

१. देवकार्य. २. पितृकार्य.

विचार अंतरीं ॥ बरा शोधावा ॥ १७ ॥ कर्ता देव बहु ह्मणती ॥
 त्याची कैची स्वरूपस्थिती ॥ मगुणनिर्गुण आदीं अंतरीं ॥ कैसा
 ह्मणावा ॥ १८ ॥ निर्गुणा नाही कर्तृत्वहेत ॥ मगुण तरी नाशवंत ॥
 पाकारणें मिद्धांत ॥ विवेकें पहावा ॥ १९ ॥ पुनर्जन्म नाही चुकलें ॥
 जन्मामयेवोनि काय केलें ॥ पुढें लिगाड लांबलें ॥ जन्ममृत्युचें
 ॥ २० ॥ अवचट नरदेह जोडला ॥ पुर्व पुण्यें प्राणियाला ॥
 विचार पाहिजे केला ॥ उत्तम गती ॥ २१ ॥ मागे केलें व्यर्थ गेलें ॥
 पुढें नाही अनुमानलें ॥ येणें कर्मां मळ झालें ॥ जन्ममृत्युचें ॥ २२ ॥
 ऐसें झालें न पाहिजे ॥ कोणें एकें स्वाहित कीजे ॥ परमेश्वराम पा-
 विजे ॥ ह्मणजे बरें ॥ २३ ॥ देवाचे मूर्छांत रहावें ॥ देवें निमिलें तें
 पाहवें ॥ नाना वैभव भोगावें ॥ देवा कर्मां ॥ २४ ॥ त्या देवास चु-
 कावें ॥ तेणें सर्वस्वाम मुकावें ॥ ऐसें न करावें तुकावें ॥ कर्तृत्व आ-
 पुलें ॥ २५ ॥ धुकटी उदकाचे लवणें ॥ पृथ्वी अंतरिक्षी धरणें ॥ हें
 मनृष्याचें करणें ॥ नव्हे सर्वथा ॥ २६ ॥ सामर्थ्य कळां येतें मना ॥
 देव पाहतां दिसना ॥ परंतु याची विवेचना ॥ पाहिली पाहिजे ॥ २७

मगुण ध्यान.

॥ श्रीरामसमर्थ ॥ आतां वंदीन कुलदेवता ॥ लीलाविग्रही भग-
 वंता ॥ जो संकटीं मांमाळिना ॥ आहे निजदामा ॥ १ ॥ एकवचनी
 एकबाण ॥ एकपत्नी अभंगठाण ॥ अजिंक्य राक्षसां निर्वाण ॥
 कर्ता समर्थ एक ॥ २ ॥ धार्मिक पुण्यपरायण ॥ शांत लाव-
 ण्य मुलक्षण ॥ जेणें त्र्यंबक परम कठीण ॥ भग्न केलें ॥ ३ ॥
 जो लावण्याचा जनक ॥ जो सौंदर्याचा नायक ॥ जो मार्तंड
 कुलदीपक ॥ चातुर्यनिधि ॥ ४ ॥ ऐसा राम राजीवनयन ॥ साधु-
 जनांचें भूषण ॥ त्या प्रभूचें ध्यान ॥ वर्णान हळुहळु ॥ ५ ॥ टव-
 टवीत रमाळ ॥ निमासुर्वद न वेरुदाळ ॥ लावण्य साजिरे केवळ ॥

१ मुंदर.

आनंदाचें ओतिलें ॥ ४ ॥ सुरेख झळता वेंकट ॥ सगळ सनेज
 नागापट ॥ नीट नेणाळलें ललाट ॥ तथें त्रिवळी ॥ ७ ॥ केशर ऊ-
 र्धाण्ड ललाटी ॥ बरी कस्तूरी दुबोटी ॥ सुरंग अक्षता त्रिपुटी ॥
 शोभायमान ॥ ८ ॥ रत्नजडित मनोहरें ॥ कुंडलें मकराकारें ॥
 श्रवण कोमळ भारें ॥ लंबित झाले ॥ ९ ॥ सुरंग लावण्य विचित्रा ॥
 कोमळ तीक्ष्ण पद्मपत्र ॥ तैसे आकर्ण विशाळनेत्र ॥ अधोन्मीलि-
 त ॥ १० ॥ अनर्घ्य रत्नें शुद्ध हेमी ॥ रत्नखचीत फांकती रश्मी ॥
 मयशा जेसा वर्षता व्योमी ॥ प्रकटे विद्युल्लता ॥ ११ ॥ तैसेच कि-
 रीटी तेजाळ ॥ पीत रक्त फांकती किळें ॥ विलेपन साहित्यें भाळा ॥
 प्रकाशलें ॥ १२ ॥ अभ्यंग केला चंपकनेलें ॥ कुरळीं गुंफिलीं
 फुलें ॥ तणें पगिमळें ओर्धलें ॥ मानम मधुकरांचें ॥ १३ ॥ तया कु-
 गुमार्चात वेधें ॥ रुंजी करिताती पटपटें ॥ अंतर्गळीं झुंकारावदें ॥
 प्रीतीने पांगूळती ॥ १४ ॥ दिव्यांवराचा चेपून पट्टा ॥ मस्तकी वे-
 ढिल्या लपेटा ॥ बरी नक्षत्रां ऐसा गोमटा ॥ घोंम मुक्ताफळांचा
 ॥ १५ ॥ नाना सुमनांचिया माळा ॥ मुकुटा वेष्टित घातला पाळा ॥
 विविध परिमळ आगळा ॥ नेतसे सुवायो ॥ १६ ॥ सर्वकाळ आनंद-
 बदन ॥ मंद हास्यें झमकती दशन ॥ कृपादृष्टी अवलोकन ॥ करी
 निजदासा ॥ १७ ॥ प्रवाळ बल्ली परम कठीण ॥ सुरंगची परि पा-
 पाण ॥ कोमळ अधर दृष्टांत हीन ॥ बोलों चि नये ॥ १८ ॥ कोपटि
 मदन मयंकें ॥ उपये नये श्रीमुख ॥ पूर्णत्वाचें पूर्ण वीक ॥ लाव-
 ण्यशोभा ॥ १९ ॥ चिबुक साजिरी हनुवटी ॥ मुक्तामाळा डोलती
 कंठी ॥ मुदीव दोर्दड वाहुवटी ॥ रत्नकिळ्या फांकती ॥ २० ॥
 शोभे विशाळ वक्षस्थळ ॥ उदरीं त्रिवळी सरळ ॥ तथें नाभी ज-
 न्ममळ ॥ चतुराननाचें ॥ २१ ॥ रत्नखाचित पदक गळां ॥ शोभती
 पुष्पांचिया माळा ॥ कटि प्रदेशीं मेखळा ॥ जघन सिंहाकृति ॥ २२ ॥

पीतांबर मालंगठी ॥ काम कागिली गोमटी ॥ सुद्रव्यांची
दाटा ॥ गर्जनी झणत्कारें ॥ २३ ॥ नानामुगंधपरिमळ ॥ सर्वांगी
उठी पातळ ॥ रुळे वैजयंतीमाळ ॥ आपादपर्यंत ॥ २४ ॥ करप-
ल्लवी रत्नभूषणें ॥ आजानुवाद वीरकंकणें ॥ कीर्तिमुखें सुलक्ष-
णें ॥ कंठें दंडी ॥ २५ ॥ आपाद पर्यंत पीतांबर ॥ न कळे जानु-
जंघांचा विचार ॥ चरणा व्रीदाचा तोडरू ॥ दैत्य पुतळे रुळ-
ती ॥ २६ ॥ गुल्फे वर्तुळ घोटीव निळी ॥ मुडीव बांकीं छळाळी ॥
अंदुलिंग रत्नें झळाळी ॥ प्रभा तयांची ॥ २७ ॥ पातळ पाउलें
कोमळें ॥ पदपल्लवीं दशांगुळें ॥ नखजेजेंचि उजळलें ॥ ब्रह्मांड
नेणां ॥ २८ ॥ कीं उगवल्या चंद्ररेखा ॥ तैमी शोभा दिसे नखा ॥
सुरंग वर्तुळ टांचा ॥ अरुणादया सांगित्या ॥ २९ ॥ तळवे सुरंग
सतेज ॥ ऊर्ध्वरेखा आर्ण ध्वज ॥ वज्र अंकुश तेजःपुंज ॥ पद्म झ-
ळाळी ॥ ३० ॥ ज्ञानमुद्रा सव्यदस्तां ॥ पाऊल मांडीवरी एकक्षि-
ती ॥ तथे पावली उत्तमगती ॥ अहल्या गिळा ॥ ३१ ॥ ऐंशी स-
र्वांगी मुंदर ॥ मांजरी मति मनोहरा राज वेष अतिमकुमार ॥ शोभे
सिंहासनी ॥ ३२ ॥ परिमळ द्रव्य उधळलें ॥ तें श्रीमुख रजवट-
लें ॥ सतेज फिरिटीचें जालें ॥ करी चित्त तेज मंद ॥ ३३ ॥ सकळ
वनितांचें मंडण ॥ परमलावण्य मुलक्षण ॥ जे कां अर्चानगर्भ-
रत्न ॥ विश्वमाता ॥ ३४ ॥ ते जानकी जनकतनया ॥ वामांगीं
शोभे मृदमाया ॥ दक्षिणें निकट मुवाह्या ॥ उभा लक्ष्मण ॥ ३५ ॥
भगत शत्रुघ्न लावण्यवाणी ॥ तैमाचि शोभे गदापाणी ॥ द्वाय-
मुखें सुरग्रीव वाणी ॥ बोलती परस्परें ॥ ३६ ॥ पित्यापरीस अ-
धिक गती ॥ जयावरी गयनाथाची प्रीती ॥ पुढें मम्मथ मारुती ॥
उभा कर जाहनी ॥ ३७ ॥ भगवद्दामाचें मंडण ॥ कपिकुळाचें मृष-
ण ॥ सकळ वानरांचे प्राण ॥ रक्षिले जेणें ॥ ३८ ॥ परम प्रतापें

आगळा ॥ दिसे जेसा पर्वतनिळा ॥ मिथु उडोनि आवलीळा ॥ जा-
 नकी शोधिली ॥ ३९ ॥ स्वयंभु सुवर्ण कामोटी ॥ उभा उदित ज-
 गजेटी ॥ आदरें मम्मसुख दृष्टी ॥ गघुनाथपदांबुजों ॥ ४० ॥ रत्न-
 जडित मनोहर ॥ दिव्य सिंहासन सुंदर ॥ वरी आरूढला पवित्र ॥
 राजा अयोध्येचा ॥ ४१ ॥ मेघडंबरें छत्रें चामरें ॥ देवहीं ढळती अ-
 पारें ॥ एका करीं शेषपात्रें ॥ सानिध उभे ॥ ४२ ॥ एक मुंगव च-
 चिंती ॥ एक विज्ञणे जाणविती ॥ उदकपात्रें एका हस्ती ॥ एक
 नावूलधारी ॥ ४३ ॥ स्वचित पादुका एका करी ॥ एक मुंगवेत्र-
 धारी ॥ उभे राहिले उभयद्वारी ॥ आज्ञा इच्छिती ॥ ४४ ॥ ऐसे अ-
 पार मेवकजन ॥ आपुलाले कामीं सावधान ॥ धूर्त तार्किक गु-
 णसंपन्न ॥ कार्यकर्ते ॥ ४५ ॥ स्वचित मंडप विशाल ॥ नीळ गोमेद
 पाच प्रवाल ॥ नानारत्ने पुंजाळ ॥ फांकती राजागणी ॥ ४६ ॥ चांदवे
 बांधिले विशेष ॥ मुक्ताफळांचे घोसा ॥ जेसे तारागणी आकाश ॥ लंग-
 ढले दिसे ॥ ४७ ॥ सुवर्णपोटरें स्वयंभु ॥ उभारिले मंडपस्तंभा ॥ रचना
 पाहतां मुल्भा ॥ अमरावतीची ॥ ४८ ॥ महाविस्तीर्ण मंडपा ॥ खणोस्वर्गा
 रत्नदीपा ॥ किरणें फांकती अमृषा ॥ बालमृषा ऐशी ॥ ४९ ॥ तया मंड-
 पाभीतरी ॥ दिव्यसिंहासनावरी ॥ बैसला शोभे कैवारी ॥ मृगव-
 राचा ॥ ५० ॥ वेष्टित ऋषींचा पाळा ॥ वेदाध्ययनघोष आगळा ॥
 संतमज्जनांचा मेळा ॥ ठार्यां ठार्यां ॥ ५१ ॥ गणगंधर्व विद्याधर ॥
 सनकादिंक नारद तुंबर ॥ भक्त पिळाले अपार ॥ जयजयकारीं ग-
 र्जती ॥ ५२ ॥ ब्रह्मचारी विरक्त तापसी ॥ ज्ञाने दिगंबर संन्याशी ॥
 मिद्ध योगीश्वर साधनाशी ॥ बैसले ठार्यां ॥ ५३ ॥ बैसले पंडित
 पौराणिक ॥ बैसले कवीश्वर अनेक ॥ बैसले प्रेमळ सात्विक ॥ साधु-
 जन ॥ ५४ ॥ बैसलीं ब्रह्मवृंद निर्मळें ॥ स्नानसंध्या आचारशीळें ॥
 धोत्रें पवित्रें सोजवळें ॥ लंबायमान ॥ ५५ ॥ योगवटे टिळे पाळा ॥

नाभीपर्यन्त रुच्छती गच्छा ॥ भाविक मात्त्रिक लीला ॥ परम धार्मिक
॥ २६ ॥ नाना उपकरणं देवतार्चनं ॥ चंचू गडवे दर्भासनं ॥ नामं मुद्रा
गोपीचंदनं ॥ साहित्यशोभा ॥ २७ ॥ एक देवतार्चनं करिती ॥
घंटा घणघणा वाजविती ॥ पुढें मांडून ध्यानमूर्ती ॥ ध्यानस्थ
झाले ॥ २८ ॥ एकी अंतरां गरुडव्रजा ॥ सांग मांडिली मानस
पूजा ॥ एक लाविती महजा ॥ अनुसंधान ॥ २९ ॥ एका मुखी ना-
मोच्चार ॥ प्रदक्षिणा नमस्कार ॥ नित्य नेम निरंतर ॥ करिती एक
॥ ३० ॥ एक एकांतामी गेले ॥ तेथे ध्यानस्थ बसले ॥ एक योगा-
भ्यामी भले ॥ अभ्यास करिती ॥ ३१ ॥ मुद्रा साधिती आसनं ॥
एक मंत्र अवर्तनं ॥ एक स्तोत्रें स्तुति स्तवनं ॥ अध्ययनं करिती
॥ ३२ ॥ एकी सांगिले अन्न ॥ एक करिती पयःपान ॥ एक ते पणें
सेवून ॥ राहिले योगी ॥ ३३ ॥ पुरश्चरणां एक तपी ॥ महासाधनं
साक्षेपी ॥ एक ते लावण्यरूपी ॥ योगाभ्यासं ॥ ३४ ॥ एक निरु-
पणा बेंसले ॥ ब्रह्मज्ञानी महाभले ॥ श्रोते वक्ते आनंदले ॥ आत्म-
बोध ॥ ३५ ॥ अद्वैतनिरूपणं दुल्लती ॥ उपनिषदें वेदश्रुती ॥ पदं
फोडानि वास्वाणिती ॥ महानुभाव ॥ ३६ ॥ एक ऐकती पुराणें ॥
सगुणमूर्तीचीं विद्वानें ॥ एक गाती अभिन्नपणें ॥ गुण सर्वोत्तमाचे
॥ ३७ ॥ वेदशास्त्रें संपन्न ॥ बेंसले करिती व्याख्यान ॥ श्रवण क-
रितां श्रोते जन ॥ संतुष्ट होती ॥ ३८ ॥ एक माथु ब्रह्मनिष्ठ ॥ सर्व-
साक्षत्वं वरिष्ठ ॥ एक ते मानसी तुष्ट ॥ संदेह नाही ॥ ३९ ॥ अन्वये
आणि वर्णितेक ॥ एक देही जाहले मुक्त ॥ एक मानिती अयुक्ता ॥
सर्व चर्चा ॥ ४० ॥ एक तत्वाविशोधन ॥ रुरी महाविचक्षण ॥ चतु-
ष्टयदेहावलक्षण ॥ ह्मणती आत्मा ॥ ४१ ॥ एक पिंडज्ञानवळें ॥
शोधिती अष्टदलकमळें ॥ एक घवनीचेनि मेळें ॥ मिळोनि जाती
॥ ४२ ॥ एक दृष्ट्यातें ह्मणती देव ॥ एकी देवचिकेला वाव ॥ एक

१ जें असतां जें असतें. २ जें नमतां जें नसतें

ह्मणती भाव ॥ भगवतीं अमावा ॥ ७३ ॥ एक ह्मणती मिथ्या माया ॥
 एक ह्मणती पाहिजे क्रिया ॥ एक ह्मणती भक्ति कोलिया ॥ पाविजे
 देव ॥ ७४ ॥ एक ह्मणती कर्म करावें ॥ एक ह्मणती वैराग्य धरवें ॥
 एक ह्मणती नाम घ्यावें ॥ सर्व काळ ॥ ७५ ॥ जे जे जेथे विश्वामले ।
 ते ते तेथेचि राहिले ॥ अनुभव वेगळाले ॥ सिद्धांत एक ॥ ७६ ॥
 ऐसे अपार साधुजन ॥ केलें अष्टावधा भजन ॥ आत्मरामीं साव-
 धान ॥ भक्ति नवाविध पावले ॥ ७७ ॥ नवमीं आत्मनिवेदन ॥ सायु-
 ज्यमुक्तीचें साधन ॥ एके स्थळीं समाधान ॥ पावती सर्व ॥ ७८ ॥
 असो ऐसा समुदाव ॥ महामंडपीं वसले सर्व ॥ सिंहासनीं देवराव ॥
 शोभत असे ॥ ७९ ॥ मुधापानें संतुष्ट जाले ॥ तैसे सर्व मिळाले ॥
 तंव ते हरिदास आले ॥ सर्वोत्तमाचे ॥ ८० ॥ देवा पुढें सावडे भक्त ॥
 गाती नाचती लज्जारहित ॥ देहभाव विसरीति चित्त ॥ सर्वोत्तमीं
 मिळाले ॥ ८१ ॥ कुशल गायक किन्नर ॥ नृत्य करती अपार ॥ तेजें
 वाढिलें राजद्वार ॥ पुढें रीघ न पावे ॥ ८२ ॥ टाळ घोळ मृदंग ॥ व-
 ह्मणीणे वाजती उपांग ॥ हरिदास मिळाले रंग ॥ तुंबळ लागले
 ॥ ८३ ॥ गर्जती मृदंग काहळें ॥ आनंदें गाती उसाळें ॥ क्षणोक्षणां
 धसर उसले ॥ रक्तस्वेत मृगंध ॥ ८४ ॥ साहित्य मृदंग टाळी ॥ स-
 र्वत्र वाजविती करताळी ॥ क्षणोक्षणां नामकळाळीं ॥ गर्जती सर्व
 ॥ ८५ ॥ रुळती मकर्यांचिया गळां ॥ जाई जुई चंपकमाळा ॥ नाना
 सुगंधपरिमळा ॥ कर्दम जाहला ॥ ८६ ॥ पताका गरुडटके अपागा ॥
 तणें अच्छादिलें अंबर ॥ मेघढंबरें मनोहर ॥ थडकती ठायीं ठायीं
 ॥ ८७ ॥ पूर्णचंद्राकार छत्रें ॥ त्राहाटळीं चित्र विचित्रें ॥ गरगरां
 फिरती अपारें ॥ नानावर्णे ॥ ८८ ॥ माही निशाणें तळपती ॥ दाढा
 विकराळ झळकती ॥ डोल पहातां धरकती ॥ रोमांच आंगां ॥ ८९ ॥
 बहु दाटती सूर्यपानें ॥ फटफट वाजती निशाणें ॥ वाद्यें गर्जती

त्राणें॥दीर्घस्वर्गे॥९०॥टाळमृदंग शंस भेरी॥ वाद्यें वाजती अंवरी॥
 नानावाद्यांची भगवरा ॥ गर्जती डंके ॥९१॥ ध्वज फडकती प्रचं-
 ड ॥ वाद्य वाजती उदंड ॥ तेणें घांपें ब्रह्मांड ॥ संपूर्ण झालें ॥९२॥
 नाना रत्नांची फांकली प्रभा ॥ तेणें डारवल्ली सकळ सभा ॥ लाव-
 ण्य लाजली शोभा ॥ देखोन ते काळी ॥९३॥ झाली अत्यंत दा-
 टणी ॥ तेणें होतसे मंडपचमणी ॥ उभे वारिती वेत्रपाणी॥सभा घ-
 नवटली ॥९४॥ सर्वे ही टकमकां पाहती ॥ पडली देहाची आंती॥
 सकळिकांच्या मनोवृत्ती ॥ वेचल्या रामचंद्री ॥९५॥ वदती वक्ते
 अनुभवाचे ॥ मस्तक डोलती श्रोत्र्यांचें॥तल्लीन सादर सर्वांगाचें॥
 श्रोत्र केलें ॥९६॥ दिव्य सिंहासना गमचंद्र ॥ परमप्रतापी नरेंद्र ॥
 सम्मुख उभा भीम कर्पाद्र ॥ वज्रदेही॥९७॥देवास आरती आरंभि-
 ली ॥ सकळ सभा गडवडली ॥ असंभाव्य वाद्यें लागली ॥ मर्षादे
 वेगळी ॥९८॥ रत्नदाप हंपतायी ॥ नीरांजनें लक्षकोटी॥थाटें चा-
 लली दाटा ॥ असंभाव्य झाली ॥९९॥ दीप लागले अपार ॥ वं-
 दाळ जळती कर्पूर ॥ स्थळोस्थळीं मनोहर ॥ रंगमाळा शोभती ॥
 ॥१००॥ चंद्रज्योतीचें उमालें ॥ तेणें दिशाचक्र दवळें ॥ पूर्णचंद्र
 तयें वेळें ॥ गहाटलें जेमे ॥ १ ॥ घूमर उडवळें अपार ॥ तेणें दवळ-
 लें अंबर ॥ ॥ मुखें तेजवटली थोर ॥ उत्साह झाला ॥ २ ॥ सकळ
 वाद्यें एकवळा ॥ नामघोषगजर आगळा॥आवळादिळें भृमंडळा॥
 घूमरें तेणें ॥ ३ ॥ रत्नांकळा भृमंडळी ॥ मुक्तें झळकती अंतर्गळी ॥
 सप्तरंग सभापंडळी ॥ उमटते झाले ॥ ४ ॥ रामाचनि स्वामीपणें ॥
 मी ब्रह्मांड मानीं ठंगणें ॥ त्रिलोक्यही वाटे उणें ॥ महिमा वर्णितां
 ॥ ५ ॥ राम सर्वांगें मृदंग ॥ राम करुणेचा सागर ॥ दीना अनाथां-
 चा उद्धार ॥ श्रीराम कवी ॥ ६ ॥ राम जीवींचा जिव्हाळा ॥ राम
 मनींचा कांवळा ॥ राम जाणें अंतर्कळा ॥ निजदासांची ॥ ७ ॥ राम

पुण्यपगयण ॥ गम त्रैलोक्याचा प्राण ॥ रामें दास बिभीषण ॥ चि-
 रं जीव केला ॥ ८ ॥ राक्षस केले देशधडी ॥ देव सोढिले तेहतीस को-
 ढी ॥ गज्यां स्थापिले आवडी ॥ शरणागत ॥ ९ ॥ राम सुरवरां को-
 वसा ॥ गम मंडन सूर्यवंशा ॥ राम जप भवानीशा ॥ सत्प्रचीति रा-
 मनामें ॥ १० ॥ ॥ नामें तरले पापाग ॥ नामें पतित पावन ॥ नामें
 मुक्त विश्वजन ॥ शिवाचे उपदेशें ॥ ११ ॥ शुक्रमिमें रामवाणी ॥ ह्य-
 णतां पावन कुंठिणी ॥ अंतकाळां सकळ प्राणी ॥ रामनामें उद्धर-
 ती ॥ १२ ॥ हो कां ज्ञाने विरक्त भक्त ॥ हो कां साधु जीवमुक्त ॥
 हो कां भाविक साबडे भक्त ॥ नामें विण वृथा ॥ १३ ॥ सकळां म-
 ध्यें थोर ॥ तो नाम जपे शंकर ॥ तेथें मानव किकर ॥ बापुडें किनी
 ॥ १४ ॥ नामें होय चित्तशुद्धी ॥ नामें तुटे देहबुद्धी ॥ नामें होय का-
 र्यामद्धी ॥ निर्दिध्यामें ॥ १५ ॥ नामें स्वाहित फाव ॥ नामें निश्चया
 दृढावे ॥ नामस्मरणें शीघ्र पावे ॥ देवाधिदेव ॥ १६ ॥ ऐमें हें राम
 नाम ॥ परमगुह्य विश्रामधाम ॥ मंथान काढिलें वर्म ॥ शतकोटींचें
 ॥ १७ ॥ साबध एका श्रोते जन ॥ परम गुह्य महागहन ॥ नाममात्रें
 होत दहन ॥ पापराशि ॥ १८ ॥ यदर्धी जो संशय धरी ॥ तो महापापी
 दुराचारी ॥ त्यासी प्राप्त यमपुरी ॥ विकल्पें होया ॥ १९ ॥ इति मगुण
 ध्यान समाप्त ॥ श्रीरामचंद्रार्पणमस्तु ॥ शुभंभवतु ॥ श्रीरामसमर्थ ॥

॥ निर्गुणध्यानप्रारंभः ॥

॥ श्रीरामसमर्थ ॥ जेथून निर्माण विद्या ॥ तेथें विद्या ना
 धविद्या ॥ ऐक्यरूपें तया आद्या ॥ नमीन भावें ॥ १ ॥ जे नि-
 राकारी जन्मली ॥ जन्ममूळा प्रवर्तली ॥ इच्छाद्रुमा धांवली ॥
 उभयभागी ॥ २ ॥ जेथें भंगपणें हेत ॥ तें माया नसतां निर्वात ॥ तया
 निर्वाताचा मांत ॥ सद्गुरुस्वामी ॥ ३ ॥ तया सर्वांचें नमन ॥ तैस च
 संत सज्जन ॥ आतां आठवूं ध्यान ॥ सर्वोत्तमाचें ॥ ४ ॥ असंमामी

घडे संग ॥ आकाशीं उमटे तरंग ॥ तरी अभंगासी भंग ॥ वर्ण शके
॥ ५ ॥ अघटित ही साक्षेपें ॥ घडे स्वामीचे प्रतापें ॥ जैसा अयोध्ये-
चे नृपें ॥ मिधु पालाणिला ॥ ६ ॥ तैसी मदुरुकृपा ओल ॥ तेथें मुके-
पणाचे बोल ॥ खुणे बुझतां मखोल ॥ अर्थ लाभे ॥ ७ ॥ तथा ला-
माचेनि गुणें ॥ जालें ब्रह्मांड ठेंगणें ॥ सद्वृत्तकृपास्फुरणें ॥ वाचा
बदो लागे ॥ ८ ॥ सहजस्थिति न मोढे ॥ जोडलेचि मागुतें जोढे ॥
गिघत ठायीं पवाडे ॥ निःशब्द शब्दु ॥ ९ ॥ तपे विद्येचें रत्न ॥ न
जोडे केलिया प्रयत्न ॥ तें श्रवणें जोडे यत्न ॥ केला पाहिजे ॥ १० ॥
जें पुरुष ना प्रकृति ॥ जें मूर्ति ना अमूर्ति ॥ जेथें श्रुति स्मृति ॥ नि-
वांत जाल्या ॥ ११ ॥ दृश्य कुळांतें पाळित ॥ अणोनि नामें कुळदै-
वत ॥ दृश्या वेगळें स्वतंत्र ॥ आपण आहे ॥ १२ ॥ तो हा जाणिजे
आत्माराम ॥ सगुण निर्गुण पूर्णकाम ॥ जयाच्या स्वरूपाचा नेम ॥
न कोळे सर्वथा ॥ १३ ॥ जैसे कर्पूराचे भंभाळा ॥ नेमून सांगणें बाणक-
ळ ॥ ज्ञातेपणाची पुष्पावळ ॥ आत्माराम वर्णिली ॥ १४ ॥ परंतु
पाचे कृपेस्तव ॥ मीपणाचा पुमे ठाव ॥ न बदोन वक्तृत्वभाव ॥ स-
हजचि आहे ॥ १५ ॥ बोलत असतां न बोलणें ॥ हे खूण जयासी बा-
णे ॥ तेचि श्रोते वक्ते शाहाणे ॥ स्वहितविषयीं ॥ १६ ॥ आतां व-
र्णान रामराव ॥ जो शंकराचा अंतर्भाव ॥ त्याच्या स्वरूपाकडे घां-
वायेतली मन ॥ १७ ॥ रत्नस्वचित पादका ॥ जेथें खुटती आशंका ॥
जया पामोनि विवेका ॥ पुढें गीय नाही ॥ १८ ॥ पादुकांमध्ये वि-
वेकवळ ॥ करी असंभाव्य तुंचळ ॥ जैसे उण्या मध्ये जळ ॥ हे-
लावूं लागे ॥ १९ ॥ जैसे द्वैत आहे तों वरी ॥ विवेक नाना युक्ती
करी ॥ अपार तर्क नाना परी ॥ आणून दावी ॥ २० ॥ मीनाचें
चाळकपण ॥ जेव ते जळ आहे संपूर्ण ॥ जळ सांडिता आपण ॥
मृत्यु पावे ॥ २१ ॥ तैसी द्वैता पैली कडे ॥ विवेकाची हाव मोढे ॥

मीना मागिं मरडे ॥ अक्षोभ जळीं ॥ २२ ॥ पद प्राप्त झाल्या
 वर्ग ॥ विवेकाची केशी उगी ॥ निवृत्तीनियां माघारी ॥ वृत्ति मु-
 रडे ॥ २३ ॥ निज पदीं विवेकामी ॥ मार्ग फुटेना जावयामी ॥ पद-
 पादुकांभीमी ॥ आनंद पावे ॥ २४ ॥ जेथें मीपण सोडिती ॥ स-
 ज्जन पुढें पवांडती ॥ जाणीव सोडूनियां श्रुती ॥ गौप्य झाल्या
 ॥ २५ ॥ जेथें अत्यंत सांकडी ॥ मन संगती सोडी ॥ तर्क जाणीव
 वापडी ॥ उभी च विरे ॥ २६ ॥ वेद जाणोनि मौन धरिलें ॥ तें
 अनुभवा आलें ॥ अनुभवामि अनुभविलें ॥ अनुभवे विण ॥ २७ ॥
 जो मार्ग परम कठीण ॥ न चले भोयाळें वीण ॥ स्वामिविरहित
 कोण ॥ पावो शके ॥ २८ ॥ जेथें नांव रूप हें झड ॥ आनंद आनंदी-
 बुड ॥ जेथें निःशेष फुंज माडे ॥ निज मुखाचा ॥ २९ ॥ जेथें विषय-
 मुख आटे ॥ आनंद प्रकटोनि तुटे ॥ जेसा कर्पूगदीप झटे ॥ उज-
 लांनि मुरे ॥ ३० ॥ पदा ऐली कडील गोष्टी ॥ जेथें पडली विवेक-
 दृष्टी ॥ विवेकवळें तर्क वेष्टी ॥ सीमा पादुकांची ॥ ३१ ॥ रामनिज-
 पदीं दृष्टी पडता ॥ केचा उरेल वर्णिता ॥ जयाम वर्णां तत्त्वता ॥
 तां चि आपण ॥ ३२ ॥ निवांत विश्रांतिस्थळा ॥ उभा विराला ब्रह्म-
 गोळ ॥ निर्मळ स्वरूप निखळ ॥ कोदाटलें ॥ ३३ ॥ अवघें तें चि उ-
 दंड ॥ वाटे बुडालें ब्रह्मांड ॥ अंधार तुटला निविड ॥ रामरूप प्र-
 कटलें ॥ ३४ ॥ वर्णितां रघुनाथचरण ॥ अद्भुत भामलें निरूपण ॥
 वाटे परंतु परम हीण ॥ पदीं न साहे ॥ ३५ ॥ पदा पासांनि सा-
 कार ॥ स्रष्टि झाली चराचर ॥ तें चि ध्यान मनोहर ॥ वर्णान आतां
 ॥ ३६ ॥ निजपदीं नाम ठेविलें ॥ तीं माजिरीं दोनी पाउलें ॥ जेथें
 मुनि रंगले ॥ अनुभवे ॥ ३७ ॥ मोक्षध्वज उध्वरखा ॥ ते मायुज्य-
 मुक्ति देखा ॥ वज्र तें अंकुरसुखा ॥ अंकुश शोभे ॥ ३८ ॥ निजमु-
 खाची नवाळी ॥ तें पदीं पद्य झळाली ॥ दिव्य चक्षूची न्याहळी ॥

दिपोनि ठेली ॥ ३९ ॥ ज्ञानसूर्यवाद्यप्रभा ॥ ते टांवांची दिव्य शो-
भा ॥ गुल्फ नीळ तेणें नभा ॥ नीळिमा आली ॥ ४० ॥ पदीं पद म-
हानुभाव ॥ ते पदाचे पदपल्लव ॥ साजिरे शोभती लाघव ॥ यु-
क्तीचें राहिलें ॥ ४१ ॥ शून्यत्व नखाग्रें फेडिली ॥ सजीव सतेजें
उरली ॥ पाहों जातां दिसें विवली ॥ स्वरूपस्थिति ॥ ४२ ॥ निज-
पदापि निवृत्तिगंगा ॥ निघाली भवनापभंगा ॥ श्रवणें निववी जगा ॥
सज्जनसंगें ॥ ४३ ॥ विशाळ ओघ प्रकटला ॥ तिहीं लोकीं प्रकटला ॥
मुमुक्षुउपेगां आला ॥ ओंकार भगीरथ ॥ ४४ ॥ तये गंगेसी भावा-
र्था ॥ मननें स्नानें करिती ॥ ते सायुज्यता पावती ॥ निदिध्यासें
॥ ४५ ॥ तये गंगे तीर्गे स्वानंदें ॥ मिळालीं ब्रह्मवृंदें ॥ स्नानें अद्वैत
बोधें ॥ वड्या देती ॥ ४६ ॥ अनंतजन्मांचा मळ ॥ क्रिया पाळदे
तत्काळ ॥ ऐसें पवित्र गंगाजळ ॥ कर्णद्वारें सावती ॥ ४७ ॥ जया
प्रत्यही स्नान घेडे ॥ दिवसेंदिवस मळ झडे ॥ अभ्यंतरीं कैवल्य-
पद जोड ॥ मननें करोनी ॥ ४८ ॥ वामनावस्त्र मलिन झालें ॥ प्रपं-
चसंगस्नेह लागलें ॥ तें असंगजळें धुतलें ॥ शुद्धता पावे ॥ ४९ ॥
ब्रह्मनिष्ठा ते चि वस्त्रें ॥ प्रत्यही क्षाळिती धोत्रें ॥ ह्मणोनि तीं परम
पवित्रें ॥ सर्वकाळ ॥ ५० ॥ जरी झाला थोर बाह्मण ॥ केढें पाहिजे
क्षाळण ॥ क्षाळण न करितां मलिन ॥ असंगळ ॥ ५१ ॥ अहंतेचे
हांग पडले ॥ बहतांचे निघोनि गेले ॥ प्राणी शुद्धत्वं पावले ॥ अक्ष-
यपद ॥ ५२ ॥ एक स्नान करिती ॥ परिमळ ठावती ॥ ऐशा स्नानें
फलश्रुती ॥ होणार नाही ॥ ५३ ॥ जे संसारउपणें पोळले ॥ ते गं-
गाजळें निवाले ॥ परम विश्र्वांत पावले ॥ सन्मंगें शीतळ ॥ ५४ ॥
जे असंतप्त संसारी ॥ ते मळीण वेंसले भीतरी ॥ हुडहुडी अंगावरी ॥
महामोहाची ॥ ५५ ॥ भाविक मंगेंत पडले ॥ ते वाहत चि उगमा
गेले ॥ गंगे सहित प्रवेशले ॥ श्रीरामपदीं ॥ ५६ ॥ उगमाह्नि गंगा

पडे ॥ तेथोनि घावे उगमा कडे ॥ मार्गे जावोनि पडे ॥ जेथील तेथें
 ॥ ५७ ॥ गंगे पुढें आणि मार्गे ॥ अवघा उगम निजांगें ॥ उगमें
 चि व्यापिलें गंगे ॥ सबाह्य उगम ॥ ५८ ॥ जे जे उगमासि गेले ॥
 ते उगम होवोनि राहिले ॥ सदा सर्वांगी निवाले ॥ आनंद-
 रूप ॥ ५९ ॥ गंगोदक कणी भरलें ॥ तें मुखें उचवळलें ॥ पुन्हा
 उपेगा आलें ॥ भाविकांसी ॥ ६० ॥ महिमा गोदावरीचा ॥
 मार्ग दाखवी मोक्षाचा ॥ श्रीरामपदांजनाचा ॥ अगाध महिमा
 ॥ ६१ ॥ आतां असा ही खूण ॥ मार्गे राहिलें निरूपण ॥ ध्यान
 रामचें श्रवण ॥ आर्ती करावें ॥ ६२ ॥ स्वरूपां मुरडे वृत्ती ॥
 सैशा बांकी स्वर्णाळीती ॥ मुरडल्या परी असती ॥ जेथील तेथें
 ॥ ६३ ॥ कामक्रोधादि निशाचर ॥ त्यांचा करोनियां संहार ॥ तो
 चि निजपदां तोडर ॥ गर्जे प्रतापें ॥ ६४ ॥ जानू पर्यंत पितांबर ॥
 न कळे जानुजंघाविचार ॥ जैसा आकार निराकार ॥ आच्छादि-
 ला ॥ ६५ ॥ बुद्धिताम्रपर्णाचीं जळें ॥ स्वरूपसागरीं मिळालें ॥ नया
 संगमां मुक्ताफळें ॥ मुक्तपणें हातीं ॥ ६६ ॥ देहबुद्धीचे शिंपले ॥
 ज्ञानदृष्टी विकासले ॥ जीवन पडतां बुडाले ॥ कठीणपणें ॥ ६७ ॥
 तया शिंपल्या करितां ॥ आली कठिणता ॥ जीवन परी ऐक्यता ॥
 सुत्रोनि गेली ॥ ६८ ॥ उकळोनि पाहिलें ॥ जीवन निःशेष गेलें ॥ ते
 पाषाणरूप झाले ॥ संगी गुणें ॥ ६९ ॥ जें दुर्लभ जगासी ॥ परंतु
 झाले एकदेशी ॥ ऐक्यरूपें जीवनासी ॥ मिळां नेणें ॥ ७० ॥ मुक्त-
 पण आंगीं जडलें ॥ तेव्हां चि वेगळें पडलें ॥ अभिन्नत्व विघडलें ॥
 वेगळेपणें ॥ ७१ ॥ सगुणपल्लवीं जडतां ॥ त्यासि होय सार्थकता ॥
 सगुणीं जडलें नसतां ॥ व्यर्थ चि गेलें ॥ ७२ ॥ जें सगुणपल्लवीं जडे ॥
 तें सर्वथा भिन्न न पडे ॥ ऐमां मुक्तें अपाडें ॥ तळपती पल्लवांगीं
 ॥ ७३ ॥ प्रबोधासिंह विवेकवळें ॥ भवगजांचीं गंडस्थळें ॥ विदारित

संसारमलं ॥ महाबली ॥ ७४ ॥ तथा सिंहाचं मुख्य मान ॥ तैमं शोभे
सान जघन ॥ जेथे अमे गुह्यस्थान ॥ जें बोलतां चि नये ॥ ७५ ॥
जें गुरुचें निज गुह्य ॥ कळल्या हि बोलां नये ॥ तेथील मुख जान-
कीगुह्य ॥ मज्जन विचारी ॥ ७६ ॥ असा ऐमं गुह्यस्थान ॥ आच्छा-
दृनियां वसन ॥ वेष्टित शोभे जघन ॥ काशिला जेणं ॥ ७७ ॥ तथा
वरी कटिमृत्र मेखळा ॥ क्षुद्र घंटिका मोज्ज्वळा ॥ जेंमा बोधसूर्याचा
कळा ॥ फांकती रजिमा ॥ ७८ ॥ क्षुद्रदृष्टीचा वाटा ॥ ह्यणोनि नापे
क्षुद्रघंटा ॥ न्या अधोमर्खें द्रष्टा ॥ ह्यणोनी आहेती ॥ ७९ ॥ भ्रम हा
निःशेष उदे ॥ ते चि गोभती पर्वदे ॥ ममाधानां मोति जडे ॥ तंशा ज-
हती किरुण्या ॥ ८० ॥ निरावलंबी जी अवलंबिली ॥ नमोन इच्छा
उमगिली ॥ ते चि नळिनी प्रकटली ॥ मूळमाया ॥ ८१ ॥ जें नि-
र्मळ स्वानंद जळ ॥ आदिअनीं एक चि निखळ ॥ तेथे इच्छारूप क-
मळ ॥ प्रकटलें वळें ॥ ८२ ॥ तथा पासून कळा ॥ पूर्वी होता संको-
चला ॥ तो गुणक्षोभे विकासला ॥ रजस्यरूपें ॥ ८३ ॥ तथा अभ्यं-
तरी पथें ॥ सकृमारे चित्रें विचित्रें ॥ सूरंगरंगाचीं अपारें ॥ नानावर्णे
॥ ८४ ॥ ते चि साजिरें नाभिकमळ ॥ जें ब्रह्मदेवाचें जन्ममूळा ॥ तथा
कमळाचा नळ ॥ त्याचा अंत न लागे ॥ ८५ ॥ विधि जन्मे नाभि-
कमळा ॥ मनीं आवेश आगळा ॥ पाहीन ह्यणं जन्ममूळा ॥ तर्कन-
ळाचें बळें ॥ ८६ ॥ त्या मूळा शोधन करी ॥ तो न लागे दुरिचा
दुरी ॥ निर्वृजोनियां माघारीं ॥ वृत्ति मुरडे ॥ ८७ ॥ तेथोनि नि-
घाला ॥ आपुले स्थानासी आला ॥ काहीं न स्मरे बुढाला ॥ गूण्य-
त्वडोहीं ॥ ८८ ॥ तेथें मन निर्बुजळें ॥ स्वामीचें स्तवन केलें ॥ स-
दाव देखोनि संभाळिलें ॥ सद्वृत्ताजें ॥ ८९ ॥ प्रकटला स्वामिरावो ॥
हंसरूपें देवदेवो ॥ ज्ञान देवोनियां ठावो ॥ फेडी अज्ञानाचा ॥ ९० ॥
ह्यणोनि जन्ममूळाचा ठाव ॥ मीपणें घेईन हें वाव ॥ निर्वृजला ब्र-

हृदेवा॥ इतर ते किती॥९२॥ शोध घ्यायां हाव जेथें॥ मीपण लयांनि
 येमे तें॥ मीपण योगियासी पंधें॥ मार्ग न चले॥९३॥ मंगमोडी ना
 मीपण॥ ह्मणांनि परमार्थ कठीण॥ मीपण सोडितां खूण॥ बाणे अनु-
 भवाची॥९४॥ जंव जंव कमळ वाढे॥ तंव तंव कठिणताचढे॥ कठि-
 णपणें नातुंढे॥ जन्ममूळा ॥९५॥ जीवना पासोनि झालें ॥ जी-
 वनासी अंतरलें॥ जीवनीं परीं स्पर्शिलें॥ नाहीं जीवनासी॥९६॥ या
 नांव स्वानंद जळा॥ ते ऐलीकडे सकळा॥ मांडुनियां गेला नळा॥ भूमी-
 च्या पाठीं॥९७॥ जीवन आणि नलिनी॥ मिळोनि यां कमळिणी॥ क
 मळणीचाळक धणी॥ त्या स्वामित्व न लगे॥९८॥ मूळमायेंचें पिसें
 आलें घरपणाचे मिसें ॥ पिसेपणीं अपैसें ॥ पूर्णपण ॥ ९९॥ पूर्णा
 अपूर्णपणाचा कळंक ॥ अपूर्णपणें लाविती लोक ॥ अपूर्णा पूर्ण
 विवेक ॥ कमळकोठीं ॥ १०० ॥ विवेकाचा परिमळ ॥ घेती संतप-
 द्यादकुळ ॥ गुणगुणिती सकळ ॥ लोधले विवेका॥१॥ परिमळ घे-
 ऊन निघाला ॥ तयाम विवेक पावला ॥ विवेकेंसी अडकला ॥
 तयास बंधन ॥ २ ॥ या परीं नाभिकमळ ॥ उदगीं ब्रह्मांडगोळ ॥
 मायोपाधि सकळ ॥ हात जात ॥ ३ ॥ सत् चित् आण आनंद ॥
 हे त्रिपुत्री जीवें मंद ॥ ते चि सृखानंददांद ॥ शोभे उत्तमाकृती
 ॥ ४ ॥ शिवशक्ती ऐक्य दिसे ॥ देखणें स्वयंभ असे ॥ विशाळ व-
 क्षस्थळ तेथें ॥ शोभे दो अंगीं ॥ ५ ॥ वामांग चि मायाशक्ती ॥
 दक्षिण ते पुरुषव्यक्ती ॥ दोनी मिळोनि आदिअंती ॥ एकची
 अंग ॥ ६ ॥ विदेहीपणाचें कोदंड ॥ भग्न केलें महाप्रचंड ॥ ते
 बि मूर्तिव दोदंड ॥ ज्ञानशक्ति ॥ ७ ॥ तया कोदंडाचे वळें ॥ र-
 जोगुण क्षत्रियमूळ ॥ छंदोनि ब्रह्मकुळें ॥ मुखीं केलीं ॥ ८ ॥
 ब्रह्मनिष्ठ ब्राह्मण केवळ ॥ वीधियुक्त, अचारशीळ ॥ विवेकमंयुक्त
 निर्मळ ॥ भ्रांती वेगळे ॥ ९ ॥ सत्त्वगुणाचे आधारें ॥ भजती हर्षें

धोरें ॥ तैसीं नसती पामरें ॥ रजोगुणी ॥ १० ॥ रजोगुणी क्षत्रिय
जाले ॥ ब्राह्मण राज्यभ्रष्ट केले ॥ अवघे आपण चि झाले ॥ अध-
र्मी दुरात्म ॥ ११ ॥ माझे करित धांवती ॥ सात्विक पळोनी जाती ॥
सावकाश राज्य करिती ॥ रजोगुण क्षत्रिय ॥ १२ ॥ ह्मणोनि ष-
ष्ठावतार ॥ महाप्रतापी विचार ॥ तेणें रजोगुणसंहार ॥ बळें केला
॥ १३ ॥ राज्य दिलें ब्राह्मणांसी ॥ आनंद जाला सात्विकांसी ॥
पुनः पुन्हा क्षत्रियांसी ॥ देशधडी केलें ॥ १४ ॥ जगों क्षत्रिय महा-
क्रूर ॥ परम प्रतापी अनावर ॥ तयां निर्दाल्नि विचार ॥ आनंद
मानी ॥ १५ ॥ तया विचाराचें ज्ञातेपण ॥ तें कोदंड महाकठीण ॥
अभंग जाणांनि पण ॥ विदेहें केला ॥ १६ ॥ सकळ पृथ्वीचे ठायीं ॥
कोदंड भंगीसा नाही ॥ परम प्रतापी ते ही ॥ माशंक झाले ॥ १७ ॥
रामीं शरण अनन्यभावे ॥ तेंहीं स्वयें राम चि व्हावें ॥ राम जाळि-
या स्वभावे ॥ भंगे धनुष्य ॥ १८ ॥ परंतु हें महामंचड ॥ भंगलें न
जाय कोदंड ॥ कठीण ज्ञातेपणाचें बंड ॥ भंगणार नाही ॥ १९ ॥
ऐसें जें कां अनावर ॥ गुणीं लावून केलें चूर ॥ ते चि दोर्दंड अपा-
र ॥ ज्ञानशक्ति जेथें ॥ २० ॥ तय शक्तीचें नि बळें ॥ रणा आलीं
महा टिमाळें ॥ क्रूर तामें विस्वाळें ॥ विक्राळवार्णी ॥ २१ ॥ गुणीं
लावुनियां शराकुबुद्धिताटकाशिर ॥ तांठुनियां कपीश्वर ॥ सुखी
केल ॥ २२ ॥ जे कुपात्रां माजी भूषण ॥ निर्दाल्ले स्वर दुपण ॥
कपटरूपें ये हरिण ॥ तो ही पिटिला ॥ २३ ॥ मकरध्वज महाबळी ॥
देवां आणि दानवां बळी ॥ जेणें घातिले पायां तळी ॥ महानुभाव
॥ २४ ॥ अजिंकपयाचे मांजें ॥ अभिलापिलें अनुजभाजे ॥ देहाभि-
मानफुंजें ॥ बंधु दवाडला ॥ २५ ॥ ऐसा जो परमप्रतापी ॥ बाळ्या
वितंडरूपी ॥ तो ही निर्दाल्ले कपी ॥ दोर्दंडबळें ॥ २६ ॥ वर्णा-
वया दोर्दंडशक्ती ॥ इतुकी मज कैची मती ॥ आदि करोनि सुर-

पसी ॥ अमर मुक्त केले ॥ २ ॥ निजशक्ति वानितां हरिखें ॥ मज्जन
न संतोषतीं मुखें ॥ ते चि शोभती कीर्तिमुखें ॥ वेद वाखाणितो ॥ २८ ॥
द्वंद्व वेष्टित वाहवटे ॥ साहित्यप्रतापें गोमटे ॥ जेंथें शत्रुकुळ आ-
टे ॥ अहंकारादि ॥ २९ ॥ दुस्तर जे महावली ॥ त्यांची करानि
स्वंदली ॥ गोधूनि रणमंडळी ॥ निर्मळ केले ॥ ३० ॥ दुष्ट वीरांची
संपत्ती उठी ॥ ते चि वीरकंकणें गोमटी ॥ रत्नजडित मणगटी ॥
प्रतापकिरणें ॥ ३१ ॥ मृग्य पाविजे अभयकरें ॥ रत्नमृगणें मनो-
हरें ॥ नवाविधभजनद्वारें ॥ फांकतीं किरणें ॥ ३२ ॥ जेंथें आटती
सर्व रंग ॥ ते चि साजिरें सर्वांग ॥ अनिसकुमार संग ॥ मुमनांचा
न साहे ॥ ३३ ॥ सगुण निर्गुण न कळे ॥ शुद्धभावार्थें आकळे ॥ ला-
वण्यरूप सावळें ॥ मुनीळ शोभा ॥ ३४ ॥ सत्वचंदनाचा गाळ ॥
लाविली उटी पातळ ॥ शांति वैजयंती माळा ॥ आपादपर्यंत ॥ ३५ ॥
मुळतंतु ओंकार ॥ मातृकामुमनीं हार ॥ नानापुष्पांचे अपार ॥ रु-
ळती गळां ॥ ३६ ॥ नित्यमुक्त मुक्ताफळें ॥ स्वप्रकाशें तीं सो-
जवळे ॥ मुक्तपणाचे विटाळें ॥ स्पर्शालीं नाहींत ॥ ३७ ॥ ऐसी मु-
क्तमाळा साजिरी ॥ अखंड हृदया वरी ॥ अति आदरें धरी ॥ देवा-
धिदेव ॥ ३८ ॥ तया मुक्तांच्या निजवृत्ती ॥ किरणा सारख्या फां-
कती ॥ ऐक्यरूपें मिळोनि जाती ॥ निजपदकीं ॥ ३९ ॥ आका-
शीचें चंद्रमंडळ ॥ केवळ पूर्णपणें वर्तुळ ॥ परम लावण्य शीतळ ॥
अमृतमय जें ॥ ४० ॥ तया सारिखें वदन ॥ जें मंडळ कळाहीन ॥
तयासि अपूर्णपण ॥ कलंक लागला ॥ ४१ ॥ मागां वर्णिलें शरी-
र ॥ त्या शरीराचें निज सार ॥ ते चि वदन मनोहर ॥ आनंदमय
॥ ४२ ॥ कीं आनंदाचें ओतिलें ॥ कीं तें स्वरूप मुमावळें ॥ लाव-
ण्यासी लावण्य आलें ॥ जयाचेनी ॥ ४३ ॥ शब्द निघतां हास्यवद-
न ॥ शरणागतां आश्वासन ॥ तेणें झमकती दशन ॥ डाळिवबीज

१ वर्णितां. २ नाश. ३ हळ्या. ४ मूळवर्ण.

ऐसे ॥४४॥ एकीं अनेका ऐक्य आले ॥ ते तांबूलमिश्रित झाले ॥
 एकपणें रंगोनि गेले ॥ अभिन्नत्वे ॥ ४५ ॥ अधर प्रवालवल्ली ॥ मी
 ह्मणतां ऐक्या आली ॥ तेणें मिठी पडली ॥ निवांत शब्दी ॥ ४६ ॥
 अंत न कळे शब्दासा ॥ तेथें उत्पन्न चागी वाचा ॥ वेदशास्त्रपुरा-
 णांचा ॥ विस्तार झाला ॥ ४७ ॥ निजशब्दांचें अंतर ॥ शब्दी त-
 याचा विचार ॥ लब्ध होय निजसार ॥ स्वानुभवं ॥ ४८ ॥ वक्तृ-
 त्वें त्रिपुटी आटे ॥ तें चि श्रीमुख गोमटे ॥ हनुवटी चिबुक प्रकटे ॥
 मंद मंद उमथ्र ॥ ४९ ॥ समता भ्रुकुटीचा प्रकार ॥ सरळ नासिका
 मनोहर ॥ जेथें स्वयंमेव चिह्नार ॥ विश्रांति घेत ॥ ५० ॥ मार्गे व-
 णिलें पद्मपत्र ॥ तेथील देखणें चिचित्र ॥ लावण्य विशाल नेत्र ॥
 लक्षिले न वचनी ॥ ५१ ॥ द्रष्टव्याची त्रिपुटी ॥ लक्षअलक्ष-
 मळ तुटी ॥ तेणें गुणें प्रकाशदाटी ॥ प्रकाशा विण ॥ ५२ ॥
 चक्षुंचें देखणें सर ॥ ज्ञानदृष्टी पाहोनी विर ॥ देखणें रणें विण
 उर ॥ सर्वांगदेखणा ॥ ५३ ॥ अखंड चक्षु अधोन्मीलित ॥
 सकळ देखण्याचा प्रांत ॥ जेथें अगोचर माहित ॥ मुद्रा आटती
 ॥ ५४ ॥ श्रवण मनन निदिध्यास ॥ साक्षात्कारें जडे विश्वास ॥
 परमानंद मावकाश ॥ होउजे स्वयं ॥ ५५ ॥ मुमुक्षु माधक सिद्ध
 झाले ॥ ते ही येणें चि मार्गे गेले ॥ निखळ मुखें मुखाने ॥ महानु-
 भाव ॥ ५६ ॥ योगी वीतरागी उदास ॥ चतुर्थाश्रम जो संन्यास ॥
 दिगंबर नाना तापस ॥ येणें चि मार्गे ॥ ५७ ॥ जोगी जंगम आ-
 णि सोपी ॥ फकीर कलंदर नाना रूपी ॥ येणें चि मार्गे स्वरूपी ॥
 पावती सकळ ॥ ५८ ॥ ऋषि मुनि आणि सुरवर ॥ आदि कळ-
 नियां हरिहर ॥ येणें चि मार्गे पेंढ पार ॥ पावती सकळ ॥ ५९ ॥
 असो एका श्रवण पुढें ॥ श्रोतव्य त्रिपुटी आटे ॥ परम गुह्य प्रकटे ॥
 अतिवाच्य ॥ ६० ॥ तें चि कुंडलें मनोहरें ॥ रत्नजडित मकरा-

कां ॥ तळपती श्रोत्र भारें ॥ लंबित झाले ॥ ६१ ॥ शुद्धस्वरूपीं
 शुद्ध ज्ञान ॥ आहो चि तेस विलेपन ॥ मृगमदमिश्रित चंदन ॥ नाना
 परिमळ ॥ ६२ ॥ मनोमृगानें मारुनी ॥ काढली कस्तूरी उन्मनी ॥
 हेतुरूपें विलेपनी ॥ ऐक्यता झाली ॥ ६३ ॥ शुद्धस्वानुभवाचीं
 फुलें ॥ तीं मस्तकीं चर्चिलीं तेलें ॥ ते ही मस्तकीं जिरालें ॥ ऐक्य-
 रूपें ॥ ६४ ॥ तेणें वळें चांचर करळ ॥ बाहेर आले प्रबळ ॥ जेथें
 बद्धपणाचा मळ ॥ निःशेष नाहीं ॥ ६५ ॥ अतिसूक्ष्मीं सूक्ष्मदृष्टी ॥
 ते चि साजिरी बीरगुंठी ॥ पाहतां तर्ककळा मोठी ॥ मार्गे राहिली
 ॥ ६६ ॥ जेथें तर्कजाणीव गळाली ॥ ती च किरीटीं झळाली ॥
 जेथोनि फांकती कपाळीं ॥ रम्य किंळा ॥ ६७ ॥ जें इतक्यांचा
 शेवट ॥ तो चि बस्तकीं मकुट ॥ जेथोनि सर्व ही स्वटपट ॥ निवांत
 झाली ॥ ६८ ॥ ऐंशी सर्वा भूतीं मणित ॥ स्वयंभू मूर्ति आदिअंत ॥
 स्रष्टिरचना हांत जात ॥ द्वारा तयाच्या ॥ ६९ ॥ राम लक्ष्मण सी-
 ता ॥ भरत शत्रुघ्न हनुमंता ॥ सकळिकां मक्तांसी ऐक्यता ॥ भेटी
 झाली ॥ ७० ॥ मार्गां जाहले आतां होती ॥ होऊनि नाहीं पुनरा-
 वृत्ति ॥ ऐमी अभंग ऐक्यस्थिति ॥ वर्तल्या सहित ॥ ७१ ॥ सकळ
 भक्त मिळाले ॥ हरिहरब्रह्मादि आले ॥ ऐक्यरूपें राम झाले ॥ रामें
 सहित ॥ ७२ ॥ जितुकें दृश्य साकार ॥ आहो अनुभेय अपार ॥ तें
 चि उघळलें धूमर ॥ रक्त श्वेत सुगंध ॥ ७३ ॥ पंचभूतीं कर्पूर-
 गाळ ॥ ज्ञानरूपें झाला प्रबळ ॥ ओवाळनियां सकळ ॥ निवांत
 झालें ॥ ७४ ॥ गेला कर्पूर जळोनी ॥ राहिल्या अनर्हतध्वनी ॥
 ऐक्यरूपें समाधानीं ॥ सकळ राहिले ॥ ७५ ॥ चारदहांची कुर-
 वंडी ॥ दास ओवाळनि सांडी ॥ श्रोते वक्त आवडी ॥ ओवाळिले
 ॥ ७६ ॥ इति श्रीनिर्गुणध्यानसंपूर्ण ॥

अथ मानमपूजा.

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ मंगीतस्थले पवित्रे ॥ निकट्या बोलंवे सूत्रे ॥
निवृत्ति विस्तीर्ण स्वतंत्र ॥ उपमाहित्याची ॥ १ ॥ तुलसीवनं वृं-
दावनं ॥ मुंदर मंडे मंजरीनं ॥ ओटे रंगमाळा आसनं ॥ ठायीं ठायीं
॥ २ ॥ गवाक्षें दिंड्या गिडक्या मोऱ्या ॥ बकद्वार पाहिन्या ॥
सोपे माड्या ओहऱ्या ॥ ठायीं ठायीं ॥ ३ ॥ श्वज गोपुरे शिखरे ॥
भुयारे तळघरं विवरे ॥ मंडप राजांगणें गोपुरें ॥ दारवंटे ढाळजां
॥ ४ ॥ देवालयें रंगशिळा ॥ चित्राचित्र दीपमाळा ॥ पोहिया पा-
दुका निर्मळा ॥ आड बावी पुष्करिणी ॥ ५ ॥ विशाल तळीं मंगीतरे ॥
मध्यें तळपती जळचरे ॥ ब्रह्मकमळें मनोहरें ॥ नानारंगें विक्रमनी
॥ ६ ॥ गोमुखें पाट कालवे ॥ सार्धान बांधीन आणावें ॥ स्थळो-
स्थळां खेळवावे ॥ तळ टाकीं कारंजी ॥ ७ ॥ पुष्पवटिका वृक्षवनें ॥
नाना प्रकारचीं धनें ॥ पक्षी श्रापदे गोधनें ॥ ठायीं ठायीं ॥ ८ ॥
सभामंडप चित्रशाळा ॥ स्वयंपाकगृहं भोजनशाळा ॥ सामग्री गृहं
धर्मशाळा ॥ मट मठ्या नेटक्या ॥ ९ ॥ एकांतगृहं नाट्यशाळा ॥ द-
वगृहं होमशाळा ॥ नाना गृहं नाना शाळा ॥ नाना प्रकारीं ॥ १० ॥
ऐसीं स्थळें पंगेपरीं ॥ नाना युक्ती कळाकुमरी ॥ निष्कामवृद्धी जां
करी ॥ धन्य तो साधु ॥ ११ ॥ इति श्रीमानपूजा ॥ मनें पूजावें वैकुं-
ठराजा ॥ साधकें अगत्य आत्मकाजा ॥ करीत जाबीं ॥ १२ ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ आतां पारंपत्य ऐकावे ॥ उत्तमगुणाचे आ-
धवे ॥ जयांस देवतां मानवे ॥ विश्वलोक ॥ १ ॥ धीर उदार मुं-
दर ॥ दक्ष व्युत्पन्न चतुर ॥ सकळप्रयत्नीं तत्पर ॥ अत्यादरें ॥ २ ॥
दूरदृष्टी दीर्घप्रयत्नी ॥ समय प्रसंग जाणे चिन्ही ॥ नामला फड
नेटका वचनी ॥ बोलोन करिती ॥ ३ ॥ जाणती दुसऱ्याचें अंतर ॥
सावधानता निरंतर ॥ नेमस्त न्यायाचें उत्तर ॥ बाष्कळ नाही ॥ ४ ॥

१. देवज्ञा. २. कामगार लोक.

पवित्रवामनेचे उदाम ॥ केवळ भगवंताचे दाम ॥ मागमारविचारें
 वाम ॥ हृदयां केला ॥ ५ ॥ अगाध अव्यग्र धारणा ॥ मिळोनि
 जाती राजकारणा ॥ कार्यभागानी विचारणा ॥ यथायोग्य यो-
 जिती ॥ ६ ॥ न्याय नीती मर्यादेचा ॥ स्नानमध्या पवित्रतेचा ॥
 मन्यवादी बहुत ओजा ॥ अन्याय क्षामित ॥ ७ ॥ चक्रणं विसरणं
 अमेना ॥ मनसः पेशून्य दिमेना ॥ कोप क्षणिक अमेना ॥ निरंतर
 ॥ ८ ॥ दृष्टिकथानिरूपण ॥ तेथे प्रेमळ अंतःकरण ॥ पाहो जातां
 उत्तम लक्षण ॥ उत्तम अमे ॥ ९ ॥ एंगा प्रकारचे पारपत्य ॥ करूं
 जाणती सकल कृत्य ॥ धन्यधन्य कृतकृत्य ॥ निष्कामतेने ॥ १० ॥
 ऐसे भले परमार्थी ॥ श्रवण मनन अर्थाअर्था ॥ जे परलोकांचे
 स्वार्थी ॥ परोपकारी ॥ ११ ॥ इति श्री० ॥

॥ श्रीगमसमर्था॥ आतां एका स्वयंपाकिणी॥ बहु नेटक्या सुग-
 रिणी॥ अचुक जयांची करणी॥ नेमस्त दीक्षा॥ १॥ शुचिपंत बाह्य
 निर्मळ ॥ साक्षेपणी बहु चंचळ ॥ नेमक निष्टक केवळ ॥ उमा रमा
 ॥ २॥ ज्याची भगवंती आवडी ॥ श्रीहरिभजनाची गाडी ॥ मना
 पामोनि आवडी ॥ कथाकीतनाची ॥ ३॥ शक्ति युक्त बुद्धि विशेष-
 ष ॥ नाडी आळमाचा लेश ॥ कार्यभागाचा संतोष ॥ अतिशयैर्मी
 ॥ ४॥ कदा न आवडे अनर्गळ ॥ वस्त्रे पात्रे झळफळ ॥ नेमक कर-
 णें दसाळ ॥ यथातथ्य ॥ ५ ॥ गोड स्वादिष्ट रुचिकर ॥ एकहृदय
 तत्पर ॥ न्यूनपूर्णाचा विचार ॥ कदापि न घडे ॥ ६ ॥ रोगी अत्यं-
 त खंगले ॥ तेणें अन्न भक्षिलें ॥ भोजनरुचीनिं गेलें ॥ दुःखणें तया-
 चें ॥ ७ ॥ तेथें उत्तम चि आपवें ॥ काय ध्यावें काय मांडावें ॥ जे-
 वीत जेवित जेवावें ॥ ऐसे वाटे ॥ ८ ॥ उत्तम अन्न निर्माण केलीं ॥
 नेणो अमृतें घोलिलीं ॥ अगत्य पाहिजेत भक्षिलीं॥ ब्रह्मादिकीं॥ ९॥
 सुवासें चि निवसी प्राण ॥ तृप्त चक्षु आणि घ्राण ॥ कांडून आणिलें

गोदपण ॥ कांहीं कळेना ॥ १० ॥ भव्य स्वयंपाक उत्तम ॥ भोजन-
कर्ते सर्वानम ॥ दाम ह्मणें भोक्ता राम ॥ जगदंतरीं ॥ ११ ॥ इति
श्रीमानसपूजा ॥

॥ श्रीरामममर्थ ॥ लोणचीं रायनीं वळवटे ॥ वडे पापड मेतकु-
टे ॥ मिरकुटे ॥ डांगरकुटे ॥ मिरघाटे मांडगे ॥ १ ॥ नाना प्रकार-
च्या काचऱ्या ॥ मांडया कुस्वड्या उमऱ्या ॥ कोशिबिरीच्या
सामोऱ्या ॥ नाना जिनमीं ॥ २ ॥ मुरण तटके पचविले ॥ आंबे आ-
वळे घातले ॥ आले लिंबे आणिले ॥ घांस मिऱ्यांचे ॥ ३ ॥ कडऱ्या
बेले माईनमुळे ॥ भोकरें नेपतीं मार कळे ॥ कळकं कांकडीं सेवग
मुळे ॥ सेंदण्या वांगीं गाजरें ॥ ४ ॥ मेथी चाकवन पाकळ्या ॥ माठ
शेप वसळा ॥ चंवळी चंवळा वेळवेळा ॥ चिवळ घोळी चिमकुग
॥ ५ ॥ वांगीं शेगा पडवळी ॥ दाटके कारलीं तांडलीं ॥ केळीं भो-
पळे कांढाळी ॥ गंगाफळे काशीफळे ॥ ६ ॥ कणकीं सांजी सांजे
सापठें ॥ नाना डाळीं धुतलीं मिठें ॥ रबे कण्या पिठी पिठें ॥ शुभ्र-
वर्ण ॥ ७ ॥ बारिक तांदुळ परिमळिक ॥ नाना जिनमींचे अनेक ॥
गुळ साम्बर राव पाक ॥ तूप तेल मध राव ॥ ८ ॥ दूध दही दाट
साय ॥ ताक लोणी कोण म्हाय ॥ नाना मिश्रविणीचे उपाय ॥ आ-
रंभिले ॥ ९ ॥ हिंग जिरे मिरे मुंठी ॥ कोथिंबीर आवळकाठी ॥ पि-
कलीं लिंबे मटेठी ॥ मेथ्या मोहऱ्या हळदी ॥ १० ॥ द्राग पाने प-
त्रावळी ॥ ताटे दुरड्या वगळी ॥ सुपें हारे विचित्र पाळी ॥ नाना
उपसामग्री ॥ ११ ॥ इति श्री ॥

॥ श्रीरामममर्थ ॥ राजण मांदण हेरे वागरीं ॥ कुंडालें मडकीं
तांबरीं ॥ तवल्या दुधार्णीं अडयरीं ॥ मांघे माडगीं करले ॥ १ ॥
ऐसीं नाना जिनमीं मडकीं ॥ कामा न येनी थोडकीं ॥ लहान थोर
अनेकीं ॥ एक ची नांव ॥ २ ॥ वडे चरव्या तपळीं पाळीं ॥ काथ-
वऱ्या ताह्मणें मुदालीं ॥ तांबे घंवाळें वेळण्या पाळीं ॥ सान्या चंव

पंचपात्र्या ॥ ३ ॥ घातुकलशा बहुगुणी ॥ पूर्वी खेळविलें पाणी ॥
 गुढग्या झांकण्या कामरणी ॥ बहुविधा ॥ ४ ॥ विळ्या पळ्या पाटे
 वरोटे ॥ काहिला तवे मोठे मोठे ॥ थावर तेलतवे कढई मोठे ॥ सा-
 मोग्रांचे ॥ ५ ॥ चुली भाणस आवील ॥ तिमन्या धाळी ओतळ ॥
 शर्भा काष्ठं बहुसाल ॥ पाट चाटू खोरणी ॥ ६ ॥ पोळपाट आटणी
 घाटणी ॥ परळ वेळण्या दिवेलावणी ॥ खंदील रोवणी दिवेलाव-
 णी ॥ सगक्या वाती काकड ॥ ७ ॥ स्वयंपाकगृहे बोलिली ॥ सहा-
 मामर्जनं केली ॥ मांवर्यीं वाळूं घातली ॥ आणिलीं अंगोदकें ॥ ८ ॥
 इकडे सागुन्या सिद्ध केल्या ॥ तिकडे चुली पेटविल्या ॥ अंगें धुऊ-
 नी वैसल्या ॥ स्वयंपाकिणी ॥ ९ ॥ पात्रें धुवून पाहिली ॥ पुन्हा
 धुतलीं धुवविली ॥ उदकें गालूनि घेतली ॥ मांवल्ल्या मध्यें ॥ १० ॥
 पुढें आरंभ स्वयंपाकाचा ॥ समुदाव स्वयंपाकिणीचा ॥ नैवेद्य मां-
 ढला देवाचा ॥ मावकाश ॥ ११ ॥ इति श्री ० ॥

॥ श्रीगमसमर्थ ॥ इकडे स्वयंपाक चाली लाविले ॥ पारपत्य
 स्नान करानि आले ॥ देवदर्शन घेवोनि समर्पिले ॥ स्वाद्यनैवेद्य ॥ १ ॥
 तोचि प्रसाद घेवोनि आले ॥ पारपत्य फराळा बेंसले ॥ कित्येक
 ब्राह्मण ही मिळाले ॥ निराश्रयी ॥ २ ॥ इकडे धर्मशाळा असती ॥
 तथें घातल्या पंगती ॥ न्यायनीतीनें वाढती ॥ दीर्घपात्री ॥ ३ ॥
 लवणशाखा कोशिबिरी ॥ मांडगे पापड मिरयाटें हागी ॥ मेतकुटें
 नेलचटें परोपरी ॥ नाना काचन्या ॥ ४ ॥ फण्या फुग्या गुरवळ्या
 वडे ॥ धारगे गुळवे दहीवडे ॥ लाडू तिळवे मुगवडे ॥ कोड-
 बोळीं अनारसे ॥ ५ ॥ उदक दुधें आणविली ॥ तक्रें रुचिक-
 रें करविली ॥ दाट दह्यें सिद्ध केली ॥ पात्रें भरुनी ॥ ६ ॥
 ओळी द्रोणाच्या ठेविल्या ॥ नाना रसां पूर्ण केल्या ॥ साई

१ गोवऱ्या. २ मार्गांत भूमीला उदक पात्राचा स्पर्श न होतां
 आणिलेले उदक.

शर्करा घातल्या ॥ नाना मांज्या ॥ ७ ॥ थिजलीं आणि विद्यु-
रलीं ॥ घुते उदंड रिचविलीं ॥ उदकें भरोनि ठेविलीं ॥ निर्मळ
सीतळ सुवामें ॥ ८ ॥ सुठ भाजली हिंग तळिला ॥ कोथिविरी वा-
टुनि गोळा केला ॥ दाधतर्कीं कालविला ॥ लवणें माहृत ॥ ९ ॥ बा-
रीक परिमळिक पोहेकुट्टा ॥ उत्तम लाह्यांचा सुंदर कुट्टा ॥ उत्तम
दाधि घालून चोखटा ॥ मृदा केल्या ॥ १० ॥ यथासाहित्य फलाहार
केले ॥ चूळ भरून विडें घेतले ॥ पुन्हा मागुतें प्रवर्तले ॥ कार्यभा-
गासी ॥ ११ ॥ इतिश्री ० ॥

॥ श्रीगमममर्थ ॥ सकळ शाका मिद्ध केल्या ॥ निसल्या धृतल्या
सांभाळिल्या ॥ पात्रीं भरोनी ठेविल्या ॥ चुली वरी ॥ १ ॥ पुरणाचे
हंडे चढविले ॥ कणीकढींग भिजविलें ॥ मांजे उकडोनी मिद्ध
केले ॥ भक्षा कारणें ॥ २ ॥ कणिक धवधवा कांडिती ॥ शुभ्रलवण-
भिश्चित करिती ॥ कित्येक पुरण वाटिती ॥ चमत्कारें ॥ ३ ॥ तवे
तेलतवे चढाविले ॥ एक तेलें एक तुपें भरिले ॥ तप्त हातां सणम-
णले ॥ असंभाव्य ॥ ४ ॥ एक भक्षें लाटिती ॥ एक वरणें घाटिती ॥
एक कणकी माळिती ॥ मांडे पुऱ्याच्या ॥ ५ ॥ मांडे रांजणा घातले ॥
तवे तेलतवे भरले ॥ कडकटुं ते लागले ॥ मणमणाटें ॥ ६ ॥ बडे ते-
लवऱ्या मांजवऱ्या ॥ घारगे मांडे गुळवऱ्या पुऱ्या ॥ पोळ्या पुरण-
पोळ्या ॥ झारंगऱ्या नाना परीं ॥ ७ ॥ उखऱ्या रोट्या कानवले ॥
धिगडीं वेढण्या कानवले ॥ पात्या आइते खांडल्या केले ॥ दिवे दो-
कळे उंबरे ॥ ८ ॥ कण्या कोथिविरी घातल्या ॥ फोडण्या नेमस्त
दिधल्या ॥ शाका शिजल्या उतरल्या ॥ तेला तुपाच्या ॥ ९ ॥
नाना क्षिरी मिद्ध केल्या ॥ उदंड दुधें आळिल्या ॥ नाना शर्करा
आणिल्या ॥ शोधुनि पात्रीं ॥ १० ॥ शुभ्र ओदनें सुवामें ॥ सुगंध
उठला नानारमें ॥ रुचिर कथिकों सावकारों ॥ स्वयंपाक झाला
॥ ११ ॥ इतिश्रीमानपूजा ० ॥

श्रीरामसमर्थ ॥ दुधें तुपें आगविलीं ॥ लोणचीं रायतीं का-
 ढिलीं ॥ पेंतकुटें ॥ १ ॥ नाना काचच्या तळिल्या ॥ कोशिबिरी
 सिद्ध केल्या ॥ नाना शिखरिणी झाल्या ॥ द्रोण पानें पत्रावळी
 ॥ २ ॥ ब्राह्मण स्नान करीत आले ॥ एक देवार्चना बसले ॥ एक
 ते कळें लागले ॥ वेदघोष ॥ ३ ॥ चित्रविचित्र सोवळीं ॥ मुरंग नेमले
 मावरणें केलीं ॥ कित्येकीं देवार्चनें मांडिलीं ॥ ठायीं ठायीं ॥ ४ ॥
 एक ध्यानस्थ बसले ॥ एकी जप आरंभिले ॥ एक करिते झाले ॥
 प्रदक्षिणा नमस्कार ॥ ५ ॥ पंचामृतें मांग पुजा ॥ ब्राह्मणीं आरं-
 भिलीं ओजा ॥ राम त्रयेक्याचा राजा ॥ अर्चिते झाले ॥ ६ ॥
 नाना सुगंधिक तेले ॥ मंगळस्तन आरंभिलें ॥ अंग पुसोनि तेस-
 विलें ॥ पीत वस्त्र ॥ ७ ॥ नाना वस्त्रें अलंकार ॥ गंधाक्षता कुंकुम के-
 शर ॥ उट्टी देवोनि माळा हाग ॥ उदंड घातले ॥ ८ ॥ उदंड उधळिलीं
 धूमरें ॥ वाघें वाजती मनाहरे ॥ गर्जती जयजयकारें ॥ करताळी
 नामघोषा ॥ ९ ॥ धूप आरती आरंभिली ॥ उदंड नीराजने चालिलीं ॥
 भक्त जनें सुखी केलीं ॥ दानपात्रें ॥ १० ॥ जितुकीं अन्नें सिद्ध केलीं ॥
 तितुकीं देवापुढें ठेविलीं ॥ उदकें ठेवोनि सोडिलीं ॥ पट्टकुळ ॥ ११ ॥
 इति श्रीमानस ॥

॥ श्रीरामसमर्थ ॥ देव वासाचा भोक्ता ॥ सुवासें होय तृप्तता ॥
 येरवीं त्या समर्था ॥ काय घावें ॥ १ ॥ विडे होते सिद्ध केले ॥ अवघे
 देवा पुढें ठेविले ॥ कित्येक ढीग झाले ॥ उत्तम फळांचे ॥ २ ॥ द्रव्य
 ओवाळति टाकिले ॥ नाना प्रकारें दान केलें ॥ मंत्रपुष्प समर्पिलें ॥
 भक्तजनीं ॥ ३ ॥ देवें केलें सुखामन ॥ आतां ब्राह्मणभोजन ॥ पार-
 पत्य स्नान करोन ॥ सिद्ध होती ॥ ४ ॥ त्रैसविल्या ब्राह्मणांच्या ओळी ॥
 द्रोण पानें पत्रावळी ॥ पात्रें मोक्षून सकळी ॥ वाढिते झाले ॥ ५ ॥
 ठिकडे बाहण चालतें ॥ ठिकडे होती गंधाक्षने ॥ ब्राह्मणांचीं येवो-

नि नीथे ॥ पुढें पूजन आरंभिलें ॥ ६ ॥ गंधाक्षता चालविती ॥ एक
सृगंध चर्चिती ॥ एक धूमर टाकिती ॥ घालिती माळा ॥ ७ ॥ एक
आरती ध्यारती ॥ पूजा यथामांग करिती ॥ ब्राह्मणा सांग घा-
लिती ॥ नमस्कागा ॥ ८ ॥ उत्तम पानें साग्र सगळीं ॥ लांब रुंद आणि
फांबळीं ॥ शाखा लवण मोठया ओळी ॥ नेथें दाटल्या ॥ ९ ॥ ल-
वण मेथकुटें कोशिंबिरी ॥ डांगर रायन्यांच्या परी ॥ मांडगे कु-
रवडया हागी ॥ चटण्या असती ॥ १० ॥ ऐसीं सर्व भक्ष्यें केलीं ॥ ति-
तुकी यथान्वये वाढिलीं ॥ शुभ्र ओदन शोभलीं ॥ मध्यभागीं
॥ ११ ॥ इति श्रीमानम ॥

॥ श्रीगणममर्थ ॥ वाढिलीं नाना परमानें ॥ सुवामें शोभती व-
रानें ॥ दूध दहीं द्रोणे ॥ भरानि ठेविले ॥ १ ॥ नाना शिखरिणी वा-
ढिल्या ॥ उदंड शर्करा घातिल्या ॥ ऊत कथिका आतिल्या ॥
आणि बडे ॥ २ ॥ रुचिकर बडे वाढिले ॥ तुपें द्रोण भरिले ॥ पुढें
भक्त उभे राहिले ॥ संकल्प सांगती ॥ ३ ॥ मग संकल्प सोढिला ॥ तेणें
मोठा आनंद झाला ॥ नामस्मरणें घोष केला ॥ भोजन आरंभिलें ॥ ४ ॥
आपोशनें केलीं समस्ती ॥ मग घेती प्राणाहुती ॥ शिखा सोडोनी
वामहस्ती ॥ नेत्रस्पर्श करिती ॥ ५ ॥ उदंड अन्नं वाढानि गेले ॥ आ-
वडी सागिसें जेवूं लागले ॥ पुन्हा पुन्हा वाढिते झाले ॥ सद्यघृतें
॥ ६ ॥ भक्ष्यें मोढितां गुढल्या हाती ॥ तुपा मध्यें बुडविती ॥ वरप-
वरजोनि जेविती ॥ कितीएक ॥ ७ ॥ आंबट तिखट खारट तुरटें ॥
शाखा सांबागीं नेलचटें ॥ तांडीं लाविती यथेष्टें ॥ यथान्वये ॥ ८ ॥
पात्रा मध्यें वाढितां ॥ हातां सर्वें चि वाढितां ॥ कित्येक आग्रह क-
रिती ॥ परस्परें ॥ ९ ॥ उदकें उीतल सुवामें ॥ घेवूं लागले मावकाशें ॥
कितीएक पुन्हा भक्ष्यें ॥ जेऊं लागे ॥ १० ॥ किती जेविती परमानें ॥

किती टाकिती अन्नं ॥ पुन्हा घेती अन्नं ॥ उदंड वाढिती ॥ ११ ॥
इतिश्री० ॥ मानसपूजा० ॥

॥ श्रीरामसमर्थ ॥ शिस्वरिणी वरपिती सरारां ॥ कदी वरपिती
फरारां ॥ ठेकर देती डरारां ॥ सावकाशं ॥ १ ॥ एक ते गुचक्या
देसी ॥ उदकें मागुनी मेविती ॥ हात टेकोनि जेविती ॥ कित्येक ॥ २ ॥
भोजनें कंठमर्याद झाली ॥ मग दंध्योदने आणविली ॥ तक्रें वांघा-
रुनि घेतलीं द्रोणा मध्ये ॥ ३ ॥ गद्य पद्य प्रबंध श्लोक ॥ नामस्मरणें
जेविती लोक ॥ ब्राह्मणमुखें जगन्नायक ॥ संतुष्ट झाला ॥ ४ ॥ एकीं
ठाव शुद्ध केले ॥ एक अर्ध अन्न जेविले ॥ एक ते विसरांनि गेले पदार्-
थ ठायींचे ॥ ५ ॥ समस्तांचीं भोजनें झालीं ॥ उत्तरापोशनें घेतलीं ॥
सर्वेच उदकें दिधलीं ॥ आंमवाया ॥ ६ ॥ तांबूलभाग बहुता ॥ पानें
सुपारी चुना कात ॥ पत्री लवंग कर्दळीं मुंत ॥ वेळा कंकोळ जाय-
फळें ॥ ७ ॥ विडे दक्षिणा पावल्या ॥ मंत्राक्षता दिधल्या ॥ ब्राह्म-
णमंडळपा चालल्या ॥ मंडपा मध्ये ॥ ८ ॥ नाना दातांचीया राशी ॥
उदंड दिधल्या ब्राह्मणांसी ॥ पशु वस्त्रें द्रव्यामी ॥ नेम नाही ॥ ९ ॥
पेशा उदंड पंक्ती झाल्या ॥ पारपत्य स्वयंपाकिणी जेविल्या ॥ मग
पंक्ती आरंभिल्या ॥ इतर लोकांच्या ॥ १० ॥ सकळ लोक तृप्त
झाले ॥ समस्तांमि विडे दिले ॥ आत्ममानही झाले ॥ मंडपां दीप
लागती ॥ ११ ॥ इतिश्री० ॥ मानसपूजा० ॥

॥ श्रीरामसमर्थ ॥ नाना बैठका मिद्ध केल्या ॥ नाना समया पा-
जळल्या ॥ नाना पदार्थ ठेविल्या ॥ ठायीं ठायीं ॥ १ ॥ स्वंदिल रोवण्या
लावणधिवे ॥ दिवट्या हिलालांचे थवे ॥ देवद्वारीं चालिले अथवे ॥
सायंकाळीं ॥ २ ॥ पारपत्य मंडळी आली ॥ सायंकाळपूजा मां-
दिली ॥ ब्राह्मणांची दाटी झाली ॥ उदंड तेथें ॥ ३ ॥ पारपत्य वेअधारी ॥
उभे राहिले उभयहारी ॥ नाना बायें बाजंत्री ॥ वाजविती ॥ ४ ॥ जाई

जुई संवती ॥ बटमोगरे मालती ॥ इत्यादि पुष्पजाती ॥ सिद्ध केल्या ॥ ५ ॥ हार माळा कळेमाळा ॥ नानारंग जिन्नममाळा ॥ नाना तुरे दीर्घमाळा ॥ आपादपर्यंत ॥ ६ ॥ झेले झपके मोकळीं फुलें ॥ ब्राह्म-
र्णी सांग पूजन केलें ॥ मग मंत्रपुष्प बाहिलें ॥ पुष्पांजळि ॥ ७ ॥
पूजा करोनि वाहेर आले ॥ पढदे एकीकडे केलें ॥ नाना घोषें गजर
झाले ॥ साष्टांग नमस्कार ॥ ८ ॥ देव सिंहासनीं शोभे ॥ दुरस्ता लोक
राहिले उभे ॥ पुष्पपुरुषासी लाभे ॥ कांहीं एक ॥ ९ ॥ धूपारतीची
वेळ आली ॥ अवघी मभा गजवजली ॥ मर्यादे वेगळीं लागलीं ॥
नीराजनें ॥ १० ॥ समस्त हरिदाम मिळाले ॥ तुरे माळांनीं पूजिले ॥
घुमर ठाकोनि केले ॥ नमस्कार ॥ ११ ॥ इति श्री ० ॥

॥ श्रीराममर्मथ ॥ टाळ घोळ मुदंगा ॥ नाना वायें वाजती चंगा ॥ य-
वज हृदक उपांग ॥ टिपण्या टाळ्या चिपाळ्या ॥ १ ॥ हरिदाम गाती
माने ॥ तालवद्ध रागज्ञानें ॥ अनंद पाहतां मने ॥ कल्पवेना ॥ २ ॥ सा-
हित्य संगीत गायनकळा ॥ चपळांगें वाद्यकळा ॥ नटनाट्य नृत्यक-
ळा ॥ धाटी मुद्रा प्रबंध ॥ ३ ॥ अर्थ जाढ हृष्टांत वाढे ॥ रंग झुळक अ-
त्यंत गोडा ॥ नाना नवरामिक पवाढे ॥ भक्ति ज्ञान वैराग्या ॥ ४ ॥ छत्र्या
छत्रें मेघढबरे ॥ माही निशाणें चामरें ॥ विद्युगे कुंचे मनोहरें ॥ सू-
र्यपानें धरकती ॥ ५ ॥ नाना यानें सुखामने ॥ दिड्या पताका नि-
शाणें ॥ टाळा घवजा गुढया तोरणें ॥ रविशशिकीर्तिमुखें ॥ ६ ॥
चवचढे दमामे नगारे ॥ कणें वंकु तुतारे ॥ गगनामध्यें भरण भरे ॥
नाना ध्वनि व्यंकटा ॥ ७ ॥ शंख भुंगे काढाल भेरी ॥ ढोळ ढफडे
पांचे मोहरी ॥ खाल घुरंग वाजंत्री ॥ बहुविध ॥ ८ ॥ दिवट्या हि-
लाल चंद्रज्योती ॥ बाण हवया झळकती ॥ नळे चिचंद्रया धांव-
ती ॥ चंचळ्वें ॥ ९ ॥ फुलवाजा बंदुका खजिने ॥ टाटे दांड भेदिती
बाणें ॥ अभिनव कीर्ति वाखागे ॥ भाट गर्जती ॥ १० ॥ झेंडके चों-

छके डोरकर ॥ नागसर नफेदार ॥ कितऱ्या देडया येकताग ॥ गवाच
कमाच सांगया ॥ ११ ॥ अवघी रात्र मगें आली ॥ एतें देवें वि-
श्रांति केली ॥ भक्तपंडली चालली ॥ स्वस्थानामी ॥ १२ ॥ ऐशी
मानमपूजा करावी ॥ मूर्ति अंतरीं धरावी ॥ दाम ह्याने विवरावी ॥
उपासना ॥ १३ ॥ इति श्री० ॥

॥ भूपाळी ॥

॥ उठीं उठीं वा ग्युनाथा ॥ विनवी कोंमल्या माता ॥ प्रभात
झालीमे समस्तां ॥ दाखवी आतां श्रीमुख ॥ १ ॥ कनकताटीं आ-
रतिया ॥ घेवांनि क्षमा श्रांति दया ॥ आली जनकाची तनया ॥
बोवालाया तुज लागीं ॥ २ ॥ जीव शिव दोवे जण ॥ भगत आण
तो शत्रुप्र ॥ भाऊ आला लक्ष्मण ॥ मन उन्मन होउनियां ॥ ३ ॥
विवेक वसिष्ठ सदुरु ॥ संत महंत मुनीश्वर ॥ कार्त्तिकी हरिनामें ग-
जक ॥ हर्षनिर्भर होउनियां ॥ ४ ॥ सुमंत सान्त्वक प्रधान ॥ ये-
कांनि नगरवासजन ॥ आला वायचा नंदन ॥ श्रीचरण पाहावया
॥ ५ ॥ मामा जिर्बासा जिह्वाळा ॥ दीनबंध दीनदयाळा ॥ भक्तजना-
चिया वत्सला ॥ देई दयाळा दर्शन ॥ ६ ॥ तंव तो राजीवलोचन ॥
राम जगचपजीवन ॥ स्वानंदरूप होवोन ॥ दासा दर्शन दीधळें ॥

॥ भूपाळ्या ॥

॥ राम सर्वांगें सांवळा ॥ हेम आलंकार पांविळा ॥ नाना रत्नां-
चिया कळा ॥ आलंकार फांकती ॥ १ ॥ पिवळा मुकुट कीरिटी ॥
पिवळें केशर लज्जाटीं ॥ पिवळ्या कुंडलाच्या थाटी ॥ पिवळ्या
कंठी वनमाळा ॥ २ ॥ पिवळें पदक कम्भुयणें ॥ बाहुवटीं करक-
कणें ॥ पिवळ्या मुद्रिकांचें लेणें ॥ पिवळें करीं शरचाप ॥ ३ ॥ पि-
वळा कामे पीतांबर ॥ पिवळ्या म्रीदाचा तोडर ॥ पिवळ्या घं-
टांचा गजर ॥ पिवळ्या वाकी वाजती ॥ ४ ॥ पिवळा मढप वि-

१ कमलनेत्र श्रीरामचंद्र.

स्तीर्णं ॥ मध्ये पिवळें मिहामन ॥ राम सीता लक्ष्मण ॥ दाम गुण
गातमे ॥ ५ ॥

॥ भवाळी शंकराची ॥

धवळे भोळे चक्रवर्ती ॥ धवळे अलंकार शोभती ॥ धवळें धाम उ-
मापती ॥ मटा चिर्ती स्मरवें ॥ १ ॥ धवळ्या जटा गंगाजळ ॥ ध-
वळा मयंक निर्मळ ॥ धवळे कुडुलांचा लोल ॥ शंखपाल लांबती
॥ २ ॥ धवळी स्फटिकांचि माल ॥ धवळे गळां उलय व्याळ ॥ ध-
वळे हार्ती नरकपाळ ॥ धवळा त्रिशूल ॥ शोभतमे ॥ ३ ॥ धवळा स-
वांगें आपण ॥ धवळें विभूतीचें लेपन ॥ धवळें गात्र धवळें वसन ॥
धवळें वहन नंदीचें ॥ ४ ॥ धवळें कैलासभुवन ॥ धवळें मध्ये मिहा-
मन ॥ धवळें शंकराचें ध्यान ॥ दाम चितन करीतमे ॥ ५ ॥

नंतर तृपांत भिजविलेल्या कांकळ्याने काकड आरती करवी.

काकड आरती करवी परमात्म्या श्रीगुरुपती ॥ जीवीं जिवा
बोवाळीन निर्जीं निज आत्मज्यांनी ॥ १ ॥ त्रिगुणकांकडा द्वैत घृते
निविला ॥ उजळिली आत्मज्यांनी ॥ निणें प्रकाश झाला ॥ २ ॥ काजळी
ना मस अवघें तेज डळमळ ॥ अवती ना अंवर अवघें निघोट निश्चळ
॥ ३ ॥ उदय ना अस्त जेथें बोध प्राप्तः काळी ॥ रामीरामदास स-
हर्जीं सहज बोवाळी ॥ ४ ॥

आरती झाल्यानंतर गुरुपरंपरेचा जपजयकार करून देशकाल
उच्चारून अजपासंकल्पा ॥ पूर्वदुःसूर्यादयादारभ्य अद्य सूर्यादयप-
र्यंतममश्वामोच्छ्वासनिष्पन्नपदगताधिकैकविंशतिमहस्त्रपजपाज-
पंश्रीमद्गुरुमीतारामचरणयोः समर्पयामि ॥ अद्यसूर्यादयादारभ्य-
इवःसूर्यादयपर्यंतममश्वामोच्छ्वासनिष्पत्स्यमानंहंसःमोहमित्यजपा-
जपंश्रीमद्गुरुमीतारामप्रतिपथंकारिष्ये ॥ अजपानामगायत्रीयोगि-
नामोक्षदायिनी ॥ यस्याःसंकल्पमात्रेण सर्वपापैःप्रमुच्यते ॥ १ ॥

नंतर स्नान करून गोपीचंदन तुळसीमाळा धारण करून पूजा करावी ॥ तिचें अधिष्ठान ॥ वेदोक्त पंचायतनगुरुपादकापूजा झाल्या नंतर, अगर पूर्वी, उपासनामंत्रजप तेराशें नित्य करावा ॥ नंतर कांहीं उपहार घेऊन सोळी कुवडी मेखळा दुरमुजी वस्त्रे हीं श्रीगुरूंनीं अगर मुख्य चाफळ, डोमगांव, तडवळें—जगन्नाथ-स्वामींचें, पाठिकाणचीं दिलेलीं असल्यास. नित्य, अगर शनिवार, गुरुवार, माघवद्य९, राम९, हनुमंतजयंती, अशा पर्वी अवश्य धारण करून भिक्षेस जावें ॥ आणि यथाशक्ति उत्साह करावा ॥

महानैवेद्याचे वेळीं आरती झुणावी ती ॥ मुरवर दायिनी मुरहर-सुखसदना ॥ परतःपरवासिनी अरिविरकुळकदना ॥ व्यापक स-र्वा घटीं जननी हे मदना ॥ करुणासागररूपे नादः शशिवदना ॥ जय देवी जय देवी जय विश्वंभरिते ॥ आरती ओवाळूं तुज कृ. पावंसे ॥ १ ॥ सकळां संजीविनी मुनिजनमनमोहिनी ॥ जन-मनमंज्जन सज्जनविज्जनतमशमनी ॥ दासा अभ्यंतर्ग मानस मृ-दुशयनी ॥ राघववरदा सुंदर लाघव मगनयनी ॥ १ ॥ जय० ॥

श्रीरामसमर्थ ॥ अथ पूर्वार्भग्रंथप्रारंभः ॥ जय जय सदगुरु गोसा-बी ॥ मज जें आठवळें जावीं ॥ तें तें पुसोनि फंडावी ॥ आशंका माझी ॥ १ ॥ शिष्य बोले लढिवाळणें ॥ म्यां संसार घेतला कोण्या गुणें ॥ मज हें दुःख मोगणें ॥ किंनिमित्त घडें ॥ २ ॥ विषयलोभें भगवंता ॥ ने-णोनि झालासी दुःखिता ॥ तें गुणें मागुता आला जन्मासी ॥ ३ ॥ तरी हा जन्म कैसा तुटे ॥ मज भगवंत कै भेटे ॥ भवसागर वोढे ॥ को-ण्या गुणें ॥ ४ ॥ जन्म तुटे संतसंगें ॥ देव भेटे अंतरंगें ॥ दृढभक्तीचेनि योगें ॥ भवमिधु आटे ॥ ५ ॥ दृढ भक्ति करूं कैसी ॥ काय करावें मानसी सांगा स्वामी अज्ञानासी ॥ मार्ग कांहीं ॥ ६ ॥ सदगुरूस जावें शरणा ॥ मनीं धरावें वचन ॥ तें तें तुझे अज्ञान ॥ जाईल बापा ॥ ७ ॥ सदगुरु कैसा

१ सकलजनांच्या हृदयात वास करणारी.

ते मज्जिमासि संगावा । इव उपदश ध्यावा ॥
 तया पावने ॥ ऐकान्तक रक्षण ॥ निव सद् ब्रह्मज्ञान ॥ आशा-
 र्गहन निरासमान ॥ तया मोक्ष मागावा ॥ १० ॥ मोक्ष कवणार्मि ह्य-
 णावे ॥ त मज्ज स्वामीनीं सांगावे ॥ दयार्मिभु देवाविदेवे ॥ उपेक्ष नये
 ॥ १० ॥ अधिकारा विग सांगणे ॥ अलभ्य होय तेणे गुणे ॥ ह्यणो-
 नि आशीं यदाणे ॥ अधिकार पावती ॥ ११ ॥ त्या अधिकाराची
 सृण ॥ मज्ज करवावी श्रवण ॥ ऐक वापा लक्षण ॥ अधिकाराचे
 ॥ १२ ॥ जेथे विद्याम विस्ती ॥ तारीं संसारीं आयत्ती ॥ ज्या आवडे
 गुरुभक्ती ॥ अंतरा पासना ॥ १३ ॥ आने अधिकाराचे स्थळ ज्ञान उप-
 तिष्ठे मांजळ ॥ तिष्ठे ज्ञानीचे पदळ ॥ मदमूर्खी ॥ १४ ॥ स्वामी
 पतित पावन ॥ ऐकानि आलीं शरण ॥ न विचारितां दोष गुण ॥
 मज्ज बोध करावा ॥ १५ ॥ ऐका बोधाचे लक्षण ॥ बोध भागमी ते
 कोण ॥ पाहे आपली ओळखण ॥ आपणा मध्ये ॥ १६ ॥ तुझे श-
 रीर चालवितो ॥ कवण तज्ज बोधवितो ॥ सकळ कळा जाणावितो ॥
 तो कोण आहे ॥ १७ ॥ अंतरां शरीर चालवितो ॥ तो एक देव प-
 दाता ॥ आन्मागम निर्घोनि जाता ॥ देह पडे ॥ १८ ॥ आन्मा नि-
 घोनि गेला ॥ देह अचेतन पडला ॥ अचेतनीं आन्मा व्यापिला ॥
 आहे कीं नाही ॥ १९ ॥ आन्मा निविड पूर्णपण ॥ ऐके चालती शा-
 हाणे ॥ तेणे अचेतन पडे ॥ ते कीं न पडे ॥ २० ॥ जिण्य विचार-
 नि बोटा ॥ ऐके साय निघोनि गेलें ॥ शरीर अचेतन पडेलें ॥ को-
 या गुणे सांग पा ॥ २१ ॥ जिण्य विचारान् अंतरां ॥ ह्यणे प्राण
 प्रमाण करी ॥ प्राण दसदां जरीगी ॥ चेतना नाही ॥ २२ ॥ तंव
 बोले गुरुगव ॥ प्राण वाचुचे नाथ ॥ तया वाचुनें चि देव ॥ ह्यणतो-
 री ॥ २३ ॥ जिण्य बोले जी भगवंता ॥ बहुत चालती ऐसी वाती ॥
 परमान्मा देह चालवितो ॥ तेणे विण अचेतन ॥ २४ ॥ विचार पा-

हतां देह वाव ॥ चाळी नयामि केंचा ठाव ॥ हा इतर दृष्टीचा स्व-
 भाव ॥ आत्मा चाळक ऐसा ॥ २५ ॥ आत्म्यासि चाळकपण ॥ हें तों
 निर्गुणामि गुण ॥ वळें चि लाविती ते खुग ॥ चुकले आत्म्याची
 ॥ २६ ॥ निर्गुणा पामेनि चराचरा ॥ झाले सृष्ट्यादि व्यापार ॥ ऐसें
 बोळती अपार ॥ ज्ञाने पुरुष ॥ २७ ॥ माया मत्स्य जया वाटे ॥
 त्याचें ज्ञान परम खांटा ॥ मायिक दृष्टीनें भेटा ॥ परमात्मा केंवी ॥ २८ ॥
 माया मिथ्या कैसी ह्यणावी ॥ प्राणिमात्रामि वेड लावी ॥ सकळ-
 रूप आपलें दावी ॥ प्रत्यक्ष आतां ॥ २९ ॥ प्रत्यक्षास प्रत्यक्ष दिसे ॥
 अप्रत्यक्ष कोठें असे ॥ अप्रत्यक्षें विण नसे ॥ पूर्ण समाधान ॥ ३० ॥
 पूर्ण समाधान कोण ॥ माया मिथ्या लक्षण ॥ ऐसें मज निरूपण ॥
 केलें पाहिजे ॥ ३१ ॥ अभिन्न तें चि समाधान ॥ मायेचें मिथ्या ल-
 क्षण ॥ आत्मनिवेदनीं खण ॥ पावसी वापा ॥ ३२ ॥ सहुरुचन अं-
 जन ल्याला ॥ माया भयानक न दिसे त्याला ॥ अभिन्नपणें आत्म्या-
 ला ॥ सर्वत्र देखे ॥ ३३ ॥ सर्वत्रां आत्मा देखे कवण ॥ ऐसा केला
 शिष्यें प्रश्न ॥ ह्या प्रश्नाचें लक्षण ॥ ऐसें असे ॥ ३४ ॥ देखे तो ही
 जाण आत्मा ॥ सर्वातीरीं जो सर्वात्मा ॥ ज्याच्या स्वरूपामि उप-
 मा ॥ देतां चि नये ॥ ३५ ॥ निरुपम तो निर्गुण ॥ जाणपणा हे तां
 गुण ॥ क्षणोन मगुण निर्गुण ॥ जाणिजे आत्मा ॥ ३६ ॥ मगुण नि-
 र्गुण पुढे काय ॥ आत्मा नेमिला न जाय ॥ नेमांतीत असंभाव्य ॥
 भाविला न वचें ॥ ३७ ॥ जो नांतुडे भावनेसी ॥ त्याची प्राप्ती घडे
 कैसी ॥ ऐसा आक्षेप स्वामींसी ॥ शिष्यें केला ॥ ३८ ॥ त्याची प्राप्ती
 त्यासी घडे ॥ येरा सर्वथा नानुडे ॥ ज्याचें वेगळेपण मोडें ॥ तो चि
 आत्मा ॥ ३९ ॥ जो गगनाची गवसणी ॥ गवसणीचा ही धनी ॥
 धनीपणाची कडमणी ॥ जेथें नाहीं ॥ ४० ॥ जें ब्रह्मांडा पेंली कडे ॥
 मनबुद्धी नांतुडे ॥ जेथें चपळपण मोडें ॥ वापुड्या मनाचें ॥ ४१ ॥

१ नेमापलीकडे. २ न मिळे. ३ परीक्षा.

त्याचे शेवटीं तें च आहे ॥ आपुला अंत होवोनि राहे ॥ आतां पैल
 पाह पाहे ॥ तें चि अवघें ॥ ४२ ॥ चहकडे सारखें ची ॥ एक जिनसी
 आपण ची ॥ अमप सीमा स्वरूपाची ॥ करितां नये ॥ ४३ ॥ जेथें
 मनाची धांव पुरे ॥ पलीं कडे उदंड उरे ॥ मन माघारें फिरे ॥ आले
 वाटे ॥ ४४ ॥ पाहं जाय जे दिशेची ॥ ती घालेनि पाठीसी ॥ समु-
 ख धांव प्रयासी ॥ अंत न लगे ॥ ४५ ॥ अष्ट दिशा पाहोनि आले ॥
 मग तें ऊर्ध्वपथें उडाले ॥ गगन भेटोनियां गेले ॥ पलीं कडे ॥ ४६ ॥
 बहुत लेंघिली पोकळी ॥ भोंवतें फिरे अंतराळी ॥ ऊर्ध्वमुखें तये
 वेळीं ॥ अवलोकिते झाले ॥ ४७ ॥ निग्वलंब वेगळें ॥ मूर्ध्मरूपें तें
 पांगुलें ॥ असंभाव्य दृष्टोनि गळे ॥ आवांका पोटी ॥ ४८ ॥ आलें
 आपुले स्थळीं ॥ बुडीं मागिली पाताळीं ॥ मग राळांवे तळीं ॥ अंत
 पाहे ॥ ४९ ॥ तें अयेन समोल ॥ बुडीं दिलीं बहुमाल ॥ ठाव
 नाही व्याकुळ ॥ ऐन झाले ॥ ५० ॥ तेंथोनि यां उफाले ॥ ऊ-
 र्ध्वमुखें अंतराळें ॥ बहु शिणले न कळे ॥ अत स्वरूपाचा ॥ ५१ ॥
 स्वरूपाणव फिरून आले ॥ तेणे बहुत निवृजले ॥ हीन होवोनी
 पडले ॥ अचेतन ॥ ५२ ॥ गेले ज्याच्या शुद्धीसी ॥ पाहे तें
 आपणामी ॥ तें विस्मित मानसी ॥ आश्चर्य करी ॥ ५३ ॥ जया
 इतुकें धुंडिलें ॥ तें जवळचि दाखिलें ॥ आपणा पाहां गेलें ॥ तें
 चि आपण ॥ ५४ ॥ लवण मिथु जालें ॥ तेंसं स्वरूपीं विरालें ॥ तेणें
 गुणें जोडले ॥ धनामि धन ॥ ५५ ॥ ऐसी स्वरूपाची स्थिती ॥
 स्वानुभवी जाणती ॥ हे वस्तुची मासी ॥ मद्गुह्योर्थे ॥ ५६ ॥ ऐसें
 हें स्वरूपज्ञान ॥ याही पर समाधान ॥ त्या साक्ष आपलें मन ॥ अ-
 निर्वाच्य तें ॥ ५७ ॥ जो स्वयें तृप्त झाला ॥ तो सर्वांगें निघाला ॥
 निःशब्दी स्वानंदाळा ॥ सांगतां नये ॥ ५८ ॥ जें सांगतां नये बोलें ॥
 तें बोलें चि प्राप्त झालें ॥ गुरुकृपेच्या मखोलें ॥ अगाध वचनें

॥२१॥ गरुवचनी विश्वास ॥ धर्मितां तुष्टे भवपाश ॥ दितवी गर्मी-
गमदाम लडिवाळपणे ॥ २० ॥ इत श्रीगर्वाभिः समाप्तः ॥

॥ जनाटपुरुषग्रंथ ॥

सकळ संत साधुजन ॥ भव भविष्य वर्तमान ॥ तयां सकळांस
नमना ॥ माष्टांगभावे ॥ १ ॥ झाले सकळांस नमना ॥ नमस्कारांनि श्रोते
जन ॥ आतां कथानुसंधान ॥ सावकाश एका ॥ २ ॥ जुनाट पुरुषाची
कथा ॥ नेमस्त मिळवी परमार्थ ॥ जी समागमें महतीर्था ॥ पाविजे-
ने ॥ ३ ॥ पवताचे नि ताळ ॥ लंघोनि जाय सागर ॥ श्रवणें तैसा
विश्वंमरू ॥ पाविजे तो ॥ ४ ॥ जाणिव रहित ज्ञानी ॥ तो चि योग्य
निरूपणी ॥ जैसा श्रवित भोजनी ॥ तृप्त होय ॥ ५ ॥ बहुमाल व्यत्यक्ति
आली ॥ कां वाढि तिक्षण झाली ॥ तग समाधानाची कळी ॥ वेगळी
च आहे ॥ ६ ॥ ती कैसी आहे सांगा स्वामी ॥ ऐसा आक्षेप केला
तुझी ॥ मुचित्त होवोनि अंतर्भाषी ॥ एका सांगतो ॥ ७ ॥ नव्हे रे-
टम काहाणी ॥ हाटत लावं लावणी ॥ चंचळ मने श्रवणी ॥ वैमो
नये ॥ ८ ॥ जें सावधान न कळे ॥ तें चंचळा कैमें कळे ॥ ज्ञानें स-
हित मावळे ॥ विज्ञान जेथे ॥ ९ ॥ हातींच रत्न जळी गेलें ॥ खडळ
होतां तें नाढळे ॥ निवांत जळ निवळे ॥ तरी च लाभे ॥ १० ॥ तमें
गुद्ध निरूपण ॥ एकाग्र करावं श्रवण ॥ तें करितां वाणें खण ॥
समाधानाची ॥ ११ ॥ होतां अर्द्धतानिरूपण ॥ पडे देहाचे विस्म-
रण ॥ ऐसें एकाग्रलक्षण ॥ श्रोतयाचे ॥ १२ ॥ वृत्ति स्वरूपी भरे ॥
आपेआप विस्तारे ॥ एक नमतां दुसरें ॥ आठवेल कैचें ॥ १३ ॥
जेव्हा आपुला ध्याम तुष्टे ॥ आशंकायात्र तेव्हां फिटें ॥ मग समा-
धान लिगट ॥ बळें चि अंगी ॥ १४ ॥ शब्द ठाकोनि अंगी ॥ अर्थी
धावो लागे वेगी ॥ दृढ अर्थचि संगी ॥ निःसंग होय ॥ १५ ॥ अहं
मोह आपण ॥ या ही वेगळें मोपण ॥ मीपण गेलिया खण ॥ समा-

१. प्रत्यक्षानुभवरूप ज्ञान.

धानर्चा ॥ १६ ॥ समुद्र अहंता विगळी ॥ ही समाधानाची किळी ॥
जेथे अगुन्यानासा निमाळा ॥ ताळण वळी ॥ १७ ॥ वृद्धि जाऊन
पवे जेथे ॥ त्वन्वर्तन काय करी तेथे ॥ समुद्र जेथेचे भावे ॥ अंगी र-
मले पाहिजे ॥ १८ ॥ स्वरूपज्ञान जया अलि ॥ त्याचे निर्मळ
नाही झाले ॥ तो वरी समाधान वारे ॥ घडे ना सर्वथा ॥ १९ ॥
असा हे वोलणें आतां ॥ अवधान द्यावें श्रुतां ॥ जुनाटपुरुषाची
कथा ॥ मांगजे ॥ २० ॥ सकळांचा महापुरुष ॥ जो ब्रह्मादिकांचा
ईश ॥ शिवादिक असती अश ॥ तो हा अनार्मी ॥ २१ ॥ सकळ सृ-
ष्टीचा व्यापक ॥ जो मृत्मायेचा जनका तो हा पुरुष कोणी एक ॥
बह दिवसांचा ॥ २२ ॥ जयाचे अलि प्रमाणे ॥ ब्रह्मादिकांस वर्तणे ॥
चंद्रसूर्यतारागणे ॥ जयाची मना ॥ २३ ॥ मही अचळ मेघमाला ॥
नाना मणिता मिथजळा ॥ मयादा चाले अगळीळा ॥ जयाचेनी
॥ २४ ॥ ऐशा ब्रह्मांडमाला अनंता उच्छामाये होत जात ॥ तरी ज-
याचा एकांत ॥ माडला च नाही ॥ २५ ॥ आपण एकला सर्व काळा
कन्या खेळे नाना खेळ ॥ एकटी असे लड्याळ ॥ नाना छेदे ॥
॥ २६ ॥ तसे मलबळा नावेडे ॥ क्षणोनि खेळ एकीकडे ॥ ब्रह्मा-
दिक खेळे वेडे ॥ तसे कपरीन ॥ २७ ॥ अनंतब्रह्मांडें उतरंटी ॥
खेळ मांडिला पंगडा ॥ काळ करी कडाफोटी ॥ पत्र तसेचा ॥
॥ २८ ॥ शीण पावे कर्मग ॥ नायेक निद्रा करी ॥ देणें खेळा बो-
हरी ॥ होवोन जाय ॥ २९ ॥ परम मूलक्षण ॥ महीना पिन्या विण ॥
पिता तसेचा निर्गुण ॥ माना अमेना ॥ ३० ॥ ने क्षणें उठोन पाहे ॥
तो खेळ मांडिला आहे ॥ पुनरपि लवळोहे ॥ खेळ मांडी ॥ ३१ ॥
ऐशा निरंजनी एकट ॥ करी खेळाची स्वतःपट ॥ खेळ खेळतां बीटा ॥
मानुं नेण ॥ ३२ ॥ खेळ मांडिला विचित्र ॥ उतरंटीचें एक पात्र ॥
ते हे ब्रह्मांड स्वनेत्र ॥ जाणिजे तुवां ॥ ३३ ॥ खेळ खेळे महा स-

बळ ॥ अत्यंत वाढली प्रबळ ॥ वेडां लाविलें सकळ ॥ प्राणीमा-
 त्राभी ॥ ३४ ॥ न कळे तयेचें लाघव ॥ बहुत पीडिले मानव ॥ पात्रों
 सांठविले जीव ॥ कोट्यानकोटी ॥ ३५ ॥ बहुत लाभाची आवडी ॥
 घातली इच्छेची वेडी ॥ ऐशा बहुत उतरंडी ॥ संपूर्ण केल्या ॥ ३६ ॥
 प्राणी जाऊं नेदी बाहेरी ॥ जीववून मागुते मारी ॥ चुकों नेदी बेर-
 झारी ॥ वामनासूत्रें ॥ ३७ ॥ बहुत प्राणी केले गोळा ॥ लाविला विषय-
 कळा ॥ तेणें येती पूर्वस्थळा ॥ स्वइच्छ प्राणी ॥ ३८ ॥ ऐसें गोविलें
 च गोवी ॥ मारून मागुता जन्म दावी ॥ तये पासून सोडवी ॥ तो
 विरळा कोणी ॥ ३९ ॥ पत्रेन जावें दिगंतरा ॥ तेथें आहे ते सुंदरा ॥
 त्या सांगतीं दुसरा ॥ कोणी च नाही ॥ ४० ॥ संतान वाढलें लक्षा
 बरी ॥ तरी ते ठायींची कुमारी ॥ नांव ठेवितों उदरीं ॥ पिता आला
 ॥ ४१ ॥ पिता उदराम आला ॥ तरी तो नाही जन्मला ॥ भर्ता
 स्वयं आपुला ॥ हावोनि ठेली ॥ ४२ ॥ ज्ञतागम प्रयवली ॥ मग ती
 मायराणी झाली ॥ सासूमाता आपुली ॥ आपण ची ॥ ४३ ॥ वायु
 फुंकोन केला वन्ही ॥ पोटी लाविले पाणी ॥ आपा पासुनि धरणी ॥
 कळों आली ॥ ४४ ॥ ऐसीं खेळाम गुंतली ॥ तेणें पिता विसरला ॥
 ते पाउलीं मुरडली ॥ मागुती मागें ॥ ४५ ॥ जन्मभूमि वास पाहे ॥
 बाप ह्मणोन आस वाहे ॥ मागुती निवांत राहे ॥ स्तव्य हावोनी
 ॥ ४६ ॥ पिता न दिसे डोळां ॥ ह्मणोन शोक करी वाळा ॥ भोंवती
 पाहे वेळोवेळां ॥ अष्ट दिशे ते ॥ ४७ ॥ वेध पित्याचा लागला ॥
 मग खेळ मोडोन गेला ॥ उतरंडी फोडून पळाला ॥ काळ पुत्र
 ॥ ४८ ॥ पिता पाहतां खेळ मोडे ॥ खेळ पाहतां पिता दडे ॥ पा-
 हती झाली दोर्हाकडे ॥ उभी राहोन ॥ ४९ ॥ मग ते लोभें झळ-
 बली ॥ पित्या कडे चालली ॥ खेळ विसरोन गेली ॥ जन्मस्थाना
 ॥ ५० ॥ आपणा विसरोन पाहे ॥ तंव पिता पुढें आहे ॥ ऐसें देखो-

॥ श्रीराम समर्थ ॥ एक शिष्या सावध ॥ सिद्ध असतां निज
 बोध ॥ मायिक हा देहसंवध ॥ तुज बाधी ॥ १ ॥ बद्धकें कर्म केल्यां ॥
 तीं पाहिजेत भोगिल्यां ॥ देहबुद्धि दृढ झाली ॥ ह्मणोनियां ॥ २ ॥
 मागे जें जें संचित केलें ॥ तें तें पाहिजे भोगिलें ॥ शूद्र शेत जरी टा-
 किलें ॥ तरी बाकी सुटेना ॥ ३ ॥ हा तो देहबुद्धीचा भाव ॥ स्वस्व-
 रूपां समूळ वाव ॥ परंतु प्राप्तीचा उपाव ॥ सुचल्या पाहिजे ॥ ४ ॥
 सस्वरूपलंकापरी ॥ सुवर्णविटा त्या दरी ॥ देहबुद्धीच्या सागरी ॥
 तरलें पाहिजे ॥ ५ ॥ विषयमोळ्या बाहों मांडी ॥ त्यास कोण ह्मणें
 काबाडी ॥ तैसी पदार्थाची गोडी ॥ मांडितां आत्मा ॥ ६ ॥ देहबु-
 द्धीचें लक्षण ॥ दिसेंदिम होतां क्षीण ॥ तदुपरी वाणे मृग ॥ आ-
 त्मयाची ॥ ७ ॥ सर्वात्मा असें बोलतां ॥ अर्गां वाणे ना सर्वथा ॥
 साधनें बीण ज्ञानवार्ता ॥ बोल्ये नये ॥ ८ ॥ दसऱ्याचें मोनं वांटलें ॥
 तेणें काय हातामी आलें ॥ गर्बे वितोडें आलें ॥ भुवामना ॥ ९ ॥
 तेंसं शब्दें ब्रह्मज्ञान ॥ बोलतां नये समाधान ॥ ह्मणोन आधीं सा-
 धन ॥ केलें पाहिजे ॥ १० ॥ शब्दें जेव्हा तांम आली ॥ ते तो धार्ता
 नाही ऐकली ॥ पाकनिष्पत्ति पाहिजे केली ॥ साक्षेचें स्वयें ॥ ११ ॥
 कांहीं तरी एक कारण ॥ केंसं घडें यत्नें बीण ॥ ब्रह्मज्ञान परम क-
 ठीण ॥ साधना वांचतां ॥ १२ ॥ शिष्य ह्मणें जी महत् ॥ साधन मी
 काय करूं ॥ जेणें पाविजे पैल पालू ॥ महादुःखाचा ॥ १३ ॥ आतां
 पुढील समाधी ॥ स्वामी सांगती साधनामी ॥ सावध श्रोतां कथे-
 सी ॥ अवधान द्यावें ॥ १४ ॥ इति श्रीअनंभाय ॥ समाप्त ॥ २ ॥

॥ श्रीराम समर्थ ॥ प्राप्त झालें ब्रह्मज्ञान ॥ वाणलें पाहिजे पूर्ण ॥
 ह्मणोन हें निरूपण ॥ सावध ऐका ॥ १ ॥ कांहीं च नेणे तो बद्ध ॥
 समूळ किया अबद्ध ॥ भाव बाहविला शुद्ध ॥ ममुजु जाणावा ॥ २ ॥
 कर्म त्यजोनि बाधक ॥ शुद्ध वर्तें तो साधक ॥ क्रिया पालटे विवेका ॥

निष्कलंक तेवहां ॥ ३ ॥ तये क्रियेचें लक्षण ॥ आधीं स्वधर्मरक्षण ॥
 पुढें अद्वैतश्रवण ॥ केलें पाहिजे ॥ ४ ॥ नित्यनेम दृढ चित्ती ॥ तेणें
 शुद्ध चित्तवृत्ता ॥ होवोति भगवती ॥ मार्ग कृते ॥ ५ ॥ नित्यनेमें
 ज्ञाति फिटे ॥ नित्यनेमें संदेह नटे ॥ नित्यनेमें लिगटे ॥ समाधान
 अंगी ॥ ६ ॥ नित्यनेमें अंतर शुद्ध ॥ नित्यनेमें वाटे बोध ॥ नित्यनेमें
 बहु खेद ॥ प्रपंची तृती ॥ ७ ॥ नित्यनेमें सत्व चडे ॥ नित्यनेमें
 शांति वाटे ॥ नित्यनेमें आरा मोडे ॥ देहबुद्धीचा ॥ ८ ॥ नित्यनेमें
 दृढ भाव ॥ नित्यनेमें भेद देव ॥ नित्यनेमें पुढे ठाव ॥ अविद्येचा
 ॥ ९ ॥ नित्यनेम करूं कोण ॥ ऐसा शिष्यें केला प्रश्न ॥ केलें पाहिजे
 श्रवण ॥ प्रत्ययाचें ॥ १० ॥ मानसपजा जप ध्यान ॥ एकाग्र क-
 रीतियां मन ॥ त्रिकाल ध्यावें दर्शन ॥ मानुती सूर्याचें ॥ ११ ॥ हरि-
 कथानिरूपण ॥ प्रत्यक्षी करवें श्रवण ॥ निरूपणां उगमृग ॥
 केली पाहिजे ॥ १२ ॥ संकटीं श्रवण न घडे ॥ वलात्कारं अंतर
 पडे ॥ तर्ग अंतरस्थिती मोडि ॥ ऐसे न कीजे ॥ १३ ॥ अंतर्ग च पांच
 नामें ॥ ह्मणत जावीं नित्य नेमें ॥ ऐसे वर्ततां अमें ॥ बाधिजेना
 ॥ १४ ॥ ऐसी साधकाची स्थिती ॥ साधकें रहावें या रीती ॥ सा-
 धनं वीण ज्ञानप्राप्ती ॥ होणार नाहीं ॥ १५ ॥ तेंव शिष्य ह्मणें जी
 ताता ॥ जन्म गेलें साधन करितां ॥ कोणें वेळे पावो आतां ॥ समा-
 धान ॥ १६ ॥ कैमें येईल सिद्धपण ॥ केवहां आनृडेल समाधान ॥
 मुक्तदशा मुलक्षण ॥ मज केवी प्राप्त ॥ १७ ॥ आतां याचें प्रत्युत्तर ॥
 श्रोतीं व्हावें सादर ॥ एका पुढें सविस्तर ॥ आदरें करोती ॥ १८ ॥
 इति श्री अंतर्भाव ॥ समाप्त ३ ॥

॥ श्रीगण समर्थ ॥ सिद्ध होवोति वैसला ॥ दृष्टी नाशी साधना-
 ला ॥ सादर अशनशयनाला ॥ अन्यादरें ॥ १ ॥ ऐसा असे विषया-
 सक्त ॥ अत्यंत विषयी आसक्त ॥ सिद्धपणें आपला घात ॥ तेणें

केला ॥ २ ॥ जो मिद्धाचा मस्तकमणी ॥ महातापसी शठपाणी ॥
 तो ही आसक्त श्रवणी ॥ जपध्यानपूजेमी ॥ ३ ॥ अखंड वाचे राम-
 नाम ॥ अनुष्ठान हेच परम ॥ ज्ञानवैराग्यसंपन्नकाम ॥ सामर्थ्यमिंधु
 ॥ ४ ॥ तो हा ह्मणे मी साधक ॥ तथे मानव पुढें रंक ॥ मिद्धपणा-
 चे कौतुक ॥ केवी घडे ॥ ५ ॥ ह्मणोनि साधनामी जो मिद्धातो चि
 ज्ञाता परम शुद्ध ॥ येर तें जाणावें अवद्ध ॥ अपमान ॥ ६ ॥ साधनें
 वीण वाष्कळता ॥ ती च जाणावी वद्धता ॥ तेणें घडे अनर्गळता ॥
 आसक्तरूपें ॥ ७ ॥ मन सुखावलें जिकडे ॥ अंग टाकिलें तिकडे ॥
 साधनउपाय नावडे ॥ अंतरा पासोनी ॥ ८ ॥ चित्तीं विषयाची
 आस ॥ साधन ह्मणतां उपजे त्राम ॥ नेम धर्गितां कासावीस ॥ प-
 रम वाटे ॥ ९ ॥ दृढ देहाची आसक्ती ॥ तथे केवी विरक्ती ॥ विर-
 क्ती वीण भक्ती ॥ केवी घडे ॥ १० ॥ एक शिष्याटिळका ॥ नेम नाहीं
 साधका ॥ तया लागीं धोका ॥ नेमस्त आहे ॥ ११ ॥ तंव शिष्य
 ह्मणती ॥ अंतीं मति ते चि गती ॥ ऐसं सर्वत्र बोलती ॥ मी काय
 करूं ॥ १२ ॥ अंतीं कोण अनुसंधान ॥ कोठें ठेवावें मन ॥ कैसें क-
 रावें साधन ॥ अंतसमयाचें ॥ १३ ॥ समय येईल कैसा ॥ हा न कळे
 भरंवसा ॥ प्राप्त होय कोण दशा ॥ हें श्रुत नाही ॥ १४ ॥ आ-
 शंका घेतली मनें ॥ बोलतों करुणावचनें ॥ याचें उत्तर श्रोतृ-
 जनें ॥ सावध एकावें ॥ १५ ॥ इति श्रीअंतर्भावि ॥ समाप्त ४ ॥

॥ श्रीराम समर्थ ॥ एक शिष्या सावधान ॥ एकाग्र करोनि
 मन ॥ पुससी अनुसंधान ॥ अंतसमयाचें ॥ १ ॥ अंत कोणास
 झाला ॥ कोण मृत्यु पावला ॥ हा तुवां विचार केला ॥ पाहिजे
 आतां ॥ २ ॥ अंत आत्मयाच्या माथां ॥ हें तों न घडे सर्वथा ॥
 स्वरूपीं मरणाची वार्ता ॥ बोलां च नये ॥ ३ ॥ स्वरूपीं अंत नाहीं
 येथें पाहणें न लगे कांहीं ॥ मृगजळाचे डोहीं ॥ बुडों नको ॥ ४ ॥

आतां मृत्यु देहाम घडे ॥ तें अचेतन बाण्डें ॥ श्वास मृत्यु न
 घडे ॥ कदा कल्पांती ॥ ५ ॥ आतां मृत्यु कोठें आहे ॥ बरें शो-
 धून पाहें ॥ शिष्य विस्मित होवोनि राहे ॥ एक क्षण निवांत
 ॥ ६ ॥ मग पाहें स्वामी कडे ॥ ह्मणे हा देह कैसा पडे ॥ चाल-
 विता कोणी कडे ॥ निघोनि गेला ॥ ७ ॥ देह चालविता कोण ॥ हे
 मज मांगा म्हाण ॥ एक ह्मणती हा प्राण ॥ पंचधा रूपें ॥ ८ ॥
 प्राणामी कोण चालविता ॥ येरु ह्मणे स्वरूपमत्ता ॥ मत्तारूपें त-
 त्वता ॥ माया जाण ॥ ९ ॥ मायेची मायिक स्थिती ॥ ऐसें सर्वत्र
 बोलती ॥ माया पाहतां आदीं अंती ॥ कोठें नाही ॥ १० ॥
 अज्ञानाम भ्रांति आली ॥ तेणें दृष्टी तरळली ॥ तेणें गुणें आढ-
 लली ॥ नमती च माया ॥ ११ ॥ शिष्य होई मार्वाचित ॥ मा-
 येचा जो शुद्ध प्रांत ॥ तोचि चौ देहांचा अंत ॥ सदुरुबोधें ॥ १२ ॥
 चार देहांच्या अंती ॥ उरें शुद्ध स्वरूपस्थिती ॥ तेणें गुणें तुझी
 प्राप्ति ॥ तुजला झाली ॥ १३ ॥ जन्मला वि नाही अनंत ॥ तयासी
 कैचा येईल अंत ॥ आदिअंतीं निवांत ॥ तोचि तं अवघा ॥ १४ ॥
 स्वामी ह्मणती शिष्याशी ॥ आतां संदेह धरिसी ॥ तरी श्रीमुक्ता
 वरी स्वामी ॥ निश्चयेसी ॥ १५ ॥ देहबुद्धीचेनि बळें ॥ शुद्ध ज्ञान
 झांकोळी ॥ भ्रांति हृदयीं प्रबळे ॥ संदेहरूप ॥ १६ ॥ ह्मणोनि देहा-
 तीत जें सुख ॥ त्याचा करावा विवेक ॥ तेणें गुणें अविवेक ॥ बाधूं
 न शकें ॥ १७ ॥ तृळें संशयाचें मूळ ॥ देह चि मिथ्या समूळ ॥ तया-
 सि अंत हें केवळ ॥ मूर्खपण ॥ १८ ॥ जें जन्मलें चि नाही ॥ खासी
 मृत्यु कैचा काई ॥ मृगजळाच्या डोही ॥ बुडों नको ॥ १९ ॥ मनाचा
 करोनियां जया ॥ स्वरूपाचा करावा निश्चयो ॥ दृढनिश्चयें अंतस-
 मयो ॥ होवोनि गेला ॥ २० ॥ आदि करानि देहबुद्धी ॥ देह टाकिला
 भारवधी ॥ आपण देहाचा संबंधी ॥ मुळींच नाही ॥ २१ ॥ असतें

करानि वाव ॥ नस्त्याचा पुमानि ठाव ॥ देहातीत अंतर्भाव ॥ असो
 खुणेने ॥ २२ ॥ हें समाधान उत्तम ॥ असतेपणाचें जें वर्म ॥ देहवु-
 ङ्गीचें कर्म ॥ तुटे जेणें ॥ २३ ॥ आतां तुटली आशंका ॥ मार्ग फु-
 टला विवेका ॥ अद्वैतबोधें रंका ॥ राज्यपद ॥ २४ ॥ तंव शिष्यें
 आक्षेपिलें ॥ आतां स्वामी दृढ झालें ॥ तरी हें ऐसें च बाणलें ॥ पा-
 हिजे कीं ॥ २५ ॥ निरूपणीं वृत्ति गळे ॥ शुद्धज्ञान तें प्रवळे ॥ उठो-
 नि जातां मावळे ॥ वृत्ति मागुती ॥ २६ ॥ सांगा यामी काय करूं ॥
 मज सर्वथा नसे धीरू ॥ ऐका सावध विचारू ॥ पुढील अध्यायीं
 ॥ २७ ॥ इति श्री० ॥ समास ५ ॥

॥ श्रीराम समर्थ ॥ शिष्या परम गुह्य ज्ञान ॥ जेणें घडे समाधान ॥
 ऐसें मार्गे निरूपण ॥ केलें तुज ॥ १ ॥ तें निरूपण पाहतां ॥ अश्व-
 तरीं तृप्त होतां ॥ आशंकेसी सर्वथा ॥ उरी नाहीं ॥ २ ॥ आतां असो
 तें प्रस्तुत ॥ देहास मांडतां अंत ॥ तेव्हां माथेकें निश्चित ॥ काय क-
 रावें ॥ ३ ॥ निराळवीं चित्त न्यावें ॥ तरी राहेवा स्वभावें ॥ ऐक्य-
 तेच्या नावें ॥ शून्याकार ॥ ४ ॥ निखळवींचें साधन ॥ देह असतां
 सावधान ॥ केलें पाहिजे समाधान ॥ सत्संगें विवेक ॥ ५ ॥ अन्त-
 र्माधान अंतर्काळीं ॥ कैमें राहे ते निर्मळीं ॥ अन्तर्माधानांमिमें जवळीं ॥
 मीपण उठे ॥ ६ ॥ ऐमें स्वरूपानुसंधान ॥ अंतर्काळीं न घडे जाण ॥
 आतां करावें ध्यान ॥ सगुणमूर्तीचें ॥ ७ ॥ ध्यानासी कारण चित्त ॥
 तें चि झालिया दुश्चित ॥ कैमें घडें सावचित ॥ ध्यान अंती ॥ ८ ॥
 आतां करावें रामचिंतन ॥ वासना करी प्रपंचध्यान ॥ प्रपंचीं गुं-
 तलें मन ॥ तें सुटलें पाहिजे ॥ ९ ॥ पडोनि कुपा अंतरीं ॥ प्राणी
 नाना विचार करी ॥ परी तें न घडे जो वरी ॥ बाहेर नये ॥ १० ॥
 तैसें मन हें गुंतलें ॥ वासनाविषयीं नेलें ॥ वरी वरी नाम स्मरलें ॥
 याचें कोण काम ॥ ११ ॥ तरी आतां काय करावें ॥ कोणते उपायें

तरावें ॥ तें चि आतां स्वभावे ॥ सांगा स्वामी ॥ १२ ॥ दीनदयाळ
 गुरुगव ॥ पूर्वी च रचिला उपाव ॥ अंती चळे अंतर्भाव ॥ ह्मणो-
 नियां ॥ १३ ॥ तर्गत्या उपायाची खूण ॥ केलें पाहिजे श्रवण ॥
 उपाय रचिला कोण ॥ सदुरुताथें ॥ १४ ॥ ऐका उपायाचें बर्म ॥
 दृढ लाविला नित्यनेम ॥ हें चि उपायबर्म ॥ समयीं अंतींच्या ॥ १५ ॥
 पूर्वी पडला अभ्यास ॥ तो चि अंतीं निदिध्यास ॥ ह्मणोनियां सा-
 वकाश ॥ नेम करावा ॥ १६ ॥ जयासी ठायींची सवे ॥ तयास न
 लगे सांगावें ॥ ह्मणोनित्यनेमासी जीवें ॥ विमंवीं नये ॥ १७ ॥
 नित्यनेम पूर्वी कथिला ॥ पुन्हा पाहिजे ऐकिला ॥ जो मार्ग निरू-
 पिला ॥ तो चि आतां ॥ १८ ॥ एकाग्र करोनियां मन ॥ अंतरीं क-
 रावें ध्यान ॥ सर्व सांग पूजाविधान ॥ प्रत्यहीं कीजे ॥ १९ ॥ नित्य
 नेमिला जो जप ॥ त्रिकाळ दर्शन साक्षेप ॥ आदित्यमारुतीचें
 रूप ॥ अवलोकावें ॥ २० ॥ हरिकथानिरूपण ॥ प्रत्यहीं करावें
 श्रवण ॥ ही च जाणावी खूण ॥ नित्यनेमाची ॥ २१ ॥ अशक्त हो-
 वोनि प्राणी पडे ॥ नित्य नेम त्यास न घडे ॥ तेणें बळेंचि नेमा कडे ॥
 चित्त न्यावें ॥ २२ ॥ नित्यनेमाचा अभ्यास ॥ तो चि लागे निदिध्या-
 स ॥ चुकतां कासावीस ॥ अंतममयीं ॥ २३ ॥ अहा देवा जप राहिला ॥
 मारुति नाहीं देखिला ॥ प्राणी योगभ्रष्ट झाला ॥ निदिध्यासें
 ॥ २४ ॥ ऐसें नित्यनेम कोडें ॥ मन लागे देवाकडे ॥ अंतकाळीं
 बळें घडें ॥ निदिध्यास ॥ २५ ॥ खंडतां अंतर पडे ॥ अंतरीं च जप
 घडे ॥ स्वाधी आधीं च सांकडें ॥ फेडीत गेले ॥ २६ ॥ तें वाल्मिकामी
 आधार जें ज्ञानकोटीचें सार ॥ उमे सहित शंकर ॥ जपे जया ॥ २७ ॥
 जेणें धन्य काशीपुरी ॥ प्राणिमात्रासी उद्धरी ॥ अंतकाळीं पृथ्वी
 वरी ॥ उच्चार जयाचा ॥ २८ ॥ तें चि अंतरीं धरावें ॥ तेणें संकटीं
 तरावें ॥ कैलासपती सदाशिवें ॥ उपाव केला ॥ २९ ॥ ॥ इति
 श्रीअंतर्भाव समाप्त ॥ ३ ॥

॥ श्रीराम समर्थ ॥ अथ आत्माराम ॥ जयामि लटिका आज
 आला ॥ जो मायागोरी पासून झाला ॥ जाला नाही तया अरु-
 पाला ॥ रूप कैचें ॥ १ ॥ तेथें स्तवनाचा विचार ॥ न घडे निर्गुण
 निर्विकार ॥ तैमियासी च नमस्कार ॥ भावबळ माझ्या ॥ २ ॥ ज-
 याचेनि वेद शास्त्रें पुराणें ॥ जयाचेनि नाना निरूपणें ॥ जयाचेनी
 सुख लाघणें ॥ शब्दां निःशब्द ॥ ३ ॥ जें शब्दासी आकळना ॥
 शब्दें विण तें कळेना ॥ कळे ना ऐसें ही घडेना ॥ जये स्वरूपी ॥ ४ ॥
 ऐसें सर्वत्र संवलें ॥ तर्का न जाय अनुमानें ॥ तें जयाचेनि प्राप्त
 झालें ॥ आत्मरूप ॥ ५ ॥ नमन तिथेचे निजपदा ॥ माया वाग्देवी
 शारदा ॥ जिचेनि प्रवर्तती संवादा ॥ संत महानुभाव ॥ ६ ॥ वंशीन
 सद्गुरुस्वामी ॥ जेथें राहिलें मीतें तोमी ॥ निवारिली निजधामी ॥
 पांच ही जणें ॥ ७ ॥ तया निजपदा पैली कडे ॥ आनंद वृत्त वा-
 बडे ॥ पडें लार्धालिया जोडे ॥ तद्रूप होवोनी ॥ ८ ॥ स्वामि कृपाचा
 छोट आला ॥ मानससरोवरीं सामावला ॥ पूर्ण होतां उचवळला ॥
 आनंदाद्वार माझा ॥ ९ ॥ सद्गुरुकृपेचें बळ ॥ माझे ठायीं जालें तु-
 बळ ॥ तेणें गुणें स्वानंदजळ ॥ हेलावूं लागे ॥ १० ॥ आतां नम-
 स्कारीन राम ॥ जो योग्यांचि निज धाम ॥ विश्रांतीचा निज वि-
 श्राम ॥ जये ठायीं ॥ ११ ॥ जो नामरूपा वेगळा ॥ जो मायें
 हूनि निराळा ॥ जेथें जाणिवेची कळा ॥ सर्वथा न चले ॥ १२ ॥
 जेथें भाबाबला तर्क ॥ जेथें पांगुळला धिंवक ॥ तेथें शब्दांचि कौ-
 तुक ॥ केविं घडे ॥ १३ ॥ जया कारणें योगी उदास ॥ वन-
 वासी फिरती तापस ॥ नाना साधनें सायाम ॥ ज्या कारणें क-
 रिती ॥ १४ ॥ ऐसा सर्वात्मा श्रीराम ॥ सगुण निर्गुण पूर्णकाम ॥
 उपमा वि नाही निरुपम ॥ रूप जयाचें ॥ १५ ॥ आतां वंशीन
 सज्जन श्रोते ॥ जे कृपाळु भावाचे भोक्ते ॥ माझीं वचनें प्रा-

कृतं ॥ सांगेन तयांसी ॥ १६ ॥ तयांवे वर्णावे स्वरूप ॥ तरी ते
स्वरूपाचे वाप ॥ जें वेदांम सांगेव ना रूप ॥ तें जया पासोनि
प्रकट ॥ १७ ॥ आतां शिष्या सावधान ॥ ऐक सांगतो गुह्य
ज्ञान ॥ तेणें तुझें समाधान ॥ अधिक होय ॥ १८ ॥ तूं आशंका
नाहीं घेतली ॥ परी चिंता मज लागली ॥ जे तुझी भ्रांति कि-
टली ॥ नाहीं अद्यापि ॥ १९ ॥ दामबोधींवे समासी ॥ निर्मूळ
केलें भीषणामी ॥ त्या निरूपणीं वृत्तीमी ॥ पालट दिसेना ॥ २० ॥
ह्मणोनी न पुमतां सांगणें ॥ घडलें शिष्या तज कारणें ॥ आतां
तगी सोय धरणें ॥ श्रवणमननीं ॥ २१ ॥ चानकपक्षी वरचंवरी ॥
चंचु पमगेनि थेंव धरी ॥ जीवन सर्व ही अठोरी ॥ भंडळींवे
॥ २२ ॥ तेमा शब्दवर्षाव होतां ॥ अमान दावी व्यग्रता ॥ श्र-
णपुटीं सामावितां ॥ मनन कर्तावे ॥ २३ ॥ लाग जाणोनि श-
ब्दाचा ॥ आवांका धरावा मनाचा ॥ शब्दांतील गर्भाचा ॥ सांठा
धरावा ॥ २४ ॥ अरे तूं कोण कोणाचा ॥ कोटून आलाभि
केंचा ॥ ऐसा विचार पूर्वीचा ॥ येई वापा ॥ २५ ॥ अरे तुंवा
जन्मांतर घेतलें ॥ काय मानितोमि आपुलें ॥ ऐमें त्वां विचा-
रिलें ॥ पाहिजे आतां ॥ २६ ॥ येथें तज्जें कोणी नाहीं ॥ मुल्ला
ओहोम काई ॥ चुकोनि आलामी जाई ॥ जेथील तेथें ॥ २७ ॥
तूं समर्थांचें लंकळ ॥ अभिमान घेतला संसार ॥ तां टाकितां
पेंल पार ॥ पावसी वापा ॥ २८ ॥ ईश्वरा पासोनि झालासी ॥ प-
रंतु त्याम चुकलासी ॥ ह्मणोनि हें दुःख भोगिमी ॥ वेगळेपणें
॥ २९ ॥ आणि विश्वासमी या बोला ॥ तरी मी घाली न रे तु-
जला ॥ लायमी सकळ वेधवाला ॥ जेथींच्या तेथें ॥ ३० ॥ तुझें
अढळ पद गेलें ॥ तज मायेनें वेढ लाविलें ॥ जरी तुझें तज दि-
धलें ॥ मज काय देगी ॥ ३१ ॥ जितुकें कांहीं नामान जाईल ॥

जें अशाचवत असेल ॥ तुज समागमें न येईल तितुके देई ॥ ३२ ॥
 मज ही नें कामयाव्यावे ॥ तुज पावु नें टाकावें ॥ तुवां टा-
 किलें तरी न्यावें ॥ तुज समागमें ॥ ३३ ॥ भयण भिडेंचें टा-
 किलें ॥ भयणपद प्राप्त झालें ॥ तरी तज काय गेलें ॥ सांग
 नापा ॥ ३४ ॥ नागवंत तितुके देई ॥ तरी पद प्राप्त निश्च-
 येसी ॥ या मध्ये लालची करिमी ॥ स्वयंत न घडे ॥ ३५ ॥ तां
 शिष्य ह्मणे जी दिधलें ॥ स्वामी ह्मणती पद लावले ॥ आतां तूं
 आपले ॥ मातां चि नका ॥ ३६ ॥ इतुके स्वामी बोलले ॥ अज्ञान
 वेऊन निघाले ॥ नव शिष्य आलेपिलें ॥ विनीत होवोनी ॥ ३७ ॥
 आतां पुढलेंय समासी ॥ संवाद होईल उभयांभी ॥ नेणें स्वानं-
 दविधूमी ॥ भगिने दाटे ॥ ३८ ॥ इति श्रीआत्मागम ॥ राम-
 दासी पूर्णकाम ॥ एका सावध धर्म ॥ सांगिजेल ॥ ३९ ॥ स-
 मास ॥ १ ॥

॥ श्रीराम समर्थ ॥ जयजय मच्चिदानंदा ॥ जयजयाजी निज-
 बोधा ॥ जयजयाजी आनंदकंदा ॥ परमपुरुषा ॥ १ ॥ अनंतब्र-
 ह्माहें दिसालें ॥ मायेनें राखिली विशालें ॥ तमचे कृपेचेनि वळें ॥
 बिरती स्वानंद होही ॥ २ ॥ आतां स्वामीनें जें इच्छिलें ॥ तें पा-
 हिजे अंगीकारिलें ॥ शरणागत आपुलें ॥ उपेक्षुं नये ॥ ३ ॥ नाश-
 वंत काय टाकावें ॥ तें मज स्वामीनीं सांगावें ॥ मज दातारें करवें ॥
 आपणा ऐसें ॥ ४ ॥ एकोनि शिष्याचें बोलणें ॥ स्वामी ह्मणती मा-
 वध हाणें ॥ अवधान देऊनि घणें ॥ आनंदपद ॥ ५ ॥ शिष्या बहुन
 मन घाली ॥ आतां वाष्कळता राहिली ॥ पयें वृत्ति चंचळ केली ॥
 तरी बहती ॥ ६ ॥ आत्मसंगे लोह पिटे ॥ पिटेनां तयाचा मळ तुडे ॥
 परिसासि झगडतां पालटे ॥ लोहपण तयाचें ॥ ७ ॥ जयाचा मळ
 जळेना ॥ अभ्यंतर ही वळेना ॥ तरी तें सहसा पालटेना ॥ मृत्ति-

कारूपे ॥ ८ ॥ नाशवंत नितका मळ ॥ तृवां ल्यजावा अमंगळ ॥ तो
 गेलिया तं चि मकळ ॥ आहंसि वापा ॥ ९ ॥ नाशवंत तूं जाण मा-
 या ॥ मायिक जाईल विलया ॥ ते माया चि प्राणसखया ऐक सां-
 गतो ॥ १० ॥ अहं ऐसे जें स्फुरण ॥ तें चि मायेचें लक्षण ॥ माये पा-
 मून त्रिगुण ॥ गुणा पासोनि भूतें ॥ ११ ॥ पृथ्वी आप तेज वायु आ-
 काश ॥ सर्गि राचली मावकाश ॥ एवं दृश्य आणि अदृश्य ॥ मकळ
 माया ॥ १२ ॥ एक माया दो ठायीं वांटिली ॥ प्रकृति आणि पुरुषें
 झाली ॥ जैसी दो दिवसांची बोली ॥ एक चि परवा ॥ १३ ॥ माया
 ज्ञाता ज्ञेय ज्ञान ॥ माया ध्याता ध्येय ध्यान ॥ माया हें चि समा-
 धान ॥ योगियांचें ॥ १४ ॥ ऐसी माया मच्चिदानंद ॥ माया आनंद-
 कंद ॥ माया हे चि निजबोध ॥ शब्दरूपें ॥ १५ ॥ आत्मा ब्रह्मस्वरूप ॥
 हें मायेचें निज रूप ॥ रूप आणि अरूप ॥ मकळ माया ॥ १६ ॥
 जीव शिव आणि ईश्वर ॥ हा ही मायेचा विस्तार ॥ विश्वरूप वि-
 श्वभर ॥ अवधी माया ॥ १७ ॥ माया मनासी चाळक ॥ माया बु-
 ढीस व्यापक ॥ माया अनेकी एक ॥ ऐसें बोलणें ॥ १८ ॥ माया
 देहाम चालवी ॥ माया शब्दास बोलवी ॥ माया द्रष्ट्यास दाखवी ॥
 नेत्रीं गिघोतिया ॥ १९ ॥ मायेनें माया चाले ॥ मायेनें माया बोले ॥
 मायेनें माया हाले ॥ वायुरूपें ॥ २० ॥ तंव शिष्य ह्मणे जी ताता ॥
 माया चाले स्वरूपमत्ता ॥ अरे मत्ता नी तत्वता ॥ माया जाण
 ॥ २१ ॥ तरी मायेनें स्वइच्छा अमावें ॥ स्वरूपमत्तेनें नमावें ॥
 मनास आलें तें मे कगावें ॥ हें केवी घडे ॥ २२ ॥ लटिक्या बरी
 स्वरें चालले ॥ लटिकें मर्यादनें राहिले ॥ तें गर्भायें देखिले ॥ हे अ-
 घटित वार्ता ॥ २३ ॥ तैसी माया ही मानिली ॥ स्वरूपमत्तेनें चा-
 लली ॥ तृवां गर्भायें देखिली ॥ हे वार्ता सांगमी ॥ २४ ॥ जें झालें
 चि नाही सर्वथा ॥ तया वरी निर्गुणाची मत्ता ॥ ऐसें हें ज्ञानेपणें

बोलतां ॥ तुज लाज नाही ॥ २५ ॥ सकळ माया ह्मणतां ॥ आणि
 झाली च नाही ही सांगतां ॥ तरी म्यां काय करावें आतां ॥ सांगा
 स्वामी ॥ २६ ॥ अरे जें जें मनास अनुभवलें ॥ तें तें मायिक ना-
 थिलें ॥ तितुकें तुवां टाकिलें ॥ पाहिजे स्वानुभवं ॥ २७ ॥ सकळ
 ही माया नाथिली ॥ स्वरूपीं नाही राहिली ॥ एवं नाही हे बोली ॥
 माया जाणावी ॥ २८ ॥ एवं सांगतो तें ऐकावें ॥ मायिक मायेतें
 जाणावें ॥ आतां मनन करावें ॥ सावध होवोनी ॥ २९ ॥ माये क-
 रितां माया दिसे ॥ माये करितां माया भामे ॥ माये करितां लाभ
 असे ॥ परमार्थाचा ॥ ३० ॥ माया भवसिंधूचें तारूं ॥ माया पाववी
 पैल पारूं ॥ माये वीण उद्धारूं ॥ प्राणियासि नाही ॥ ३१ ॥ माये
 करितां देवभक्त ॥ माये करितां ज्ञाते विरक्त ॥ माये करितां जीव-
 म्मुक्त ॥ होती स्वानुभवं ॥ ३२ ॥ माये करितां वेदश्रुती ॥ माये क-
 रितां व्युत्पत्ती ॥ माये करितां होती ॥ मूढ ते विवेकी ॥ ३३ ॥ माया
 परमार्थाचें अंजन ॥ माये करितां जोडे निधान ॥ माये करितां सा-
 वधान ॥ साधक स्वरूपी ॥ ३४ ॥ माये करितां स्वहित घडे ॥ माये
 करितां भ्रांति उडे ॥ माये करितां बिघडे ॥ प्रपंचभान ॥ ३५ ॥
 माये वीण ज्ञान कैचें ॥ माया जीवन सकळांचें ॥ माये वीण साध-
 काचें ॥ कार्य न चले ॥ ३६ ॥ माये वीण परमार्थ जोडे ॥ ऐसें हें
 कधीं च न घडे ॥ माये वीण सहसा नांतुडे ॥ गुज योगियांचें
 ॥ ३७ ॥ माया योग्यांची माउली ॥ जेथील तेथें नेऊन घाली ॥ कृ-
 पाळूपणें नाथिली ॥ आपण होय ॥ ३८ ॥ सकळ मायेचें रूप
 झालें ॥ त्यांत तुझें ही रूप आलें ॥ हे इतुकें ही आपुलें ॥ मानूं चि
 नको ॥ ३९ ॥ आतां सांगतो तुज खूण ॥ त्वां नाशवंत केलें मद-
 र्पण ॥ आतां करिशी हलकेपण ॥ तरी मज शब्द नाही ॥ ४० ॥
 संग तितुका नाशवंत ॥ निःसंग शब्द अशाश्वत ॥ ह्मणोनि संग

निःसंगातीत । होवोनि राहें ॥ ४१ ॥ पुढिले समासी निरूपण ॥
आदर्श कमलें श्रवण ॥ संगतीत हाडजे ते खण ॥ सांगिजेल पुढें
॥ ४२ ॥ इति श्रीआत्मागम ॥ रामदासीं पूर्णकाम ॥ योगी पा-
वती विश्राम ॥ जये टायी ॥ ४३ ॥ समास ॥ २ ॥

॥ श्रीगम समर्थ ॥ संग तितुका नाशवंत ॥ सोडून राहावें नि-
वांत ॥ एकपणाचा अंत ॥ झालिया समाधान ॥ १ ॥ एकपणाचा
उर्मस ॥ काढितां त्रिपुटीं सावकाश ॥ होत आहे ह्यणोनि
ध्याम ॥ एकपणाचा नसे ॥ २ ॥ तोमी आत्मा ऐसा हेतू ॥
हें नाशवंत टाकीं तूं ॥ उन्मनी अवस्थेचा मांत ॥ तें स्वरूप तुझें ॥
॥ ३ ॥ ऐसा जो अनुभव झाला ॥ तो ही नाशवंतांमध्ये आला ॥ अ-
नुभवा वेगळा राहिला ॥ तो तूं आत्मा ॥ ४ ॥ हें ही न घडे बोलणें ॥
आतां पालंहेरा किती देणें ॥ वेदशास्त्रें पुराणें ॥ नामांनि जाती
॥ ५ ॥ ग्रंथ मात्र जितका बोलिला ॥ आत्मा त्या वेगळा राहिला ॥
हे मायेचा स्पर्श जाला ॥ नाही च त्यासी ॥ ६ ॥ स्वरूप निर्मळ नि-
घोट ॥ स्वरूप शेवटा शेवट ॥ जिकडे तिकडे नीट ॥ मम्मूख आहे
॥ ७ ॥ जें बहु दुरीच्या दुरी ॥ निकट जवळी अंतरी ॥ दुरी आणि
अभ्यंतरी ॥ घटणीं नाही ॥ ८ ॥ जें सकळापरीस मोठें ॥ जेथें हें सक-
ळ आटे ॥ अकस्मात एकसरां तटे ॥ मूळ मायेचें ॥ ९ ॥ जें सकळां
हानि मृदु कोवळें ॥ सकळांहून अन्यंत जवळें ॥ जें सकळांमध्ये प-
रि निराळें ॥ अलिप्तपणें ॥ १० ॥ जें हाले ना चाले ॥ जें बोलें ना डो-
ले ॥ अवघें आपण संचलें ॥ एकट चितें ॥ ११ ॥ आकाशा बाहेर
भरलें ॥ आकाश जेथें मुगलें ॥ आकाश भरून उरलें ॥ एक जिन-
सी ॥ १२ ॥ जें चळ ना दळ ॥ अग्नीमध्ये न जळ ॥ जें जळीं परि नि-
राळें ॥ उदकीं वुडेना ॥ १३ ॥ ज्यास कोणी नेईना ॥ चोड जातां
चोरवेना ॥ कलांतीं ही वेचेना ॥ अणुमात्र जें ॥ १४ ॥ चक्षूनें ल-

क्षिलें नव जाय ॥ जेथें आकाश भस्मोनि जाय ॥ मांगीतलें तें मा-
 कार होय ॥ मांगणें न घडें ॥ १५ ॥ ऐमें जरी न बोलावें ॥ तगी म्यां
 काय करावें ॥ न बोलातां कळावें ॥ न ज केमें ॥ १६ ॥ बोलाणें तितु-
 कें व्यर्थ जातें ॥ बोलातां अनुभवा येतें ॥ अनुभव मांडितां तें ॥ आ-
 पण होइजे ॥ १७ ॥ मायारूप मूळ तयाचें ॥ शोधें जातां समाधान
 केशें ॥ मग लाभ झालिया दुःखाचें ॥ मूळ तुटे ॥ १८ ॥ अहं ब्रह्मास्मि
 ही गाथा ॥ आली देहबुद्धीच्या माथां ॥ देहबुद्धीनें परमार्था ॥ कान-
 कांढें होइजे ॥ १९ ॥ देहबुद्धि हे टाकावी ॥ हेही मायेची उठाठेवी ॥
 ह्मणोन काय अंगीकारावी ॥ अंगीकारू न घडे ॥ २० ॥ मायेचे बळें
 ब्रह्मज्ञाना ॥ मायेकारितां ब्रह्मसाधना ॥ मायाचि गोवी बंधना ॥ तोडी ते
 ही माया ॥ २१ ॥ माया आपणाशीं गोवी ॥ आप आपणा वेढ ला-
 वी ॥ प्राणी दुःखी होत जीवी ॥ अभिमानें करूनी ॥ २२ ॥ जेसा मा-
 रीपाट खेळती ॥ सारी एकाच्या मागान आगिती ॥ खेळां वेसतां वां-
 टोन घेती ॥ आपलाल्या ॥ २३ ॥ नस्ता अभिमान माथां ॥ मारी म-
 रतां परम व्यथा ॥ हाव येतां मुखस्वार्था ॥ दोघे ही पडिले ॥ २४ ॥
 फांशासी दे दे ह्मणती ॥ एक ते गडी खाती ॥ क्रोधें पेटल्या घेती ॥
 जीव एकमेकांचे ॥ २५ ॥ तेशा कन्या पुत्र नारी ॥ वांटून घेतल्या
 सारी ॥ अभिमान वाहती शिरी ॥ पांग्र मपंच्याचा ॥ २६ ॥ इतु-
 कीं वेडें लाबिली ॥ ते माया खेळे खेळ एकली ॥ ते मायेनें च विरा-
 ली ॥ पाहिजे माया ॥ २७ ॥ माया मोडितां अधिक जडे ॥ ह्मणोन ध-
 रिते ते वेडे ॥ धरितां तोडितां नातुडे ॥ वर्म कळल्यावांचुनी ॥ २८ ॥
 जैसें चक्रव्यूहाचें उगवणें ॥ बाहेर येऊन आंत जाणें ॥ कां अंतरीं
 जाऊन येणें ॥ अकस्मात बाहेरी ॥ २९ ॥ त्या कवाडीच्या कडया ॥
 गुंतगुंतो उगवाव्या ॥ तैसी जाण ही माया ॥ गुंतोन उगवावी ॥
 ॥ ३० ॥ माया कैसी झाडावी ॥ तोडोन कैसी टाकावी ॥ येथें वि-

चारं पद्मावी ॥ नाथिलीच हे ॥ ३१ ॥ बहुनाटक हे माया ॥ मीपणें
न जाय विलया ॥ विचार पाहतां डया ॥ ठाव चि नाहीं ॥ ३२ ॥ व-
र्म होचि माया मायिक ॥ ईचा करावा विवेक ॥ विवेक केलिया अ-
नेक ॥ एकी मरे ॥ ३३ ॥ एकी अनेक मुरलें ॥ एकपण अनेकांस
वेगळें ॥ उपरी जें तिःमंग उरलें ॥ तें स्वरूप तूझें ॥ ३४ ॥ तुझे स्व-
रूप नाकळे ॥ तें जया साधनें आकळे ॥ तें साधन ऐक सांढळें ॥ भो-
गिमी स्वानंदें ॥ ३५ ॥ इति श्रीआत्मागम ॥ सांगिजेल पुढें साधन-
वर्म ॥ जेणें भिन्नत्वाचा भ्रम ॥ तूटोनि जाय ॥ ३६ ॥ समाप्त ॥ १॥

॥ श्रीगम समर्थ ॥ जें सकळ साधनांचें सांग ॥ जेणें पाविजे पेल-
पाग ॥ जेणें साधनें अपाग ॥ साधक सिद्ध झाले ॥ १ ॥ तें हें जाण रे श्र-
वण ॥ करावें अध्यात्मनिरूपण ॥ मनन करितां समाधान ॥ निदि-
ध्यास पाविजे ॥ २ ॥ संत सल्लन महानुभवी ॥ परमार्थचर्चा करीत
जावी ॥ हयगय ही न करावी ॥ ज्ञानेपणें करेनी ॥ ३ ॥ परमार्थ उठाठेवी
करितां ॥ लाभ चि होय तन्वता ॥ दिवसेंदिवस जाणतां ॥ पालट
होया ॥ ४ ॥ नित्य तवें श्रवण मनना ॥ न्या ऐसें नाहीं साधन ॥ ह्मणानि
हें नित्यनतना ॥ केलें पाहिजे ॥ ५ ॥ जेंस ग्रंथी बोलिलें ॥ तेंस पाहिजे
केलें ॥ क्रियेच्या माथां आलें ॥ निश्चितार्थ ॥ ६ ॥ जे ग्रंथी जां वि-
चारा ॥ वृत्ति होय तटाकाग ॥ ह्मणानि निरूपण सांग ॥ भक्ति ज्ञान वे-
गग्या ॥ ७ ॥ शिष्य ह्मण जी सवेज्ञा ॥ मन्य करावी प्रतिज्ञा ॥ नाश-
वंत घेत साधना ॥ वरपटें न करावें ॥ ८ ॥ अंग शिष्या मन घालावें ॥
नाशवंत तूं ओळखावें ॥ साधन लागे करावें ॥ प्रतिज्ञा च आहे ॥ ९ ॥
प्रतिज्ञा करावी प्रमाण ॥ ऐसें बोलतो हा कोण ॥ नाशवंत केलें म-
दर्पण ॥ या मध्यें तो आला ॥ १० ॥ तूं ह्मणमी जें दिलें ॥ घ्यावया
कोण उरलें ॥ अरे उरलें तें झुलें ॥ माझे कडे ॥ ११ ॥ तूं नाशवंतां
मध्यें आलामी ॥ आपणाम कां रे चोरितोमी ॥ नाशवंत देतां कच-

कचतोसी ॥ फट्टरे पढतमूर्खा ॥ १२ ॥ शिष्य विचारून बोले ॥ स्वामी
 कांहीं नाहीं उरले ॥ अरे नाहीं बोलणें आले ॥ नाशवंतां मध्ये
 ॥ १३ ॥ आहे ह्मणतां कांहीं नाहीं ॥ नाहीं शब्द गेल्या तोही ॥ नाहीं
 नाहीं ह्मणतां कांहीं ॥ उरले कीं ॥ १४ ॥ येथे शून्या निराम झाला ॥
 आत्मा सदादित संचला ॥ पाहों जातां साधकाला ॥ ठाव चि
 नाहीं ॥ १५ ॥ अभिज्ञाता तो चि मान्य ॥ साधक साध्य होतां
 धन्य ॥ वेगळेपणें वृत्ति शून्य ॥ पावती प्राणी ॥ १६ ॥ वेगळेपणें
 पाहों जातां ॥ मोक्ष न जांढे सर्वथा ॥ आत्मा दिसे नामता ॥ वरपेढे
 होती ॥ १७ ॥ आपल्या होळ्यां देखिलें ॥ तें नाशवंता मध्ये आले ॥
 ऐसें जाणोन घारिलें ॥ ते नाहलें प्राणी ॥ १८ ॥ जो पंचभूतांचा
 दास ॥ तया पंचभूतीं दास ॥ भोगी नीचे नवी सावकास ॥ पुनरा-
 वृत्ति ॥ १९ ॥ तों शिष्यं विनंती केली ॥ ह्मणे आशंका उद्भवली ॥
 पंचभूतांची सेवा केली ॥ बहूनीं कीं ॥ २० ॥ सकळसृष्टी मध्ये जन ॥
 संत साधू आणि सज्जन ॥ करितां भूतांचें भजन ॥ धातृपापाण-
 मूर्ति ॥ २१ ॥ कोणी नित्य मुक्त झाल ॥ तेही धातृ पृजं लागले ॥
 परंतु ते पुनरावृत्ति पावले ॥ किंवा नाहीं ॥ २२ ॥ ऐसा शिष्याचा
 अंतर्भाव ॥ जाणोन आनंद गुरुराव ॥ ह्मणे शीघ्रचि अनुभव ॥
 पावेल आतां ॥ २३ ॥ ऐसें विचारून मनीं ॥ कृपादृष्टी न्याहाळती ॥
 शिष्या प्रति सुवचनी ॥ बोलते झाले ॥ २४ ॥ प्राणी देह मांडून
 जाती ॥ वासनाशरीरें असती ॥ पुनरावृत्ति भोगिती ॥ वासना उ-
 रलिया ॥ २५ ॥ मूळ माया स्थूलदेहाचें ॥ लिंगदेह वासनात्मकाचें ॥
 राहणें तया लिंगदेहाचें ॥ अज्ञानडांहीं ॥ २६ ॥ कारणदेह अज्ञा-
 न ॥ ज्ञान तो आत्मा जाण ॥ तया नांव महाकारण ॥ बोलिजेतें
 ॥ २७ ॥ जरी मनाचा धारा तुटला ॥ ह्मणिजे भवसिंधु आटला ॥
 प्राणी निश्चिंतायें सुटला ॥ पुनरावृत्ती पासोनी ॥ २८ ॥ हें चि जाण

भक्तीचें फळ ॥ जेणें तुझे संसारमळ ॥ निःसंग आणि निर्मळ ॥ आ-
त्मा स्वये ॥ २१ ॥ संगतीत ह्याणिजे मोक्ष ॥ तेथें केंचें देखणें लक्ष ॥
लक्ष आणि अलक्ष ॥ दोहीस ठाव नाही ॥ ३० ॥ आत्मा ह्याणोनि
देखण्यास मिठी ॥ घालें जातां मोक्षतुयी ॥ ह्याणोनियां उठाउठी ॥
आत्मनिवेदन करवें ॥ ३१ ॥ प्राप्त झालें अद्वैतज्ञान ॥ अभिन्नपणें जें
विज्ञान ॥ तेंचि जाण आत्मनिवेदन ॥ जेथें मी तूं नाही ॥ ३२ ॥
ऐशी स्थिति जया पुरुषाची ॥ तया पुनरावृत्ति केंची ॥ जाणोनि
भक्ति केली दास्यार्ची ॥ देवासी अत्यंत ॥ ३३ ॥ पूर्वी दामत्व होतें
केलें ॥ त्याचें स्वामित्व प्राप्त झालें ॥ आणि तयाचें महत्त्व राखिलें ॥
तरी थोर उपकार ॥ ३४ ॥ आतां असो हें बोलणें ॥ नाशवंताचा
विचार करणें ॥ आणि मज पार्शी सांगणें ॥ अनुभव आपला ॥ ३५ ॥
आतां पुढिल्लिये समामी ॥ शिष्य लाधेल अनुभवासी ॥ हृद फरो-
नियां तयासी ॥ सांगती स्वामी ॥ ३६ ॥ इति श्रीआत्मारामा ॥ रामदा-
सी पूर्णकाम ॥ एका साधनवर्म ॥ आत्मज्ञानाचें ॥ ३७ ॥ समाप्त ४ ॥

॥ श्रीराम समर्थ ॥ जी जी स्वामी सर्वेश्वरा ॥ आह्यां अनार्थाच्या
माहेर ॥ सार्थक झालें जी दातारा ॥ कृपाकटाक्ष ॥ १ ॥ या मनाचे
संगती ॥ जन्म घेतले पुनरावृत्ती ॥ माया मायक असोनि भ्रांती ॥
वगपंडा झालों होतां ॥ २ ॥ मी मानवी किकर ॥ एकाएकी झालों वि-
श्वभर ॥ संदेह तुटला धोंगा ॥ पातायाती ॥ ३ ॥ मी संसाराहून सुटलों ॥
मी च सकळ देहां विस्तारलों ॥ जन्मदुःखा पासुनि मुक्तलों ॥ सर्वा
मृती ॥ ४ ॥ मी कळनि अकर्ता ॥ मी भांगुनि अभोक्ता ॥ मज मध्यें
वार्ता ॥ मीपणाची नाही ॥ ५ ॥ ऐसें जें कां निज बीज ॥ गाळीं ब
मीपणाचा फुंज ॥ तो मुरालिया सहज ॥ भिद्दचि आहें ॥ ६ ॥ ऐसा
शिष्याचा सकल्प ॥ जाणोनि बोले भवरिपू ॥ संसारसर्प भग्नदूर्प ॥
केला जेणें ॥ ७ ॥ जें स्वामीच्या हृदयीं होतें ॥ तें शिष्यास वाणलें

अवधितें ॥ जेमें सामर्थ्य परिमाचें तें ॥ लोहा अंगी ॥ ८ ॥ स्वामि-
 परिसाचा स्पर्श होता ॥ शिष्य परीस झाला तत्त्वता ॥ गुरुशिष्यां-
 ची ऐक्यता ॥ झाली स्वानुभवे ॥ ९ ॥ गुज स्वामींच्या हृदयीचें ॥
 शिष्यामी वर्म तयाचें ॥ प्राप्त झालें योग्यांचें ॥ निजबीज जें ॥ १० ॥
 बहुतां जन्मांच्या शेवटी ॥ झाली स्वरूपाची भेटी ॥ एका भावा-
 र्थासाठी ॥ परब्रह्म जोडलें ॥ ११ ॥ जो वेदशास्त्रांचा भावगर्भ ॥
 निर्गुण परमात्मा स्वयंभ ॥ तयाचा एकसरा लाभ ॥ झाला मद्रावें
 ॥ १२ ॥ जें ब्रह्मादिकांचें माहेर ॥ अनंतमृत्वांचें भांडार ॥ जेणें हा
 दुर्गम संसार ॥ सुखरूप होय ॥ १३ ॥ ऐसें ज्यामी ज्ञान झालें ॥
 तयाचें बंधन तुटलें ॥ येर नमोनि पाउलें ॥ दृढ अविवेक ॥
 ॥ १४ ॥ संदेह हें चि बंधन ॥ निःशेष तुटलें तें चि ज्ञान ॥
 निःसंदेहीं समाधान ॥ आपेंसं होय ॥ १५ ॥ प्राणियामी माया
 मुटेना ॥ अभिमानें त्रिपुटी तुटेना ॥ त्रांत स्वरूपां फुटेना ॥
 स्फूर्तिरूपें ॥ १६ ॥ मायाजाळीं जे पडले ॥ ते ईश्वराभि चु-
 कले ॥ ते प्राणी सांपडले ॥ वासनावंयनी ॥ १७ ॥ ज्याचें देव उदेलें ॥
 तयास ज्ञान प्राप्त झालें ॥ तयाचें बंधन तुटलें ॥ निःसंगपणें ॥ १८ ॥
 सर्वसाक्षी तुर्यावस्था ॥ तयेचा ही तं जाणता ॥ ह्यगोनि तुज निः-
 संगता ॥ सहज ची आली ॥ १९ ॥ आपणामी तं जाणमी ॥ परी तं
 तें नव्हेसी ॥ तृपणाची कायसी ॥ मात स्वरूपां ॥ २० ॥ जाणता
 आणि वस्तू ॥ निमालिया उर्वारित तं ॥ तृपणाची ही मात ॥ सहज
 चि बाव ॥ २१ ॥ असो हा शब्दपाझाळ ॥ तुझे तुटलें जन्ममृत् ॥
 कां जें नाशवंत सकळ ॥ मदपण केलें ॥ २२ ॥ जें जें जाणोनि टा-
 किलें ॥ तें नाशवंत राहिलें ॥ तुझे तुज प्राप्त झालें ॥ अक्षय पद
 ॥ २३ ॥ ऐसें बोले मोक्षपाणी ॥ एकांनि शिष्य लोटांगणी ॥ निःसं-
 गस्वरूपमिळणी ॥ दोघे एक चि झालें ॥ २४ ॥ ऐसा कृपाळ स्वा-

मिगाव ॥ आदिपुरुष देवाधिदेव ॥ शिष्यामी निजपदीं ठाव ॥ ऐ-
क्यरूपें दिलहा ॥ २५ ॥ जो स्वामीस शरण गेला ॥ तेणें जन्म सार्धक
केला ॥ संदेहा वेगळा झाला ॥ जो देवां दुर्लभ ॥ २६ ॥ ग्रंथ संपतां
स्तुतीं उरें ॥ बोलीजेती अपारें ॥ अर्थासी कारण येरें ॥ चाड
नाहीं ॥ २७ ॥ इति श्रीआत्माराम ॥ रामदासी पूर्ण काम ॥ सावकें
पाहतां भ्रम ॥ बाधिजेना ॥ २८ ॥ ॥ समाप्त ॥ ५ ॥ इति श्रीआ-
त्मारामसंपूर्ण ॥ ॥

॥ पंचममासी ॥

॥ श्रीराम समर्थ ॥ गणेश शारदा सद्गुरु ॥ संत सज्जन कुळे-
श्वरु ॥ माझा सर्व हीं रघुवीरु ॥ सद्गुरुचें ॥ १ ॥ माझे आराध्यदे-
वत ॥ परमगुह्य गुह्यातीत ॥ गुह्यगणाची मात ॥ न चले जेथें ॥ २ ॥
जें स्पर्शलें नाहीं वेदवाणी ॥ जें वर्णवेता सहस्र कर्णी ॥ जेथें अनु-
भवाची कडमणी ॥ आटोनि गेली ॥ ३ ॥ जें शब्दासी अर्चाज ॥
जें निःशब्दाचें निज बीज ॥ जें शंकराचें निज गुज ॥ समाधिशाभा
॥ ४ ॥ जो वेदाचा अंतरभाव ॥ सायुज्यमुक्तीचा ठाव ॥ भावनेचा
अभाव ॥ अभावे सहित ॥ ५ ॥ जो शब्द बाहेर पडे ॥ तें त्या शब्दा
पेलाकडे ॥ जें अनुभवितां मोडे ॥ धांव मनाची ॥ ६ ॥ अथेतें नि
आदिअंत ॥ माझे आराध्यदेवत ॥ जेथें सर्वमनोग्थ ॥ पूर्ण होती ॥ ७ ॥
जें सागाचें निज मार ॥ जें आनंदाचें भांडार ॥ जें मोक्षाचें विहार ॥
जन्मभूमि ॥ ८ ॥ जें निर्विकल्पतरुचें फळ ॥ अनुभवे पिकलें रमाळा ॥
तया रमाचे गळाळें ॥ घेती स्वानुभवां ॥ ९ ॥ झालिया रमाचे वि-
भागी ॥ अमरत्व जेडे अंगीं ॥ संगतीत महायोगीं ॥ होइजे स्वयें
॥ १० ॥ ऐसा जो कां परमपुरुष ॥ निर्विकल्प निगामास ॥ शुद्ध
बुद्ध स्वयंप्रकाश ॥ आत्माराम ॥ ११ ॥ ऐसा जी सद्गुरामा ॥
अगाध तुमचा महिमा ॥ ऐक्यरूपें अंतर्यामा ॥ मूळपुरुषा ॥ १२ ॥

१ परीक्षा. २ अद्भुत. ३ वास.

तुझ्या कृपेचे उजेडें ॥ तुटें संसारमांकडें ॥ दृश्यमायेचें मडें ॥ भ-
 स्मोर्न जाय ॥ १३ ॥ तुझे कृपेचा प्रकाश ॥ करी अज्ञानाचा नाश ॥
 भाविक भांगिती सावकाश ॥ अक्षयपद ॥ १४ ॥ क्षय चि नाही
 कल्यांती ॥ एक स्वयें आदि अंती ॥ ऐसें मुख कृपामूर्ती ॥ प्रकट
 कीजे ॥ १५ ॥ जें साधनाचें निज साध्य ॥ निगमागमप्रतिपाद्य ॥
 योगेश्वरांचें सद्य ॥ विश्रान्तिस्थळ ॥ १६ ॥ जें सकळश्रमांचें सा-
 र्थक ॥ जें भाविकां मोक्षदायक ॥ तुमच्या हृदयां अलौकिक ॥ परम
 गुह्य ॥ १७ ॥ जें महावस्तूचें साधन ॥ जें अद्वैतबोधाचें अंजन ॥
 जेणें पावती समाधान ॥ महायोगी ॥ १८ ॥ जेथें दुःखाचा दुष्का-
 ल ॥ निखळ सुखची अळमळ ॥ जें निर्मळ आणि निश्चळ ॥ तें
 चि तें अवघें ॥ १९ ॥ ऐसें जें महा अगाध ॥ योगेश्वरांचें स्वतःसिद्ध ॥
 आत्मज्ञान परम शुद्ध ॥ पापांदा वेगळें ॥ २० ॥ नाना मते मतांतरे ॥
 दृष्टींत घालली अपारें ॥ तयां मध्यें ज्ञान खरें ॥ वेदांतमते ॥ २१ ॥
 जें शास्त्रबाह्य घडलें ॥ संतां महंतां विघडलें ॥ तें ज्ञान चि परी प-
 ढिलें ॥ पाषांडमतीं ॥ २२ ॥ असे सर्वप्रकारें शुद्ध ॥ जें सर्वां मध्यें
 प्रसिद्ध ॥ तया ज्ञानाचा प्रबोध ॥ मज दीना करावा ॥ २३ ॥ दु-
 स्तरभवसागर ॥ स्वामी बुढत्याचें ताक ॥ मज दीनामी पेंल पारू ॥
 पावडावें ॥ २४ ॥ ऐशीं करुणावचनें ॥ बोलला म्लानवदनें ॥
 ऐकोन स्वामी अइवासोन ॥ बुझाविते झाले ॥ २५ ॥ आतां प्रा-
 णीचा समयो ॥ हाईल अज्ञानाचा लया ॥ मोक्षसाधनाचा जया ॥
 होय श्रवणें ॥ २६ ॥ पुढील समासीं पूर्ण ॥ ऐसें आहे निरूपण ॥
 ओतीं करावें श्रवण ॥ सावध होवोनी ॥ २७ ॥ समास ॥ १ ॥

॥ श्रीराम समर्थ ॥ सर्वांगाचें करोनि कान ॥ तुझीं व्हावें
 सावधान ॥ पहिले समासीं प्रश्न ॥ शिष्ये केला ॥ १ ॥
 तया प्रभाचें प्रत्युत्तर ॥ आतां ऐका तत्पर ॥ सांगिजेल सवि-

१ तत्काळ. २ केवळ. ३ शुद्ध.

स्मर ॥ ये च क्षणीं ॥ २ ॥ जेणें निर्मे हें अज्ञान ॥ तया नांव ब्रह्म-
 ज्ञान ॥ तया ज्ञानाचें लक्षण ॥ ऐंसें अमे ॥ ३ ॥ स्वरूपी सावधपण ॥
 हें ही ज्ञानाचें लक्षण ॥ ब्रह्मी पडे विस्मरण ॥ हे अज्ञानदशा ॥ ४ ॥
 स्वस्वरूपी भुली पडतां ॥ बहु लागे मोह ममता ॥ तेणें गुणें देहअ-
 हंता ॥ दृढ होय ॥ ५ ॥ माझी माता आणि पिता ॥ माझा पुत्र माझी
 कांता ॥ माझा बंधु माझी मृता ॥ जामात माझे ॥ ६ ॥ माझे घर मा-
 झा संसार ॥ माझी जन्मभूमि सार ॥ माझे सोपरे अपार ॥ शेतवाडे
 पशु ॥ ७ ॥ माझे शरीर माझी संपत्ती ॥ माझे वैभव माझी संतती ॥
 सर्वांचा अभिमान चित्तीं ॥ दृढ झाला ॥ ८ ॥ ऐंसें माझे माझे ह्मण-
 तां ॥ अभिमानें बोझें बाहतां ॥ आयुष्य वेचलें भवचिता ॥ मरोन
 गेला ॥ ९ ॥ गोवून संसारीं वासना ॥ अभिमानें भोगी यातना ॥ वि-
 षयीं गुंतला चुकेना ॥ जन्ममृत्यु ॥ १० ॥ नश्वर जाणोनि ह्मणे मा-
 झें ॥ व्यर्थचि अभिमानें फुंजें ॥ माथां मपंचाचें बोझें ॥ कुटुंबकाबा-
 ढी ॥ ११ ॥ जें जयाचें मनोगत ॥ तया होय तेंचि मास ॥ ह्मणोनि
 विषयीं मक्त ॥ तया स्वहित नाहीं ॥ १२ ॥ चुकोनि आत्मज्ञान ॥
 धागिले विषयीं ज्ञान ॥ याला ह्मणजे अज्ञान ॥ नमस्त शिष्या ॥ १३ ॥
 आतां हें अज्ञान ॥ तया निर्भी तें ज्ञान ॥ तया ज्ञानाचें लक्षण ॥
 ऐंसें मांगतां ॥ १४ ॥ मी आत्मा ऐंसें जाणजे ॥ तया नांव ज्ञान
 बोळिजे ॥ हें ज्ञान सहज बोळिजे ॥ अज्ञान केंचें ॥ १५ ॥ आत्मा
 पावावयाची स्मृण ॥ आधीं पाहावें मी कोण ॥ आपणासी पाहतां
 पूर्ण ॥ समाधान बाणे ॥ १६ ॥ देह माझें जो जाणतो ॥ तरी देहा
 वेगळा चि तो ॥ धनी गुरू माझे ह्मणतो ॥ तो गुरू नव्हे ॥ १७ ॥
 सर्व पदार्थ धनी जाणे ॥ तरी तो पदार्थ होऊं नेणे ॥ तैसा आत्मा
 सकळ जाणे ॥ तो तया वेगळा ॥ १८ ॥ मी कोण ऐंसें पाहतां ॥
 देहाची मायिक वार्ता ॥ आपण आपला शोध घेतां ॥ आपण मि-

ध्या ॥ १९ ॥ देही शोधितां मीपण उडे ॥ मार्ग लागला आणि की
कडे ॥ मृत्पासी जातां वापुडे ॥ तो कांठ नाही ॥ २० ॥ देहसंग वृत्ति
मळे ॥ गूढ ज्ञान ते झांकाळे ॥ आपणा नेणतां आंखले ॥ जीवदुः-
खें ॥ २१ ॥ आपली शुद्धि घेवां जातां ॥ आपण आत्मा चि तन्वता ॥
बंधन चि नाही मुक्तता ॥ होईल कैची ॥ २२ ॥ जन्ममृत्यु मायिक
भांती ॥ हें आलें अत्मप्रचिती ॥ अजन्मा तो आदिअर्तो ॥ आप-
ण चि जाहे ॥ २३ ॥ अनुभावितां आत्मस्थिती ॥ मुळीं नाही पुन-
रावृत्ती ॥ या नांव सायुज्यमुक्ती ॥ जाण शिष्या ॥ २४ ॥ जेथें
शिणली वेदवाणी ॥ तो तूं आत्मा पूर्णपणी ॥ सायुज्यमुक्तीचा
घनी ॥ तूं चि एक ॥ २५ ॥ ऐकोनि शिष्य आनंदला ॥ ह्मणे जन्म
सार्थक जाहाला ॥ माझा संशय फेडिला ॥ सद्गुरुगणें ॥ २६ ॥ नम-
स्कारोनि पुढती ॥ बोलता झाला स्वामी प्रती ॥ हें चि दृढ माझे
चिर्ची ॥ बैसवा स्वामी ॥ २७ ॥ पुढालिये समासी ॥ दृढ होईल शि-
ष्यासी ॥ श्रोती सावध कथेसी ॥ अवधान द्यावें ॥ २८ ॥ समासा ॥ २ ॥

॥ श्रीराम समर्थ ॥ मागिले समासीं निरूपण ॥ निरूपिलें
आत्मज्ञान ॥ त्याचें आतां दृढीकरण ॥ केलें पाहिजे ॥ १ ॥ जें व्र-
त्तादिकां दुर्लभ ॥ तें मानवांसी सुलभ ॥ ऐसा हा अलभ्यलाभ ॥
सद्गुरुवचनें ॥ २ ॥ परी हें वाणलें पाहिजे अंगी ॥ तरी होईजे
घन्य जर्गी ॥ जेणें समाधान योगी ॥ महानुभावां ॥ ३ ॥ हें समा-
धान उत्कट ॥ अंगीं वाणतां संकटांकां जें प्रपंचास निकट ॥ सं-
बंध आहे ॥ ४ ॥ बहुतां दिवसांची भांती ॥ देहबुद्धीची मंगती ॥
आणि भगवंताची प्राप्ती ॥ सांप्रत झाली ॥ ५ ॥ अनंत जन्मीचा
काट जडला ॥ अभ्यास चि पडोनि गेला ॥ तो तितुका ही झाडि-
ला ॥ पाहिजे कीं ॥ ६ ॥ सकळ सृष्टीचा दंडक ॥ लोभें व्यापला
एकैक ॥ तया मध्ये हा विवेक ॥ आठवेल कैचा ॥ ७ ॥ आपला सं-

१ आत्मा. २ आक्रोश करी.

मार कर्तितां ॥ जीव सर्वकाल दृष्टिता ॥ तेषु गुणं भगवंता ॥ अंत-
र पडे ॥ ८ ॥ क्षणभर ही प्राण्यास ॥ माया घेवुं नेदी उमंस ॥ मिथ्या
लाभा माठीं आयुष्य ॥ व्यर्थ गेलें ॥ ९ ॥ उपाय होतां दिसेना ॥
मपंची गुंतली वामना ॥ तेषु गुणं समाधाना ॥ अंतर पडे ॥ १० ॥
अनंतजन्मी अभ्यास ॥ तो चि आतां निदिष्याम ॥ लागला असे
जगदाश ॥ केवी जोडे ॥ ११ ॥ मर्त्याण वस्त्र धुतां धुतां ॥ तेषु चि
तें पावे शद्धता ॥ तैसा साधक तो भगवंता ॥ साधनं पावे ॥ १२ ॥
साधनं वीण ब्रह्मज्ञान ॥ तेषु बुडे समाधान ॥ अंगी जडे देहाभि-
मान ॥ वाचाळपणें ॥ १३ ॥ शब्दज्ञान हाता आलें ॥ मी सिद्ध ऐमं
कल्पिलें ॥ बळें चि धारिष्ट धारिलें ॥ सिद्धपणाचें ॥ १४ ॥ तें धारि-
ष्ट अंती उडे ॥ प्राणी महा मंशयीं पडे ॥ मर्त्यां जन्ममृत्यु पडे ॥ भो-
गणें मंशयें ॥ १५ ॥ ह्यणोनि जाणते परुषीं ॥ सांडूं नये साधना-
सी ॥ नाडूं नये आपणामी ॥ सिद्धपणें सर्वथा ॥ १६ ॥ जो सिद्धा-
चा ही सिद्ध ॥ ज्ञान वैराग्य प्रसिद्ध ॥ सामर्थ्यमिधु अगाध ॥ कैलास-
राणा ॥ १७ ॥ तो सिद्ध करी साधन ॥ सर्व काल रामचिंतन ॥ ध्यान
धारणा अनुष्ठान ॥ चुकां नेदी ॥ १८ ॥ ऐमे अपार महामती ॥ झाले
ते साधन करिती ॥ तरी तेथें मानव किनी ॥ वापडे किंकर ॥ १९ ॥
राज्यपदाचे गुणें ॥ रामभादूढ होणें ॥ हें लांकीं लाजिरवाणें ॥
निपट चि झालें ॥ २० ॥ मी सिद्ध ऐमं कल्पनी ॥ नित्यनेमन घरी
मनी ॥ तत्पर अशनशयनी ॥ आत्मवृत्तपारी ॥ २१ ॥ ज्ञानें भाव पा-
लटला ॥ देवाचा पापाण झाला ॥ ज्ञानें संतमज्जनाला ॥ भौतिक
भावी ॥ २२ ॥ जप कोणाचा करावा ॥ नेम कोणाचा घरावा ॥ स-
र्वीत्मा भजावा ॥ कोण सद्वृत्त ॥ २३ ॥ स्वयें धर्म न करिती ॥ पुढे-
ला वेढ लाविती ॥ भेदला गेला नाहीं ह्यणती ॥ वाचाळ ज्ञानी
॥ २४ ॥ महज मोहनि उपाधि ॥ ते तयीं नेमस्त बाधी ॥ ह्यणोनि

भजनविधी ॥ चको न द्यावा ॥ २७ ॥ विदार नाही भक्तोचें ॥ तेथें
समाधान केलें ॥ भिती वरील भस्माचें ॥ जालेपण ॥ २८ ॥ भक्ती-
वीण जें ज्ञान ॥ तें चि सोलीव अज्ञान ॥ तेणें कांहीं समाधान ॥ हो-
णार नाही ॥ २७ ॥ समाधानां जो आगळा ॥ तेथें भक्तीचा जि-
व्हाळा ॥ जैसी ते गृहाची कळा ॥ आंगण मांगे ॥ २८ ॥ भक्ता वीण
देख जोड ॥ ऐसें कल्पाती न घडे ॥ भक्ति कारितां साधक जडे ॥
भगवंती ॥ २९ ॥ आतां भक्ति ते कैसी ॥ दृढ व्हावया ज्ञानामी ॥
हें चि पुढिले समामी ॥ बोलिजे ॥ ३० ॥ ममाम ३ ॥

॥ श्रीगम समर्थ ॥ मागां बोलिलें निरूपण ॥ केलें पाहिजे सा-
धन ॥ तथा साधनाचें लक्षण ॥ ऐसें असे ॥ १ ॥ व्हावया ज्ञानाची
प्राप्ती ॥ आधीं केली पाहिजे भक्ती ॥ भक्ति घडलिपा मुक्ती ॥ पाठी
लागे ॥ २ ॥ मोक्षमुवन भलिमुंदर ॥ आनंदरूप मनोहर ॥ तेथें जा-
वया विचार ॥ एक वापा ॥ ३ ॥ तेथें नऊ पाहिन्या उत्तम ॥ एक
पाहिरी प्रथम ॥ जी चढतां तुटे भ्रम ॥ निःशेष जीवांचा ॥ ४ ॥ तें
तूं जाण गा श्रवण ॥ करावें नित्य निरूपण ॥ तथा निरूपणाची
खूण ॥ ऐसी असे ॥ ५ ॥ सज्जन आणि कृपालू ॥ ज्यास ज्ञानपरि-
बळ ॥ तथा संगतीनें मळ ॥ तट्टे अज्ञानाचा ॥ ६ ॥ अद्वैतचर्चा अ-
खंड ॥ जेथें नाही पाषांड ॥ तये संगतीनें बंड ॥ नुरे मीपणाचें ॥ ७ ॥
श्रवण करावे ते ग्रंथ ॥ जेथें बोलिला परमार्थ ॥ गृंगारश्रवणां अ-
नर्थ ॥ नेमस्त आहे ॥ ८ ॥ ह्मणांनि तें त्यजावें ॥ जेथें नाना युक्ति
लाघवें ॥ भक्तिज्ञानबैराग्य भावें ॥ घ्यावें आदरें ॥ ९ ॥ नाना कथा
चमत्कार ॥ नवरसिक अपार ॥ तें त्यजूनियां सार ॥ अद्वैत घ्यावें
॥ १० ॥ श्रवण केल्याचें फळ ॥ क्रिया पालटे तत्काळ ॥ तेणें करि-
तां प्रोजळ ॥ आत्मज्ञान होय ॥ ११ ॥ सगुण सर्वोत्तमाचें ध्यान ॥
करावें गुणावादन ॥ हरिकथानिरूपण ॥ करीत जावें ॥ १२ ॥

या नांव दुसरी मक्ती ॥ ऐक तिसरीची स्थिती ॥ सर्वकाळ आदरें
 चितीं ॥ नाम असाव ॥ १३ ॥ चवथी पादमेवन ॥ पांचवी असे अ-
 चन ॥ सकळांचे करवें पूजन ॥ विधी प्रमाणें ॥ १४ ॥ सकळवंदन
 सहावी ॥ दान्य ही मातवा ॥ आतां ऐका आठवी ॥ भाक्त कैशी
 ॥ १५ ॥ सग्या देव चि मातावा ॥ अग्वंड तो चि आठवावा ॥ भार
 आभार घालावा ॥ नया वरी ॥ १६ ॥ नववी ते अर्द्धन जाण ॥ क-
 रावें आत्मनिवेदन ॥ विचार घेतां अभिन्न ॥ मुळीं च आहे ॥ १७ ॥
 हें नवविध भजन ॥ मायुज्यमक्तिमाधन ॥ तें कर्हितां शुद्ध ज्ञान ॥
 प्राण्यास होय ॥ १८ ॥ शुद्धज्ञानाचे बळे ॥ अंतरीं वेराग्य प्रबळे ॥ तें
 लिंगदेह मोकळे ॥ होय वामनेमी ॥ १९ ॥ लागे स्वरूपानुसंधान ॥
 नाठवे देहाभिमान ॥ विश्रंतीत देखे मन ॥ तवृप होय ॥ २० ॥ आ-
 दिपुरुष एकला ॥ नाहीं द्वैताचा गलबला ॥ मंगत्यागें अवलंबिला ॥
 शुद्ध एकांत ॥ २१ ॥ तें ये मन पांगुळले ॥ आपणाम विसरले ॥ आ-
 पणाम भुलोन गेले ॥ स्वरूपबोध ॥ २२ ॥ मी कोण हें न कळे ॥ अव-
 घा आत्मा प्रबळे ॥ तें बळे मन मावळे ॥ कर्पूरन्यायें ॥ २३ ॥ तें
 शब्द कुठित झाला ॥ अनुभव अनुभवीं निमाला ॥ आतां असो हा
 गलबला ॥ कोणां करावा ॥ २४ ॥ वाटे एकांतासी जावें ॥ पुन्हा
 हें अनुभवावें ॥ उगें निवांत असावें ॥ कल्पकोटी ॥ २५ ॥ नको
 वक्तृत्वापाधि ॥ पांगुळली स्वरूपीं बुद्धि ॥ लागली सहजसमाधि ॥
 हेतुगहित ॥ २६ ॥ गुरु शिष्य एक झाले ॥ अनुभवबोधीं बुडाले ॥
 त्याचे शुद्धीम जे गेले ॥ तयां ती च गति ॥ २७ ॥ तुटला संसार-
 बंधु ॥ आठोनि गेला भवसिंधु ॥ बुडाला बोधीं प्रबोध ॥ विवेक-
 बळे ॥ २८ ॥ ज्ञानाप्रि प्रकट झाला ॥ मायाकर्पूर जळाला ॥ विवे-
 कें अविवेक ग्रासिला ॥ तयें ठार्या ॥ २९ ॥ झालें साधनाचें फळ ॥
 चुकलें जन्माचें मळ ॥ निष्कलंक आणि निर्मळ ॥ तो चि आत्मा

कोदंडपाणी ॥ न्यून पूर्ण संतजनीं ॥ क्षमा केली पाहिजे ॥ ३४ ॥
समाम ॥ ५ ॥ पंचममासीग्रंथ संपूर्ण ॥

॥ श्रीराम समर्थ ॥ स्फुटसमासी ॥ अनीती अविवेकी अन्यायी ॥
अभक्त अधर्म लंडाई ॥ वेदशास्त्र करील कायी ॥ तथा मूर्खासी ॥ १ ॥
कर्माच्या ठायीं अनादर ॥ नाहीं मगुणसाक्षात्कार ॥ ज्ञान पाहतां
अंधार ॥ निश्चय नाहीं ॥ २ ॥ उरया च गांष्टी ऐकिल्या ॥ मना आल्या
त्या धरिल्या ॥ रत्नें सोडून एकवटिल्या ॥ शुभा जैशा ॥ ३ ॥ फा-
लगुनमासीचा खेळ ॥ जैसा अवघा बाष्कळा ॥ तेथे पाहोन निर्मळ ॥
काय घ्यावें ॥ ४ ॥ प्रत्ययज्ञाने विण ॥ करी अनुमानाचा शीण ॥
शत्रु आपणासी आपण ॥ होऊनि राहे ॥ ५ ॥ त्यासी कोणें उमज-
बावें ॥ मानेल तिकडे न्यावें ॥ अधोळें गुरू स्वभावं ॥ धावे चहू कडे
॥ ६ ॥ जिकडे तिकडे ज्ञान झालें ॥ उदंड गोसावी उतले ॥ त्यांचे
संगती झाले ॥ बाळकृष्ण प्राणी ॥ ७ ॥ ऋष्ट ओंगळ अनाचारी ॥
कुकर्मी अनुपकारी ॥ विचार नाहीं अविचारी ॥ जेथे तेथे ॥ ८ ॥
जर्भाधा कैची परीक्षा ॥ दीक्षाहीनामी दीक्षा ॥ प्रमाण मानी प्रत्य-
क्षा ॥ विवेकहीन ॥ ९ ॥ कशा पासून काय झालें ॥ ब्रह्मांड कोणें
निर्मिलें ॥ कांहीं न कळतां भुंकलें ॥ गाढव जैसें ॥ १० ॥ जें वेदशा-
स्त्री मिळेल ॥ अध्यात्म कांहीं कळेल ॥ माजला बांका आकळेल ॥
रेढा जैसा ॥ ११ ॥ कोण दीक्षा आहे कैसी ॥ अविवेकस्थि-
ति ऐशी ॥ न पहातां बसवसी ॥ श्वात जैसें ॥ १२ ॥ ऐसे
प्रकारीचे जन ॥ चिर्ची अवघा अनुमान ॥ प्रतीती वीण ज्ञान ॥
उगें च बोले ॥ १३ ॥ लक्षण नेणे अवलक्षण ॥ भाग्य नेणे करंटपण ॥
ज्ञान नेणे अज्ञान ॥ परम अन्यायी ॥ १४ ॥ एक उपदेश घेती ॥ दे-
वतार्चन टाकून देती ॥ धर्मनीति बुडविती ॥ महापापांठी ॥ १५ ॥
छाणती आयुचा गुरु ॥ त्याचा आगाध विचारु ॥ तेथे अवघा एक-

कारु ॥ भेद नाही ॥ १६ ॥ एक ह्मणती गुरु आमुचा ॥ करी अंगी-
 कार विष्टेचा ॥ तया मारिखा दुजा केंचा ॥ भूमंडळीं ॥ १७ ॥ एक
 ह्मणती एक चि तो ॥ अखंड ओक वर्पितो ॥ बरें वाईट पाहे तो ॥
 गोमावी केंचा ॥ १८ ॥ अंगीकार करी मौख्याचा ॥ तो गोमावी
 काशाचा ॥ पहा गोमावी आमुचा ॥ गोहाडींत लोळि ॥ १९ ॥ बोक
 नरक आणि मृत ॥ निःशंक घटघटा घेत ॥ लोकां मध्ये मोठा म-
 हंत ॥ तया ह्मणावें ॥ २० ॥ वांगळपणाची स्थिती ॥ स्वयें आंगळ
 करिती ॥ शुचिष्मंत महार्पादती ॥ मानिजेना ॥ २१ ॥ बरें जेंसें जेंमें
 मानलें ॥ तेंसं तेंमें घेतलें ॥ येथें आमुचें काय गेलें ॥ होय ना का
 ॥ २२ ॥ एक ह्मणती अर्गळा ॥ भूताळा आणि देवताळा ॥ जना-
 मध्ये अग्यावेताळा ॥ चेतव जाणे ॥ २३ ॥ ह्मणती आमुचा गुरु ॥
 जाणें चेष्टकाचा विचार ॥ भूतें घालून संहार ॥ करी द्वेषियाचा
 ॥ २४ ॥ ह्मणती आमुच्या घरीं ॥ मोठी विद्या पंचाक्षरी ॥ चेडे चे-
 टकी नाना परीं ॥ लोकां मध्ये ॥ २५ ॥ अखंड राहें इमशानीं ॥
 सटवी मेसको मायराणी ॥ नाना कुजंत्रें येथनी ॥ शिकोनि जावीं
 ॥ २६ ॥ एक ह्मणती गोमावी ॥ गारुड्याम वेढ लावी ॥ त्याचे
 सर्प ची पळवी ॥ चहं कडे ॥ २७ ॥ कुमळी विद्या दृष्टिवंधन ॥ त-
 त्कळ सभामाहन ॥ उच्चाटन आणि विळण ॥ मोहनी विद्या ॥ २८ ॥
 आमुचे गोमावी महायोगी ॥ ओपवें देती जगा लागीं ॥ नपंसक
 वनिता भोगी ॥ समत्कारें ॥ २९ ॥ आमुचे गोमावी माक्षपें ॥ अखंड
 करिती सोनें रुपें ॥ अंजनसाधन त्या पें ॥ काय उणें ॥ ३० ॥ मोठा
 बाडिवार गुरुचा ॥ विंचू उतरी ठायींचा ॥ तैसा चि उतार सर्पाचा ॥
 ठायींचा होय ॥ ३१ ॥ जंबुकमुसकें सिळावी ॥ चोरटीं करावी बां-
 णवी ॥ अखंड भूतें राववावीं ॥ नाना जिनमीं ॥ ३२ ॥ आमुचा
 गुरु गुप्त होतो ॥ दुजे दिवशीं उमटतो ॥ अचेतन चालवितां ॥ मोठा

ज्ञानी ॥ ३३ ॥ व्याघ्रा वरी निःशंक ॥ हार्ती सर्पाचा चावुक ॥ बा-
 चले होते सहस्र एक ॥ सामर्थ्यबळें ॥ ३४ ॥ दांत पाडोनि निघाले ॥
 पांढरे केश काळे झाले ॥ किती आले आणि गेले ॥ गोसाव्या देख-
 तां ॥ ३५ ॥ धारबंद नजरबंद ॥ नाना घुटके कामबंद ॥ पारे मो-
 हरे नाना बंद ॥ नाना प्रकारें ॥ ३६ ॥ अग्नी मध्यं परी जळेना ॥ लोकां
 मध्यें परी कळेना ॥ देखतां देखतां अस्माना ॥ वेघून जाय ॥ ३७ ॥
 जाणे दुसऱ्याचे जीवींचें ॥ वांझपण फेडिलें वांझिचें ॥ मन विघडी
 दंपत्यार्थें ॥ एक ही करी ॥ ३८ ॥ त्याचें मोठें नवल कीं गा ॥ मृत्ति-
 केच्या करी लवंगा ॥ ब्राह्मण समंथ अंगा ॥ आणून दावी ॥ ३९ ॥
 मातीची साखर केवळ ॥ दंकळाचा करी गूळ ॥ धांव्यांच्या बां-
 डांचीं केवळ ॥ वाळकें करी ॥ ४० ॥ श्वास कोंडी दिशा कोंडी ॥
 पाही तिढकेन मुरकुंडी ॥ घडा माणसाची मान वांकडी ॥ करून
 मोडी ॥ ४१ ॥ ऐशा परींच्या करामती ॥ भोपळे पोटांत चढविती ॥
 मनुष्याचे पशु करिती ॥ निमेषमात्रें ॥ ४२ ॥ गुरु भविष्य सांगती ॥
 रेड्या करी वेद ह्मणविती ॥ गधड्या करवीं पुराणें सांगविती ॥
 सामर्थ्यबळें ॥ ४३ ॥ कुतऱ्या करवीं रागोद्धार ॥ कोंवड्या करवीं
 तत्त्वविचार ॥ स्नेह आणि भूचर ॥ सकळ बाधी ॥ ४४ ॥ घुटका
 घटकेन करावा ॥ फुटका कवडा वेचो न द्यावा ॥ उदंड बचनाग
 साधावा ॥ एकाएकी ॥ ४५ ॥ वाळलीं काष्ठें हिरवाळलीं ॥ आं-
 धळीं डोळसें झालीं ॥ पांगुळें धावें लागलीं ॥ चहूंकडे ॥ ४६ ॥
 गर्भिणीस कन्या कीं पुत्र ॥ हें ठावुकें आहे यंत्र ॥ गोसाव्यांनीं
 विद्या मात्र ॥ अभ्यासिली ॥ ४७ ॥ भांडविद्या अभ्यासिली ॥ त-
 स्करविद्या कळीं आली ॥ विचारें पाहिली ॥ वसुंधरा ॥ ४८ ॥ आ-
 मुखे गुरु अधिक उणें ॥ ढोईचें करी रांधन ॥ लोकांचे नवस पुर-
 वर्णें ॥ नाना प्रकारें ॥ ४९ ॥ मेले प्राणी उठविले ॥ साकरेचें मीठ

१ हिरवीं (सजीव) केलीं.

केलें ॥ गटगटा अग्नीम गिल्लिलें ॥ काय सांगों ॥ १० ॥ गोसावी
 समाधीम बैसला ॥ दुमरे वेळे उघडून पाहिला ॥ पूर्वेचा पश्चिमेस
 गेला ॥ अकस्मान ॥ ५१ ॥ लिंगाचे तुकडे तोडिती ॥ कोटि लि-
 गें एक चि करिती ॥ मोजवून दाळी चारिती ॥ पापाणनंदी ॥ ५२ ॥
 आसन घातलें जळावरी ॥ पाहतां तो पेल तीरीं ॥ आमुचा गुरु
 समुद्रावरी ॥ चालत जातो ॥ ५३ ॥ पुरुषाची करी वनिता ॥ व-
 नितेचा पुरुष मागता ॥ अन्न स्वाऊन तत्वता ॥ दिशा नाहीं
 ॥ ५४ ॥ नाना जिनसीं अन्न खाणें ॥ परी उदक नाहीं घेणें ॥
 शापून भस्म चि करणें ॥ ऐसा गुरु ॥ ५५ ॥ अन्न उदंड चि
 खाणें ॥ किंवा उपवास करणें ॥ गोमुखतोंडें जेवणें ॥ यथासांग
 ॥ ५६ ॥ गुरु वाघासी भेटला ॥ वाघेंच चरचरा चाटिला ॥ वस्त्रें
 वांधांनि आणिला ॥ घराम वाघ ॥ ५७ ॥ गोमावी वाघ हेतो ॥
 दुसऱ्या वाघासी मागितो ॥ भुंकभुंको चि मरतो ॥ उतार नाहीं ॥ ५८ ॥
 साधी बाळांतिणीची स्वापरी ॥ बोहरे साधी नाना परीं ॥ तूप घे
 घागरीच्या घागरी ॥ गुरु आमुचा ॥ ५९ ॥ मेल्या माशा उठवि-
 ती ॥ तुळसी देवा वरी पाडिती ॥ ऐशा नाना करामती ॥ भुमंडळीं
 ॥ ६० ॥ आमुच्या गुरूची मोठी महंती ॥ नाना अभक्ष्य मक्षिती ॥
 लोकां देखतां फुलें करिती ॥ मद्यमासार्ची ॥ ६१ ॥ एक गोमावी
 पृथ्वी वरी ॥ त्याची कोणी न पवे मरी ॥ जेथें बैसे तेथें बोहरी ॥
 सावकाश करी ॥ ६२ ॥ एक गोमावी महा मला ॥ पोरीं बालवंदीं
 पुरिला ॥ एक तो पडोनी च राहिला ॥ कित्येक दिवस ॥ ६३ ॥
 एक गोमावी भाग्य देती ॥ एक गोमावी पुत्र देती ॥ गोमाव्यानें
 नवस चालती ॥ नाना प्रकारें ॥ ६४ ॥ जें जें मना मध्यें चिंतावें ॥ तें
 तें गोमाव्यानीं जाणावें ॥ चुकलें ठेवणें काढून घावें ॥ नाना प्रकारें
 ॥ ६५ ॥ मुढक्या मध्यें लाह्या भाजिती ॥ थोड्या द्रव्याचें उदंड

करिती ॥ पराचीं स्वबुद्धें नाचविती ॥ नाना प्रकारें ॥ ६६ ॥ हरपलें
सापडून द्यावें ॥ चोरटें तत्काळ धरावें ॥ थोडें अन्न पुरवावें ॥ व-
हुत जनांसी ॥ ६७ ॥ ऐसें वर्तणें लोकीं ॥ येणें सार्थक नव्हे कीं ॥
अध्यात्मविद्याविवेकीं ॥ जाणिजे तें ॥ ६८ ॥ पिंडज्ञान तत्त्वज्ञान ॥
आत्मज्ञान ब्रह्मज्ञान ॥ पिंडब्रह्मांड सकळ शोधून ॥ राहिलें जें ॥
॥ ६९ ॥ पदार्थज्ञानाचा बडिवार ॥ त्या हून थोर ईश्वर ॥ ऐसे
माणी लहान थोर ॥ सकळ जाणती ॥ ७० ॥ इति श्रीजनस्वभाव-
गोसावी ग्रंथ संपूर्ण ॥ (दशक ४ दासबोध)

या ग्रंथाचें श्रवण मनन निरूपण भोजनोत्तर करावें. नंतर सा-
यंसंध्येचे पूर्वी किंवा मग श्रीहनुमदर्शन घेऊन श्रीसमर्थकृत भीम-
रूपी स्तोत्र ह्मणत अकरा प्रदक्षिणा घाल्याव्या ॥

॥ भीमरूपी स्तोत्र - (अनुष्टुप्छंद)

॥ श्री ॥ भीमरूपी महारुद्रा वज्रहनुमान मारुती ॥ वानरी
अंजनीसुता रामदुता प्रभंजना ॥ १ ॥ महाबली प्राणदाता सकळां
ऊठवी बलें ॥ सौख्यकारी शोकहर्ता धूर्तवैष्णव गायका ॥ २ ॥
हीननाथा हरीरूपा सुंदरा जगदंतरा ॥ पातालदेवताहंता भव्य-
सिंदूरलेपना ॥ ३ ॥ लोकनाथा जगन्नाथा प्राणनाथा पुरातना ॥
पुण्यवंता पुण्यशीला पावना परितोषका ॥ ४ ॥ ध्वजांगें उचलीं
बाहो आवेशें लोटला पुढें ॥ कालाग्नि कालरुद्राग्नि देखतां कांपती
भयें ॥ ५ ॥ ब्रह्मांड मापिलें नेणों आंखळें दंतपांक्तनें ॥ नेत्राग्नी चा-
लिल्या ज्वाळा भृकुटी आदिल्या बलें ॥ ६ ॥ पुच्छ तें मुडिलें माथां
किरीटी कुंडलें बरी ॥ सुवर्ण कटि कांसांटी घंटा किंकिणि नागरा
॥ ७ ॥ ठकारें पर्वता ऐसा नेटका सडपातळ ॥ चपळांग पाहतां
मोठें महाविशुद्धते परी ॥ ८ ॥ कोटिच्या कोटि उड्डाणें झेंपावे उ-
सरे कडे ॥ मंदरा सारित्वा द्रोण क्रोधें उत्पाटिला बलें ॥ ९ ॥ आ-

जिला मागुता नेला गेला आला मनोगतीं ॥ मनासि टाकिलें मागें
गतीसी तुळणा नसे ॥ १० ॥ अणु पासून ब्रह्मांडा एवढा होत जा-
तसे ॥ तपासि तुळणा कैची ब्रह्मांडी पाहतां नसे ॥ ११ ॥ ब्रह्मांडा
भोंवतें वेढे वज्रपुच्छें घालुं शकें ॥ तपासि तुळणा कैची मेरुमं-
दर धाकुटे ॥ १२ ॥ आरक्त देखिलें ढोळां गिळिलें सूर्यमंडळा ॥
वाढतां वाढतां वाढे भेदिलें गूण्य मंडळा ॥ १३ ॥ भूतमेतसमंधा-
दि रोग व्याधि समस्त ही ॥ नामतां तृती चिंता आनंदें भीमदर्श-
नं ॥ १४ ॥ हे धरा पंधरा श्लोकीं लाभली शोभली भली ॥ दृढ दंडो
निमंदहो संख्या चंद्रकळागुणें ॥ १५ ॥ रामदामीं अग्रगण्य क-
पिकुळाशि मंडणु ॥ रामरूपी अंतरात्मा दर्शने दीप नामती ॥ १६ ॥
इति श्रीमद्भक्तगोपासविश्वरूपी भक्तिरूपीस्तोत्रं संपूर्ण ॥

नंतर आरती ह्याणावी ती ॥ कोटीच्या कोटी गगनीं उडाला ॥
अचपळ चंचळ द्रोणाचळ घेवून आला ॥ आला गेला आला कामा
बहुताला ॥ वानरकटक चुटका लावुनियां गेला ॥ जय देव जय
देव जय जय बलभीमा ॥ आरती ओवाळुं सुंदर गणमीमा ॥ जय
देव जय ० ॥ १ ॥ उत्कट बळ तें तुंबळ स्वळवळी भेना ॥ खळवळ
करितां त्याशीं तुळना दिमेना ॥ उदंड कीर्ती तेथें मन हें बसना ॥
दाम ह्याणे न कळ माठा कीं माना ॥ जय देव जय देव ० ॥ २ ॥

नंतर अकरा नमस्कार घालावे ॥ दशावतारांचीं दहा नांवां व
महारुद्रहनुमते नमः ॥ असें ह्याणून नंतर करुणाष्टकें ह्याणावीं तीं ॥
जय जय रघवीर समर्थ ॥

अनुदिनि अनुतापें तापलों रामराया ॥ परम दिनवयाळी नी-
रमी मोहमाया ॥ अचपळ मन माझे नावरे आवरीतां ॥ तुज विण
शिण होतो घाव रे घाव आतां ॥ १ ॥ भजनरहित रामा सर्व ही जन्म
गेला ॥ स्वजनजनघनाचा व्यर्थ म्हा स्वार्थ केला ॥ रघुपति मतिघा-

श्री आपलीसी करावी॥मकळ न्यजुनि भावें कास तुझी धरावी॥२॥
 विषयजनितसुखें सुख होणार नाही ॥ तुज विण रघुनाथा वोख-
 टें सर्व कांहीं॥रघुकुळटिळका रे हीत माझें करावें॥दुरित दुरि हरावें
 स्वस्वरूपां भरावें॥३॥तनु मन धन माझें राघवरूप तूझें॥तुज वि-
 ण मज वाटें सर्व संसार ओझें॥प्रचलित न करावी सर्वथा बुद्धि मा-
 झी ॥ अचळ भजनलीला लागली आस तुझी ॥ ४ ॥ चपळपण म-
 नाचें मोडितां मोडवेना ॥ सकळस्वजनमाया तोडितां तोडवेना ॥
 घडि घडि विघडे हा निश्चयो अंतरींचा ॥ ह्मणवुनि करुणा हे बोल-
 तों दीनवाचा ॥ ५ ॥ जळन हृदय माझे जन्म कोट्यानुकांटी ॥ मज
 बरि करुणचा राघव पुर लेटीं॥तळमळ निवर्ती रे राम कारुण्यासि-
 धू ॥ पढरिपुकुळ माझे तांडि यांचा समंधू ॥ ६ ॥ तुज विण करुणा
 हे कोण जाणल माझी॥शिणत शिणत पोटी पाहिली वाट तूझी॥
 झडकरि झड घालीं धाव पंचानना रे॥ तुज विण मज नेती जंबुकी
 वासना रे ॥ ७ ॥ सबळ जनक माझा राम लावण्यपेटी ॥ ह्मणवुनि
 मज पोटी लागली आस मोठी ॥ दिवस गणित बांटीं ठेवुनी प्राण
 कंठी ॥ अबघट मज भेटी होत घालीन भीठी ॥ ८ ॥ जननिजनकमा-
 या लेंकळ काय जाणे ॥ पय न लगत मूर्खी हाणितां वत्स नेणे ॥
 जलधरकण आशा लागली चातकामी ॥ हिमकर अवलोकी पक्षि-
 या भूमिवासी ॥ ९ ॥ तुज विण मज तैसें जाहलें रामराया ॥ विल-
 ग विषमकार्ळी सांडिती सर्व माया॥सकळजनसखा तूं स्वामि आ-
 णकि नाही ॥ विषय वमन जैसें त्यागिलें सर्व कांहीं ॥ १० ॥ स्व-
 जनजनधनाचा कोण संतोष आहे॥रघुपति विण आतां चित्त कोठें
 न राहे॥जिबलग जिव घेती प्रेत सांडून जाती॥विषय सकळ नेती
 माजुता जन्म देती॥११॥सकळ जन भवाचे आसिले बैभवाचे॥जि-
 बलग मज कैचें चालतें होचि साचें ॥ विलग विषमकार्ळी सांडि-

तां सर्वमाप्ती ॥ रघुविरमृगना मोहवी अंतकाळीं ॥ १२ ॥
 मृग मृग घणतां हे दुःख ठाकोनि आले ॥ भजन सकळ गेलें
 चित्त दृष्टीन झालें ॥ भ्रमिन मन कळेना हीत तें आकळेना ॥ परम
 कठिन देहो दंडबुद्धी गळेना ॥ १३ ॥ उरपाति मज राभी जाहली पूर्ण
 कामीं ॥ सकळजनाविरामीं राम विश्रामघामीं ॥ घाडे घाटे मन आ-
 तां रामरूपीं भगवें ॥ रघुकुळटिळका रे आपुलेंसें करावें ॥ १४ ॥
 जळचर जळवामी नेणती न्या जळामी ॥ निशिदिनिं तुज पासीं
 चुकलों गणराशी ॥ भूमिधर्गनिगमांमी वर्णवना तयांमी ॥ सक-
 ल्भुवनवासी भेटि दे रामदामीं ॥ १५ ॥ जयजय रघुवीर समर्थ ॥
 ॥ द्वितीय अष्टक ॥

असंख्यात ते भक्त होऊन गेले ॥ तिहीं साधनांचे बहू कष्ट केलें ॥
 नळे कार्यकर्ता भुमीभार झालों ॥ तुझा दाम मी व्यर्थ जन्मामि आ-
 लों ॥ १ ॥ बहू दाम ते तापमी तीर्थवामीं ॥ गिरीकंदर्ग भेटि नाहीं ज-
 नासी ॥ स्थिती ऐकतां थोर विस्मीत झालों ॥ तुझा दा० ॥ २ ॥ सदा प्रे-
 मळामी तथा भेटलामी ॥ तुझ्या दर्शनें स्पर्शनें पुण्यराशी ॥ अहं-
 ता मनीं शब्दज्ञानें बुडालों ॥ तुझा दा० ॥ ३ ॥ तुझ्या प्रीतिचे दास
 निर्माण झालें ॥ असंख्यात ते कीर्ति बालांनि गेले ॥ बहू धारणा थोर
 चक्रीत झालों ॥ तुझा दा० ॥ ४ ॥ बहूसाल देवालयें हाटकार्ची ॥ रसा-
 ला कळा लायवें नाटकार्ची ॥ पुजा देवतां जाड जीवां गळालों ॥
 तुझा दा० ॥ ५ ॥ किती कीं देहे त्यागिले तृजलागीं ॥ पुढें जाहले
 संगतीचे विभागी ॥ देहेदुःख होतां च वेगीं पळालों ॥ तुझा दा० ॥
 ॥ ६ ॥ किती योगमूर्ती किती पुण्यमूर्ती ॥ किती धर्मसंस्थापना अ-
 क्षतांती ॥ पस्तावलों कावलों तप्त झालों ॥ तुझा दा० ॥ ७ ॥ सदा स-
 र्वदा राम मोहोनि कामीं ॥ समर्थां तुझे दाम आह्मी निकायीं ॥ बहू
 स्वार्थबुद्धीनु रे कष्टवीलों ॥ तुझा दा० ॥ ८ ॥ जयजयरघुवीर स० ॥

१ शेष व वेद यास. २ स्वर्णाची.

नसे भक्ति ना ध्यान ना ज्ञान कांहीं ॥ नम्रे प्रेम हें राम विश्राम
 नाहीं ॥ अमा दीन अज्ञान मी दाम तूझा ॥ ममर्था जनीं घेतला भार
 माझा ॥ १ ॥ रघुनायका जन्म जन्मांतरींचा ॥ अहंभाव छेदोनि टाकीं
 दिमाचा ॥ जनीं बोलती दाम या राघवाचा ॥ परी अंतरीं लेश नाहीं
 तयाचा ॥ २ ॥ रघुनायका दीन हातीं धरावें ॥ अहंभाव छेदोनि-
 यां उद्धरावें ॥ अगूणीत या लागिं गूणी करावें ॥ समर्थ भवा सागरीं
 उतरावें ॥ ३ ॥ किती भार घालं रघुनायकाला ॥ मजकारणें शीण
 होईल त्याला ॥ दिनानाथ हा संकटीं घाव घाली ॥ तयाचेनि हे स-
 र्व काया निवाली ॥ ४ ॥ मला कायसा राम कैवल्यदाता ॥ तयाचेनि
 हे फीटली सर्व चिंता ॥ ममर्था तया काय उत्तीर्ण व्हावें ॥ सदा सर्व-
 दा नाम वाचे वढावें ॥ ५ ॥ दिनाचें उणें दीसतां आज कोणा ॥ ज-
 नीं दाम दीस तूझा दैन्यवाणा ॥ शिरीं स्वाभि तूं राम पूर्णप्रतापी ॥
 तुझा दास पाहें सदा शीघ्र कोपी ॥ ६ ॥ जयजरघुवीर ममर्थ ॥

उदासीन हे वृत्ति जीवीं धरावी ॥ अती आदर सर्व सेवा करा-
 वी ॥ सदा प्रीति लागो तुझें गुण गातां ॥ रघुनायका मागणें हेंचि आ-
 ला ॥ १ ॥ तुझें रूपचें लोचनीं म्यां पहावें ॥ तुझें गुण गातां मनेंशीं रमा-
 वें ॥ उठो आवडी भक्तिपंथें चि जातां ॥ रघुनाय ० ॥ २ ॥ मनीं वामना
 भक्ति तूभी करावी ॥ कृपाळूपणें राघवें पूरवावी ॥ वसावें मज अं-
 तरीं नाम घेतां ॥ रघुनाय ० ॥ ३ ॥ सदा सर्वदा योग तूझा घडावा ॥ तु-
 झे कारणीं देह माझा पडावा ॥ उपेक्षं नको गूणवंता अनंता ॥ रघु-
 नाय ० ॥ ४ ॥ नको द्रव्य दारा नको वेरझारा ॥ नको मानसीं ज्ञा-
 नगवें कुमारा ॥ सगूणीं बला लाविं रे भक्तिपंथा ॥ रघुनाय ० ॥ ५ ॥
 भवें तापलो प्रीतिछाया करावी ॥ कृपासागरे सर्व चिंता हरावी ॥
 वज्र संकटीं सोडवावें समर्था ॥ रघुनाय ० ॥ ६ ॥ मनीं कामना क-
 ष्णना वे नसावी ॥ कुबुद्धी कुडी वासना नीरसावी ॥ नको संशयो

१ वर करावी.

तोडि समारवेथा ॥ रघुनाय० ॥ ७ ॥ समर्था पुढें काय मार्गों क-
लेना ॥ दुगशा मनी बैमली हे दळेना ॥ फुटे संशयो नीरसीं सर्व
चिंता ॥ रघुनाय० ॥ ८ ॥ त्रिदा कारणें दीनहातीं धरावें ॥ ह्मणे
दाम भक्तांमि रे उद्धरावें ॥ मुटे व्रीद आह्मांमि सांडोनि जाता ॥
रघुनाय० ॥ ९ ॥ जय जय रघुवीर समर्थ ॥ ५ ॥

अनुपप्लंद.

॥ युक्ति नाही बुद्धि नाही विद्या नाही विवंचितां ॥ नेणता
भक्त मी तुझा बुद्धि दे रघुनायका ॥ १ ॥ बोलतां चालतां येना का-
यभाग कळे चिंता ॥ बहु मी पीडिलों लोकीं बुद्धि दे रघुनायका
॥ २ ॥ तुझा मी टाणपा झालों कष्टलां बहुता परी ॥ मोंख्य तें पा-
हतां नाही बुद्धि दे रघुनायका ॥ ३ ॥ नेटके लिहितां येना वाचितां
चूकतां सदा ॥ अर्थ तो सांगतां येना बुद्धि दे रघुनायका ॥ ४ ॥
प्रसंग वेळ तर्केना सुचेना दीर्घ सूचना ॥ मैत्रिकी राखितां येना
बुद्धि दे रघुनायका ॥ ५ ॥ संसार नेटका नाही उद्देग वाटतो जिवीं ॥
परमार्थ हा कळे ना कीं बुद्धि दे रघुनायका ॥ ६ ॥ उदास वाटवें
जीवीं आतां जावें कुणीकडे ॥ तूं भक्तवत्सला देवा बुद्धि दे रघु-
नायका ॥ ७ ॥ कायावाचामनोभारें तुझा मी ह्मणवीतें मी ॥ हे लाज
तुजला माझी बुद्धि दे रघुनायका ॥ ८ ॥ मृत केल्या देवकोटी भू-
भार फेडिला बळें ॥ भक्तांमि आश्रयो मोठा बुद्धि दे रघुनायका
॥ ९ ॥ उदंब भक्त तुझाला आह्माला कोण पूजतें ॥ व्रीद हें राखणें
आधीं बुद्धि दे रघुनायका ॥ १० ॥ उदंब ऐकिली कीर्ती पत्नीतपा-
वना प्रभो ॥ मी एक रंक निवृद्धी बुद्धि दे रघुनायका ॥ ११ ॥ आशा
हे लागली मोठी दयाळूवा दया करीं ॥ आणसीं न लगे कांहीं
बुद्धि दे रघुनायका ॥ १२ ॥ रामदास ह्मणे माझा संसार तुज ला-

१ प्रतिज्ञा.

गला ॥ संशयो वाटतो पोटीं बुद्धि दे रघुनायका ॥ १३ ॥ जय
जय रघुवीर समर्थ ॥ ६ ॥

॥ समाधान साधूजनाचे नि योगें ॥ परी मागुतें दुःख झालें वि-
योगें ॥ घडीनें घडी शीण अत्यंत वाटे ॥ उदासीन हा काळ कोठें
न कंठे ॥ १ ॥ घरें सुंदरें सौख्य नाना परीचें ॥ परी कोण जाणेल तें
अंतरीचें ॥ मनीं आठवीतां चि तो कंठ दाटे ॥ उदा० ॥ २ ॥ बळें
लावितां चित्त कोठें जडेना ॥ समाधान तें कांहि केल्या पडेना ॥
नव्हे धीर डाळां सदा नीर लोटे ॥ उदा० ॥ ३ ॥ अवस्था मनीं ला-
गली काय सांगूं ॥ गुणी गुंतलों हेत कोणासि सांगूं ॥ वह्मसाळ भे-
टावया प्राण फूटे ॥ उदा० ॥ ४ ॥ कृपाळूपणें भेट रे रामराया ॥
वियोगें तुझ्या सर्व व्याकूळ काया ॥ जनां माजि लौकीक हा ही न
सूटे ॥ उदा० ॥ ५ ॥ अहारे विधी हें असें काय केलें ॥ पराधीनता
पाप माझें उदेलें ॥ बहूतां मधें तूकंतां तूकें तूटे ॥ उदा० ॥ ६ ॥ म-
मर्था मनीं सांढि माझी न सावी ॥ सदा सर्वदा भक्तचिंता असावी ॥
घडे ना तुझा योग हा प्राप्त कोठें ॥ उदा० ॥ ७ ॥ अखंडीन हे सांग
सेवा घडावी ॥ न होतां तुझी भेट काया पडावी ॥ दिसेंदीस आ-
युष्य हें व्यर्थ लोटे ॥ उदा० ॥ ८ ॥ भजों काय सर्वां परी हीन देवा ॥
कंक काय रे सर्व माझा चि ठेवा ॥ ह्मणों काय मी कर्मरेखा न
लोटे ॥ उदा० ॥ ९ ॥ ह्मणे दास मी वास पाहें दयाळा ॥ रघुनायका
भक्तपाळा मुपाळा ॥ पहावें तुला हें जिवीं आर्त मांठें ॥ उदा०
॥ १० ॥ जय जय रघुवीर समर्थ ॥ ७ ॥

॥ उदासीन हा काळ जातो गमेना ॥ सदा सर्वदा धोर चिंता
शमेना ॥ उठे मानसीं सर्व सोडोनि जावें ॥ रघुनायका काय कैसें
करावें ॥ १ ॥ जनां बोलतां बोलतां वीट वाटे ॥ नसे अंतरीं सुख
कोठें न कंठे ॥ घडीनें घडी चित्त कीती धरावें ॥ रघुनायक ॥ २ ॥

१ चिन्ता. २ तुळितां. ३ नवल.

बहु पाहतां अंतरीं कोंड होतो ॥ शरीरास तो हेत सांडोनि जातो ॥
उपाधीस देखाव वाटे सरावें ॥ रघूनायक ० ॥ ३ ॥ अवस्था मनीं
होय नाना परीची ॥ किती काय सांगूं गती अंतरींची ॥ विवेकें वि
या मानमा आवरावें ॥ रघूनायक ० ॥ ४ ॥ ह्मणें दास ऊदाम झालों
दयाळा ॥ जनीं व्यर्थ संसार हा वायचाळा ॥ तुझा मी तुला पूसतों
प्रीय भावें ॥ रघू ० ॥ ५ ॥ जय जय रघुवीर समर्थ ॥ ८ ॥

तुझिया वियोगें चि जिवित्वा आलें ॥ शरीरयोगें बहु दुःख झालें ॥
अज्ञानदारिद्र्य पाझें मरे ना ॥ तुज विण रामा मज कंठवे ना ॥ १ ॥
परत्रों जिणें दीन कंठुं किती रे ॥ उदास माझ्या मनि वाटतें रे ॥
ललाटेखा तरि पालटें ना ॥ तुजवी ० ॥ २ ॥ जडली उपाधी अभि-
मान साधी ॥ विवेक नाही बहुसाल बाधी ॥ तुझिया वियोगें पळ ही
गमे ना ॥ तुजवी ० ॥ ३ ॥ विश्रान्ति नाही अभिमान देही ॥ कुळाभि-
मानें पडलां प्रवाहीं ॥ स्वर्ग हीन होतां मजला दिसे ना ॥ तुजवी ० ॥ ४ ॥
विषयी जनानें मज लाजवीले ॥ प्रपंचमंगें आयुष्य गेलें ॥ समयीं
बहु क्रोध शांती भरे ना ॥ तुजवी ० ॥ ५ ॥ संसारमंगें बहु पीडलों
रे ॥ कारुण्यमिंधु मज सोडवीं रे ॥ कृपाकटाक्षें सांभाळि दीना ॥
तुजवी ० ॥ ६ ॥ मृदुळ झाली देहबुद्धि पाहीं ॥ वैराग्य काहीं हें नांव
नाहीं ॥ अपूर्ण कामां मन हें विटेना ॥ तुजवी ० ॥ ७ ॥ निरुपगीं हे
सहबुद्धि होती ॥ फलत्याग होतां सर्वे चि आनी ॥ काय करूं रे
क्रिया घडे ना ॥ तुजवीण ० ॥ ८ ॥ जय जय दयाळा त्रयलोकपा-
ळा ॥ भवसिंधुहारी मज तारिं देळा ॥ स्वामी वियोगें पळ ही गमे
ना ॥ तुजवी ० ॥ ९ ॥ अस्मां अनायां तूं एक दाता ॥ संसारचिंता
जुकवीं समर्था ॥ दामा मनीं आठव वीसरे ना तुजवी ० ॥ १० ॥ जय
जय रघुवीर समर्थ ॥

॥ सवाया प्रारंभ ॥

॥ तुझा भाट मी वर्णितों रामराया ॥ सदा सर्वदा गाय ब्रीदें स-
वाया ॥ महाराज दे अंगिचें वस्त्र आतां ॥ बहू जीर्ण झाली देहेबु-
द्धिकंथा ॥ १ ॥ रामदूत वायुसूत भीम भर्ग जुत्पती ॥ जो नरांत वान-
रांत भक्तिमेमवित्पती ॥ दास दक्ष स्वामिपक्ष नीजकाजसारथी वीर
जोर शीरजोर घक्कधिग मारुती ॥ १ ॥ ह्यणावा जय जय राम ॥ सवा-
ई मारुतीची ॥ जब हनुमंत जनकदुहितागुद्ध लेनेकू गभर दौरे दौरे
आये हे ॥ तब कंठ गुरगुरगुरित नेत्र गरगरगरीत रोम थरथरथरीत
पुच्छ झारो ॥ तब लंका घरघरघरीत वनमां दरदरदरीत सीताशोक
हरत झरझरझरीत वन उफारो ॥ तब कंठ कुचकुचकुचीत इंद्रजी-
त चकचकचकीत रावण थकथकथकीत कर नगर ज्यारज्यार
मत्स्यमत्स्यमत्सीत दास लियो जयतु राम मिले तब कपि भुभुःकारे
॥ १ ॥ ह्यणावा जयजय राम ॥ १ ॥ जोहार ॥ परमसुंदर रूप शा-
मल ॥ इंद्रनीलकील कान्ति कोमल ॥ भयनिवारण भक्तवत्सल ॥
वर पराक्रम कीर्ति विमल ॥ भुवनकंठक दैत्यमारक ॥ अमरमोचक
वैन्यहारक ॥ दुरितनाशन पुण्यकारक ॥ हरित मंकट दासतारक ॥
विकटविषमतालछेदक ॥ वरनरवरदैत्यभेदक ॥ दशमुख्यादिकशि-
रच्छेदक ॥ ऋषिजनमुनिचित्तवेधक ॥ अमरभूषण उत्तमोत्तम ॥
भुवनपालक हा र घूत्तम ॥ वीरवीरांतक हा विरोत्तम ॥ अमुरांतक
हा सुरोत्तम ॥ बहुतपीठक दैत्यभंजन ॥ ऋषिमुनिजनयोगिरंज-
न ॥ दुरितदानबहुदुष्टगंजन ॥ अतुलकीर्तिव्यक्तव्यंजन ॥ जय जय
यार्तिवंधशावतंस ॥ जय जय कैवल्यघाम ॥ जय जय भरताग्रज ॥
जय जय सीतारखण ॥ जय जय सिंहासनाधीश्वर ॥ जय जय सुर-
राजविराजितपदानामस्ते नमस्तो ॥ सांतांकांतस्म ज्ञाजय जयराम
॥ ४ ॥ नंतर श्रीची पंचोपचारें पूजा आजे कर्पूरआरती कारावी ॥

१. इंद्रनील रत्नाची कान्ति.

॥ गणपतीची आरती ॥

॥ सुखकर्ता दुःखहर्ता वार्ता विघ्नाची ॥ नुरवी पुरवी प्रेम कृपा-
जयाची ॥ सर्वांगी सुंदर उटि सेंदुराची ॥ कंठीं झळके माळ मुक्ता-
फळांची ॥ जय देव जय देव जय मंगळमूर्ती ॥ दर्शनपार्श्वे मनका-
मना पुरती ॥ जय देव जय देव ० ॥ १ ॥ लंबोदर पीतांबर फणि-
वरबंधना ॥ सरळगुंड वक्रतुंड त्रिनयना ॥ दास रामाचा बाढ
पोहे सद्दना ॥ संकटीं पावावे मुरखंदना ॥ जय दे० ॥ २ ॥

॥ आरती रामचंद्राची ॥ साफल्य निजवल्या कामल्या माता ॥
भृकन्या अनन्या मुनिमान्या मीता ॥ स्वर वनचर फणिवर भरता
निजभ्राता ॥ दशमथनृपनायक धन्य तो पीता ॥ जय देव जय देव
जय रघुकुळाटळका ॥ आरती ओवाळूं त्रिभुवननायका ॥ जय
देव जय देव ॥ १ ॥ आचार्या गुरुवर्या कार्याचें फळ ॥ रविकुळमं-
ढण खंडन संसारमूळ ॥ मुरवर मुनिवर किन्नर ध्याती सकळ ॥
धन्य तो निजदामं भक्त प्रेमळ ॥ जय दे० ॥ २ ॥

॥ आरती श्रीमामुनीची ॥ मंत्राणें उद्धारणें हुंकारवदनी ॥ करि
ढळभळ भ्रमंढळ निधूजळ गमनी ॥ कढाडिलें ब्रह्मांड धांका त्रि-
भुवनी ॥ मुरवर नर नीशाचर त्यां जाल्या पळणी ॥ जय देव जय
देव जय जय हनुमंता ॥ नुमर्चनि प्रतापें न भियें कृतांता ॥ जय दे०
॥ १ ॥ दुमदुमिलें पाताळ उठला पदशब्द ॥ घगधगिला धरंणीधर
मानिला स्वद ॥ कढाडिले पर्वत उडुगणें उच्छेद ॥ रामीरामदासा
धक्काचा शोध ॥ जय दे० ॥ २ ॥

॥ आरती गुरुची ॥ सुखमाहिना दुस्वरहिता निर्मळ एकांता ॥ क-
लियलदहना गहना स्वामी समर्था ॥ न कळे ब्रह्मादिका अंत अनं-
ता ॥ तो तूं आह्यां मुल्य जय कृपावंता ॥ जय देव जय देव जय क-
रुणाकरा ॥ आरती ओवाळूं सद्गुरुमाहेरा ॥ जय दे० ॥ १ ॥ माये विष्ण

माहेर विश्रांतीठाव ॥ शब्दीं अर्थलाभ बोलणी वाव ॥ मद्रुप-
सार्दे सुलभ उपाव ॥ रागीगण्दामा फळला सद्भाव ॥ जय० ॥ २ ॥

॥ आगती श्रीरामसमर्थाची ॥ ब्रह्मा विष्णुहरादिक मानसीं
ध्याती ॥ मुरवर किन्नर नारद तुंबर कीर्तनीं गाती ॥ आगम निगम
शेष स्तवितां मंदली मती ॥ तो तूं पूर्णकामा मानवां प्राप्ती ॥ जय
जय आरती श्रीगुरु स्वामी समर्था ॥ दयाळा स्वामी समर्था ॥ काया
वाचा जिवें भावें ओवाळिन आतां ॥ १ ॥ ऋषिवर मुनिवर किन्नर
देवा तुझे स्थापिले ॥ पद्मदर्शनी मत्त गुमान पथ चालिले ॥ अपरं-
पारा परात्परा पार न कळे ॥ पतित प्राणी पदा लागुनि कल्याण
झालें ॥ जय ज० ॥ २ ॥

अष्टयुतं केशवं रामनारायणं कृष्णदामोदरं वामुदेवं भजे ॥ श्री-
धरं माधवं गोपिकावल्लभं जानकीनायकं रामचंद्रं भजे ॥ १ ॥ हरे
राम हरे राम राम राम हरे हरे ॥ हरे कृष्ण हरे कृष्ण कृष्ण कृष्ण
हरे हरे ॥ १ ॥ पुंडलीकवरदा हरीवठ्ठळ ॥ पार्वतीपते हर हर महा-
देव ॥ सीताकांतस्मरण जयजयराम ॥

॥ नंतर समर्थादिपरंपरेचा जयजयकार ॥ मंत्रपुष्प करून पदं
ह्मणार्थीं तीं ॥

॥ बदन मुहास्य रसाळ हा राघव ॥ सर्वांगीं तनु मृतीळ हा रा-
घव ॥ १ ॥ मगनाभी रेतिल्या टिळा हा रा० ॥ उभा कोदंडपाणी
हा० ॥ सर्वांगीं सुमनमाळा हा० ॥ २ ॥ सार्जरी वेंजयंती हा० ॥
पार्थी तोडर गर्जती हा० ॥ ३ ॥ सुंदर लावण्यस्वाणी हा० ॥ उभा
कोदंडपाणी हा० ॥ ४ ॥ सकळ जीवांचें जीवन हा० ॥ रामदासासी
प्रसन्न हा० ॥ ५ ॥ त्रिविधतापहारक हे गुरु पाय ॥ भवसिंधूसी तारक
हे गुरुपाय ॥ १ ॥ स्वात्ममुखाचें बीज हे० ॥ ज्ञानाचें निज गुज हे
गुरुपाय ॥ २ ॥ भक्तिपंथासी लाविती हे० ॥ नयनी श्रीराम दा-

विनी हे० ॥ ३ ॥ महजशांतीचें आगर हे गु० ॥ पूर्णकृपेचे सागर
हे० ॥ ४ ॥ रामदासाचें जीवन हे० ॥ सकळजीवांसी पावन हे गुरु-
पाय ॥ ५ ॥ सात्ताकांतम्मरण जय० ॥

॥ नंतर भोजनाचे पूर्वी अथवा मग मनोबोधाचे नित्य तेरा
श्लोक वाचावे ते ॥

॥ जय जय गुरुवीर समर्थ ॥ गणाधीश जो ईश सर्वा गुणांचा ॥
मुळारंभ आरंभ तो निर्गुणाचा ॥ नमूं शारदा मूळ चत्वारिवाचा ॥
गम्य पंथ आनंत या राववाचा ॥ १ ॥ मना मज्जना भक्तिपंथीच जा-
वें ॥ तरी श्रीहरी पाणिजेतो स्वभावे ॥ जनीं निघ तें सर्व सोडून
द्यावें ॥ जनीं वंश तें सर्वभावे करावें ॥ २ ॥ प्रभाते मनीं राम चिं-
तीत जावा ॥ पुढें बैसरी राम आधीं वदावा ॥ सदाचार हा थोर
सांडूं नये तो ॥ जमीं तो चि तो मानवीं धन्य होतो ॥ ३ ॥ मना
वासना दुष्ट कामा नये रे ॥ मना सर्वथा पापवृद्धी नको रे ॥ मना
तत्त्वता नीति सांडूं नको हो ॥ मना अंतरीं साग्वीचार राहो ॥ ४ ॥
मना पापमंकल्प सोडोवित द्यावा ॥ मना मत्यमंकल्प जीवीं ध-
रावा ॥ मना कल्पना ने नको बीषयाची ॥ विकारें घड हो जनीं
सर्व छीछी ॥ ५ ॥ नको रे मना क्रोध हा खेदकारी ॥ नको रे मना
काम नानाविकारी ॥ नको रे मना लोभ हा अंगिकाळ ॥ नको रे
मना मत्सर दुर्भभाऊ ॥ ६ ॥ मना श्रेष्ठ धारिष्ट जीवीं घरावें ॥ मना
बोळणें नीचं सोशीत जावें ॥ स्वयें सर्वदा नम्रवाचे वदावें ॥ मना
सर्वलोकांमि रे नीववावें ॥ ७ ॥ देहे त्यागितां कीर्ति मार्गे उरावी ॥
मना मज्जना हे चि क्रीया घरावी ॥ मना चंदनाचे परी त्यां भिजावें ॥
परी अंतरीं सज्जना नीववावें ॥ ८ ॥ नको रे मना द्रव्य तें पाढ-
ळाचें ॥ अतिस्वार्थवृद्धीनू रे पाप साचें ॥ घडे भांगणें पाप तें कर्म

१ नित्य. २ स्वार्थवृद्धीनें.

खोटें ॥ न होतां मना सारिखें दुःख मोठें ॥ ९ ॥ सदा सर्वदा प्रीति
 राभी घरावी ॥ दुखाची स्वये सांड जीवीं करावी ॥ देहेदुःख तें
 सुख मानीत जावें ॥ विवेकें सदा स्वस्वरूपां भगवें ॥ १० ॥ जनीं स-
 र्वसुखी असा कोण आहे ॥ विचारिं मना तूं चि शोधोनि पाहें ॥
 मना त्वां चि रे पृर्वसंचीत केलें ॥ तया सारिखें भोगणें प्राप्त झालें
 ॥ ११ ॥ मना मानसीं दुःख आणूं नको रे ॥ मना सर्वथा शोक चिंता
 नको रे ॥ विवेकें देहेबुद्धि सोडोनि द्यावी ॥ विदेहीपणें मुक्ति भो-
 गीत जावी ॥ १२ ॥ मना सांग पां रावणा काय झालें ॥ अकस्मा-
 त तें राज्य सर्वें बुडालें ॥ ह्मणोनी कुंडी वामना मांढि वेगीं ॥ बळें
 लागला काळ हा पाठिल्यागीं ॥ १३ ॥ जय जय रघुवीर समर्थ ॥
 जिबा कर्मयोगें जनीं जन्म झाला ॥ परी शंवटीं काळ घेवोनि
 गेला ॥ महाधोर ते मृत्युपंथें चि गेले ॥ असंख्यान ते जन्मले
 आणि मेले ॥ १४ ॥ मना पाहतां सत्य हे मृत्युभुमी ॥ जिना बां-
 लती सर्व ही जीव भीमी ॥ चिरंजाव हे मर्थ ही मानिताती ॥ अक-
 स्मात सोडोनि यां सर्व जानी ॥ १५ ॥ मरे एक न्याचा दुजा शोक
 वाहे ॥ अकस्मात तो ही पृढें जात आहे ॥ पुरे ना जनीं लोभ रे
 क्षोभ त्यातें ॥ ह्मणोनी जनीं मागुता जन्म घेतें ॥ १६ ॥ मनीं मा-
 नव व्यर्थ चिंता बहातें ॥ अकस्मात होणार होवोनि जातें ॥ घडे
 भोगणें सर्व ही कर्मयोगें ॥ मतिमंद तो खेद मानी वियोगें ॥ १७ ॥
 मना राघवें बीण आशा नको रे ॥ मना मानवाची नको कीर्ति तूरे ॥
 जया वर्णिती वेद शास्त्रें पुराणें ॥ तया वर्णितां सर्व ही श्लाघ्य-
 बाणें ॥ १८ ॥ मना सर्वथा सत्य सांडूं नको रे ॥ मना सर्वथा मिथ्य
 भांडूं नको रे ॥ मना सत्य तें सत्य वाचे व्हावें ॥ मना मिथ्य तें
 मिथ्य सोडूनि द्यावें ॥ १९ ॥ बहू हिंपुटी होइजे माय पोटीं ॥ नको-
 रे मना यातना ते चि मोठी ॥ निरोधें पचे कोडिले गर्भवासी ॥ अ-

धोमूख रे दुःख त्या बाळकामी ॥ २० ॥ मना वासना चूकवीं बेर-
झारा ॥ मना कामना सांडि रे द्रव्य दारा ॥ मना यातना थोर हे
गर्भवामी ॥ मना मज्जना भेटवीं राघवामी ॥ २१ ॥ मना स-
ज्जना हीन माझे करावे ॥ गृध्नायका दृढ चित्ती धरावे ॥ महाराज
तो स्वामि वायुमृताचा ॥ जना उद्धरी नाथ लोकत्रयाचा ॥ २२ ॥
न बोले मना राघवा वीण कांहीं ॥ जनीं वाउगे बोलतां मूख नाही ॥
घडीनें घडी काळ आयुष्य नेतो ॥ देहांतीं तुला कोण सांठूं पहातो
॥ २३ ॥ गृध्नायका वीण वायां शिणावे ॥ जनीं सारिखें व्यर्थ कां
ओसणावे ॥ सदा सर्वदा नाम वाचे वसों दे ॥ अहंता मनीं पापिणी
ते नसां दे ॥ २४ ॥ मना घीट मानुं नकां बोलण्याचा ॥ पुढें मागुता
राम जोडिल केचा ॥ मृत्वाची घडी लाटतां सूख आहे ॥ पुढें सर्व
जाईल कांहीं न राहे ॥ २५ ॥ देहेक्षण कारणें यत्न केला ॥ परी
शेवटीं काळ घेवोनि गेला ॥ करी रे मना भक्ति या राघवाची ॥ पुढें
अंतरीं सांडि चिंता भवाची ॥ २६ ॥ जय जय० ॥ भवाच्या भयें
काय भीतोस लेंढी ॥ धर्मी रे मना धैर्य धाकाशि सांहीं ॥ गृध्ना-
यका सारिखा स्वामि शीर्गी ॥ नुपेक्षी कदा कोपल्या दंडधारी
॥ २७ ॥ दिनानाथ हा राम कोदंडधारी ॥ पुढें देखतां काळ पोटीं
धरारी ॥ जनीं वाक्य नेमस्त हें सत्य मानीं ॥ नुपेक्षी कदा राम दा-
साभिमानी ॥ २८ ॥ पदीं राघवाचे सदा व्रीड गाजे ॥ बळें भक्त-
रीपूशिरीं कांवि वाजे ॥ पुरी वाहिली सर्व जेणें विमानीं ॥ नुपेक्षी
क० ॥ २९ ॥ समर्थाचिया संवका बळ पाहे ॥ अमा सर्व भृमंडळीं
कोण आहे ॥ जयाचीं लिळा वर्णिली लोक तीन्ही ॥ नुपेक्षी क० ॥
॥ ३० ॥ महासंकटीं सांडिले देव जेणें ॥ प्रतापें बळें आगळा सर्व-
गुणें ॥ जयातें स्मरे शैलजा शूलपाणी ॥ नुपेक्षी क० ॥ ३१ ॥ अह-
ल्या शिळा राघवें मुक्त केली ॥ पदीं लागतां दिव्य होवोनि गेली ॥

जया वर्णितां शीणली वेदवाणी ॥ नृपेक्षी क० ॥ ३२ ॥ वसे मेरु-
 मांदार हे सृष्टिनीळा ॥ शशी सूर्य तारागणं मंथमाळा ॥ चिरंजीव
 केले जनी दाम दोन्ही ॥ नृपेक्षी क० ॥ ३३ ॥ उपेक्षा कदा राम-
 रूपी असेना ॥ जिवा मानवा निश्चयो तां वसेना ॥ शिरीं भार वाहे
 न बांजे पुराणीं ॥ नृपेक्षी क० ॥ ३४ ॥ सदा सर्वदा देव मन्त्रीध आहे ॥
 कृपाळूपणें अल्प धारिष्ट पाहें ॥ मृगानंद आनंद कैवल्यदानी ॥
 नृपेक्षी क० ॥ ३५ ॥ असे हो जया अंतरीं भाव जैसा ॥ वसे हो तया
 अंतरीं देव तैसा ॥ अनन्याम रक्षीतमे चापवाणी ॥ नृपेक्षी क० ॥
 ॥ ३६ ॥ सदा चक्रवाकामि मार्तंड जैसा ॥ उढी घालितो संकटीं
 स्वामि तैसा ॥ हरीभक्तिचा घाव घाली निशाणीं ॥ नृपेक्षी क०
 ॥ ३७ ॥ मना प्रार्थना तूजला एक आहे ॥ रघूराज अंकीत होवोनि
 राहें ॥ अवज्ञा कदा हो यदर्थी न कीजे ॥ मना सज्जना राघवीं वस्ति
 कीजे ॥ ३८ ॥ जया वर्णिती वेदशास्त्रं पुराणें ॥ जयाचेनि योगें स-
 माधान बाणे ॥ तया लागिं हें सर्व चांचल्य दीजे ॥ मना सज्जना
 राघवीं वस्ति कीजे ॥ ३९ ॥ जय जय० ॥ मना पाविजे सर्व ही
 सुख जेथें ॥ अती आदरें ठेविजे लक्ष तथें ॥ विवेकें कुडी कल्पना
 पालटीजे ॥ मना सज्जना राघवीं वस्ति कीजे ॥ ४० ॥ बहू हिंढतां
 सुख होणार नाही ॥ शिणावें परी नातुंढे हीत कांहीं ॥ विचारें बरें
 अंतरीं बोध कीजे ॥ मना सज्ज० ॥ ४१ ॥ बहूतां परी हें चि आतां
 घरावें ॥ रघूनायका आपुलेंसें करावें ॥ दिनानाथ हें तोडरीं व्रीड
 गाजे ॥ मना सज्ज० ॥ ४२ ॥ मना सज्जना एक जीवीं घरावें ॥
 जनीं आपुलें हीत तूवां करावें ॥ रघूनायका वीण बोलुं नको हो ॥
 सदा मानसीं हा निदिध्यास राहो ॥ ४३ ॥ मना रे जनीं मौनमुद्रा
 घरावी ॥ कथा आदरें राघवाची करावी ॥ नसे राम तें घाम सोडून
 द्यावी ॥ सुखा लागिं आरुण्य सेवीत जावें ॥ ४४ ॥ जयाचेनि संगें स-

माधान भंगे ॥ अहंता अकस्मात् येवोनि लागे ॥ तये संगतीची
जनीं कोण गोडी ॥ जये संगतीने मनी राम सोडी ॥ ४५ ॥ मना
जे घडी राखें वीण गेली ॥ जनीं ते तुवां आणुली हानि केली ॥
रघुनायका वीण तो शीण आहे ॥ जनीं दक्ष तो लक्ष लावुनि
पाहे ॥ ४६ ॥ मनीं लोचनीं श्रीहरीतें चि पाहे ॥ जगीं जाणता भक्त
होवोनि राहे ॥ गुणीं प्रीति लागे क्रम माधनाचा ॥ जगीं धन्य तो
दास सर्वोत्तमाचा ॥ ४७ ॥ सदा देवकाजीं भिजे देह ज्याचा ॥
सदा गमनामें वदेनित्य वाचा ॥ स्वधर्म चि चाले सदा उत्तमाचा
जगीं ध० ॥ ४८ ॥ सदा बोलण्या मागिमें चालताहे ॥ अनेकीं
सदा एक देवासि पाहे ॥ मगुणीं भजे लेश नाही भ्रमाचा ॥ जगीं
ध० ॥ ४९ ॥ नमे अंतरीं काम नाना विकारीं ॥ उदासीन जो ता-
पसी ब्रह्मचारी ॥ निवाला मनी लेश नाही तमाचा ॥ जगीं ध० ॥
॥ ५० ॥ मदे मत्सर्गें मांडिली स्वार्थबुद्धी ॥ प्रपंचीक नाही जयातें
उपाधी ॥ सदा बोलणें नम्रवाचा सुवाचा ॥ जगीं ध० ॥ ५१ ॥ क्रमी
वेळ जो तत्त्वचिंतानुवादे ॥ न लिपे कदा दंभवादे विवादे ॥ करी
सुख संवाद जो ऊर्गमाचा ॥ जगीं धन्य तो दास सर्वोत्तमाचा ॥ ५२ ॥
जय जय० ॥ सदा आर्जवी प्रीय जो सर्व लोकीं ॥ सदा सर्वदा
सत्यवादी विवेकी ॥ न बोले कदा मिथ्यवाचा त्रिवाचा ॥ जगीं ध०
॥ ५३ ॥ सदा मोवि आरण्य तारुण्य काळीं ॥ भिळे ना कदा क-
ल्पनेचेनि मेळीं ॥ चळे ना मनीं निश्चयो दृढ ज्याचा ॥ जगीं ध०
॥ ५४ ॥ नमे मानसीं नष्ट आशा दुराशा ॥ वसे अंतरीं प्रेमपाशा-
पिपाशा ॥ ऋणी देव हा भक्तिभावे जयाचा ॥ जगीं ध० ॥ ५५ ॥
दिनाचा दयाळ मनाचा मवाळ ॥ स्नेहाळ कृपाळ जगीं दासपाळ ॥
तया अंतरीं क्रोध संताप कैचा ॥ जगीं ध० ॥ ५६ ॥ जगीं होइजे
धन्य या रामनामें ॥ क्रिया भक्ति उपासना नित्य नेमें ॥ उदासी-

नता तत्त्वता सार आहे ॥ सदा सर्वदा मोकळी वृत्ति राहे ॥ ५७ ॥
 नको वासना वीपयी वृत्तिरूपें ॥ पदार्थां जडे कामना पूर्वपारें ॥
 सदा राम निष्काम चिंतीत जावा ॥ मना कल्पनालेश तो ही न-
 सावा ॥ ५८ ॥ मना कल्पना कल्पनां कल्पकोटी ॥ नव्हे रे नव्हे
 सर्वथा रामभेटी ॥ मनीं कामना राम नाही जयाला ॥ अती आदरें
 प्रीति नाही तयाला ॥ ५९ ॥ मना राम कल्पत्तरू कामधेनू ॥ निधी
 सार चिंतामणी काम वान्त ॥ जयाचिंति योगें घडे सर्व मत्ता ॥ तया
 साम्यना कायसी कोण आतां ॥ ६० ॥ उभा कल्पवृक्षा तळीं दुःख
 बाहे ॥ तया अंतरीं सर्वदा तेंचि आहे ॥ जनीं सज्जनीं वाद हा
 वाढवावा ॥ पुन्हा मागता शोक जीरीं धगवा ॥ ६१ ॥ निर्दिध्या-
 स तो सर्व तूटोनि गेला ॥ बळ अंतरी शोक संताप ठेला ॥ मुखानंद
 आनंद भेद वृडाला ॥ मनीं निश्चयां सर्व खेदें उडाला ॥ ६२ ॥ घरीं
 कामधेनू पृढे ताक मागे ॥ हरीबांध सांडोनि वेवादे लागे ॥ करीं
 सार चिंतामणी काचसुंदें ॥ तया मागतां देत आहे उदेंदें ॥ ६३ ॥
 अती मूढ त्या दृढबुद्धी असे ना ॥ अती काम त्या राम चिंतीं वसे-
 ना ॥ अती लोभ त्या क्षोभ होईल जाणा ॥ अती वीपयी सर्वदा दै-
 न्यवाणा ॥ ६४ ॥ नको दैन्यवाणें जिणें भक्तिऊगें ॥ अनिमूर्ख त्या
 सर्वदा दुःख दूणें ॥ धरीं रे मना आदरें प्रीति राभीं ॥ नको वासना
 हेमधाभीं विरामीं ॥ ६५ ॥ जय जय ॥ नव्हे सार संसार हा घोर
 आहे ॥ मना सज्जना सख शोधोनि पाहें ॥ जनीं वीप स्वातां पुढें
 सौख्य कैचें ॥ करीं रे मना ध्यान या राघवाचें ॥ ६६ ॥ घनडयाम
 हा राम लावण्यरूपी ॥ महाधीर गंभीर पूर्ण प्रतापी ॥ करी संक-
 टीं तेवकाचा कुडावा ॥ प्रभाते मनीं राम चिंतीत जावा ॥ ६७ ॥
 खळें आगळा राम कोदंडधारी ॥ महाकाळ विक्राळ तो ही थरारी ॥
 पुढें मानवा किकरा कोण केवा ॥ प्रभाते मनीं राम चिंतीत जावा

॥ ४८ ॥ मुखानंदकारी निवागी भयानें ॥ जनीं भक्तिभावे भजानें
तयातें ॥ विवेकें यज्ञावा अनाचार हेवा ॥ प्रभाते मनीं ० ॥ ४९ ॥
मदा रामनामें वदा पूर्णकामें ॥ कदा वाधिजे वा पदा नित्य नेमें ॥
मदान्तर्य हा सर्व सोडोन द्यावा ॥ प्रभाते मनीं ० ॥ ५० ॥ जया-
चेनि नामें महादोष जाती ॥ जयाचेनि नामें गती पाविजेती ॥ ज-
याचेनि नामें घडे पण्यठेवा ॥ प्रभाते मनीं ० ॥ ५१ ॥ न वेचे कदा
ग्रंथिचा अर्थ कांहीं ॥ मुखे नाम उच्चारितां कष्ट नाही ॥ महाघोर
संसार शत्रु जिणावा ॥ प्रभाते ० ॥ ५२ ॥ देहेदंडनाचें महादुःख
आहे ॥ महादुःख तें नाम घेतां न राहे ॥ मदाजीव चिंतीतसे देवदे-
वा ॥ प्रभाते मनीं ० ॥ ५३ ॥ बहूना परी संकटें साधनाचीं ॥ त्रने
दान उद्यातें ती धनाचीं ॥ दिनाचा दयाळु मनीं भाठवावा ॥
प्रभाते मनीं ० ॥ ५४ ॥ समस्नामधें भार साचार आहे ॥ कळे ना
तरी सर्व शोधान पाहें ॥ जिवां संशयो वाउगा तो त्यजावा ॥ प्र-
भाते मनीं ० ॥ ५५ ॥ नव्हे कर्म ना धर्म ना योग कांहीं ॥ नव्हे भोग
ना त्याग ना सांग पाहीं ॥ ह्मणे दास विश्वास रामी घरावा ॥ प्रभा-
ते मनीं ० ॥ ५६ ॥ कर्मी काम निष्काम या गववाचें ॥ कर्मी रूप
स्वरूप सर्वा जिवांचें ॥ कर्मी छंद निर्द्वंद्व हे गूण गातां ॥ हरीकीर्त-
नी वृत्ति विश्वास होतां ॥ ५७ ॥ अहं ज्या नरा रामविश्वास नाही ॥
तया पामरा वाधिजे सर्व कांहीं ॥ महाराज तो स्वामि कैवल्यदा-
ता ॥ वृथा वाढणें देहसंसारचिंता ॥ ५८ ॥ जय जय ॥ मना पावना
पावना गववाची ॥ धर्मी अंतरीं सोडि चिंता भवाची ॥ भवाची
जिवा मानवा मूर्ख ठेकी ॥ नसे वस्तुची धारणा व्यर्थ गेली ॥ ५९ ॥
धरा श्रीवरा त्या हरा अंतरातें ॥ तरा दुस्तरा त्या परा सागरांत ॥
सरा वीमरा त्या भग दुर्भरातें ॥ करा नीकुरा त्या खरा मत्सरातें
॥ ६० ॥ मना मत्सरें नाम सोडू नको हां ॥ अती आदरें हा निदि-

ध्यास राहो ॥ समस्तां मधें नाम तें माग आहो ॥ तुजी तुळणा तुळि-
 तां ही न माहे ॥ ८१ ॥ बहु नाम या रामनामीं तळेना ॥ अभाग्या
 नरा पामरा तें कळेना ॥ विषा औषदा घेतलें पार्वतीशें ॥ जिवा
 मानवा किंकरा कांण पूमे ॥ ८२ ॥ जणें जाळिला काम तो राम
 ध्यातो ॥ उमेसीं अती आदरें गृण गातो ॥ बहु ज्ञान वेगग्य साम-
 ध्य जेथें ॥ परीं अंतर्गीं रामविश्वास तेथें ॥ ८३ ॥ विटोनें शिरीं वा-
 हिला देवराणा ॥ तया अंतर्गीं ध्यास रे त्यास नेणा ॥ निवाळा स्वयें
 तापसी चंद्रमौळी ॥ जिवा सोडवी राम हा अंतकाळी ॥ ८४ ॥ भजा
 राम विश्राम योगेश्वराचा ॥ जपू नेमिला नेम गौरीदगाचा ॥ स्वयें
 नीववी तापसी चंद्रमौळी ॥ तुझां सोडवीं राम हा अंतकाळी ॥ ८५ ॥
 मुखीं राम विश्राम तेथें चि आहो ॥ मदानंद आनंद मेवोनि राहो ॥
 तया वीण तो शीणमंदेहकारी ॥ निदिध्यास हें नाम शोकापहारी ॥
 ८६ ॥ मुखीं राम त्या काम बाधुं शकेना ॥ गृणें इष्ट धागिष्ट त्याचें
 चुकेना ॥ हरीभक्त तां सक्त कामाशि मारी ॥ जर्गीं धन्य तो मारुती
 ग्रहचारी ॥ ८७ ॥ बहु चांगलें नाम या राघवाचें ॥ अती सार्जिरे स्व-
 ल्प सोपें फुकाचें ॥ करी मृळ निर्मळ घेतां भवाचें ॥ जिवां मानवां हें
 चि कैवल्य साचें ॥ ८८ ॥ जनीं भोजनीं नाम वाचे वढावें ॥ अती
 आदरें गद्य घोषें ह्मणावें ॥ हरीचितनें अन्न जेवित जावें ॥ तरी श्री-
 हरी पाविजेतो स्वभावें ॥ ८९ ॥ नये रामवाणी तया थोर हानी ॥
 जनीं व्यर्थ प्राणी तया नाम कार्नी ॥ हरीनाम हें वेदशास्त्रीं पुराणी ॥
 बहु भागळी बोलिली व्यासवाणी ॥ ९० ॥ नको बीट मानूं रघूना-
 यकाचा ॥ अती आदरें बोलिजे राम बाचा ॥ न वेंचे मुखीं सांपडे
 रे फुकाचा ॥ करीं घोष त्या जानकीवल्लभाचा ॥ ९१ ॥ जयजय ० ॥
 असी आदरें सर्वही नामघोषें ॥ गिरीकंदरीं गाइजे दूरदीशे ॥ हळू
 तुहू तोषळा नामघोषें ॥ विशेषें हरा मानसीं रामपीसें ॥ ९२ ॥ ज-

गीं पाहतां राम हा अन्नदाना ॥ तया लागली तत्वता मारचिता ॥
 तयाचें मर्गी नाम घेतां फुकाचें ॥ मना मांग पां रे तुझे काय वेंचे
 ॥१३॥ तिन्ही लोक जाळं शके कोप यंतां ॥ निवाला हरू तां मुखें
 नाम घेतां ॥ जपे आदरें पार्वती विश्वमाता ॥ ह्यणा रे ह्यणा तें वि
 हें नाम आतां ॥ १४ ॥ अजामेळ पापी वदे पुत्रकामें ॥ तया मुक्ति
 नागायणाचीं नामें ॥ शूका कारणें कुंठिणी रामवाणी ॥ मुखें बो-
 लतां ख्याति झाली पुराणी ॥ १५ ॥ महाभक्त प्रन्हाद हा दैत्यकूर्छी ॥
 जपे रामनामावळी नित्यकाळी ॥ पिता पापरूपी तया देखेना ॥
 जनीं दैत्य तो नाम मुखें ह्यणे ना ॥ १६ ॥ मुखीं राम नाही तया मुक्ति
 कैची ॥ अहंतागुणें यातना ते फुकाची ॥ पृष्ठं अंत येईल तो दैन्य-
 वाणा ॥ ह्यणोनी ह्यणा रे क्षणा देवगणा ॥ १७ ॥ हरीनाम नेमस्त
 पाषाण तारी ॥ बहू तारिले मानवी देहधारी ॥ तया रामनामीं सदा
 जो विकल्पी ॥ वदे ना कदा जीव तो पापरूपी ॥ १८ ॥ जर्गी धन्य
 वागणसी पुण्यरामी ॥ तपे मांज जातां गती पूर्वजांची ॥ मुखीं
 रामनामावळी नित्यकाळी ॥ जिवां हीन मांगे सदा चंद्रमांठी ॥ १९ ॥
 यथामांग तें कर्म कांहीं घडेना ॥ घडे धर्म तो पुण्यगांठी पडेना ॥ दया
 पाहतां सर्वभुतां असे ना ॥ फुकाचें मुखीं नाम तें ही वसेना ॥ २० ॥
 जया नावडे नाम त्या यम जाची ॥ विकल्पें उठे तर्क त्या नर्क ची
 ची ॥ ह्यणोनी अती आदरें नाम द्यावें ॥ मुखें बोलतां दोष जाती
 स्वभावे ॥ १ ॥ अती नीनता सर्व भावें स्वभावे ॥ जना मज्जना ला-
 गि संतोषवावे ॥ देहे कारणीं सर्व लावात जावे ॥ सगूणीं अती आ-
 दरेर्शी भजावे ॥ २ ॥ हरीकीर्तनीं प्रीति रामीं धरावी ॥ देहेबुद्धि
 नीरूपणें वीमरावी ॥ परद्रव्य आणीक कांता परावी ॥ यद्दर्थी स्वयें
 सांढी जीवीं करावी ॥ ३ ॥ क्रियेबीज नाना परी बोलिजेतें ॥ परी
 चित्त दुश्चित्त तें लाजवीतें ॥ मना कल्पना घीट सैराट घावें ॥ तया

मानवा देव कैसेनि पावे ॥ ४ ॥ जयजय० ॥ विवेकें क्रिया आगुली
 पालटावी ॥ श्रुती आदर्शें शुद्ध क्रीया धर्मावी ॥ जर्गी बोलण्यामा-
 शिखें चाल वापा ॥ मना कल्पना सोडि संसारतापा ॥ १ ॥ वरी स्ना-
 नमंघ्या करीं एकनिश्चा ॥ विवेकें मना आवरीं स्थानजगृहा ॥ दया स-
 र्व मूर्ती जया मानवाला ॥ सदा प्रेमलू भक्तिभावें निवाला ॥ ६ ॥
 मना कोष आगेपणा ते नसावी ॥ मना वृद्धि हे माधुसंगीं वसावी ॥
 मना दुष्ट चांडाळ तो संग त्यागीं ॥ मना होई रे मोक्षभागीं
 विभागी ॥ ७ ॥ सदा सर्वदा सज्जनाचेनि योगें ॥ क्रिया पालटे भक्ति-
 भावार्थ लागे ॥ क्रियेवीण वाचाळता ते निवारीं ॥ तुटे वाद संवाद
 तो हीतकारी ॥ ८ ॥ जनीं वाद वेवाद सोडोनि द्यावा ॥ जनीं सुख-
 संवाद सुखें करावा ॥ जनीं तोचि तो शोकसंतोषहारी ॥ तुटे वाद
 संवाद तो हीतकारी ॥ ९ ॥ तुटे वाद संवाद त्यातें ह्मणावें ॥ विवेकें
 अहंभाव त्यातें जिणावें ॥ अहंतागुणें वाद नाना विकारी ॥ तुटे वाद
 संवाद तो हीतकारी ॥ १० ॥ हिता कारणें बोलणें सत्य आहे ॥
 हिता कारणें सर्व शोधोनि पाहें ॥ हिता कारणें बंड पापाण वारी ॥
 तुटे वा० ॥ ११ ॥ जनीं मांगतां ऐकतां जन्म गेला ॥ परी वादवे-
 वाद तैसाचि ठेला ॥ उठे संशयो वाद हा दंभहारी ॥ तुटे वा० ॥ १२ ॥
 जनीं हीत पंडीत सांडीत गेले ॥ अहंतागुणें ब्रह्मराक्षस झाले ॥
 तयाहूनि वित्पन्न तो कोण आहे ॥ मना सर्व जाणीव सोडोनि
 राहें ॥ १३ ॥ फकाचे मुखी बोलतां काय वेंचे ॥ दिसेंदीस अभ्यंतरीं
 गर्व सांचे ॥ क्रिये वीण वाचाळता व्यर्थ आहे ॥ विचारें तुझा तूं च
 शोधूनि पाहें ॥ १४ ॥ तुटे वाद संवाद तेथें करावा ॥ विवेकें अहं-
 भाव तो पालटावा ॥ जनीं बोलण्या सारिखें आचरावें ॥ क्रिया पा-
 लटे भक्तिपंथें चि जावें ॥ १५ ॥ बहू शापितां कष्टला अंबकृपी ॥
 तयाचें स्वयें श्रीहरी जन्म सोशी ॥ दिलहा क्षीरसिंधू तया ऊपमा-

नी॥ नृपेशी कदा देव भक्ताभिमानी॥ ११॥ ध्रुव लंकुरुं वापुडें दैन्य-
 वाणें॥ कृपा भाकिता दीधली भोट जेणें ॥ चिरंजीव तारागणीं प्रेम-
 स्वाणी ॥ नृपेशी कदा देव भक्ताभिमानी ॥ १०॥ जय जय० ॥ ग-
 जेंद्र महासंकटीं वाम पाहे ॥ तया कारणें श्रीहरी धांवताहे ॥
 उडी घातली जाहला जीवदानी ॥ नृपेशी क० ॥ १८॥ अजांमळ
 पापी तया अंत आला ॥ कृपाळुपणें तो जनीं मुक्त केला ॥ अनाथा-
 मि आधार हा चक्रपाणी ॥ नृपेशी क० ॥ १९॥ विधी कारणें जा-
 हला मत्स्य वेगीं ॥ धर्मी कृष्णरूपें धरा पृष्ठभागीं॥ जना रक्षणा का-
 रणें नीचयोनी ॥ नृपेशी क० ॥ २०॥ महाभक्त मन्हाद हा कष्टवी-
 ला ॥ क्षणोनीं तया कारणें सिंह झाला ॥ नये ज्वाळ बीशाळ सं-
 स्त्रीध कोणी ॥ नृपेशी क० ॥ २१॥ कृपा भाकिता जाहला वज्र-
 पाणी ॥ तया कारणें वामन चक्रपाणी ॥ द्विजा कारणें भार्गव चा-
 पपाणी ॥ नृपेशी क० ॥ २२॥ अहल्या मती लागीं आरण्यपथें ॥
 कृदावां पुढें देव वंदीं तयांतें ॥ बळें सोडतां घाव घाली निशाणीं॥
 नृपेशी क० ॥ २३॥ तये द्रौपदी कारणें लागवेगें ॥ बळें धांवतू
 मवे सोडोनि मागें ॥ कली लागीं झाला असे बौद्ध मोनी ॥ नृपेशी
 क० ॥ २४॥ अनाथा दिना कारणें जन्मताहे ॥ कलंकी पुढें देव हो-
 णार आहे ॥ जया वर्णितां शीणली वेदवाणी ॥ नृपेशी क० ॥ २५॥
 जना कारणें देव लीलावतारी ॥ बहू तारिले मानवी देहधारी ॥ तया
 नेणती ते जनीं पापरूपी ॥ दुरात्मे महा नष्ट चांडाळ पापी ॥ २६॥
 जर्गी धन्य तो राममुखें निवाला ॥ कथा ऐकतां सर्व तल्लीन झाला ॥
 देहभावना रामबोधें उडाली ॥ मना वासना रामरूपी बुडाली ॥ २७॥
 मना वासना वासुदेवीं वसां दे ॥ मना कामना कामसंगीं नसो दे ॥
 मना कल्पना वाउगी ते न कीजे ॥ मना सज्जना राखवीं बांस्त
 कीजे ॥ २८॥ गती कारणें संगती सज्जनांची ॥ मती पालटें कू-

बसी दुर्जनाची ॥ रतीनायकेचा पती नष्ट आहे ॥ ह्मणांनी मना-
 सीत होवोनि राहें ॥ २९ ॥ मना अल्प संकल्प तो ही नमावा ॥ मना
 सत्यसंकल्प जीवां वसावा ॥ मना जल्पवीकल्प तो ही त्यजावा ॥
 रमाकांत एकांतकाळीं भजावा ॥ १३ ॥ जयजय० ॥ भजाया जनीं
 पाहतां राम एकू ॥ करीं बाण एकू मुखीं शब्द एकू ॥ क्रिया पाहतां
 उद्धरं सर्व लोकां ॥ धरा जानकीनायकाचा विवेक ॥ ३१ ॥ विचा-
 रोनि बोले विवंचोनि चाले ॥ तयार्चेनि संतप्त ते ही निवाले ॥ बरें
 शोधिल्या वीण बोलूं नको हो ॥ सदा चालणें शुद्ध नेमस्त राहो
 ॥ ३२ ॥ हरीभक्त वीरक्त विज्ञानराशी ॥ जेणें मानसीं स्थापिलें नि-
 श्रयामी ॥ तया दर्शनें स्पर्शनें पुण्य जोडे ॥ तया भाषणें नष्ट संदेह
 मोडे ॥ ३३ ॥ नसे गर्व अंगीं मदा वीतरांगी ॥ क्षमा शांति भोगी
 दया दक्ष यांगी ॥ नसे लोभ ना क्षोभ ना दैन्यवाणा ॥ इहीं लक्षणीं
 जाणिजे योगिराणा ॥ ३४ ॥ धरीं रे मना संगती सज्जनार्चा ॥ जेणें
 वृत्ति हे पालटे दुर्जनाची ॥ बळें भाव सद्वृत्ति मन्मार्ग लागे ॥ महा-
 क्रूर हा काळ विक्राळ भंग ॥ ३५ ॥ भयें व्यापिलें सर्व ब्रह्मांड आहं ॥
 भयातीत तें संत आनंत पाहें ॥ जया पाहतां द्रैत कांहीं असेना ॥
 भयें मानसीं सर्वथा ही वसेना ॥ ३६ ॥ जिवां श्रेष्ठ ते स्पष्ट मांगोनि
 गेले ॥ परी जीव अज्ञान तैसे चि ठेले ॥ देहेबुद्धिचा निश्चया जो ढळे
 ना ॥ जुनें ठेवणें मीपणें तें कळे ना ॥ ३७ ॥ भ्रमें नाढळे वित्त तें गुप्त
 झालें ॥ जिवा जन्मदारिद्र्य ठाकोनि आलें ॥ देहेबुद्धिचें कर्म खाटें
 गळे ना ॥ जुनें ठेवणें मीपणें तें कळे ना ॥ ३८ ॥ पुढें पाहतां सर्व ही
 कोंडलेसे ॥ अभाग्या नरा दृश्य पाषाण भासे ॥ अभावे कदा पुण्य
 गांठी पडे ना ॥ जुनें टे० ॥ ३९ ॥ जयाचें तया चूकलें प्राप्त नाहीं ॥
 गुणा गोविलें जाहलें दुःख देहीं ॥ गुणा वेगळीं वृत्ति ते ही वळे ना ॥
 जुनें टे० ॥ ४० ॥ ह्मणे दास दासत्व त्याचें करावें ॥ जगीं जा-

णता पाय न्याचे घरावे ॥ गुरू अंजनं वीण तें आकळे ना ॥ जुनें
ठे ॥ ४१ ॥ कळे ना कळे ना कळे ना कळे ना ॥ ढळे ना ढळे संश-
यां ही ढळे ना ॥ गळे ना गळे ना अहंता गळे ना ॥ बळे आकळे ना
वळे ना वळे ना ॥ ४२ ॥ अविद्यागुणें मानवा उमजे ना ॥ भ्रमें सु-
कलें हीत तें पाविजे ना ॥ परीक्षे विणें बांधिलें दृढ नारणें ॥ परी
सय मिथ्या असें कोण जाणे ॥ ४३ ॥ जय जय ० ॥ जर्गा पाहतां
माच तें काय आहे ॥ अनी आदरें सर्व शोधोनि पाहें ॥ पुढें पाह-
तां पाहतां देव जोडे ॥ भ्रमें भ्रांति अज्ञान हें सर्व मोडे ॥ ४४ ॥
सदा वीषयो चिंतितां जीव गेला ॥ अहंभाव अज्ञान जन्मास आ-
ला ॥ विवेकें सदा स्वस्वरूपां भगवें ॥ जिवा उगमीं जन्म नाही
स्वभावे ॥ ४५ ॥ दिसें लोचनीं तें नसे कल्प कोडी ॥ अकस्मात आ-
काशें माळ मोडी ॥ पुढें सर्व जाईल कांही न गडे ॥ मना संत आ-
नंत शोधोनि पाहें ॥ ४६ ॥ तुटे ना फुटे ना खळे ना ढळे ना ॥ सदा
संचलें मीपणें तें कळे ना ॥ तया एकदुर्वासि दृजे न साहे ॥ मना
संत आनंत शोधोनि पाहें ॥ ४७ ॥ निगकार आकार ब्रह्मादिकां-
चा ॥ जया सांगतां शीणली वेदवाचा ॥ विवेकें नदाकार हावो-
नि राहें ॥ मना ० ॥ ४८ ॥ जर्गा पाहतां चर्मचर्मी न लक्षे ॥ जर्गा
पाहतां ज्ञानचर्मी निरक्षे ॥ जनीं पाहतां पाहणें जात आहे ॥ म-
ना ० ॥ ४९ ॥ नसे पीत ना श्वेत ना श्याम कांहीं ॥ नसे म्यक्त अव्य-
क्त ना नीळ नाही ॥ ह्मणें दाम विश्वामतां मुक्ति लाहे ॥ मना ०
॥ ५० ॥ खरें शोधितां शोधितां शोधिताहे ॥ मना बोधितां
बोधितां बांधिताहे ॥ परी सर्व ही मज्जनाने नि योगी ॥ बरा नि-
श्चया पाविजे स्वानुरागे ॥ ५१ ॥ मही निर्मिली देव तो ओळखावा ॥
जया पाहतां मांझ तत्काळ जीवा ॥ तया निर्गुणा लागिं गुणी प-
हावे ॥ जर्गा मंग सोडोनि सुखें रहावे ॥ ५२ ॥ नष्टे कार्यकर्ता नष्टे

सृष्टिभर्ता ॥ परे हून पर्ता न लिपे विवर्ता ॥ तथा निर्विकल्पामि क-
 ल्पीत जावें ॥ जगीं मंग सोडोनि सुखें रहावें ॥ ५३ ॥ बहूतां परी
 कृसरीतत्वझाडा ॥ परी अंतरीं पाहिजे तो निवाडा ॥ मना सार
 साचार तें वेगळें रे ॥ समस्तां मधें एक तें आगळें रे ॥ ५४ ॥ नव्हे
 पिंडज्ञानें नव्हे तत्त्वज्ञानें ॥ समाधान कांहीं नव्हे तानमानें ॥ नव्हे
 योगयागें नव्हे भोगस्यागें ॥ समाधान तें सज्जनाचेंनि योगें
 ॥ ५५ ॥ महावाक्यतत्त्वादिकें पंचिकणें ॥ खुणें पाविजे संतसंगें
 विवर्णें ॥ द्वितीयेसि संकेत जो दाविजेतो ॥ तथा सांडुनी चंद्रमा
 भाविजे तो ॥ ५६ ॥ जय जय रघुवीर समर्थ ॥ दिसे ना जनीं तें चिं
 शोधोनि पाहें ॥ बरें पाहतां गूज तथें चि आहे ॥ करीं घेउं नातां
 कदा आकळे ना ॥ जनीं सर्व कोंदाटलें तें कळे ना ॥ ५७ ॥ ह्मणे
 जाणता तो जनीं मूर्ख पाहें ॥ अतर्क्यासि तर्की अमा कोण आहे ॥
 जनीं मीपणें पाहतां पाहवे ना ॥ तथा लक्षितां वेगळें राहवे ना
 ॥ ५८ ॥ बहू शास्त्र धुंडाळितां वाढ आहे ॥ जनीं निश्चयां एक तो
 ही न सोढे ॥ मती मांडती शास्त्रांधें विरोधें ॥ गती खुंटती ज्ञान-
 बोधें प्रबोधें ॥ ५९ ॥ स्मृति न्याय मीमांसकें तर्क शास्त्रें ॥ श्रुती
 वेदवेदांतवाक्यें विचित्रें ॥ स्वयें शेष मौनावला स्थीर राहें ॥ मना
 संत आनंत शोधोनि पाहें ॥ ६० ॥ जेणें मक्षिका भक्षिली जागि-
 वेची ॥ तथा भोजनाची रुची प्राप्त कैची ॥ अहंभाव ज्या मानसीचा
 विरेना ॥ तथा ज्ञान हें अन्न पोटीं जिरे ना ॥ ६१ ॥ नको रे मना
 वाद हा खेदकारी ॥ नको रे मना भेद नाना विकारी ॥ नको रे मना
 शीकवूं पुढिळासी ॥ अहंभाव जो राहिला तूज पार्शी ॥ ६२ ॥ अ-
 हंतागुणें सर्व ही दुःख होतें ॥ मुखें बोलिजे ज्ञान तें व्यर्थ जातें ॥ मुखें
 राहतां सर्व ही सुख आहे ॥ अहंता तुझी तूच शोधूनि पाहें ॥ ६३ ॥
 अहंतागुणें नीति सांडी विवेकी ॥ अनीतीबळे श्लाघ्यता सर्व

लोकीं ॥ परी सर्व ही अंतर्गो साक्ष येते ॥ प्रमाणांतरे बुद्धि सांडोनि
जाते ॥ ६४ ॥ देहेबुद्धिचा निश्चयो दृढ झाला ॥ देहातीत ते हीव
सांडीत गेला ॥ देहेबुद्धि ते आत्मबुद्धी करावी ॥ सदा संगती स-
ज्जनाची धरावी ॥ ६५ ॥ मनं कल्पिला वीषयो मोडवावा ॥
मनं देव निर्गुण तो आठवावा ॥ मना कल्पित कल्पना ते सरावी ॥
सदा संगती सज्जनाची धरावी ॥ ६६ ॥ देहादीक प्रापंच हा वि-
तिपला ॥ परी अंतर्गो लोभ निश्चीत ठेला ॥ हरीचिंतनं मुक्ति-
कांता वरावी ॥ सदा ० ॥ ६७ ॥ वग निश्चयो शाश्वताचा करावा ॥
ह्मणं दाम मंदह तो वीसवावा ॥ घडीनें घडी मार्यमाची करावी ॥
सदा ० ॥ ६८ ॥ अहंकार विस्तारला या देहाचा ॥ स्त्रिया पुत्र-
मित्रादिकें या मोहाचा ॥ वेंढे भ्रांति हे जन्मचिंता हरावा ॥ सदा ०
॥ ६९ ॥ जय जय ० ॥ करी वृत्ति जो संत तो सत जाणा ॥
दुग्धागुणें जो नव्हे दैन्यवाणा ॥ उपाधीं देहेबुद्धि ते वाढवीते ॥
परी सज्जना केंवि वागूं शके ते ॥ ७० ॥ नमं अंत आनंत संता
पुमावा ॥ अहंकार विस्तारला नीरमावा ॥ गुणें वीण निर्गुण तो
आठवावा ॥ देहेबुद्धिचा आठऊ नाठवावा ॥ ७१ ॥ देहेबुद्धि हे
ज्ञानवाधें त्यामाची ॥ विवेकें तया वस्तुची भेटि घ्यावी ॥ तदा का-
रि हे वृत्ति नाहीं स्वभावे ॥ ह्मणांनी सदा नेंचि शोधीत जावें
॥ ७२ ॥ अमे मार माचार ते चोरिल्ले ॥ इहीं लोचनीं पाहतां
दृश्य भावे ॥ निगमाम निर्गुण ते आकळेना ॥ अहंतागुणें कल्पितां
ही कळेना ॥ ७३ ॥ स्फुरे वीषयी, कल्पना ते अविद्या ॥ स्फुरे ब्रह्म
रे जाण माया सविद्या ॥ मुळीं कल्पना दो रुतें तेचि झाली ॥ वि-
वेकें तरी स्वस्वरूपी निमाली ॥ ७४ ॥ स्वरूपी उंदला अहंकार
राहो ॥ तेणें सर्व आच्छादिलें व्याप पाहो ॥ दिशा पाहतां ते निशी
वाटताहे ॥ विवेकें विचारें विवंचोनि पाहो ॥ ७५ ॥ जया खडुनें

लक्षितां लक्षवेना ॥ भवा भक्ष तो राक्षितां रक्षवेना ॥ क्षयातीत तो
 अक्षयीं मोक्ष देतो ॥ दयादक्ष तो साक्षिनें पक्ष घेतो ॥ ७६ ॥
 विधी निर्मितां लीहितो सर्व भाळीं ॥ परी लीहितो कोण त्याचे
 कपाळीं ॥ हरू जाळितो लोक भंजारकाळीं ॥ परी शंखटीं शं-
 करा कोण जाली ॥ ७७ ॥ जर्गी द्वादशादित्य ते रुद्र अक्रा ॥
 असंखपात संख्या करी कोण शक्रा ॥ जर्गी देव धुंडाळितां आ-
 ढळेना ॥ जर्गी मुख्य तो कोण कैसा कळेना ॥ ७८ ॥ तुट ना
 फुट ना कदा देवराणा ॥ चळे ना ढळे ना कदा दैन्यवाणा ॥ कळे
 ना कळे ना कदा लोचनामी ॥ वसे ना दिसे ना जना मीपणासी
 ॥ ७९ ॥ जया मानला देव तो पजिताहे ॥ परी देव शोधोनि कोणी
 न पाहे ॥ जर्गी पाहतां देव कोठ्यानुकोटी ॥ जया मानली भक्ति
 जे ते च मोठी ॥ ८० ॥ तिन्ही लोक जंघोनि निर्माण झाले ॥ त-
 या देवरायाणि कोणी न बोलें ॥ जर्गी थोरला देव तो चोरलासे ॥
 गुरू वीण तो सर्वथा ही न दीसे ॥ ८१ ॥ गुरू पाहतां लक्ष कोठ्या-
 नुकोटी ॥ बहूमाल मंत्रावळी शक्ति मोठी ॥ मनी कामना चेटकी
 धातमाता ॥ जर्गी व्यर्थ रे तो नव्हे मोक्षदाता ॥ ८२ ॥ जय ॥ नव्हे
 चेटकू चालकू द्रव्यभोंडु ॥ नव्हे मत्सर निंदक भक्तिमंदू ॥ नव्हे उ-
 न्मतू वेसनी संगबाधू ॥ जर्गी ज्ञानिया तो चि साधू अगाधू ॥ ८३ ॥
 नव्हे वाउगी चाउटी काम पोटी ॥ क्रिये वीण वाचाळता ते चि मोठी
 मुखें बोलिल्या सारखें चालताहे ॥ मना सदुरू तो चि शोधून पाहें
 ॥ ८४ ॥ जर्गी भक्त ज्ञानी विवेकी विरागी ॥ कृपाळू मनस्वी क्ष-
 मावंत योगी ॥ प्रभूदक्ष वित्पन्न चातुर्य जाणे ॥ त्याचेनि योगें स-
 माधान बाणे ॥ ८५ ॥ नव्हे तें चि झालें नसे तें चि आलें ॥ कळों
 लागलें सज्जनाचेनि बोलें ॥ अनिर्वाच्य तें वाच्य वाचे बदावें ॥
 मना संत आनंत शोधोनि पाहें ॥ ८६ ॥ लपावें अती आदरें रा-

मरुपीं ॥ भयातीत निश्चित ये स्वस्वरूपीं ॥ कदा ते जनीं पाहतां
 ही दिसेना ॥ सदा ऐक्य ते भिन्नभावे वसेना ॥ ८७ ॥ सदा सर्वदा
 राम मन्त्रीय आहे ॥ मना मज्जना मय शोधोनि पाहें ॥ अं-
 खंडीत भेदे रघुराजयोग ॥ मना मांडिरे मीपणाचा वियोग ॥ ८८ ॥
 मने पिंदवत्मांड हें ऐक्य आहे ॥ परीं सर्वही स्वस्वरूपीं न साहे ॥
 मना भामले सर्व कांही पहावे ॥ परीं संग सोदुनि मूखी रहावे
 ॥ ८९ ॥ देहेभान हें ज्ञानगम्ये खडावे ॥ विंदहीपणें भक्तिपर्येचि
 जावे ॥ विवेक वळे नित्य सर्व त्यजावे ॥ अती प्रीतिने मज्जनातें
 मजावे ॥ ९० ॥ देहेवृद्धिचा निश्चय उया दळे ना ॥ तया ज्ञान क-
 ल्पांतकाळीं कळे ना ॥ परब्रह्म ते मीपणें आकळे ना ॥ मनीं गूढ्य
 अज्ञान हें मावळे ना ॥ ९१ ॥ मना नाकळे नादळे रूप उयाचें ॥ दुजे
 वीण ते ध्यान सर्वोत्तमाचें ॥ नया वीण तो हीन दृष्टांत पाहें ॥ तिबें
 संग निःसंग दोन्ही न साहे ॥ ९२ ॥ नव्हे जाणतां नेणतां देवराणां ॥
 नये वर्णितां वेदशास्त्रां पुराणां ॥ नसे दृश्य अदृश्य साक्षी तयाचा ॥
 श्रुती नेणती नेणती अंत उयाचा ॥ ९३ ॥ वसे हृदयीं देव तो कोण
 केसा ॥ पुढे माधकृ आदरें प्रइन ऐसा ॥ देहे टाकितां देव कोठें र-
 हातो ॥ पुन्हा मागुतां ठाव कोठें पहातो ॥ ९४ ॥ वसे हृदयीं देव
 तो जाण ऐसा ॥ नभाचे परि ल्यापक जाण तेसा ॥ सदा संचला येत
 ना जात कांही ॥ तया वीणि कोठें गितां ठाव नाही ॥ ९५ ॥ जय
 जय रघुवीर समर्थ ॥ नभीं वावरे तो अणुरेणु कांही ॥ रिता ठाव
 या राघवा वीण नाही ॥ तया पाहतां पाहतां तें चि झालें ॥ तियें
 लक्ष आलक्ष सर्व बुढालें ॥ ९६ ॥ नभा मागिमें रूप या राघवाचें ॥
 मनीं चिंतितां मूळ नृते भवाचें ॥ तया पाहतां देहबुद्धी उरे ना ॥
 सदा सर्वदा आनं पेटां पुरे ना ॥ ९७ ॥ नभें व्यापिलें सर्व ब्रह्मांड
 आहे ॥ रघुनायका उपमा ते न साहे ॥ दुजे वीण जो तो चि तो

हा स्वभावे ॥ तथा व्यापक व्यर्थ कैसें ह्मणावे ॥ ९८ ॥ कळे आकळे
 रूप तें ज्ञान होतां ॥ तिथें आठली सर्वमाक्षी अवस्था ॥ मना उन्म-
 नी शब्द कुंठीत राहे ॥ तिथें संग निःसंग दोन्ही न माहे ॥ ९९ ॥
 अती जीर्ण विस्तीर्ण तें रूप आहे ॥ तिथें तर्क संपर्क दोन्ही न
 सांढ ॥ अती गूढ दे दृढ तत्काळ मोपें ॥ दुजे वीण तें खूण स्वामिप्र-
 तापें ॥ २०० ॥ कदा ओळखी माजि दूजे दिसे ना ॥ मना मानसीं
 द्वैत कांहीं असेना ॥ बहुता दिसां आपुली भेटि झाली ॥ विदेहीपणें
 सर्व काया निवाली ॥ १ ॥ मना गूज रे तुज हें प्राप्त झालें ॥ परी
 पाहिजे अंतरीं यत्न केले ॥ सदा श्रवणें पाविजे निश्चयासी ॥ धरीं
 सज्जनी संगती घन्य होसी ॥ २ ॥ मना सर्व ही संग मोडोनि द्यावा ॥
 अती आदरें सज्जनाचा धरावा ॥ जयाचेनि संगें महादुःख भंगे ॥
 जगां साधनें वीण सन्मार्ग लागे ॥ ३ ॥ मना संग हा सर्वसंगाशि
 तोडी ॥ मना संग हा मोक्ष तत्काळ जोडी ॥ मना संग हा साधका
 शीघ्र सोडी ॥ मना संग हा द्वैत निःशेष मोडी ॥ ४ ॥ मनाची शतें
 ऐकतां दोष जाती ॥ मतीमंद ते साधना योग्य हाती ॥ चढे ज्ञान-
 वैराग्यसामर्थ्य अंगां ॥ ह्मणे दाम विश्वासतां मुक्ति भोगी ॥ २०५ ॥
 जय जय रघुवीर समर्थ ॥ ॥ ॥ ॥

॥ नंतर दासबोधाचे दोन समाप्त नित्य वाचावे, निरूपणपू-
 र्वक चालू असल्यास नियम नलगे ॥ महारुद्रहनुमते श्रीसद्गुरुमी-
 तारामाभ्यां नमः ॥ गणेशशारदाचैवसद्गुरुसज्जनस्तथा ॥ आरा-
 ध्यदेवतंगुह्यंसर्वमेरघुनंदनः ॥ १ ॥

॥ गणेश शारदा सद्गुरु ॥ संत सज्जन कुळेश्वर ॥ सर्व ही माझा
 रघुवीर ॥ सद्गुरु रूपें ॥ १ ॥ माझे आराध्यदेवता ॥ परम गुह्य गुह्यातीत ॥
 गुह्यपणाची मात ॥ न चले तेथें ॥ २ ॥

१ गुह्याच्या ही पल्लिकडे (अतिगुह्य).

॥ श्लोक ॥ योजातोमरुदंगजोक्षितितलेसंबोधयन्मज्जनान् ॥
ग्रंथयोगचयत्तमपुण्यजनकश्रीदामबोधाभिवम् ॥ यःकीर्त्यापठने-
नमर्विदुषांस्यातापहामीमदा ॥ सोऽयंमक्तिकरःक्षिर्तोविजयते
श्रीगमदामोगुरुः ॥ १ ॥ ॥ दामबोधवाचावा ॥ ॥ श्रीराम ॥

॥ आरती दामबोधाची ॥ वेदांतमंमतीचा काव्यमिधू भरला ॥
श्रुतिशास्त्रग्रंथगीतामाक्षसंगम कला ॥ महानुभावसंतजनीं अनु-
भव चाखिला ॥ अज्ञानजडजीवा मार्ग मृगम कला ॥ जयजया
दामबोधा ॥ ग्रंथराजा प्रसिद्धा आरती ओवाळीन ॥ विमळज्ञान
वाळबोधा ॥ जयजया ० ॥ १ ॥ नवविघ्नभक्तिपंथं रामरूपानुमयी ॥
चानुर्यनिधि मोठा मायाचक्र उगवी ॥ हरिहरहृदयींचें गुह्य प्रकट
दावी ॥ बद्ध चि मिद्ध झालें असंख्यात मानवी ॥ जयजया ० ॥ २ ॥
वाम ही दशकींचा अनुभव जो पाहे ॥ नित्यनेमिं धिवरीतां स्वयें
ब्रह्म चि होये ॥ अपार पुण्य गांठी तरी श्रवण लाहे ॥ कल्याण लं-
खकाचें भावगर्भ हृदयीं ॥ ज ० ॥ ३ ॥ मीताकांतस्म ० ॥

॥ नतर पंचपदी करवी ॥ अथ सद्वृत्तें ध्यान ॥ ब्रह्मानंदपर-
मसुखदेवलेज्ञानमूर्तिद्वंदातीतगगनमहांतत्त्वमस्यादिलक्ष्यम् ॥
एकानित्यविमलमचलं सर्वधीर्माक्षिभूतभावातीतं त्रिगुणरहितं सद्गु-
हं तं तस्मात् ॥ १ ॥

॥ नामावळी ॥ विमळवाचा दे रे राम ॥ विमळ करणी दे रे राम ॥
प्रसंगओळखी दे रे राम ॥ घर्त कळा मज दे रे ० ॥ हितकारक तें दे रे
राम ॥ जनसुखकारक ० ॥ अंतरपारख ० ॥ बहुजनभैषी ० ॥ विद्यावै-
भव ० ॥ उदासीनता ० ॥ मार्गो नेणें तें ० ॥ मज न कळे तें ० ॥ तुझी आ-
वळी ० ॥ दाम ह्याने मज ० ॥ जयजय ० ॥ २ ॥ संगीत गायन दे रे ० ॥
आरूपगाढी ० ॥ धातमात मज ० ॥ अनेकधाटी ० ॥ रमाळमुद्रा ० ॥
जाडकथा ० ॥ दस्तकटाळी ० ॥ नृत्यकळा ० ॥ प्रबंधसरळी ० ॥ श-

ब्दमनोहर० ॥ सावधपण मज० ॥ बहु पाठांतर० ॥ दाम ह्मणे
 मज० ॥ जयजय० ॥ ३॥ पावन भिक्षा दे रे रामा ॥ दीनदया मज० ॥
 अभेदभक्ति० ॥ आत्मनिवेदन० ॥ तट्टपता मज दे० ॥ अर्थारोहण
 दे० ॥ सज्जनसंगति० ॥ अलिप्तपण म० ॥ ब्रह्मानुभव दे० ॥ अन-
 न्यमेवा० ॥ मज विण तं मज दे० ॥ दाम ह्मणे० ॥ जय जय रघु-
 वीर समर्थ॥ ७ ॥ रामा हो जयरामा हो ॥ पतितपावन पूर्णका-
 मा हो ॥ १ ॥ नाथा हो दीननाथा हो ॥ तुझिये चरणीं राहो माथा
 हो ॥ २ ॥ बंधु हो दीनबंधु हो ॥ रामदास ह्मणे कृपासिंधु ॥ ३ ॥

॥ अभंग ॥ १ ॥ राम गावा राम ध्यावा ॥ राम जीवींचा विसावा
 ॥ १ ॥ कल्याणाचें जें कल्याण ॥ रघुरायाचें गुणगान ॥ २ ॥ मं-
 गळाचें जें मंगळ ॥ राम कौमल्येचा बाळ ॥ ३ ॥ राम कैवल्याचा
 दानी ॥ रामदासा अभीमानी ॥ ४ ॥

॥ मजन ॥ रामदाम गुरु माझे आई ॥ मजला टाव द्यावा पार्यो ॥ १ ॥

॥ अभंग ॥ २ ॥ छत्रमुखासनीं अयोध्येचा राजा ॥ नांदतमे
 माझा मायबाप ॥ १ ॥ माझा मायबाप त्रैलोक्यीं समर्थ ॥ सर्व मनो-
 रथ पूर्ण करी ॥ २ ॥ पूर्णप्रतापाचा कैवारी देवांचा ॥ नाथ अना-
 र्थांचा स्वामी माझा ॥ ३ ॥ स्वामी माझा राम योगीया विश्राम ॥
 सांपडलें वर्म थोर भाग्यें ॥ ४ ॥ थोर भाग्य ज्याचें राम त्याचे कूळीं ॥
 संकटीं सांभाळी भावबळें ॥ ५ ॥ भावबळें जेथें धरीला अंतरीं ॥
 तया क्षणभरी विसंबे ना ॥ ६ ॥ विसंबेना कदा आपूल्या दासांसी ॥
 रामीरामदासीं कुळस्वामी ॥ ७ ॥

॥ मजन ॥ रघुपति राघव राजाराम ॥ पतितपावन सीताराम ॥

॥ अभंग ॥ ३ ॥ रत्नजडित सिंहासन ॥ वरी शोभे रघुनंदन
 ॥ १ ॥ वामांकीं ते सीताबाई ॥ जगज्जननी माझी आई ॥ २ ॥
 पश्चाद्दार्गी लक्ष्मण ॥ पुढें अंजनीनंदन ॥ ३ ॥ भरत शत्रुघ्न

भाडे ॥ चौरें टाल्लिनि दोन्हां वार्हीं ॥ ४ ॥ नळ नीळ जांववंत ॥ अं-
गद मृग्रीव विभीषण भक्त ॥ ५ ॥ देहवृद्धि नेणों कांहां ॥ दाम अं-
कित रामा पार्यो ॥ ३ ॥

॥ अभंग ॥ ४ ॥ रविवार ॥ धन्य सूर्यवंश पण्यपरायण ॥ सर्व
ही सगगममदाव ॥ ५ ॥ समुदाव काय सांगूं श्रीगमाचा ॥ अंतरीं
कामाचा लेश ताहा ॥ ६ ॥ लेश ताहा तया वंश भरतामी ॥ सर्व ही
राज्यामी न्यागियेल ॥ ३ ॥ न्यागियेलं अन्न केलें उपोषण ॥ धन्य
लक्ष्मण ब्रह्मचारी ॥ ४ ॥ ब्रह्मचारी धन्य मारुती मेवक ॥ श्रीरा-
मा सायंक जन्म केल्या ॥ ५ ॥ जन्म केल्या धन्य बाल्मीकृष्णपीठें ॥
धन्य तीं वचने भविष्यार्थी ॥ ६ ॥ भविष्य पाहतां धन्य बीभीषण ॥
राघवीं शरण सर्व भावं ॥ ७ ॥ सर्वभाव सर्व शरण वानर ॥ धन्य
ते अवतार वाचयांचे ॥ ८ ॥ विवृणमंडन राम सर्वगुण ॥ अनन्या
शरण रामदाम ॥ ९ ॥

॥ भजन ॥ रामा रामा हो रामा ॥

॥ अभंग ॥ ५ ॥ दामाचीं मंगती राम मीतापती ॥ निवाचा सां-
गार्ती राम एक ॥ १ ॥ राम एक माता राम एक पिता ॥ राम एक
भ्राता सहोदर ॥ २ ॥ सहोदर विद्या वैभव कांचन ॥ सर्व ही स्व-
जन राम एक ॥ ३ ॥ राम एक स्वामी राम हा कैवाणी ॥ लाभ या सं-
सारीं राम एक ॥ ४ ॥ राम एक ज्ञान राम एक ध्यान ॥ राम समा-
धान रामदारी ॥ ५ ॥

॥ भजन ॥ तूं माय मी लेकलं ॥ राघवा नको विमलं रे नको वि० ॥

॥ आगती रामाची ॥ किरीटकुंडलें माया वीराजे ॥ झळझळ
गंडस्थळ घननिळ ननु साजे ॥ घंटा किंकिण अंबर अभिनव गति
साजे ॥ अंशु बांकी तोडर नगुर त्रिद गाजे ॥ जय देव जय देव जय
रघुवीरेशा ॥ आगती निर्जवर ईशा जगदीशा ॥ जय० ॥ ११ ॥ रा-

जिवलोचन मोचन सुरवरनरनारी ॥ परतरपर अभयंकर शंकरव
रधारी ॥ भूषणमंडित ऊभा त्रीशंदकैवारी ॥ दासा मंडन खंडन भव-
भय अपहारी ॥ २ ॥ जय देव ० ॥

॥ आगती बहिरोवाची ॥ दक्षिणदेशा माजी भैरव तो देव ॥ क्षे-
त्रपाल वंदी लोकत्रय भाव ॥ भक्तामी देखनी चरणीं दे ठाव ॥ दे-
वाचा तारक भैरवदेव ॥ जयदेव जयदेव जय भैरवदेवा ॥ मदभावे
आरती करितो मी देवा ॥ जय ० ॥ १ ॥ वामांगी जोगेश्वरि शोभे
सुंदर ॥ कामे पीतांबर वाद्यांचा गजर ॥ भक्तामी देखोनि हरि
कृपाकर ॥ रामदास चरणीं त्या मागे धार ॥ जय देव ० ॥ २ ॥

॥ आरती खंडोवाची ॥ पंचानन हयवाहन मुग्धभूषणलीला ॥
खंडामंडित दंडितदानव अवलीला ॥ मणिमल्ल मर्दनी धुमर जो पिं-
वला ॥ करिं कंकण वाशिं गें मुमनाच्या माला ॥ जय देव जय देव
जय जय मल्हारी ॥ वारीं दुर्जनवारी निंदक अपहारी ॥ जय ० ॥ १ ॥
सुरवर सेंवर वर दे मज नाना देवा ॥ नाना नामें गाइन घडे तूझी
सेवा ॥ अगणित गुण गावया वाटने देवा ॥ फाणिवर स्मरला जेथें
नरपामरकवा ॥ जय ० ॥ २ ॥ रामस्मरणें शंकर हृदयीं नीवाला ॥
तो हा मदनांतक अवतार झाला ॥ या लागीं आवडीं भावें वर्णाला ॥
रामीरामदासा ॥ जिवलग भेटला ॥ जय ० ॥ ३ ॥

॥ आरती कृष्णाजी ॥ करुणाकर गुणसागर गिरिवरधर देवें ॥
लीलानाटकवेष धरिला स्वभावे ॥ अगणितगुणलाघव हें कवणा
ठावें ॥ ब्रजनायक मुखदायक काय वर्णविं ॥ जय देव जय देव जय
राधारमणा ॥ आरती वोवाळूं तुज नारायणा ॥ धु ० ॥ जय ॥ १ ॥
वृंदावन हरिभुवन नूतन तनु शोभे ॥ वक्रांगें श्रीरंगें यमुनातटि शो-
भे ॥ मुनिजनमानसहारी जगजीवन ऊभ ॥ रविकुळटिळकदाम प-
दरज त्या लाभे ॥ ज ० ॥ २ ॥

१ देवांचा साह्य कर्ता.

॥ आरुनी केदारची ॥ जय देव जय देव जयति केदारा ॥ हा-
मसंकट वाग भवभय अपहारा ॥ धृ० ॥ भागीरथिमुळ सीतळ ही-
माचलवामी ॥ त लग्न पळ दर्जन खळ संहारी त्यामी ॥ तो हा
हिमकेदार करवीरा पारी ॥ गन्नागिगीर्वा शोभे केवळपराशी ॥ १ ॥
जयदेव ० ॥ उत्तरेचा देव दर्शने आला ॥ दक्षिणकेदार नाम पा-
वला ॥ गन्नामर मदेना भक्तां पावला ॥ ताम ह्मण थोर देव लाधला
॥ २ ॥ जयदेव ० ॥

॥ सोमवार ॥ दंडडमळमंडित पिनाकपाणी ॥ धृ० ॥ पांच मुखें
पधरा डोळें ॥ गळा मातृक मीमाळें ॥ दंड ० ॥ १ ॥ हिमालयाचा जा-
मान ॥ हातीं शोभे सरळ गात ॥ २ ॥ मस्तकी वाहे गंगाजळ ॥ कर्ती
शोभे हळाहळ ॥ दंडड ० ॥ ३ ॥ माथां मोठा जटाभार ॥ अंगीं फुंपती
वाघार ॥ दंड ० ॥ ४ ॥ राभीरामदाम स्वामी ॥ चिंतीतसे अंतर्यामीं
॥ दंड ० ॥ ५ ॥ शिव हर सांव शिव हर सांव ॥ शिव हर शंकर शिव
शिव सांव ॥

॥ आरुनी सांवाची ॥ लवधवनी विक्राळा ग्रह्याडमाळा ॥ विपें
कंठ काळा त्रिनेत्री ज्वाळा ॥ लावण्य सुंदर मस्तकी वाळा ॥ तथु-
नियां जळ निर्मळ वाहे झुळझळा ॥ जय देव जय देव जय श्रीशंक-
रा ॥ आरुनी ओवाळें नृज विश्वभरा ॥ जय दे ० ॥ १ ॥ कर्पूर गौर
भोळा तयनी वाशाळा ॥ अर्धांगीं पार्वती सुमनांच्या माळा ॥ भ-
स्माचे उधळण शानिकंठ नीळा ॥ ऐसा शंकर शोभे उमा वेल्हाळा ॥
जय ० ॥ २ ॥ व्याघ्रांबरफणिवरधर सुंदर मदनारी ॥ पंचानन मु-
निजनमनमोहन मुक्करी ॥ शनकोटीचें बीज वाचे उचारी ॥ र-
विकुळटिळक शनदामा अंतरां ॥ जयदे ० ॥ ३ ॥

॥ मंगळवार ॥ अभंग ॥ मदा आनंदभारत ॥ रंग साहित्य संगीत
॥ १ ॥ जगन्माता जगदीश्वरी ॥ जगज्जननी जगद्धारी ॥ २ ॥ त्रि-

भुवनीच्या वनीता ॥ बाळ तारुण्य समस्ता ॥ ३ ॥ वसे आकाशीं पा-
ताळीं ॥ सर्वकाळ तिन्ही काळीं ॥ ४ ॥ जिच्या वैभवाचे लोक ॥ हरी
हर ब्रह्मादिक ॥ ५ ॥ सर्वदेहा हालवीते ॥ चालवीते बोलवीते ॥ ६ ॥
मूळमाया विस्तारली ॥ मिद्धमाधकांची बोली ॥ ७ ॥ भक्ति मुक्ति
यांगस्थिती ॥ आदिमुक्ती सहज स्थिती ॥ ८ ॥ मुळीं रामवरदायिनी ॥
रामदास ध्यातो ध्यानीं ॥ ९ ॥

॥ पद ॥ सुंदररामा बाई हो ॥ सवगभरीत सर्वा ठायीं हो ॥ नि-
गमा पार नाही ॥ तें म्यां वर्णावी ते काई हो ॥ सुंदर रामाबाई ॥ १ ॥
शरयूतिरचामिनी वेधक मुनिमानममोहिनी हो ॥ मुग्धवरमंजा-
विनी कैसी शोभत पद्मासनी हो ॥ उदार एकवचनी दुर्लभ तापम-
तपसाधनी हो ॥ दशरथनृपनांदनी प्रकटे क्रापवचना लागुनी हो ॥
सुंदर ॥ १ ॥ निजमस्तकी वीरजगुठी त्रिपंडू रेविल्या ललाटी हो ॥
सुरेख सदटा भूकृती तेणें मतेज नामापटी हो ॥ नव वानर गोमटी
श्रवणीं कुंडलांची थाटी हो ॥ लावण्याची पेटी उपमे न पुरे मन्मथ-
कोटी हो ॥ सुंदर ॥ २ ॥ काटितां मोनमळा माजी मो-
दामनिचा मेळा हो ॥ सुवास नार्भाकमळा तेणें पडे मधुकरपाळा
हो ॥ वामे धरणीवाळा वनिता मंडित ते बलहाळा हो ॥ चरणस्पर्श
शिळा अहल्या उद्धरिली अवलीळा हो ॥ सुंदर ॥ ३ ॥ वि-
शाळवक्षस्थळीं विराजित उटी चंदन पातळीं हो ॥ कंठीं
एकावळी माजी कौस्तुभमणि झळफळीं हो ॥ अधरीं प्रवाळपाळी
मध्यें शोभे दंतावळी हो ॥ रसना रसकल्लोळी वाचा बोलत
असे मंजुळी हो ॥ सुंदर ॥ ४ ॥ अजानुबाहू सरळ मुनीळ ग-
गना हुनि कोमळ हो ॥ सुपाणि रम्यस्थळ देखनि रावतेज
सोज्ज्वळ हो ॥ मुद्रिका फांकती कीळ तेणें मतेज ग्रहमंडळ हो ॥
शरकामुकसह मेळे शोधित असुरा तरुचीं मुळे हो ॥ ५ ॥ चिद्वग-

गनाचा गाभा नैसी मृतीळ अंगप्रभा हो ॥ देखुनि विद्वयनशोभा
जैसी कांती चटुली नभा हो ॥ रतिनायकवल्लभा देखुनि नागर
संधी दंभा हो ॥ प्रथमार्गमस्तंभाभरणें भाषित आपळशोभा हो ॥
॥ मृद० ॥ ६ ॥ भग्न विभाषण पृथीं सहिता गुण मानित उत्कंठी
हो ॥ जोडनि कर्मपट्टी श्वातीं मारुनि मानस वेष्टी हो ॥ देखु-
नियां मुखपट्टी आर्त्ता प्रेमरसाचा वृष्टा हो ॥ मुखपंतळें हें परमेष्ठी
कोडे कमळा मृती हो ॥ ७ ॥ तवपंकजलोचनां विमिश्र करुणामृ-
त सिंचनी हो ॥ शिवसंकटमोचनां दर्शय जनान्वभंजनी हो ॥ भ-
ववयसंकोचना भक्ता निभंवादसूचनी हो ॥ रघुकुलउल्लामिनी
भोजे विलसत चंद्राननी हो ॥ ८ ॥ अन्यक्त पार जांचा विचार गुंटे
साहा अठरांचा हो ॥ मुकाळ स्वातंत्र्याचा यावा अंतरळा दुःखाचा
हो ॥ जगदुद्धार मानेचा उनीर्ण नवेतमी हे वाचा हो ॥ रामदामी
भेदतंग तूटोनि गेला साचा हो ॥ ९ ॥

॥ पद ॥ चाल भन्याची ॥ वल्ली माया उदो ॥ त्रिगुणकाया उत्-
त्वल्हाया उदो ॥ चानी ग्यागी उदो ॥ १ ॥ चारी वाणी उदो ॥ अ-
ननयोगी उदो ॥ विद्यावृद्धी उदो ॥ तानाविधी उदो ॥ २ ॥ कार-
णामिद्धी उदो ॥ आगर्मानगम उदो ॥ साधनमृगम उदो ॥ ज्ञानसंग-
म उदो ॥ ३ ॥ देवा भक्ता उदो ॥ योगीमुक्ता उदो ॥ अनंतमिद्धी
उदो ॥ उदो दामा उदो ॥ ४ ॥

॥ आगती ॥ अजगामपन्नगधर वैश्वानर भार्ती ॥ रमाळवदनें
विशाळनपनांजन भार्ती ॥ शूर्ती वेष्टित मृगवर किन्नर ते कार्ती ॥
हाटक करुणाटक करुणाकल्लोळी ॥ जय देवी जय देवी जय वेद-
माने ॥ आगती ओवाळुं तूळजे मुणमग्निने ॥ जय० ॥ १ ॥ हंसासन
जगजीवन मनपोहन पाता ॥ पवनोशन सतगानन धकित गुण
गानां ॥ अमृतमंजीविनी अंतरमृत्समरिता ॥ दामा पालन करिता

त्वरिता गुणभरिता ॥ ज० ॥ २ ॥ रामाबाई माझे आई ॥ करुणा
तुला येऊं दे ॥

॥ बुधवार ॥ येथें उभा कां श्रीगमा ॥ मनमोहन मेघश्यामा ॥
॥ ॥ धृ० ॥ काय केली सीताबाई ॥ येथें राही रघुमाई ॥ १ ॥ काय
केली अयोध्यापुरी ॥ येथें वर्मावली पंढरी ॥ २ ॥ काय केली श-
रयूगंगा ॥ येथें आणिली चंद्रभागा ॥ ३ ॥ धनुष्यबाण काय केलें ॥
कर कटावरि ठेविलें ॥ ४ ॥ काय केलें वानरदळ ॥ येथे मिळविले
गोपाळ ॥ ५ ॥ रामीरामदामीं भाव ॥ तेसा हांय पंढरिराव ॥ ६ ॥

॥ अभंग ॥ राम कृपाकर विट्ठल साकार ॥ दोघे निगाकार एक-
रूपें ॥ ७ ॥ आमुचिये घरीं वस्ती निरंतरी ॥ हृदयीं एकाकार रा-
हियेलें ॥ ८ ॥ रामदास ह्यागे धरा भक्तिभाव ॥ कृपालू राघव पां-
डुरंग ॥ ९ ॥ जय जय पांडुरंग हरी ॥

॥ अभंग ॥ रामचरणाचा हा चि भावो ॥ भक्तां दावावया ठावो ॥
उभें राहाया अभिप्रावो ॥ भक्त खांद्या घ्यावया ॥ १ ॥ विठोवा हे
अमुची जननी ॥ भीमातीरनिष्ठा मिनी ॥ भक्त पुंडालिका लागुनी ॥
वैकुंठीं हुनि पातली ॥ २ ॥ श्रीवत्सांची हे खण ॥ तें भक्तांचें कृपा-
दान ॥ आजानुबाहू या लागुन ॥ भक्ता आलिंगन द्याया ॥ ३ ॥ शो-
भे सुहास्पवदन ॥ नाभी नाभी हें वचन ॥ पूर्ण आकर्ण नयन ॥ सा-
धुजन पहाया ॥ ४ ॥ मुकुटीं मयूरपत्रें त्रिवर्ती ॥ विटे नीट असे ठा-
कली ॥ रामदासाची माउली ॥ भक्ता लागीं उभी असे ॥ ५ ॥

॥ आरती ॥ निर्जरवर स्मरहरधर भीमातिरवासा ॥ पीतांबर
जघनीं कर दुस्तर भव नाशी ॥ शरणागतवत्सल पालक भक्तां-
शी ॥ बालक गोपीजनमनमोहन सुखराशी ॥ १ ॥ जय देव जय
देव जय पांडुरंगा ॥ निरसीं मम संगी निःसंगा भवभंगा ॥ जय० ॥
अणिमा लघिमा गरिमा नेणति तव महिमा ॥ नीलोत्पलदलविम-

१ अनूपमाणें सुक्ष्म होण्याचा गुण.

ला वननिल तन शामा ॥ कंठकभंजन साधुरंजन विश्रामा ॥ राघ-
वदाम विगलितकामा निष्कामा ॥ जय० ॥ २ ॥

॥ गुरुवार ॥ अभंग ॥ आदिनागयण सदुरु आमृचा ॥ शिष्य
झाला न्याचा महाविष्णु ॥ १ ॥ न्याचा जो शिष्य तो जाणावा हंम ॥
तेणें ब्रह्मयाम उपदेशिले ॥ २ ॥ ब्रह्मदेवें केला उपदेश वसिष्ठा ॥
तेथें धर्म निष्ठा शुद्ध भावो ॥ ३ ॥ वसिष्ठ उपदेशी श्रीगमरायासी ॥
गमै गमदामी उपदेशिले ॥ ४ ॥

॥ अभंग ॥ २ ॥ उपदेश देवांनि दिधला मारुती ॥ स्वयें रघुपती
नीरवाता ॥ १ ॥ निरघितां नेगें झालां गमदाम ॥ संमार्गी उदाम
ह्मणोनियां ॥ २ ॥ होवोती आमचे कळीं कळदेवन ॥ राम हनुमंत
आत्मरूपी ॥ ३ ॥ आत्मरूपी झाला गमीगमदाम ॥ केला उप-
देश दानोद्दारा ॥ ४ ॥

॥ अभंग ॥ ३ ॥ भाविका भजना गुरुपरंपरा ॥ मदा जप करा
गममंत्र ॥ १ ॥ गममंत्र जाणा त्रयोदशाक्षरी ॥ सर्ववेदशास्त्रीं प्र-
कट चो ॥ २ ॥ प्रकट चि गममंत्र हा प्रसिद्ध ॥ तारीतसे वेद जड-
जीवां ॥ ३ ॥ जडजीवां तारी सकळ जगचरी ॥ देह कारीपुर्णी
येणें मंत्रें ॥ ४ ॥ येणें मंत्रें जाणा वेद तो मुमुक्षु ॥ साधक प्रसिद्ध
सिद्ध होय ॥ ५ ॥ सिद्ध होय गम तारक जपनां ॥ मुक्ति सायुज्यता
गमदामी ॥ ६ ॥

॥ भजन ॥ नारायण विधिवमिश्रगमा ॥ गमदाम कल्याणधाम ॥

॥ पदा ॥ श्रीगुरुचें चरणकंज हृदयीं स्मरावें ॥ धृ० ॥ निगमनिखि-
लसाधारण मूलभा हनीं मूलम बह ॥ इतर योगयागविषमर्पाय कां
शिगवें ॥ १ ॥ नरतनुदृढनावसी बृहवृनि अनिमृदपणें ॥ दुष्ट नष्ट कुकर
शुकर तनु कां फिरावें ॥ २ ॥ गमदाम विनवि तुज अर्जुनि तरी
ममज उमज ॥ विषयविष नेवुनियां फुकट कां मरावें ॥ श्री० ॥ ३ ॥

१ संमार्गी आमक्त.

॥ आरती समर्थाची ॥ वोंवाळा वोंवाळा मद्गुरु रामदास राणा ॥
 पंच हि प्राणाचा दीपक लाविला जाणा ॥ धृ० ॥ तिमिर अज्ञान
 योगें उजळल्या वाती ॥ ज्ञानयोग प्रकट झाला तेणें प्रकाशल्या
 ज्योती ॥ १ ॥ निर्गुण निरंज्योती मद्गुरु रामदास ॥ दर्शन मंगलप्रद
 कल्याणाचा कळस ॥ २ ॥ ओंवा ०

॥ भजन ॥ जय जय गुरु हा राज गुरु ॥ जय जय परब्रह्म मद्गुरु ॥

॥ शुक्रवार ॥ अभंग ॥ कां हो राममाये दृढी धर्मिये ॥ कठिण
 कैसैं झालें चित्त तुझें ॥ १ ॥ देउनि आलिंगन प्रीतीपटीभरें ॥ मुख
 पातांबरे पुसशील ॥ २ ॥ घेऊनी कडीये धरुनी हनुवटी ॥ कडी गु-
 जगोष्टी स्वांगमील ॥ ३ ॥ रामदास ह्मणे केवढां संवांवांसी ॥ प्रेम
 पांढा देशी जननीये ॥ ४ ॥

॥ भजन ॥ येई धांवत रामाचाई ॥ दापासी दर्शन देई ॥

॥ पद ॥ येई हो रामाचाई ॥ माझ येई हो रामाचाई ॥ धृ० ॥ अ-
 नंतरूपें व्यापें ॥ दानवदर्पें पूर्णप्रतापें तव नामें काळिकाळ कापें
 ॥ १ ॥ तुझा छंद लागला मे माये निशिर्दाति या जीवामी ॥ तुज
 विण मी परदेसी ॥ २ ॥ रामीं रामदासीं आराम करणें हें चि तुला
 उचीत ॥ झणी उपेक्षिमी काय आतां पुरला माझा अंत ॥ ३ ॥

॥ भजन ॥ जय जय मद्गुरु रामदास ॥ माज्जनगडीं कारमी वासा ॥

॥ पद ॥ लो लो लागला लो ॥ आदिर्शाक्तचा लागला लो ॥
 अंतरि लो बाहिर लो ॥ जिकडे तिकडे लागला लो ॥ १ ॥ अंज
 लो जारज लो ॥ स्वेदज लो उद्विज लो ॥ देवा लो दानवां लो ॥
 तिद्धसाधका लागला लो ॥ २ ॥ दास ह्मणे तो चि जाणे ॥ मद्ग-
 रुवचनीं सुख बाणे ॥ ३ ॥

॥ आरती बेंकटेशाची ॥ अघहरिणी पुढरिणी अगणिन-
 गुणस्वाणी ॥ भगाध महिमा स्तवितां न दोळवे वाणी ॥ अस्वंदती-

१ समाधान करिती.

धोवञ्जी अचपळमुखदानी ॥ अभिनव रचना पहातां तन्मयता न-
यनी ॥ जय देव जय देव जय वंरुदेशा ॥ आरती ओंवाळूं स्वामी
जगदीशा ॥ जय० ॥ १ ॥ कुसुमालय देवालय आलय मो-
क्षाचें ॥ नानानाटकरचना हाटकवर्णाचें ॥ र्थाकृत मानस पहातां
स्थळ भगवत्पाचें ॥ तुळना नाहीं तें हें भूवैकुण्ठ साचें ॥ २ ॥ ज० ॥
दिव्यांबरधर मृंदर तनु कोमल नीला ॥ नानागर्भे नाना सुम-
नांच्या माळा ॥ नानाभूषणमंडित वामांगी बाळा ॥ नानाबाद्यें
मिनला दासांचा मेळा ॥ ज० ॥ ३ ॥

॥ आरती कृष्णची ॥ सुखमार्गिते गुणभारिते दुरितें नीवारी ॥
नि.संगा भवभंगा चिदंगा तारी ॥ श्रीकृष्णे अवतार जलधूप-
धारी ॥ जलमयदेहें निर्मल साक्षात हरी ॥ जय देवी जय देवी जय
माये कृष्णे ॥ आलों तुझिया उदरा निरसी मम तृप्ते ॥ जय० ॥ १ ॥
हार्दहर मृंदर ओघ ऐक्यासी आले ॥ प्रेमानंदें बांधें मिळगी मी-
ळाले ॥ ऐंशीया संगमीं मिसळोनी गेले ॥ रामदास त्यांची वंदी पा-
ऊले ॥ ज० ॥ २ ॥

॥ शनिवार ॥ अभंग ॥ वाप पाझा ब्रह्मचारी ॥ माते समान अ-
बध्या नारी ॥ १ ॥ उपजतां बाळपणीं ॥ गिळूं पाहे वासरमणी
॥ २ ॥ अंगीं सिंदुराची उटी ॥ जया सांन्याची कासोटी ॥ ३ ॥ राम
कृपेची माउली ॥ रामदासाची माउली ॥ ४ ॥

॥ भजन ॥ सीताशोकाविनाशनचंद्रा ॥ जय बलभीमा बहारुद्रा ॥
॥ पद मारुतीचें ॥ मारुती मरुपा बलभीमा हो ॥ धृ० ॥ अंज-
नीचें वचनांजन लेउनी ॥ दाम्बविशीं बलभीमा रे ॥ १ ॥ वज्रतनू
बल भीमपराक्रम ॥ संगीतगायनसीमा रे ॥ मा० ॥ २ ॥ दास ह्मणे
हो रक्षीं आह्मां ॥ त्रिभुवनपालनसीमा रे ॥ मा० ॥ ३ ॥

॥ ४ ॥ मारुतिराया बलभीमा ॥ शरण आलों मज या प्रेमा ॥

॥ पद ॥ सामर्थ्याचा गाभा ॥ अहो भीम भयानक उभा ॥ पा-
हतां सुंदर शोभा ॥ लांचावे मन लोभा ॥ १ ॥ हुंकारे भुभुकारे ॥
काळ ह्मणे अरे वारे ॥ विघ्न तगेना थारे ॥ धन्य हनुमंता रे ॥ २ ॥
दास ह्मणे विर गाढा ॥ घसरित घनमर दाढा ॥ अभिनव हाचि
पवाढा ॥ दुसरा न दिसे जोढा ॥ ३ ॥

॥ पद ॥ कैपक्षी भीमराया ॥ निगमांतर विवराया ॥ ब्रह्मानंद
वराया ॥ चंचळ मन अवराया ॥ १ ॥ संकटविघ्न दराया ॥ मार कु-
मार कराया ॥ गुरुपदरेण धराया ॥ भाविकजन उद्धराया ॥ २ ॥
रघुपतिचा कैवारी ॥ संकट विघ्न निवारी ॥ भजनपूजन मंदवारी ॥
कल्याणजनहितकारी ॥ ३ ॥

॥ भजन ॥ राम लक्ष्मण जानकी ॥ जय बोलो हनुमानकी ॥

॥ आरती मारुतीची ॥ ॥ भीम भयानक रूप अद्भुत ॥ वज्र-
देही दिसे जैसा पर्वत ॥ टांकारुनि नेत्रे रोम थरथरीत ॥ स्थिरता
नाहीं चंचळ झाला उदीत ॥ जय देव जयदेव जय महारुद्र ॥ आग
भेटीचें दे जे कपींद्रा ॥ जय ० ॥ १ ॥ हुंकारुनी बळें गगनी उम-
ळला ॥ अकस्मात जानकीसी भेटला ॥ वन विध्वंसानि अग्न्या मा-
रिला ॥ तत्क्षणे लंके वार चौताळीला ॥ जय ० ॥ २ ॥ अटोपेना वा-
नर हटवादी धीट ॥ प्रज्वाळिला जाळूं पाहें त्रीकूट ॥ मिळोनी रज-
नीचर करती बोभाट ॥ धडाढीला वन्ही शिखा तावट ॥ ३ ॥ कड-
कडीत ज्वाळा भडका विशाळ ॥ भुभुकारें करुनी भुवंडी लांगूळ ॥
थोर हलकालोळ पळती सकळ ॥ वोढावला वाटे प्रलयकाळ ॥ ४ ॥
तृतीयभाग लंका होळीपें केली ॥ जानकीची शुद्धी श्रीरामा नेली ॥
देखोनी आनंदें सेना गजबजली ॥ रामीरामदासा निजभेटी झाली
॥ जय ० ॥ ५ ॥

आरत्या भजनाच्या अंती अमर घुपारती नंतर ह्मणाव्या ॥

॥ अभंग ॥ मुकुट किरीट कंडुमें ॥ तेज रत्नांचें फांकमें ॥ १ ॥ ऐ-
सा राम माझे मनीं सदा आठवे चिंतनीं ॥ २ ॥ कितीं मुखें बाहवडे
देहीं शोभनी गोमटे ॥ ३ ॥ जडितरत्नानीं भूषणें ॥ दशांगुलीं वि-
रक्कणें ॥ ४ ॥ कामे शोभे सोनमळा ॥ कटीं मुवर्णमखळा ॥ ५ ॥
पार्यां नूपुरांचे मेळे ॥ वांकी गर्जनी खळाळें ॥ ६ ॥ राम सर्वांगीं सुंदर ॥
चरणीं ग्रीदांचा तोडर ॥ ७ ॥ मृगंधपरिमळ धमर ॥ झेपावती मधु-
करें ॥ ८ ॥ गळां पद्मपांचिया माळा ॥ वामे शोभे भूमीवाळा ॥ ९ ॥
स्वयंभू मृगणांची काम ॥ पुढें उभा रामदास ॥ १० ॥

॥ अभंग ज्ञानपरा ॥ एक देव आहे स्वरा ॥ मार्था नांथिला पसारा
॥ १ ॥ हेचि विचारें जाणावें ॥ ज्ञान तयामी ह्मणावें ॥ २ ॥ माख
ह्मणें तरि हें नासे ॥ मिथ्या ह्मणां तरि हें दीसे ॥ ३ ॥ पाहों जातां
आकाराळें ॥ मूर्ती काहीं नाहीं झालें ॥ ४ ॥ केसा देहीं देहातीत ॥
कंस अनंत अनंत ॥ ५ ॥ रामदामाचें बोलणें ॥ स्वप्ना माजि जा-
ईजेणें ॥ ६ ॥

॥ अभंग ॥ पूर्वी पाहतां पी कोण ॥ धुहें आपणा आपण ॥ १ ॥
स्वयं आपल्या उगवा ॥ जाणें तो चि माहानुभावा ॥ २ ॥ कोण कर्म आ-
चरला ॥ केसा संसाराशी आला ॥ ३ ॥ आले वाटे जो मुरहे ॥ देव त-
याम सांगे ॥ ४ ॥ आली वाट ती कवण ॥ मायेचें जें अधिष्ठान
॥ ५ ॥ रामदामाची रूपमा ॥ ग्राम नाहीं केची सीमा ॥ ६ ॥

॥ अभंग ॥ १ ॥ गेल्या संदेहाचा मळ ॥ तेजें निःपंग निर्मळ
॥ १ ॥ बाह्य गंमाजळस्नान ॥ चित्तगुर्द्ध ब्रह्मज्ञान ॥ २ ॥ स-
र्वकाल कर्मनिष्ठ ॥ सर्वमार्शिन्यें वंरिष्ठ ॥ ३ ॥ रामदासी स्नान-
संध्या ॥ मृत करी माता वंध्या ॥ ४ ॥

॥ अभंग ॥ ४ ॥ मृष्टी दृष्टीसी नाणावी ॥ आत्ममन्त्रीत जा-
णावी ॥ १ ॥ द्रष्ट्या विरहीत देखणें ॥ दृश्य नुरे दृश्यपणें ॥ २ ॥

सृष्टी वेगळा निवांत ॥ देव भक्तांचा एकांत ॥ ३ ॥ राम अनु-
भवा आला ॥ दासा विवाद खंडला ॥ ४ ॥

अभंग ॥ ५ ॥ आत्मागमा विण गीतें ॥ स्थान नाही अण
सरतें ॥ १ ॥ पाहतां मन वृद्धि लोचन ॥ गमं वीण नम आन
॥ २ ॥ मंथी नाहा तार्थगमना ॥ गमं व्यापिले भयना ॥ ३ ॥
रामदासीं तीर्था भेटी ॥ तीर्थे गमं हनी उठी ॥ ४ ॥

॥ अभंग ॥ ६ ॥ रूप रामाचें पाहतां ॥ मग कैची रे भिन्नता ॥ १ ॥
द्रष्टा दृष्ट्यासीं वेगळा ॥ राम जावींचा जिव्हाळा ॥ २ ॥ वेगळी-
क पाहतां काहीं ॥ हें सां मुळी च रे नाही ॥ ३ ॥ गमदासीं
राम होणें ॥ तर्थे कैचें रे देसणें ॥ ४ ॥

॥ अभंग ॥ ७ ॥ देव जवळी अंतरां ॥ भेदि नाही जन्मवरी
॥ १ ॥ मूर्ती त्रैलोक्यी मंचली ॥ दृष्टी विश्वाची चुकली
॥ २ ॥ भाग्ये आले संतजन ॥ झाले देवाचें दर्शन ॥ ३ ॥ गमदासीं
योग झाला ॥ देहीं देव प्रकटला ॥ ४ ॥

॥ अभंग ॥ ८ ॥ कल्पनेचा देव कल्पनेची पूजा ॥ ते-
थें कोणी वृजा आढळेना ॥ १ ॥ आढळेना देव आढळेना भक्त-
कल्पने रहित फाय आहे ॥ २ ॥ आहे तैम आहे कल्पना न
साहे ॥ दास झणे पाहें अनुभव ॥ ३ ॥

॥ अभंग ॥ ९ ॥ करीं घेतां नथे टाकितां न जाये ॥ ऐमें रू-
प आहे राघवाचें ॥ १ ॥ राघवाचें रूप पाहतां न दीसे ॥ ढो-
ळां भरलेसें सर्वकाळ ॥ २ ॥ सर्वकाळ भेटी कदा नाहीं तूटी ॥
रामदासीं लूटी स्वरूपाची ॥ ३ ॥

॥ अभंग ॥ १० ॥ स्वानुभवाचे पालवें ॥ शून्य गाळीळें
आग्रवें ॥ १ ॥ सघनीं हरिलें गगन ॥ सहज गगन सघन ॥ २ ॥
शब्दरूप स्वप्रकाश ॥ अबकाशा वीण आकाश ॥ ३ ॥ रामीं-

रामदास ह्मणे ॥ स्वानुभवाचीये स्मृणे ॥ ४ ॥

॥ अभंग ॥ ११ ॥ संतलक्षण ॥ पांखां लक्षणीं पुरता ॥ धन्य
धन्य तो च ज्ञाता ॥ १ ॥ विवेकवैराग्य मोडीना ॥ कर्ममर्यादा सां-
ढी ना ॥ २ ॥ बाह्य बोली शब्दज्ञान ॥ अंतर्पामी समाधान ॥ ३ ॥
रामीरामदास कवी ॥ न्यायनीतीनें शीकवी ॥ ४ ॥

॥ अभंग ॥ १२ ॥ अंतर्पामी समाधान ॥ बाह्य सगुणभजन ॥ १ ॥
धन्य धन्य ते चि ज्ञान ॥ अंतर्पामी समाधान ॥ २ ॥ निरूपणें अंत-
रसाग ॥ बाह्य संपादी वैराग्य ॥ ३ ॥ रामीरामदास ह्मणे ॥ ज्ञान
स्वधर्म रक्षणें ॥ ४ ॥

॥ अभंग ॥ १३ ॥ जीवन्मुक्त प्राणी होवोनिर्पा गेले ॥ तेणें पंधें
चाले तो चि धन्य ॥ १ ॥ जाणावा तो ज्ञानी पूर्ण समाधानी ॥ निः-
संदेह मनीं सर्वकाळ ॥ २ ॥ मिष्टया देहभान प्रारब्ध अधीन ॥ राहे
पूर्णपणें समाधानीं ॥ ३ ॥ आवडीनें करी कर्म उपासना ॥ सर्वका-
ळ मना ध्यानाकट ॥ ४ ॥ पदार्थाची हानी होतो नये कानीं ॥ ज-
याची करणी बोला ऐसी ॥ ५ ॥ धन्य ते चि दास संसारीं उदास ॥
तया रामदास नमस्कारी ॥ ६ ॥

॥ अभंग ॥ १४ ॥ भाव धरी संतां पार्यां ॥ तेणें देव पडे ठायीं
॥ १ ॥ नाना देवांचें भजन ॥ तेणें नव्हे समाधान ॥ २ ॥ सकळदेवां
मध्यें साग ॥ आहें अनंत अपार ॥ ३ ॥ रामीरामदास ह्मणे ॥ अवचे
देव केले जेणें ॥ ४ ॥

॥ अभंग ॥ १५ ॥ शरण जावें संतजना ॥ सत्य मानावें निर्गुणा
॥ १ ॥ नानाप्रती काय चाढ ॥ करणें सत्पाचा निवाड ॥ २ ॥ ज्ञानें
भक्तीसी जाणावें ॥ भक्त तयामी ह्मणावें ॥ ३ ॥ रामीरामदास सां-
गे ॥ सर्वकाळ संतसंगें ॥ ४ ॥

॥ अभंग ॥ १६ ॥ सगुणा करितां निर्भूष पावेजे ॥ भक्ति विणें

१ निर्जय.

दूजें मार नाही ॥ १ ॥ साराचें हें मार ज्ञानाचा निर्धार ॥ पाविजे
साचार भक्तियोंगें ॥ २ ॥ वेदशास्त्रीं अर्थ शोधोनि पाहिला ॥ त्यां-
हीं निर्धारिला भक्तिभाव ॥ ३ ॥ रामीरामदासीं भक्ति च मानली ॥
मनें वस्ति केली गमपार्यां ॥ ४ ॥

॥ वैराग्यपर अभंग ॥ अंती ॥ एकलें चि जावें ॥ तरी राघवीं भ-
जावें ॥ १ ॥ माता पिता बंधु जन ॥ कन्या पुत्र हीं सोढून ॥ २ ॥
जन्मवरी केला भार ॥ सर्वीं मांडोनि जोजार ॥ ३ ॥ ह्मण रामी-
रामदास ॥ सर्व मांडोनिर्पा आस ॥ ४ ॥

॥ अभंग ॥ २ ॥ काम क्रोध खवळले ॥ मद मत्सर मातले ॥ १ ॥
स्याचे अधीन घी होणें ॥ ऐसें केलें नागयणें ॥ २ ॥ लोभ दंभ आ-
नाबर ॥ झाला गर्व अहंकार ॥ ३ ॥ दास म्हणे सांगां किती ॥ पड-
ली ऐशीयांची संगती ॥ ४ ॥

॥ अभंग ॥ ३ ॥ देवें जन्मासि घातले ॥ नाना मुख दासविलें
॥ १ ॥ त्यासि कैसें विसरावें ॥ पुढें कैसेनि तगावें ॥ २ ॥ कुळ समळ
सांभाळिलें ॥ नाना प्रकारीं पाळिलें ॥ ३ ॥ दास म्हणे देवा वीण ॥
दुजा सांभाळी तो कोण ॥ ४ ॥

॥ अभंग ॥ ४ ॥ पुढें होणार कळे ना ॥ समाधान आकळे ना
॥ १ ॥ मना सावधान व्हावें ॥ भजन देवाचें करावें ॥ २ ॥ ऋणालु-
बंधाचें कारण ॥ कोठें येईल मरण ॥ ३ ॥ रामीरामदास म्हणे ॥
भजनें अमर चि होणें ॥ ४ ॥

॥ अभंगसंग्रह ॥

॥ जन्मापर अभंग ॥ कष्टी झाला जीव केली आठवण ॥ पाव-
लें किरण मारुतीचें ॥ १ ॥ संसारसागरीं आकांत वाटला ॥ मुमु-
कार केला मारुतीनें ॥ २ ॥ मज नाही कोणी मारुती वांचूनी ॥
वितितां निर्वाणी उडी घाली ॥ ३ ॥ माझें जिणें माझ्या मारुती ला-

गले ॥ नेणं माझे केले समाधान ॥ ४ ॥ उल्लासले मन पाहाता स्व-
रूप ॥ नाम ह्याने रूप गयोवाचं ॥ ५ ॥

॥ अभंग ॥ २ ॥ ठरुवाचं ठाण करी चापबाण ॥ माझे ब्रह्मज्ञान
ऐसे असे ॥ १ ॥ मूर्खी गमनाम जीवीं मघइयाय ॥ होताहे विश्राम
आठवीतां ॥ २ ॥ गमरूपी देहे आला निःसंदेहो ॥ माझे मनीं राहो
हाचि भावो ॥ ३ ॥ गमनाम ह्याने गमरूपा वरी ॥ भावें भक्ती चारी
वोवाळीन ॥ ४ ॥

॥ अभंग ॥ ३ ॥ दयात लागले रामाचें ॥ दुःख हर्षले जन्माचें
॥ १ ॥ गमपदां तुजां वगो ॥ तुजि गुने च मधुरी ॥ २ ॥ रामचंदन-
मंघरी ॥ चक्षुचकार आले मूर्खी ॥ ३ ॥ तन मघइयाय मेळे ॥ वि-
त्तचातक नीवाले ॥ ४ ॥ कर्तिमंथतरुवरी ॥ कुजे कोकळा वैखरी
॥ ५ ॥ रामांगमदामस्वामी ॥ चिंतिताहे अंतर्पामी ॥ ६ ॥

॥ अभंग ॥ ४ ॥ रामा तुझ्या स्वामीपणें ॥ मानीं ब्रह्मांड हें ठेंग-
णें ॥ तुजवीण कोण जाणें ॥ अंतर आमचें ॥ १ ॥ तुज विण मज
माया ॥ नाहीं नाहीं गमगया ॥ आह्यां अनार्थां कायमा ॥ उपे-
क्षिमां ॥ २ ॥ तुज समद्राय दामांचा ॥ परी आह्यां स्वामी कैचा ॥
तुज माटीं जिवलग्यांचा ॥ मंग सोढिला ॥ ३ ॥ मगुण रघुनाथ मु-
दल ॥ माझे हें चि भांडवल ॥ दामा घरान पैठपार ॥ टाकि या
भवाचें ॥ ४ ॥

॥ अभंग ॥ ५ ॥ पतीतपावना ॥ जानकीजीवना ॥ अरोविंदन-
यना ॥ रामगया ॥ १ ॥ आका गांवा मेळी ॥ मज वयथा झाली ॥
कृपाळा राहिली ॥ नववी तुझी ॥ २ ॥ आका गांवा जाती ॥ निर-
विलें समर्था ॥ भाऊ रघुनाथा ॥ साच करीं ॥ ३ ॥ नवमीचा उत्सा-
वा ॥ होऊं या बरवा ॥ मन देह राघवा ॥ जाऊ राहू ॥ ४ ॥ ऐकोनि
करुणा ॥ आयांघ्येवा राणा ॥ मूर्तिदया नयना ॥ भक्षु भाजे ॥ ५ ॥

१ चंद्री, २ कपळनयन.

ऐकोनि वचन ॥ जानकीजीवन ॥ कृपेचें पावन ॥ वेणे वरी ॥ १ ॥

॥ पदसंग्रह ॥ धांव धांव गा सीतापती रामराया ॥ तुज वेगळी
नाही गती ॥ नानाशास्त्रे मीनावती ॥ नाम तारक वेद बोलती ॥ १ ॥
निदान पाहामी किती रामराया ॥ दयाळा निदान पाहामी कीती
॥ धृ० ॥ जळी पापाण नागिले जड ॥ भी काय तुज सां हनि
जड ॥ आतां पुरवीं जिविचें कोड ॥ मनीं घेतला विषयीं मोडा ॥ २ ॥
तुझ्या भेटीचें आरत मोठें ॥ मज न गमे कांहीं केल्या कोठें ॥ तुज
वांचोनि सर्व हि स्वोटें ॥ दिन बालक तुझें धाकटें ॥ ३ ॥ वृत्ति ज-
डली पायां पाशीं ॥ जेंवि गुळाशि गुंनली मारीं ॥ देहिं असोनि गुप्त
कां होशी ॥ दास उदास देहभावामी ॥ ४ ॥

॥ धांवा ॥ धांव रे रामराया किती अंत पाहाशी ॥ प्राणांत मां-
दिलासे नये करुणा कैसी ॥ धांव रे रामराया ॥ धृ० ॥ १ ॥ पा-
हीन धाणे वरी चरण झाडीन केशीं ॥ नयन शीणले बा आतां के-
धवां येशी ॥ धांव रे रामराया ॥ २ ॥ भीषण अहंकारें अंगी भरला
साठा ॥ विषयकर्दमांत लाज नाहीं लोळता ॥ चिळम उपजली ऐंमे
झालें बा आतां ॥ धांव रे ० ॥ ३ ॥ मारुतिस्कंधभागीं शीघ्र बैसोनि
यावें ॥ राघवें वैद्यराजें कृपाभौषध द्यावें ॥ दयेचे पद्महस्त माझे
सिरि ठेवावें ॥ धांव रे ० ॥ ४ ॥ या मनीं रामदास थोर पावतो व्य-
था ॥ कौतुक पाहातोसी काय जानकीकांता ॥ दयाळा दीनबंधु
भक्तवत्सल आतां ॥ धांव रे ० ॥ ५ ॥

॥ भजनाचा उपसंहार ॥

॥ समर्थनिर्याणाचे अभंग ॥ १ ॥ आझे प्रमाणें परमार्थ ॥ केला
जाण स्वार्थ यथार्थ ॥ १ ॥ आतां देहाचा कंटाळा ॥ आला असे जी
दयाळा ॥ २ ॥ आतां एक चिं यागणें ॥ रुपा करुनिया देणें ॥ ३ ॥
ज्याची दर्शनाची आशा ॥ त्याची प्रवावी इच्छा ॥ ४ ॥ एक स-

१ परलोकीं गमनाचे तेळचे.

खया वचन ॥ साशीं देखीन दर्शन ॥ ९ ॥ तेरा अक्षरी मंत्राचा ॥ जप करील जे साचा ॥ १० ॥ गणना होता तेरा कोटी ॥ साशी भेटेन जगजेंठी ॥ ११ ॥ भय न धरावें मनीं ॥ बहु बोलिलों ह्मणूनी ॥ १२ ॥ न लगे आसनी बेसावें ॥ न लगे अन्न ही त्यागावें ॥ १३ ॥ येतां जातां घंटा करितां ॥ जपसंख्यामात्र होता ॥ १४ ॥ तेरा कोटी गणना तेची ॥ पापें निरमती जन्मांतरींचीं ॥ १५ ॥ साशी देखीन दर्शन ॥ तत्काळ सि मुक्त होणें ॥ १६ ॥ ऐसा वर होता जाण ॥ दास झाला सुखसंपन्न ॥ १७ ॥

॥ अभंग ॥ २ ॥ उतावेळ चित्त भेटीची आरत ॥ पुरवीं मनोरथ मायबाप ॥ १ ॥ रात्रांदिस मज लागला संसारी ॥ भेटी घाबी असे उच्याट हा ॥ २ ॥ परार्थीन जीणें नको करूं रामा ॥ नेई निजघामा आपलीया ॥ ३ ॥ तुज वीण रामा मज कोण आहे ॥ विशादनि पाहें मायबापा ॥ ४ ॥ रामारामदास बहु निर्वृजन्म ॥ मीतृपणा ठेला बोलवुनी ॥ ५ ॥

॥ अभंग ॥ ३ ॥ माझा देह तुज देखत पडावा ॥ आवडी हे जिवा फार होती ॥ १ ॥ फार होता परी पुरली पाहतां ॥ चारी देह आतां हारपले ॥ २ ॥ हारपले माझे मज चारी देह ॥ आतां निःसंदेह देहातीत ॥ ३ ॥ निःसंदेह झालें देवा देखतांची ॥ चिंतीत आतां सि सिद्ध झालें ॥ ४ ॥ सिद्ध झालें माझे मनींचें कल्पिलें ॥ दास ह्मणे आलें प्रत्ययाशी ॥ ५ ॥

॥ अभंग ॥ ४ ॥ जन्मोनियां तूज भजो या ख बूझी ॥ बाण-त्यागसंधी सांभाळिशी ॥ १ ॥ उचीत न चूकें आर्चित्य श्रीराया ॥ स्वस्वरूपीं आह्यां ठाव देई ॥ २ ॥ जन्म बरी तूज घरीलें हृदयीं ॥ आतां या ममयीं पावें तंव ॥ ३ ॥ निष्कामता तूज सेवायाची आ-द्या ॥ अंती रामदामा सांभाळवें ॥ ४ ॥

असें ह्यणून वेढबिसर्जन करून श्रीराममूर्तीत मुखद्वारा प्रवेश केला ॥ नंतर दहन झाल्यावर तिसरे दिवशीं भस्म काढिलें तेव्हां त्रयोदशाक्षरमंत्रांकित शिला निघाली: ते वेळेंच शिष्यमंडळी शोक करीत असतां गुप्तरूपे अभंग बोलिले ॥

॥ माझी काया गेली खरें ॥ परीं मी आहे जगदाकारें ॥ ऐका स्वहीतउत्तरें ॥ सांगतां मी ॥ १ ॥ नका करूं स्वटपट ॥ पहा माझा ग्रंथ नीट ॥ तेथें सायुज्याची वाट ॥ सांई पडे ॥ २ ॥ रामांरामदास ह्यणे ॥ सदा स्वरूपानुसंधानें ॥ श्रीरामाचें ध्यानें ॥ निरंतर ॥ ३ ॥

॥ अभंग ॥ अपराधी अपराधी ॥ आह्मां नाहीं दृढवृद्धी ॥ १ ॥ माझे अन्याय अगणीत ॥ कांण करील गणीत ॥ २ ॥ मज सर्व-स्वें पाळावें ॥ प्रतीतीनें सांभाळावें ॥ ३ ॥ माझी वाईट करणी ॥ रामदास छोटांगणी ॥ ४ ॥

॥ भजन ॥ सज्जनगर्भनिवासी माझे रामदाममाये रामदास-माये ॥ २ ॥

॥ नंतर सर्वांनीं मिलून प्रदक्षिणा यथाशक्ति करून भजन ह्मणावें तें ॥ जय जय राम राम राम ॥ सीताराम राम राम ॥ नंतर ॥

॥ भारती ॥ नानादेहीं देव एक विराजे ॥ नानानाटकलीला सुंदर रूप साजे ॥ नानातीर्थीक्षेत्रीं अभिनव गति माजे ॥ अगाध महिमा पिंडब्रह्मादीं गाजे ॥ ध्रु० ॥ १ ॥ जय देव जय देव आत्मया रामा ॥ निगमागम शोधितां न कळे गुणसीमा ॥ जय० ॥ १ ॥ व-दुःखी बहूमूणी बहुता काळाचा ॥ हरिहरब्रह्मादिक देव सकळांचा युगानुपूर्वीं आत्माराम आमूचा ॥ दास ह्यणे महिमा न बोलवे वाचा ॥ २ ॥ जय० ॥ कायेन वाचा मनसें० पामून जयजयकार केल्या नंतर ॥ यशरुद्रहनुमानकी जय ॥ ह्यणून बसून प्रार्थनेचे श्लोक ह्यणावे ते ॥ दुःस्नानळें बी संतप्त देहीं ॥ तुज वीण रामा वि-

१ दुःस्वरूप अमीनें.

भ्रांति नाही ॥ अधार तूझा बहु मी विदेशी ॥ श्रीरामराया कधि
 भेट देशी ॥ १ ॥ प्राग्ध स्वार्थे अभिमान आला ॥ स्वामीसमर्थासि
 वियोग झाला ॥ तेणें बहु स्वद वाटे जिवासी ॥ श्रीराम ० ॥ २ ॥
 तुझिया वियोगें बहु वेदना रे ॥ विवेक नाही आह्वां दिनां रे ॥ प-
 ढिला समघ या दुर्जनांसी ॥ श्रीरामराया कधि भेट देशी ॥ ३ ॥
 संसारधिता मज वाटती रे ॥ रामा प्रपंची मन जातमे रे ॥ संसर्ग
 आहे इतका जनामी ॥ श्रीरामराया कधि भेट देशी ॥ ४ ॥ हिना
 हान मी हीन जेमें भिकारी ॥ दिना हान मी दीन नानाबिकारी ॥
 पतीतामि रे आणि हातीं धरावें ॥ समर्था तुझें काय उत्तीर्ण व्हावें
 ॥ १ ॥ समर्थे दिलें मीक्य नानापरीचें ॥ सदा सर्वदा जाणसी भं-
 तरीचें ॥ लळे पाळिले त्वां कृपाळुस्वभावं ॥ समर्था तुझें काय उ-
 त्तीर्ण व्हावें ॥ २ ॥ जनी भक्ति नाही मनी भाव नाही ॥ मला युक्ति
 ना वुद्धि कांहीं च नाही ॥ कृपाळूपणें राज्य रंकाशि घावें ॥ स-
 मर्था तुझ काय उत्तीर्ण व्हावें ॥ ३ ॥ बहुमाल अन्याय कोट्यानु-
 कांटी ॥ गृहनायक घातले सर्व पोटी ॥ कती काय गुणामि रूपां आ-
 ठवावें ॥ समर्था ० ॥ ४ ॥ दिनानाथ हें ब्रीड त्वां माव केलें ॥ ह्मणे
 दास भक्तामि रे उद्धरीलें ॥ सुख मांडणें या वंदावें करावें ॥ स-
 मर्था ० ॥ ५ ॥ अनाथ मी हीन दीन दरिद्री भजन नेणें काहीं ॥
 तुज वीण घज या जमीं पाहातां कोणी च नाही ॥ १ ॥ ज्ञान कळे
 ना ध्यान कळे ना मन वळे ना देवा ॥ विद्या नाही वैभव नाही ऐसा
 पूर्वाल ठवा ॥ २ ॥ युक्ति असे ना वुद्धि असे ना शांति वसे ना अंगी ॥
 रामदाम ह्मणे दयाळा ऐसा मी भवें रोगा ॥ ३ ॥ ओ ॥ हनुमंत
 आमची कुळवल्ली ॥ राममंदरीं वंला गेली ॥ श्रीरामभक्तीनें क-
 लली ॥ रामदाम बोलें ॥ १ ॥ आपुचे कुळीं हनुमंत ॥ हनुमंत आ-
 मुचें देवत ॥ तथा वीण आमचा परमार्थ ॥ सिद्धीतें व पावे कीं

॥ २ ॥ साह्य आह्वांसी हनुमंत ॥ अराध्यदैवत श्रीरघुनाथ ॥ गुरु
 श्रीराम समर्थ ॥ उणें काय दासासी ॥ ३ ॥ दाता एक रघुनंदन ॥
 बरकड लंडी देई कोण ॥ हे त्यागोन आह्मी जन ॥ कोणा प्रती
 मागवें ॥ ४ ॥ ह्मणोनि आम्ही रामदास ॥ रामचरणीं विश्वास ॥
 कांसळोनि पडो हे आकाश ॥ आणिकाची वांस न पाहूं ॥ ५ ॥ स्व-
 रूप संमहाय अयोध्या मठ ॥ जानकीदेवी रघुनाथ दैवत ॥ मारु-
 तिउपासना नेमस्त ॥ वाढविला परमार्थ रामदासी ॥ ६ ॥

॥ अभंग ॥ ध्यान करूं जातां मन हारपलें ॥ सगूण तें झालें गु-
 णातीत ॥ १ ॥ जेथें पाहें तथें राघोबाचें ठाण ॥ करीं चापबाण
 शोभतसे ॥ २ ॥ राम माझे मनीं राम माझे ध्यानीं ॥ शोभे सिंहा-
 सनीं राम माझ्या ॥ ३ ॥ रामदास ह्मणे विश्वांती मागजें ॥ जिवीचें
 सांगजें हीतगूज ॥ ५ ॥ जय जय रघुवीर समर्थ ॥

बाळा मुग्धा यौवना प्रौढा सुंदरी ॥ आर्त्या घेवोनियां करीं
 अस्वा त्या नारी ॥ १ ॥ इयामसुंदररामा चरणकमळीं ॥ वोवाळूं
 भारती कनकधंगळीं ॥ २ ॥ चौघी ह्मणती शंजे चला मंदीरा ॥
 नवत्या इच्छिती सेवा इयामसुंदरा ॥ ३ ॥ दास ह्मणे सुमनसेजे
 चला श्रीहरी ॥ क्षण एक विश्वांती ध्या हो अंतरां ॥ ४ ॥ सकळां
 तांबूल पुष्पमाळा ॥ भक्तांचा सोहळा पुरवीला ॥ १ ॥ धृ० ॥ स्वामी
 बला हो निजमंदिरा ॥ सुखशेजेसी रघुवीरा ॥ २ ॥ भक्तांसि पालक
 झाला नायक ॥ श्रीरघूटीळक स्तविती दास ॥ १ ॥ सीताजनका-
 त्मजा अहो रघुराजा ॥ तिष्ठतसे तुझा मार्ग लक्ष्मी ॥ २ ॥ झाली
 वाढ राती अहो रघुपती ॥ मार्ग सोडविती बंदीजन ॥ ३ ॥ उठले
 जगजीवन सिंहासनीं हून ॥ बेगीं लिंबलोण उतरिलें ॥ ४ ॥

॥ विढा ॥ विढा ध्या हो रामराया ॥ महाराजराजया ॥ धृ० ॥
 रत्नजडित पानदान ॥ आली जानकी घेवोन ॥ विढा देती करो-

नियां ॥ दीनबंधू रामराया ॥ विडा छया० ॥ १ ॥ सुगंध गंगेरी
पानें ॥ मुक्तमोतियाचा चुना ॥ सुपारी कातगोळ्या ॥ भक्तिभावे
मेळविल्या ॥ विडा छया० ॥ २ ॥ जायपत्री जायफळ ॥ विडा जा-
हाला मुफळ ॥ सीता रामा लागीं देत ॥ केशरकस्तूरीयुक्त ॥
विडा छया० ॥ ३ ॥ सीताराम विडा घेता ॥ ऐक्यमावे एकात्मता ॥
रंगली ऐक्यरंगी ॥ रामदास पायां लागीं ॥ विडा छया० ॥ ४ ॥

॥ शेजारती ॥ परमात्मा श्रीराम महंमाया जानकी ॥ विश्वा-
ती पावली गजर न कीजे मंत्रकीं ॥ १ ॥ आर्ती भारत ऐक्यभावे-
ओवाळूं ॥ प्रकाश स्वयं ज्योती निजतेजें बंधाळूं ॥ २ ॥ धृ० ॥ स्ने-
ह ना भाजन नाहीं वाती पावक ॥ मवाह्यातरीं अवघा निर्घोट
दीपक ॥ ३ ॥ ऐक्याचे सुमनशेजे आत्मा रघुपती ॥ राजा राम-
रघुपती ॥ बाबा परुपली शब्द न बोलवे पुढती ॥ ४ ॥ राम भाणि
दाम चैतन्य पड्डले रामीं ॥ हें हो बोल्लावया दुजा नुरे धामीं ॥ ५ ॥
॥ रामा रामा रामा रामा रघुनंदना रघुनंदना ॥ रामा रामा रामा
रामा कुळभूषणा ॥ १ ॥ रामा रामा रामा रामा जानकीपते जान-
कीपते ॥ रामा रामा रामा रामा विमळमते ॥ २ ॥ रामा रामा रा-
मा रामा दीनवत्सला भक्तवत्सला ॥ रामदास ह्याने तुझी अगव्य
लीला ॥ ३ ॥ रामा रामा रामा रामा रामा रामा हो रामाहो ॥ ता-
रीं तारीं तारीं तारीं तारीं आह्यां हो ॥ १ ॥ तोडीं तोडीं तोडीं
तोडीं भवपाश हा भवपाश ॥ अनन्यशरण रामीं रामदास ॥ १ ॥

राम राम राम राम जप सीताभिराम सीताभिराम राम राम
राम जपसीताभिराम ॥ राम राम राम जपसीताभिराम ॥ १ ॥
॥ श्लोक ॥ कृपाळूपणें भेटि दे रामराया ॥ विप्रे, जें तुझ्या सर्व व्याकु-
ळ काया ॥ जना माजि लोकीक हा ही न सुटे ॥ उदासीन हा काळं
कोठें न कंठे ॥ १ ॥ सदा सर्व० ॥ २ ॥ सदा चक्रवाकसि० ॥ ३ ॥
भवाच्या भयें काय० ॥ ४ ॥ स्वधावाशि आतां म ताराजरांजा दिवू-

मंत तो ठेविला याचि काजा ॥ मदा सर्वदा गम दासामि पावे ॥ गळें
गाजिल्या घ्यान मोडोनि धांवें ॥ ५ ॥ राम राम राम राम मी-
ताराम ॥ नंतर ज० ॥

॥ श्रीगमनवमीची उत्साहपद्धति ॥

पूर्वदिवशीं सर्व तयारी करावी ॥ १ ॥ पाठांटेस भुपाळ्या झाल्या व-
रदार उघडावें, तिलकधारण, काकडआरती, तेरा हुद्यां सहित ॥
काकडआरती झाल्या वर सुवासिनीं कडून पंचारती करणें ॥ हुद्यां
चा तपशीलः—मोरचेलें २, चवऱ्या २, रुमाल २, धनष्यें २,
दिवट्या २, काठ्या २, अब्जशगिरी २, छत्र १ या प्रमाणें मध्या-
न्हकालीं, सायंकालीं, व कथेचे अंती ॥ ३ ॥ पूजेचे आरंभीं ध्वज
छावावा व उत्साहमुर्ति मारुतीची आणावी व गांवांत नऊ दिवस
अक्षत वेंणें नैवेद्याचें सामान दररोज रुजु करणें. रांगाळी गालि-
च्या काढणें ॥ ४ ॥ नित्यपूजा, रामायणसंहिता वाचणें, आरती,
छाबिना. गांवच्या मारुतीस नेंणें व प्रदक्षिणा तेरा. त्या करते वे-
ळीं आरत्या तेरा झाल्या त्या १ गणपतीची, २ वेदमातेची, ३
सहुरुची, ४ श्रीरामाची, ५ मारुतीची, ६ शंकराची, ७ राधारमणा-
ची, ८ नारायणाची. ९ विठोबाची, १० कृष्णेची, ११ विश्वंभ-
रितेची, १२ वेंकटेशाची, १३ मारुतीची; या प्रमाणें आगत्या
करणें. नंतर तीर्थ व पुराण व संतपूजा, महानैवेद्य, ब्राह्मणभो-
जन. ॥ ५ ॥—सायंकालीं करुणाष्टकें, पंचपदी, सवाया, आरती, छ-
बीना, कौल, मनाचे श्लोक २१, व दामबोध दशक चवथा यांती-
स एकसमास कमानें वाचणें. कीर्तन झाल्यानंतर प्रसाद वाटणें,
व पुढें मानाचे बिडे प्रत्येक दिवशीं वाटणें ॥ ६ ॥ जन्म
दिवशीं पुराण, पुराण झाल्या नंतर कीर्तनाचा जन्म करा-
वा. ॥ ७ ॥ दशमीस आरतीच्या पूर्वी भिक्षा करावी. ॥ ८ ॥ एका-
दशीस सूर्योदयीं रक्षोत्साह नंतर लळीत, राज्याभिषेक वर्धन-

करणे, तीर्थ प्रसाद उमेराहन घ्यावा. ॥ ९ ॥ माघवद्य नवमीस
या प्रमाणेच. पराण सुंदरकांड, रथ दशमीस ॥ १० ॥ हनुमानज
यनीस सूर्योदयी जन्म, व पुजा नैवेद्य गूळ फटाणे यांचा व महा
नैवेद्य दहीवट यांचा.

॥ श्रीरामममथे ॥ ॥ कौल ॥ श्लोक ॥ दिली भेटी भर्ताशी उ-
त्साह गाजे ॥ रघुराज राज्याभिषेकी विराजे ॥ पहा या मुखे लो-
क भूपाळ आले ॥ रघुराजभ्राजे महीपाळ गेले ॥ १ ॥ नमस्कार के-
ला मृगेंद्रें महेंद्रा ॥ प्रमत्त अनुज्ञा दिली देव इंद्रा ॥ पुत्रा मान पावोन
संतुष्ट झाले ॥ सर्व देव तेतीस कांटी मिळाले ॥ २ ॥ तथा रावणाचे भयं
लोक गेले ॥ सुवर्णाचळाचे दरी वाम केला ॥ पथीं दक्षिणें दैन्यबाणें
प्रजांशी ॥ उभा राहिला इंद्र सांगे तयांशी ॥ ३ ॥ प्रजा ही पळाल्या
जयाच्या भयानें ॥ तथा रावणा मारिलें रावराजें ॥ मृगांच्या बळें फों-
डिल्या वंदिशाळा ॥ गृही रामराज्यां जना सौख्यवेळा ॥ ४ ॥ पटीं
बैमला राम कल्याणराजा ॥ दुगाही फिरे रं गरीबा न बाजा ॥ अरे
लोकहो जाहली एकछत्री ॥ रघुराज राजा विराजे धरत्री ॥ ५ ॥ जना-
ची पिडा पाप संताप गेला ॥ प्रभु राम हा भाग्य सूर्या ॥ उदेलाल ॥ स्वहा-
णा गेऊ जाहाल्या कामधेनु ॥ वनी वेलि कल्पतरू काय बान ॥ ६ ॥
स्वडे सर्व चिंतामणी ते चिंतांटे ॥ मला देखतां थोर आश्चर्य वाटे ॥
प्रजा हो तुझी शीघ्र आतां चि जावें ॥ समस्तांश कल्याण राजा
पहावें ॥ ७ ॥ तुझीं भोगिले कष्ट आण्यवर्मा ॥ तयार्ची फळें प्राप्त
झालीं त्वेर्शी ॥ आपले हुनी आगळें सर्व जें जें ॥ मुखें रामराज्यां
जना सामग जें ॥ ८ ॥ महोत्साह उत्साह पाहोन आलों ॥ अयो-
ध्यापुरा हान आतां निघालों ॥ समस्तां जनां थोर आनंद झाला ॥
सुरीं मानवीं प्रसन्नपोकार केला ॥ ९ ॥ अरे लोकहो क्लेश सांडुनि
द्या रे ॥ रघुराजपादां बुज्जी जा पडारें ॥ स्थळा आपल्या इंद्र सां-

गोनि गेला ॥ गुरें बामुरें लोक सैरा निघाला ॥ १० ॥ प्रजा कष्टल्या
 खालिल्या शणि सांगां ॥ अयोध्याधिश राघवा कौल मागों ॥ गुरें
 वासरें लेकरें गर्द झाला ॥ अयोध्यासमीपें बहू लोक आला ॥ ११ ॥
 रघूनाथजी सांगती दूतवार्ता ॥ प्रजा लोक बाहेर आले समर्था ॥
 रघूनाथकें सर्व ही आणवीले ॥ समामढर्पी ते असंभाव्य नेले ॥ १२ ॥
 प्रभू बोलिला जयजयोकार केला ॥ नमस्कारसाष्टांग घालूं निघाला ॥
 कृपासागरे पाहिलें त्या प्रजांशी ॥ उठा रे उठा राम बोले तयांशी ॥
 १३ ॥ रघूराज सिंहासनीं सौख्यदाता ॥ प्रजा कौल मागाबया
 त्या उदीता ॥ प्रभू बोलिला रे अपेक्षीत मागा ॥ नका हेत ठेवूं सम-
 स्तांशि सांगा ॥ १४ ॥ बहू कष्टलों पावलों जी सुदेशा ॥ प्रजा बो-
 लती कौल दे राघवेशा ॥ भुमीनें कदा पीक सांड नये रे ॥ वदे राम
 लक्ष्मणा हें लिही रे ॥ १५ ॥ मना सारिखी मेघवृष्टी असावी ॥ ज-
 या पाहिजे ते प्रसंगां पढावी ॥ समर्था प्रभू रोगराई नको रे ॥ वदे
 राम लक्ष्मणा हें लिही रे ॥ १६ ॥ पिकें देखतां सर्व चिंता निवाली
 असावी गृहीं संगृहीं पेंव पाली ॥ विजें बीज कोणाशि मागूं नये रे ॥
 वदे राम ल० ॥ १८ ॥ मनाची अपेक्षा गुरें बैल गाढ ॥ घरीं दूभती
 कामधेनू ख पाढे ॥ रघूनाथजी भाग्य येथेष्ट दे रे ॥ वदे राम लक्ष०
 ॥ १८ ॥ मना सारिखी पुत्र कन्याकलत्रें ॥ अभीवृद्धि वाढो पवित्रें
 विचित्रें ॥ सखी पारखीं सांपिरीं प्रीति दे रे ॥ वदे राम लक्ष्मणा०
 ॥ १९ ॥ कुरूपी विरूपी कदा ही नसावे ॥ नको वृद्ध काया तरुणी
 असावे ॥ दिनानाथजी सर्व सौख्यास दे रे ॥ वदे राम लक्ष्मणा०
 ॥ २० ॥ नको दुःख आह्वां नको शोक आह्वां ॥ तुझें राज्य तां मृत्यु
 नकोचि आह्वां ॥ रघूनाथजी शक्ति ऊदंड दे रे ॥ वदे राम लक्ष्०
 ॥ २१ ॥ ग्रह सर्वरासी सुभाईक व्हावे ॥ सखे मित्र तेसे छि ते ही
 असावे ॥ दिनानाथ जी विघ्नवार्ता नको रे ॥ वदे राम लक्ष्मणा०

॥ २२ ॥ सदा वामना धर्मपंथी अमावी ॥ दयाशील चातुर्यसा
श्रेष्ठ द्यावी ॥ समर्था प्रम पापबुद्धी नको रे ॥ वंदे राम ल० ॥ २३ ॥
मितीने प्रजा पाळि रे रामगाया ॥ नको देव्यबाणे करी विव्य का-
या ॥ शरीरीं कदा रोगराई नको रे ॥ वंदे राम लक्ष्म० ॥ २४ ॥
कंठें स्वाडि कापट्य कांहीं नसावें ॥ मवाह्यं गुचिष्यंत तैसें असा-
वें ॥ तुझ्या दर्शना आडकाठी नको रे ॥ वंदे राम लक्ष्म० ॥ २५ ॥
मभो क्रेग घेऊनि विश्रान्ति द्यावी ॥ देहे तो वरी भक्ति तूही घडा-
वी ॥ विणी स्वामिणी कौल ऐसावि दे रे ॥ वंदे राम लक्ष्मणा हें लिही
रे ॥ २६ ॥ ॥ कौल ममाप्त ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

॥ श्रीराम समर्थ ॥ नवविधभक्तीचे अभंग ॥ श्रवणपर अभंग
॥ १ ॥ रामनाम कथा गंगा ॥ श्रवणें पावन करी जगा ॥ १ ॥ तिर्था
प्रेमपूर आला ॥ शंकरहृदयीं मामावला ॥ २ ॥ रामदासाची मा-
ठली ॥ आळशा बरी गंगा आली ॥ ३ ॥ कीर्तनपर अभंग ॥ २ ॥
धन्य धन्य ते नगर ॥ जेथं कथा निरंतर ॥ १ ॥ गुण गाती भगवं-
ताचे ॥ ते षि मानावे देवाचे ॥ २ ॥ स्वयें बोळे जगजीवन ॥ धोर
कलियुगीं कीर्तन ॥ ३ ॥ रामदास ह्याने भले ॥ हारभक्ती उद्धरले
॥ ४ ॥ स्मरणपर अभंग ॥ ३ ॥ रामादिम मन राखवीं असावें ॥ चि-
तन नसावें काचनाचें ॥ १ ॥ काचनाचें ध्यान परस्त्रीचिंतन ॥ म-
न्यामी कारण हीच दोन्ही ॥ २ ॥ दोन्ही नको घडं निश नको कडं
तेजं हा संसार तरशील ॥ ३ ॥ तरशील भवसागरीं बुडती ॥ मत्स्य
वि अनंताचेनि नामें ॥ ४ ॥ नामरूपातीत जाण तो अनंत ॥ दाम
ह्याने संतमंग घरा ॥ ५ ॥ पादसेवनपर अभंग ॥ ४ ॥ त्रिविधताप-
हारक हे गुरुपाय ॥ अर्चनपर अभंग ॥ ५ ॥ पूजा देवाची प्रति-
मा ॥ त्याची न कळे माहिमा ॥ १ ॥ देव भक्तांचा विश्राम ॥ त्याशी
नेणे तो अघम ॥ २ ॥ नाना स्थानें मूमेंडळीं ॥ कोणीं सांगावीं आ-

गळी ॥ १ ॥ ज्याचे चरणींचे उदक ॥ धन्य होती विश्वलोक ॥ ४ ॥
 ज्याची चरित्रे ऐकतां ॥ जनीं होय मार्यकता ॥ ५ ॥ रामीरामदाम
 ह्याने ॥ धन्य होईजे स्मरणें ॥ ६ ॥ वंदनपर अभंग ॥ ६ ॥ प्रेमाचि-
 या सन्निधानें ॥ देव आले साभिमानें ॥ १ ॥ आतां आनंद आनंद ॥
 देवभक्तां नाही भेद ॥ २ ॥ मुख्य पृजापरंपरा ॥ केला दामासि
 अधिकार ॥ ३ ॥ दाम पाउलें वंदितो ॥ पदा सन्निध राह्यतो ॥ ४ ॥
 दास्यपर अभंग ॥ ७ ॥ रामदास्य आणि हे वायां जाईल ॥ ऐसे न
 घडेल कदाकाळीं ॥ १ ॥ कदाकाळीं राम दामा उपेक्षिता ॥ राम-
 उपामना ऐशी आहे ॥ २ ॥ ऐशी आहे मार राघोवाची भक्ती ॥
 विभक्तीची शक्ती जेथे नाही ॥ ३ ॥ जेथे नाही कांढा वाउगे मा-
 षीक ॥ रामउपामक दाम ह्याने ॥ ४ ॥ मुख्यपर अभंग ॥ ८ ॥ देव
 असतां पाठीराखा ॥ त्रैलोक्याचा कोण लखा ॥ १ ॥ नाना उद्देग
 वाटती ॥ नाना चिंता उद्भवती ॥ २ ॥ स्वस्थ वाट ना अंतरी ॥
 नाना व्यवधान करी ॥ ३ ॥ रामदाम ह्यागे भावें ॥ भजन देवाचें
 करावें ॥ ४ ॥ आत्मनिवेदनपर अभंग ॥ ९ ॥ आत्मनिवेदन नववें
 भजन ॥ येणें संतजन समाधानी ॥ १ ॥ समाधानीं संत आत्मनि-
 वेदनें ॥ ज्ञानें मीतूपणें सांडवले ॥ २ ॥ सांडवले सर्व मायिकसंगाशी ॥
 रामीरामदासी निःसंगता ॥ ३ ॥

॥ श्रीराम ॥ ग्हाणी ॥ ग्हाणी ग्हाणी रामातें अरुंधती ॥ अवि-
 परन्या पाहुनि संतोषती ॥ रामलीला सर्वत्र मुनि गाती ॥ स्नानउ-
 दक यमुना सरस्वती वो ॥ १ ॥ ज्याच्या चरणीं कावेरी कृष्णा
 बेणी ॥ ज्याच्या स्नेह कपिलादि ऋषीमुनी ॥ त्या रामातें ग्हाणिलें
 प्रीति करुनी ॥ २ ॥ ज्याच्या नामें उषदेश विश्वजना ॥ ज्याच्या
 स्मरणें कळादि करिती करुणा ॥ ज्याच्या प्राप्ती स्तव करिती भ-
 नजान ॥ त्या रामातें ग्हाणूनि कुंकी कर्णा ॥ ३ ॥ रमती योगी स्व-

रूपीं आत्मागम ॥ निशीदिनीं चरणीं अमावा नित्यनेम ॥ त्या
गमाचा पालेसु विश्वधाम ॥ दाम ह्यणे भक्तीचें देई मेम ॥ ४ ॥

॥ पाळणा ॥ हळू हळू गाई निज रे बाळा ॥ मोठा जटाधारी
गोमाची आला ॥ खरचरभजा जारे फकीरा ॥ निजला माझा पा-
लखीं हींग ॥ हळू हळू गा० ॥ १ ॥ नको येऊ रे बागुलबावा ॥ नि-
जला माझा पालखीं रावा ॥ सगुण गुणांचें बालक माझें ॥ कोणी
दावा हो या सम ये दजें ॥ हळू हळू गा० ॥ २ ॥ लागली दृष्टी को-
ण्या पाणिणीची ॥ उतरे ममा मुखचंद्राची ॥ हालवी कोमल्या
आला प्रेमपान्हा ॥ दाम ह्यणे आला वेकंठराणा ॥ हळू हळू गा०
॥ ३ ॥ जो जो जो जो रे श्रीगमा ॥ निजमुखगुणविश्रामा ॥ जोजो
॥ ४ ॥ ध्याती मतियोगी ॥ तज लागीं ॥ कोमल्यावांसर्ग ॥ २ ॥
वेदशास्त्रांची मति चाण ॥ स्वरूपीं झाली लीन ॥ २ ॥ चारी मु-
क्तीचा ॥ विचार ॥ चरणीं पाहति थोर ॥ ३ ॥ भोळा शंकर ॥ नि-
शिदीनीं ॥ तजला जपतो मनो ॥ ४ ॥ दाम गातसे ॥ पाळणा ॥
राजा लक्ष्मणा ॥ ५ ॥ जो जो ॥

॥ ललितप्रकरण ॥ राया तुज कल्याण मागणें ॥ राया तुज क-
ल्याण मागणें ॥ ५ ॥ तूं जगजीवन तूं मनमोहन ॥ कोण आहे
तुज विणें ॥ राया ॥ १ ॥ आह्मी हरिजन तूं जनपावन ॥ बोळति
वेदपुराणें ॥ राया ॥ २ ॥ देव हि आनंद भक्त मिळाले ॥ आनंद
तुझे गुणें ॥ राया ॥ ३ ॥ भक्त सुखी कपि सुखी ॥ दाम ह्यणे तुझे
देणें ॥ राया ॥ ४ ॥

॥ पद हिंदुस्थानी ॥ जयहोमहाराजगरिखनबाज ॥ बंदकमी-
नाकहनाकेतुमाहेव तेरीहीलाज ॥ होमहाराज ॥ १ ॥ मेसेबक
सह मेबा माग ॥ इतना ई मय काज हो महा ॥ २ ॥ छत्रपती तुज
शेकदार मिव ॥ इतना हमारा अर्ज ॥ हा महा ॥ ३ ॥ कपि स-

कळ ही वयल्लकाळी ॥ प्रेमें वोमंडती दांहीं डोळीं ॥ नित्य आठवे
 सुखाची नळाळी ॥ ह्मणती रामा तुझी मवे लागली ॥ हो रामा०
 ॥ १ ॥ जो तूं अगोचर ब्रह्मादिकां ॥ घ्यानीं नातुडमी पंचमुखा ॥
 तो तूं आह्मां झालामी निजसखा ॥ प्रेम दिधलें वायुमृता ॥ हो
 रामा० ॥ २ ॥ तुझ्या वोळगे मुराशी न लगे हो ठावो ॥ आह्मी वा-
 नरें निकट उभी राहों ॥ न्याहार धरुनि वदन तुझें पहा हो ॥ परि
 घाला नाहीं भामचा मावो ॥ हो रामा० ॥ ४ ॥ पद ॥ हो रामा
 कृपा बहुत असों देणें ॥ आह्मी धन्य जाहालों तुझें गुणें ॥ ध्र० ॥
 रामा गोड लागती तुझ्या गोष्टी ॥ हर्षें गुदगुल्या हांताती पोटी ॥
 जणू सांपडली चणियाची मुठी ॥ वाटे धरावी तुझी हनुवटी ॥
 रामा कृ० ॥ १ ॥ राम आलिंगोनी सप्रेमें बोले ॥ तुझी मज लागिं
 हे कष्ट केले ॥ सुखी करोनि सर्व गोरविले ॥ रामदासीं हनुमंत ठेले ॥
 रामा० ॥ २ ॥ श्लोक ॥ सिंहासना वरि रघूचम मध्यभागीं ॥ बंधू
 सिधे परमसुंदर पृष्ठभागीं ॥ वन्हीसुता निकट शोभत वामभागीं ॥
 वीलासतो विम भयानक पूर्वभागीं ॥ १ ॥ कपी सुप्रिया अंगदा जां-
 ववंतार ॥ गज्या मारुता आणि नैर्ऋत्यनाथा ॥ समस्तासि सन्मा-
 निलें रामचंद्रें ॥ सुधाउत्तरे तोषवीलें नरेंद्रें ॥ २ ॥ तुरे आजिले
 घातल्या पुष्पमाळा ॥ किती एक त्या रत्नमाळा सुढाळा ॥ करीं
 कंकणें मुद्रिका लेववीलीं ॥ यथासांग संपूर्ण सर्वास दीलीं ॥ ३ ॥
 अलंकार चीरें बहु सिद्ध केलीं ॥ असंभाव्य दिव्यांबर आणवीलीं
 बहु भूषणांचे बहु ढीग केले ॥ जगन्नायकें ते कपी गोरविले ॥ ४ ॥
 सभामंडर्पी फांकल्या रत्नकीळा ॥ समस्तासि ते जाहली सौरुप-
 वेळा ॥ किती एक सांगीतल्या कानगोष्टी ॥ महावीर आनंदले
 सर्व सृष्टीं ॥ ५ ॥ मुखीं बोलिजे वैद्यराजासि देवें ॥ कपी तूज ऊ-
 चित म्यां काय व्हावें ॥ वरू दीधला रामचंद्रें उचीती ॥ तुझ्या द-

शनिं लोक अगोच्य होती ॥ ३ ॥ समस्तां कडे पाहिलें राघवानें ॥
तयामि गोमाच आले स्फुगणें ॥ नमस्कारिलें स्वामि देवाधिदेवा ॥
द्वयं गम तो लोभ आता भ्रमावा ॥ ५ ॥ असंभाव्य केली स्तुती राघ-
वाची ॥ वड्यां लागली मढळी प्रेमळांसी ॥ कपी बोलती सत्य कारुण्य
वाचा ॥ स्तुती ऐकतां गमसिंघ सुखाचा ॥ ६ ॥ अजयो नको रे जव-
बंत हो रे ॥ कापट्यकभीं महसा नको रे ॥ निर्वाणचिंता चुकवीं
अनंता ॥ शरणागतानें बहु धातपाता ॥ ९ ॥ अनुश्रुष्टं ॥
स्मरणीया वयं गम न स्मरामि अहो कपे ॥ स्मरणं संतसां धर्म
स्थापितं हाशितं मम ॥ १० ॥ जनीं जाहली पूर्ण हे रामनवमीं ॥ कृपे
तोपला स्वामि हा नित्यनेमीं ॥ यशस्वी दयानंद कल्याणमस्तू ॥
तथास्तु तथास्तु तथास्तु तथास्तु ॥ १ ॥ घडो सर्वदा भक्ति या
राघवाची ॥ जळो कामना दुःख चिंता मवाची ॥ यशस्वी दयानंद
कल्याणमस्तू ॥ तथास्तु ॥ २ ॥ सदा सर्वदा चिंतिता देव पावो ॥
सदा वृत्ति हे शुद्ध निःसंग राहो ॥ यशस्वी दयानंद कल्याणमस्तू ॥
तथास्तु ॥ ३ ॥ विकल्पाचिया मंदिरी दीप नाहीं ॥ सदा शुद्ध सं-
कल्प देहात्मगोही ॥ यशस्वी दयानंद कल्याणमस्तू ॥ तथास्तु तै-
थास्तु तथास्तु तथास्तु ॥ ४ ॥

॥ पद ॥ रघुराजकें दरबार घमडी गाजतु हे ॥ तथेथेथे पकवाज
बाजतु हे ॥ धृ० ॥ सुरवर मनिवर देखण आवतु हे ॥ १ ॥ नारद
तंबर किन्नर सुरवर गावतु हे ॥ शंख भेरी सुनकें रोष धरकतु हे
॥ २ ॥ लाड घुसर तवकें वढायतु हे ॥ रामदास तहा बोलि उपावतु
हे ॥ ३ ॥ रघु० ॥ ॥ ललितप्रकरण समाप्त ॥

॥ पद ॥ कृपाळू रघुविरें स्वादभि भिलडिबोरें ॥ उषिष्ट आदरें
आंगिकारि रे ॥ धृ० ॥ वैभवीं नाहीं चाड देनातें भावाचि गोड ॥
पुरविनो कोड अनन्याचें रे ॥ १ ॥ दुर्लभ ब्रह्मादिकोपी सुकृप वा-

नगमी ॥ काये तया पामो भवे विण रे ॥ २ ॥ रामीरामदास ह्यण
देव हा दयाळपणे ॥ उठवितो रणे वानरांची रे ॥ ३ ॥

॥ पद ॥ जन्मला चि नाही तो मरेल काई ॥ जीणे मरणे दोन्ही
नाही रे ॥ धृ० ॥ जनीं जीवन्मुक्त वर्ततात हरिभक्त ॥ सद्वृत्तों ते
अच्युत रे ॥ १ ॥ जिणे आणि मरणे येणे आणि जाणे ॥ साधु तो
अचळ पूर्णपणे रे ॥ २ ॥ सेवितां साधूंचे चरण बांधना दक्षणायन ॥
रामीरामदासीं निज स्वर्ण रे ॥ ३ ॥

॥ पद ॥ भूषणमंडित माला तेजाचा उमाला ॥ सुंदर मुमन
माला ॥ भोवता मधुकरपाला ॥ १ ॥ रघुविर सुरवरदानी भक्तांचा
अभिमानी ॥ योभी मुनिजन ध्यानीं राहाती समाधानी ॥ धृ० ॥ पीत
वसन घन साजे ॥ मुरडोंव बाकी बाजे ॥ वर तोडरीं ब्रीद गाजे ॥
कीर्ति विशाल चि माजे ॥ २ ॥ अभिनव कार्यकपाणी ॥ निगम
माति पुराणीं ॥ विगळित होते वाणी ॥ समजतसं शृळपाणी ॥ ३ ॥
रास सकळ जन पाली ॥ भक्तांला सांभाळी ॥ जन्ममरण दुःख
टाळी ॥ अगणित सौरूपनव्हाळी ॥ ४ ॥ दास ह्यणे मज हीत ॥ माझं
कुळदेवस ॥ जे जन होती रत ॥ ते सकळ ही तरत ॥ ५ ॥

॥ पद ॥ सामर्थ्याचा गाभा भीमभयानक उभा ॥ पाहतां सुंदर
शोभा लाखावे मन लोभा ॥ धृ० ॥ हुंकारे मधुकारे काळ ह्यणे अर
बा रे ॥ विघ्न तगे ना धारे धन्य हनुमंता रे ॥ १ ॥ दास ह्यणे विर
माढा ॥ घसरित घनसर दाढा ॥ अभिनव हा चि पवाढा ॥ पहातां
न विसे जोढा ॥ २ ॥

॥ पद ॥ रावण सीता दहवी भीम निशाचर बडवी ॥ अघाटित
बे घडवी वर रजनीचर ते रडवी ॥ १ ॥ धृ० ॥ जाउन शीता शोथी ॥
सकळांचा विरोधी ॥ शनर मोठा क्रोधी ॥ त्रिकुटीं जन रोधी ॥ १ ॥
भोठी आली घाडी ॥ पुच्छयाने पछाडी ॥ होती ताढातोडी ॥

आनंद सचराचरी ॥ १ ॥ तेथें ऋषिकुळ सकळ नांदति निर्मळ ॥
 सुत्साहायेनि उमळें ॥ तेथें धोअें सोज्वळें झेलिती करतळें विभूतिचे
 गोळे ॥ ते ध्यानीं नाकळे मना नाहळे तें रूप पाहाती डोळे ॥ आ-
 णि कर विशाळें बघिलीं दिसाळें ॥ पावोनि यत्नं फळे ॥ २ ॥ तेथें
 ब्रह्मनंदिनी शापबंधिनी अमतां निजपतिवचनीं ॥ ते रामागम-
 नीं ऐकतत्क्षणीं हरुषत अंतःकरणीं ॥ म्हणे त्या श्रीचरणीं होतां
 भिळणी पालटन पायाणीं ॥ ऐसें चितुनि दिवसरजनी पथा पाह-
 तां लोचनीं ॥ ३ ॥ तेथें सुरवर नाचनि वाद्यें वाजती बरुषति पुष्पें
 जि मुनी ॥ तेथें गंध घात गती नेत दिगंती घाणा होतसे तृप्ती ॥
 तेथें दिशा झळकती सकळ वनस्पती पद शुभ बोलती ॥ आला म्ह-
 णसी राम सीतापती ॥ जयजयकारें गर्जती ॥ ४ ॥ तेथें दशरथमा-
 नसीं राह्मश्रवणशशी तुंबळ सुखसिंधूसी ॥ तेथें जनकसरितेति
 भिळणी कैसी होताहे गजरेसीं ॥ तेथें भक्तचकोरामी आनंद अह-
 निशी ॥ पाहतां ती उदयासी ॥ ऐसें देखुनि भक्ती नवमीसीं प्रकटत
 रामदासी ॥ ५ ॥

॥ पद ॥ फरफरफरफर वोढिती कुंजर घनुष्य आणिलें भूषें ॥
 हरहरहरहर अति पण दुष्कर सुंदर रघुपती रूपें ॥ वरवरवरवर र-
 घुपती वोढीत दशमुख संतापे ॥ करकरकरकरकर शकरारे थर-
 थरथर भुंकपे ॥ धृ० ॥ रामें सज्जीलें वितंड परम चंड कोदंड ॥
 रामें उर्चालें क्यंवक कौशिक ऋषि पुलकांक ॥ रामें ओढिलें
 शिवघनु सीतेचें तनुमनु ॥ रामें भंगिलें भवचाप असुरा मृटला कंप
 ॥ १ ॥ कडकडकडकड भग्न कडाडे ॥ तडतडतडक फुटे ॥ गड-
 गडगडगड गगन कडाडी ॥ घडघडघड घडक उठे ॥ भडभडभड-
 भड रविरथ चुके घडघडीत आंहाटे ॥ खडखडखड खचित दि-
 म्मज खळीत कुळाचळ कुटे ॥ २ ॥ दुमदुमदुमदुमदुमिंत मुगोळें स्वर्ग

मृत्युपाताळे ॥ धुमधुमधुमधुम धुमकट कर्णी विषीस बेसळे टाळे ॥
 हळहळहळहळ अति कोलहाळहळ ॥ हराशिरपंचक ढोळे ॥ स्वळस्वळ-
 स्वळस्वळ उचंबळस जळमिंधूसी मोहो आंदोळे ॥ ३ ॥ धकधकधक-
 धक धकीत धरणीधर बाधिर झाले नयन ॥ सकचकचकचक ध-
 कीत निशाचर करबिलें दार्घायन ॥ धकधकधकधक धकीत सु-
 रवर वरुषती पुष्पें तसे ॥ लखलखलखलखलख रत्नमातेका ज-
 नबकालिक लग्न ॥ ४ ॥ जयजयजयजय जयति रघुसुजविरा
 जयकारें गर्जनी ॥ धिमाधिमाधिमाधिम नृप देवदुभि गगन गर्जळें
 मजरे ॥ तरतरतरतर मंगळतुरें विविधवायें सुंदरें ॥ समरसरसरस
 दामा मानसी राममीना वधूवरें ॥ ५ ॥

॥ पद ॥ रंगी नाचतो त्रिपुरारी लीलानाटकधारी ॥ भू० ॥
 सुंदरजावर श्रीपरसुंदर अर्धनारीनटेश्वर ॥ नाचे शंकर सकळक-
 लाकर ॥ विश्वासी आधार ॥ झुळझुळझुळझुळ शिरीं गंगानळ झुळ-
 झुळ मुगुटीं किळा ॥ लळलळलळलळ लळित कुंडलें भाळीं इंदुजा-
 ल ॥ मळमळमळमळ मळकर्ता रमना वळवळवळीती व्याळाहळह-
 ळहळहळ कंठी हळाहळ ॥ गायनस्वर मंजुळ ॥ १ ॥ थवथवथवथव
 गळती मद्या रुढमाळिका कंठी ॥ चपचपचपचप हस्तक लवति
 दम्नक धरी घुंजंटी ॥ स्वढस्वढस्वढस्वढ व्याघ्रावर गजसर्प
 पारंबटी ॥ भढभढभढभढभ भुशर उघळत चिताभस्म निज उडी
 ॥ २ ॥ रिणार्कागार्काणार्काण वाजति किंकाण घगघणघण स्व-
 णाणी ॥ झणझणझणझण वांकी चरणी ॥ दणदणदण घरणी ॥
 मृणमृणमृणमृण टाळ उमाळे रुणमुण बेत्रें पाणी ॥ गुणगुणगुण-
 गुण वांणी ॥ मृणमृणमृण निर्वाणी ॥ ३ ॥ टिमिटिमिटि-
 मिटिमि मृदंग गंभिर टिमिटिमिटिमिटिमि टिमिरा ॥ धिमिधिमिधिमि-
 मिधिमि दुंदुभि गर्जे सिमिसिमिसिमि झळर ॥ धुमधुमधुमधुम बेव-

ज गमकत दमदुमदुम अंबर ॥ ततथै ततथै धिकिट धिकिट ह्य-
णती विद्याधर ॥ ४ ॥ थरथरथरथर कंपित गमके गरगरगरगर
भ्रमर ॥ सरसरसरसर कंपित चमके धुरधुरधुरधुर गोभिर ॥ परप-
रपर ह्यणती मुरवर हरहरहरहर शंकर ॥ वरवरवरवर दासा
दिधला ॥ तरतरतर दस्तुर ॥ ६ ॥

॥ पद ॥ आठवे मनीं आठवे मनीं आठवे मनीं सदा राम चितनीं ॥
धृ० ॥ मुकुटीं किरीटी वक्र भृकुटी रम्य गोमटी नयनांबुजें ॥ १ ॥
मकरतुंडलें ठाण दंडलें तेज खंडलें मंगदामिनीं ॥ २ ॥ बाणलीं
उटी कास गोमटी किंकिणी कटी क्षुद्रघंटिका ॥ ३ ॥ पदक मे-
खळा फांकती किळा ॥ रुजती गळा मुक्तमाळिका ॥ ४ ॥ तें सुल-
क्षणें रत्नभूषणें ॥ वीरकंकणें शोभनी करीं ॥ धृ० ॥ रम्य रंगलें
चाप चांगलें ॥ सन्य भंगलें श्रीकृष्णचर्ची ॥ ६ ॥ अंदु नूपुरें वांकि
गजरें ॥ तीं मनोहरं पाउलें वरीं ॥ १ ॥ हृदय कवळीं मूर्ति मावळीं ॥
दास न्याहळी कृष्णदेवत ॥ ८ ॥

॥ पद ॥ नवमि करा नवमि करा नवमि करा भक्ति नदमी करा
॥ धृ॥ अष्टमी परी नवमी वरी ॥ तदे दुसरी न पवे मरी ॥ १ ॥
राम प्रकटे भेद हा तुटे ॥ अभेद उमटे तें चि नवमी ॥ २ ॥ शीघ्र
नवमी येतेसे उर्मी ॥ रामदास मी अपिंली रा मीं ॥ ३ ॥ दीनबंधुरें
दीनबंधुरे दीनबंधुरे राम दयासिंधुरे ॥ धृ० ॥ भिल्लटीफळें भक्त-
वत्सलें ॥ सर्व सेविळीं दासमेमळें ॥ १ ॥ चरणिं उद्धरी दिव्य मुंदरी ॥
ज्ञापबंधनें मुक्त जो करी ॥ २ ॥ वेदगर्भ जो शीघ्र चितितो ॥ वा-
नरारिसा गूज सांगतो ॥ ३ ॥ राघवीं बिजे रावणानुजे ॥ करुनि
पावला नीज राज्य जें ॥ ४ ॥ पंकजाननें दैत्यभंजनें ॥ दास पा-
ळिले बिश्वमोहनें ॥ ५ ॥

॥ पद ॥ मांबुजाननं मांबुजाननं मांबुजाननं मांबु देहि मे ॥ धृ॥

योगिरंचनं चापभंजनं ॥ जनकजापतिविश्वमोहनम् ॥ १ ॥ विबुद्ध-
कारणं शोकहारणं ॥ अग्निकुळांतकं भयनिवारणं ॥ २ ॥ जयकु-
पालयं दामपालयं ॥ चरणपंकजं देहि मे लयं ॥ ३ ॥

॥ पद ॥ ऐसें व्यात मानसीं दिसे राम निरुपमलीळा ॥ सांवळें
मुंदर रूप मनाहर शोभती सुमनसाळा ॥ ४ ॥ मुकुट किरीटी कुं-
डलें मंडित गंडस्थळा वरि शाभा ॥ केयूरदंड उदंड विमृषण ला-
वण्याचा गाभा ॥ १ ॥ सरळ कुळ नयन कमळदळ इयाम सकोपळ
साजे ॥ झळके इंदनीळ तळपे रत्नाकिळ मुनिजनव्यानीं विराजे ॥
भाळ विशाळ रमाळ विलेपन पगिमळ अनिळविलामी ॥ मृगमद
केशर धूमर आंगीं हामिन वदन सुखराशी ॥ ३ ॥ कटतट वेंकट
कामे पात पट मिगवत उठी मृगधे ॥ रुळत कळोळ सुढाळ मा-
ळिका डोलती तेणें छेदें ॥ ४ ॥ जडित पदक विरंककण किंकणी
अंद नपर वार ॥ सकळ रिपकुळ निर्मळ ऐसे वाकी तोडर ब्रीद
गाजे ॥ ५ ॥ कर केशर चाप चिलाप दानवा काळरुप मति मामे ॥
दाम ह्यणे रणककेशर रामे अतक तो ही त्रामे ॥ ६ ॥

॥ पद ॥ मिगसीचा ठाव मिगसीचा ठाव मिगसीचा ठाव मिग-
सीचा ठाव धरा रे ॥ जेयुनि आले तिथे चि जाउनि मागुती वाम
करा रे ॥ ४ ॥ भजानदार्ढ्य निरमळें ॥ ज्ञानलक्ष्मीति काण पुमे
आपण चि सर्व ही अहंकार गोत्र ॥ जघानघेषा तेथें नेत ॥ एक पद
तेथें विपट नाही सर्व ही मिट्टी विलमे ॥ ऐसी हे भिरासी टाकि-
येली थोर मस्तकीं अभिमान पिमें ॥ १ ॥ संत मनकादीक नारद
तंत्र वृत्ती ते ही लक्ष्मी ॥ नागिव उघडे आपदा भोगुनि जी-
वेंसी सदृढ धरिली ॥ बडिलांची जन्ममृत्युममी ते ही सर्वकाळ
यत्न केली ॥ धिगीं धिगीं ते जिणें पूर्वजांची वृत्ती असोनि हातींची
गेली ॥ २ ॥ एकला एकला मी रामदाम वृत्ती लागीं होयें पिसा ॥

तनु मनु घनु सर्व ही अर्पुनि सोहिली जीवित्वाशा ॥ निष्का-
मता कोणी पाठीमी नाडले एक चि थोर कोंवसा ॥ हे वृत्ती रशील
माझा राम ॥ त्याचा मज भरंवसा ॥ ३ ॥

॥ पद ॥ आलिया अंगें चि होयिजे देव ॥ कोंदाटला ब्रह्मक-
टाव ॥ घृ० ॥ भवसिघुचें जळ आटलें ॥ संसाराचें मुळ तुटलें ॥ १ ॥
निऊघनाची लाघली ठेवी ॥ रंक पावले राजपदवी ॥ अरे का-
ळाची वेळ चुकली ॥ आनंदाची लुटी फावली ॥ ३ ॥ जे मायेनें
जन्म दाविला ॥ ते मायेचा ठाव पूसिला ॥ ४ ॥ रामदासासि राम
भेटला ॥ थोर संदेह हा तुटला ॥ ५ ॥

॥ पद ॥ वेढिया स्वामी च होउनि राहें ॥ हे उपाधी तुज न साहे
॥ घृ० ॥ अरे तुझा चि तूं सकळ ॥ तरी वांया चि का तळमळ ॥ १ ॥
स्वामिसेवकपण हें वाव ॥ अभिमानासी कैचा ठाव ॥ २ ॥ अमंगळें
आणसी साचें ॥ काय भूषणें सांगसी त्याचें रे ॥ ३ ॥ मीपणाचें
मुळ तुटावें ॥ आनंदाचें सुख लोटावें ॥ ४ ॥ रामदास चि नांव हें
कोळ ॥ तेथें काय से लागती बोल रे ॥ ५ ॥

॥ पद ॥ देवाची करणी ऐसी ही ॥ घृ० ॥ पहा दशगुणें आव-
रणोदकीं ॥ तारियेली घरणी ॥ १ ॥ सुरवर पद्मग निर्मुनियां जग ॥
नांदवी लोक तिन्ही ॥ २ ॥ अंडज जारज स्वेदज उद्भिज ॥ निव-
डिलिया स्नाणी ॥ ३ ॥ रात्री मुघाकर तारा उगवती ॥ दिवसा तो
तरणी ॥ ४ ॥ सत्तासुत्रें वर्पत जळघर ॥ पीक पिकं घरणी ॥ ५ ॥
आपण तरी स्त्रिये निज निर्गुण ॥ दासा हृदभुवनी ॥ ६ ॥

॥ पद ॥ गुरुदाता रे दाता रे ॥ अभिनव कैसें केलें ॥ घृ० ॥ एक
चि बबनें न बोलत बोलुनी ॥ मानस विलया नेलें ॥ मृतसंगें कृत
वेधर बोधें ॥ निजबोधें उतरिलें ॥ २ ॥ दास झणे मज मीपणवि-
राहित ॥ निजपदीं नांदविलें ॥ ३ ॥

॥ पद ॥ मावबळें तरले मानव ॥ धृ० ॥ सारामारविचार विजो-
कुनि ॥ भव हा निस्तरले ॥ १ ॥ रामनाम निरंतर वाचे ॥ निजपदीं
स्थिरले ॥ २ ॥ दास ह्याने सुख सांग रे होही ॥ ऐक्यपणे विराळे ॥ ३ ॥

॥ पद ॥ देह दंडिमी मंड मंडिमी ॥ मंड दाविमी नम्र उघडा
॥ धृ० ॥ भस्मलेपनें तृग आभनें ॥ माळ भूषणे सोंग हें मुढा ॥ १ ॥
अस्त्याग रे हृदयोगरे ॥ फट काय रे हिंडमी वनी ॥ २ ॥ एक सांगतो
रामनाम तो ॥ ज्ञानयोग रे साधनां वंग ॥ ३ ॥

॥ पद ॥ हें काय तें काय ॥ योग काय भोग काय ॥ धृ० ॥ बाहेर
जटाभार काय ॥ अंतर्गं संसार काय ॥ १ ॥ बाहेर कापाय दंड
काय ॥ आंत अवघें भंड काय ॥ २ ॥ बाहेर सात्विक ध्यान काय ॥
आंत मद्यपान काय ॥ ३ ॥ रामदास ह्याने पाहें ॥ व्यर्थ भगल क-
रून काय ॥ ४ ॥

॥ पद ॥ मिश्रित सारामार ॥ अरे निवढी तो चि चतुर ॥ धृ० ॥
ब्रह्म निरंजन अद्वयें सत्य ॥ माया जन पर दैत अनित्य ॥ १ ॥ मेळ-
विलें जळ अमृत दोनी ॥ हंस जसा पय घे निवडोनी ॥ २ ॥ पारखी
विण स्वरे निवडेना ॥ मूढ कसे जन हीत कळेना ॥ ३ ॥ दास ह्याने
निज कौतुक माठें ॥ अनुभव बोलती शाब्दिक खोटे ॥ ४ ॥

॥ पद ॥ पळा पळा ब्रह्मपिमा येतो जवळी ॥ रामनाम हाक
देउनी होई काढोळी ॥ धृ० ॥ वसिंशेढी बंधनें विण सदा मोकळी ॥
संमाराची धुळी करुनि आंगी उधळी ॥ १ ॥ प्रपंच उकरण्या बरी
वैमर्षें ज्याचें ॥ भोता पाळा फिरोनि पाहे जन हे अविषय ॥ २ ॥
घांवनि वैम उठानि पळे दृश्य वाटनें ॥ अदृश्याचें रहस्यें घेतां न
चळे कवण्याचें ॥ ३ ॥ आडट हाट मज नवा ठायीं उतळळे ॥ दाहा
वाटाव ह्यावन तेथें ठिगळ दिधलें ॥ ४ ॥ एमें मन हें चंचळ निवृ-
त्तीमी गुंतलें ॥ परतुनियां आलें ह्याणवान जीवें चि मारिलें ॥ ५ ॥

मीपणाचें शहाणपण जळालें माझें ॥ कोण वाहे देहशुद्धि वस्त्रांचें
 ओझें ॥ ६ ॥ नलगे आह्वां मानअपमानाचें ओझें ॥ तुझें अद्धी घेतां
 गेलें मीपण माझें ॥ ७ ॥ आह्मी जन धन देखुनि विचार करितों ॥
 आपण ऐसे पिसे ह्मणऊनि उमज धरितों ॥ ८ ॥ अर्थ भेटों येती
 त्यांस वेढ लावितों ॥ रामीरामदास ऐसें अबद्ध बोलतो ॥ ९ ॥

॥ पद ॥ कल्याणधामा रामा कल्याणधामा ॥ धृ० ॥ दुःखनि-
 वारण नामक सुखा ये ॥ सुखमूर्ती गुणग्रामा रामा ॥ १ ॥ दास उ-
 दास करी तव कृपा ॥ अभिनव नामगरीमा रामा ॥ २ ॥

॥ पद ॥ तूं ये रे रामा ॥ काय वर्ण महिमा ॥ धृ० ॥ मोठविले देव
 तेतीस कोटी ॥ तेंवी सोढवी आह्वां ॥ १ ॥ राम लक्ष्मण भरत श-
 अघन ॥ पुढें उभा हनुमान ॥ २ ॥ दास ह्मणें भवबंध निवारी ॥ रामा
 गुण धामा ॥ ३ ॥

॥ पद ॥ हे राघवा देईं तुझें भजन ॥ धृ० ॥ अनताप त्या वरी
 भक्तियोग ॥ मानिती हे सज्जन ॥ १ ॥ कीर्तन करावें नाभें उद्धारावें
 अंतरि लागो ध्यान ॥ २ ॥ दास ह्मणें मन आत्मनिवेदन ॥ सगुण
 समाधान ॥ ३ ॥

॥ पद ॥ नाम मंगळधाम दरीचें हो ॥ संतसज्जना विश्राम ॥
 धृ० ॥ सकळ सकळ धर्म अचळ ॥ अर्थकामस्मरणें स्वानंदाभिरा-
 म ॥ १ ॥ गरळचाळशम शिवमनोरम ॥ दास उदास पूर्णकाम ॥ २ ॥

॥ पद ॥ संगत साधूची मज जाहाली ॥ अक्षयपदवी आली ॥
 धृ० ॥ सर्व मी सर्वात्मा ऐसी ॥ अंतरीं दृढ मती झाली ॥ जागृती
 सहीत अवस्था तूया ॥ स्वरुपीं समुळ विराली ॥ १ ॥ बहु जन्माची
 जपतपसंपती ॥ विमळ फळेंसि आली ॥ मी माझें हे सरली ममता ॥
 समुळीं आंती निमाली ॥ २ ॥ रामी अभिज्ञ दास ऐसी ॥ हे जाणीव स-
 मूळ ही गेली ॥ न चळे न दळें अचळ कृपा हो ॥ श्रीगुरुपायें केली ॥ ३ ॥

॥ पद ॥ अणुपामृनि जगदाकार ॥ ठाणठकार रघुवीर ॥ धृ० ॥
गमाकार जाहाली वृत्ती ॥ दृढयादृढ्य न ये हानी ॥ रामि हारपलें
जग ॥ दाम ह्मणें कैचे मग ॥ २ ॥

॥ पद ॥ दशशतकरवंशीं आवतरणा ॥ दशमुखकुलमंहरणा ॥
दशशतवदनाग्रज रूपमदना ॥ दशशतनृपनंदन गणमदना ॥ धृ० ॥
कौमल्यान्मज निजसुखकरणा ॥ कौशिकमखपालन शिवस्मर-
णा ॥ राजिवलोचन जानकीगमणा ॥ भवविताहरणा ॥ १ ॥ नि-
जचरणां अदल्याउद्धरणा ॥ भार्गववीरशक्तिपाळाहारमदना ॥
वालीकामुक्धरणा ॥ अंजनिमृत सेवित तव चरणा ॥ २ ॥ दश-
दिशाध्यापक गणसगुणा ॥ आत्मागम समस्ताभरणा ॥ जीवक-
दंबकपातकसंस्मरणा ॥ रामदाम बंदिन तवचरणा ॥ ३ ॥

॥ पद ॥ रामा विमगावें मग कामया जावें ॥ स्वाहित दुरी तेव्हां
दुःख पालवी घ्यावें ॥ स्वरव कुंभपाक अहोरात्र भोगावें ॥ तेथवीं
काण सोडी वरम न पडे ठावें ॥ धृ० ॥ मजनीं कानकोंढें राम न ह्म-
णें तोंडें ॥ आठके दुःख आंगी भोग भोगिनीं रंड ॥ कतुंत्व आपुलें
चि कैसं नाठवें वेडें ॥ देवासी बोल ठेवीं कैवी स्वसुख जोडे ॥ १ ॥
विषयीं चित्त गोवी ॥ हृदयस्थ नाठवी कामकोधलोभसंगें ॥ प्रास
नृपजे जीवीं ॥ ममता दुःख परी आपणानें वाहवी ॥ विनवी राम-
दाम भवमागर तरवी ॥ २ ॥

॥ पद ॥ साजिरे हो रामरूप साजिरे हो ॥ धृ० ॥ रूप प्रकटलें
लावण्य लाजिलें ॥ मानसी बैसलें ॥ १ ॥ सर्वांगें सुंदर ठाण मना-
हर ॥ दामाचा आचार ॥ २ ॥

॥ पद ॥ देखिला हो राघव देखिला ॥ धृ० ॥ रूप रामाचें लाव-
ण्य साचें ॥ ध्यान विश्रामाचें ॥ १ ॥ चंचळ मानस पाहे वास ॥
रामीरामदाम ॥ २ ॥

॥ पद ॥ चरण मी राघवा हो ॥ धृ० ॥ अंतरध्याना गुणनिधाना ॥
 ब्रज पहा हो ॥ १ ॥ भजन काहीं घडत नाही ॥ हें साहा हो ॥ २ ॥
 रामदास घरून कास ॥ एक भावो ॥ ३ ॥

॥ पद ॥ रे मानवा उगीच आमुचीं जिणीं ॥ आह्यां घ्यानीं भेटि-
 णी सिरणी ॥ धृ० ॥ नरापरीस वानर भले ॥ जिहीं बोळां राम
 देखिले ॥ १ ॥ ज्यासी रघुराज हितगुज बोले ॥ कोण्या भाग्ये
 भगवंत भेटले ॥ २ ॥ रामिं मिनले ते असो नीचयाती ॥ त्यांच्या
 चरणांची वंदीन माती ॥ नित्यनव्हाळी गाऊनि करूं किती ॥
 तेणें रघुनाथी उपजेल प्रीती ॥ २ ॥ रामीरामदास ह्याने एक करू ॥
 यारे आह्या तैसा चि भाव घरूं ॥ भक्तिप्रेमाचा दाऊं निर्धारू ॥
 तेणें आह्या भेटेल रघुवीरू ॥ ३ ॥

॥ पद ॥ कैचें घर कैचें दार ॥ मिथ्या सकळ ही व्यापार ॥ अंतीं
 सोडरा रघुवीर ॥ कां भुललासी ॥ १ ॥ कांणी नव्हेति रे कोणाचीं ॥
 सकळी सांगाती दैवाचीं ॥ धरीं सोई त्या रामाची ॥ कां भुल-
 लासी ॥ २ ॥ बहु भौघड आहे वाट ॥ कैसी न कळे उरकल वाट ॥
 होई रघुविरजीचा भाट ॥ कां भुललासी ॥ ३ ॥ फिर माघारा पर-
 तोन पाहें ॥ एक धर्म ची होउनि राहें ॥ धन जोडिलें नराहें ॥ कां
 भुल० ॥ ४ ॥ ऐसी करावी वा जोडी ॥ राहें एथें तेथें गोडी ॥ सोडीं
 मिथ्या मपंचवोडी ॥ कां भुल० ॥ ५ ॥ केव्हां जाईल न कळे आस ॥
 राहें तें घर पढेल बोस ॥ ये कुडीया उपजेल आस ॥ कां भु० ॥ ६ ॥
 सवध होई रे बा ऐसा ॥ बोडीं जळते घरींचा वासा ॥ स्मर माझ्या
 रमाधीशा ॥ कां भु० ॥ ७ ॥ संसार पाण्याचा बुडबुडा ॥ याना
 नको करूं तो ओढा ॥ तूं समजेसीना मूढा ॥ कां भु० ॥ ८ ॥ करीं
 सीताराम मैत्र ॥ होईल देह तुझा पवित्र ॥ वरकड भितीवरील चित्र ॥
 कां भु० ॥ ९ ॥ कां रे बैसलास निश्चळ ॥ करिशील अनर्थास मूळ ॥

मांडुनी विश्रांतीचें स्थळ ॥ कां भु० ॥ १० ॥ मुख्य असूं द्यावी
दया ॥ नाहीं तर मव ही जाईल वांया ॥ मिठी घालीं रामपायां ॥
कां भु० ॥ ११ ॥ करिशील हांळ्यांचा अंधार ॥ पाहें जनांनी नि-
वैर ॥ मांडीं धनसंपत्तीचें वारें ॥ कां भु० ॥ १२ ॥ अंगी घनसंपत्ती-
चें वारें ॥ स्वाया मिळतील मूर्ते पोरें ॥ कामा नयेत रे निर्धारें ॥ कां
भु० ॥ १३ ॥ रामदासाचें जीवन ॥ तूं कां न करिशी साधन ॥ राम
तोडील मवबंधन ॥ कां भु० ॥ १४ ॥

॥ पद ॥ चातुर चातुरसे घटका ॥ घृ० ॥ एक एक गुणपरवाही
डाक ॥ तन मेरी तोरी गयो तटका ॥ १ ॥ सुनत वेस्त गुण मगट
लोकनये ॥ आजब लागे चटका ॥ २ ॥ रामदाससांही ॥ सबघट-
व्यापक ॥ आनंदकी घटका ॥ ३ ॥

॥ पद ॥ घाई मी हो मी हो जाइली स्वरी ॥ स्वरी गुरुदास ॥ अ-
खिल पदार्थी उदास ॥ घृ० ॥ इह पर मन्धर जाणुनि दुदयी ॥ आ-
लामे बहु त्रास ॥ १ ॥ नित्यानित्यविवेक विचारुनि ॥ सोवती व-
छारसास ॥ २ ॥ तुर्या उल्लंघुनि उम्यनी सेवनी ॥ स्वस्वरुपी विज-
याम ॥ ३ ॥ निजतृप्तीमी देउनि वृत्ति ॥ केला अनुभवघास ॥ ४ ॥
रामदासप्रभु नित्य उदास ॥ सखरणी विश्वास ॥ ५ ॥ आवडतो
प्रिय पारि गवसेना ॥ घृ० ॥ स्वजना हुनि प्रिय देह आपुला ॥ तो
हि विटे पारि आपण विटेना ॥ १ ॥ उपावरी घावती इंद्रिय मन
ही ॥ सर्व ही वावुनि आपण दिसेना ॥ २ ॥ श्रीगुरुदास्य भगव्य
घडे जरि ॥ अनुभवतंतु कधी तुटेना ॥ ३ ॥ कोण धां मज कळत
ची नाही ॥ सारासारविचार शोधनी पारी ॥ १ ॥ नारी छणों
तरी नर ची भासे ॥ नर छणों तरी समूळ विनासे ॥ २ ॥ दास छणों
तरी राम चि आई ॥ राम छणों तरी नास न साई ॥ ३ ॥ ॥ आतां
तरी जायजाय जाय वरि सद्गुरुये पाय ॥ घृ० ॥ संकल्प विकल्प

सोढुनि राहें दृढ धरुनी पाय पाय पाय ॥ १ ॥ नामस्मरण ज्या
मूर्खी नाही त्याणें वांचुनी काय काय काय ॥ २ ॥ मानवतनु ही
नये मागुती बरे विचारुनि पाहें पाहें पाहें ॥ ३ ॥ आत्मनात्मवि-
चार न करितां व्यर्थ प्रसवलीं माय माय माय ॥ ४ ॥ सहस्र अन्याय
जरीं त्वां केले कृपा करील गुरुमाय माय माय ॥ ५ ॥ रामशम ह्मणे
नामस्मरणें भिक्षा मागुनि स्वाय स्वाय स्वाय ॥ ६ ॥ आतां तरी ॥

अरे नर सारविचार कसा ॥ धृ० ॥ क्षीरनीर एक हंस निवडिती ॥
काय कळे बायसां ॥ १ ॥ माया ब्रह्म एक संत जाणती ॥ सागंश
धेती तसा ॥ २ ॥ दास ह्मणे वंद्य निष्ठ वेगळे ॥ कर्मतुसार ठसा
॥ ३ ॥ अरे मन पावन देव धरीं ॥ अनहीत न करीं ॥ धृ० ॥ नित्या-
नित्यविवेक करावा ॥ बहुजना उदरीं ॥ आत्मा काण अनात्मा
केसा ॥ परपार उतरीं ॥ २ ॥ दास ह्मणे तुझा तूची मखा रे ॥ हीत
तुझें तूं करीं ॥ ३ ॥ ॥ अरे नर सारविचार करीं ॥ मन बरें विवरीं ॥
धृ० ॥ सारासारविचार न येतां ॥ वाहसी भवपुरीं ॥ १ ॥ सकळ च-
राचर कोठुनि जालें ॥ कोठें निमालें तरी ॥ २ ॥ दास ह्मणे जरीं
समजसी तरी ॥ मुळीची सोय धरीं ॥ ३ ॥ अरे नर ० ॥ ॥ भूतकालीं
कर्म केलें वर्तमानां आलें ॥ त्याचें सुख मानूनियां भोगितों आपुलें
॥ धृ० ॥ सुखदुःख भोग जाळा तो चि मागिल ठेवा ॥ आतां दुःख
मानूं नको करीं रामसेवा ॥ १ ॥ बाईल मेली पोर मेलें द्रव्य नाही
गाठीं ॥ तळमळ लागली जीवा कां रे होशी कष्टी ॥ २ ॥ जें जें
दुःख होतें जिवा तें चि मागिल कर्म ॥ आतां त्याचें सुख मानीं स्मर
रामनाम ॥ ३ ॥ नामा विण राहूं नको असा फजित होशी ॥ पुन्हा
घडि नये बापा नरका मध्यें जाशी ॥ ४ ॥ भविष्याचा घोका तुझे
हाता मध्यें आहे ॥ पळभर विसरूं नको नाहिं कोणी साह्य ॥ ५ ॥
सावध होई सावध होई किती सांगूं तजला ॥ परिणाम काठेण

१ शाश्वत अशाश्वत याचा विचार.

मोठा शरण जाई गुरुला ॥ ६ ॥ दाम ह्यागे जालें तें तर्गें होउनिया
गेलें ॥ तको नको ह्याणतां हि भोगवि तें केळें ॥ ७ ॥ भुतकाळीं ० ॥

॥ पद ॥ एकला जगदंतग जाहला ॥ आणीक कोणी च नाही
तयाला ॥ १ ॥ चार्ग स्वाणी चार्ग वागी ॥ हालवी चालवी चालवी
त्याला ॥ २ ॥ एक धरी एक त्यागीत भोंह ॥ आपणा आपण भो-
गवीत आहे ॥ ३ ॥ दाम ह्यागे हा बहुविध तमामा ॥ पाहिल तो
मग होइल तैमा ॥ ४ ॥

॥ पद ॥ ज्या ज्या वेळे जे जे होइल ते ते भोगावें ॥ विवेकाला
विमळान आपण कष्टी कां व्हावें ॥ ५ ॥ एकदा एक वेळ बहु सु-
खाची गेली ॥ एकदा एक वेळ जिवा बहु पीडा झाली ॥ १ ॥ एकदा
मागें जाता भिळवी पदम पकस ॥ एकदा मागें जातां न पिळे भा-
जीचें पान ॥ २ ॥ मूकतदुःखत दोन्ही पूर्वदत्ताचें फळ ॥ ऐसं प्राणी
जाणना तो मूर्ख ची केवळ ॥ ३ ॥ देहदुःखाम मूळ ऐसं बरवें जा-
णान ॥ मृगदुःखा विरहित रामदाम आपण ॥ ४ ॥ ज्या ज्या ० ॥

॥ पद ॥ चटका गेली पळें गेलीं ताम वाजे झबाणा ॥ आय-
द्याचा नाश होतो राम कोरे ह्याणाना ॥ १ ॥ एक महर दोन महर
तीन महर गेल ॥ विषयाच्या मंगा मुळे चारी महर गेले ॥ २ ॥ रात्र
कांहीं झोंप कांहीं स्त्रीमंगें गेली ॥ ऐशी भटा महरांची वासळाद
झाली ॥ ३ ॥ दाम ह्यागे ताम वाजे सकळीं स्मरण देवा ॥ वेळोवे-
ळां राम ह्यागा ह्याणोनि ह्याणकारितो ॥ ४ ॥

॥ भंजनीगीत ॥ लंके हनि अयोध्ये येतां ॥ राम लक्ष्मण सी-
ता ॥ हनुमंत भंजनपाना ॥ दार्यावळी रामा ॥ १ ॥ खबरे केला
नमस्कार ॥ कय बोळ रघुवीर ॥ सुखा कुमरे आम्हां घोर ॥ उपका-
र केला ॥ २ ॥ सीतागृद्धि येगे केली ॥ लक्ष्मणाची शक्ति हरिली ॥
लंके जाळुनि निर्दाखली ॥ राक्षसमेना ॥ ३ ॥ अहिरावण महिराव-

णा ॥ घात करिती आमुच्या प्राणा ॥ देवीरूपे दोघां जणां ॥ रक्षि-
ले पाते ॥ ४ ॥ अठरा पक्ष घानरधार ॥ श्रमे युद्ध केले फार ॥ शि-
वामेतु मागर ॥ समाप्त केला ॥ ५ ॥ माते तृष्णा उदरीं जाण ॥
हनुमान जन्मलारत्न ॥ येवढें माझे रामायण ॥ याचेनि योगें ॥ ६ ॥
ऐकून पुत्राची ही स्तुति ॥ माता तुच्छ मानी चितीं ॥ व्यर्थ कां वा
रघुपती ॥ वाहसी भार ॥ ७ ॥ हा कां माझ्या उदरीं आला ॥ गर्भा
हूनी नाहि गळाला ॥ आपण अमतां कष्टवीला ॥ श्रीराम माझा ॥
॥ ८ ॥ माझिया दुग्धाची मोठी ॥ कळिकाळाची नरही मुरडी ॥
रावणादिक हें बापुडीं ॥ घुंगुरीं तेथें ॥ ९ ॥ अमृत्य रामा वाटेले
बोली ॥ दुग्धधारा सोडियेली ॥ शेंला उदरीं खोचकिली ॥ त्रि-
संड लेव्हा ॥ १० ॥ वेणीदंड परताळिला ॥ लेके लागीं वेढा दिघ-
ला ॥ आणुनि रामाशीं दाखविला ॥ अंजनीमाते ॥ ११ ॥ सीता
बोले अंजनीशीं ॥ कां कोपशी बाळकाशीं ॥ रामें आज्ञा हनुमंता-
शी ॥ दिघली नव्हती ॥ १२ ॥ आश्चर्य वाटलेसे रामा ॥ म्हणे मा-
ते धन्य माझ्या ॥ पादपथें चवघां जणां ॥ वंदिले भावें ॥ १३ ॥ अ-
त्यंत विलग सखा ॥ हनुमंत भक्त नीका ॥ रामदास पाठीराखा ॥
महारुद्र तो ॥ १४ ॥

॥ १५ ॥ गणपति गणराज हुंदिराज महाराज ॥ चिंतामणि मो-
रेश्वर या विण नाही काज ॥ १६ ॥ अकार उकार मकार तुझी गुंडा
भानवार ॥ बह्माविष्णुमहेश तरि तुझे च अवतार ॥ १ ॥ त्रिगुण
तूं गुणातीत ॥ नामरूपविरहित ॥ पुरुष नाममूर्ततांत अंत नाही
हा ॥ २ ॥ सच्चिदानंद देवा ॥ आदि अंत तुला च ठावा ॥ दास म्ह-
णे वरदभावा ॥ कृपा दृष्टी हा ॥ ३ ॥

॥ १६ ॥ प्रकट निरंजन प्रकट निरंजन आहे ॥ आगमं निगम सं-
तसमागम समुरुबधन पाहे ॥ १ ॥ आत्मविचारें शास्त्रविचारें गुरु

विचारें बोध ॥ मीपण तंपण ओधनि पाहतां ॥ आपण आपणा
शोध ॥ प्रकट० २ ॥ जडाजि चंचळ चालविताहे चंचळ स्थीर न
गहें ॥ प्रचान आहे शोधनि पाहें निधळ होउन गहें ॥ ३ ॥ भजनीं
भजन आत्मनिवेदन श्रवण मनन साया ॥ दाम म्हणे निज गुज
शोधितां होत नसे भवबाधा ॥ प्रकट० ॥ ॥ पहा पहा या जगात
राम आहे ॥ राम आहे राम आहे राम आहे ॥ धृ० ॥ जग हें अवयें
राम च साया ॥ अंतर्गि पाहें करि विचारा ॥ १ ॥ एक सुवर्णी बह
अलंकारा ॥ तदंत पाहीं सर्व पसाया ॥ विना कच्छ नाहीं धारा ॥
राम च राम ही ये ये साया ॥ ३ ॥ दाम म्हणे हा राम च भरला ॥
भरला उगला बोल च सुटला ॥ ४ पहा पहा ० ॥

॥ पद ॥ गुरुदातां दाता ॥ अभिनव कैसे कैसे केलें ॥ धृ० ॥
एकचि वचने न बोलत बोलती मानस विलया नेलें ॥ १ ॥ भनसं-
गें कृतनश्वर बोले ॥ निजबोधिं उतरिलें ॥ २ ॥ दाम म्हणें मज
मीपणविगारित ॥ निजपदां नांदाविलें ॥ ३ ॥

॥ पद ॥ मिश्रित सागसाग ॥ अंगे निवडी तो ची चतुर ॥ धृ० ॥
ब्रह्मनिर्जन अद्वय सत्य साया जनार द्रव अनित्य ॥ १ ॥ पागसीवी-
ण खंग निवडे ना ॥ पद कमें जन हीन कळना ॥ २ ॥ मेळविलें जळ
अमृत दोनी ॥ हंस जसा पय ये निवडोनी ॥ ३ ॥ दाम म्हणे निज
कौतुक मोटें ॥ अनुभव बोलती शाब्दिक खोटे ॥ ४ ॥

॥ अभंग ॥ प्रपंच व्यागियेला बुद्धि ॥ जडली परमार्थ उपाधी
॥ १ ॥ मना होई सावचित्त ॥ व्याग करणें उचित ॥ २ ॥ संपदाय
समुदाय ॥ नेणें जडे अहंभाव ॥ ३ ॥ रामदाम म्हणे नेमें ॥ भिक्षा
सागणें उत्तम ॥ ४ ॥

॥ अभंग ॥ प्रपंच केला नढातोडी ॥ पडली परमार्थाची बेढी
॥ १ ॥ सावधान व्हावें जीवा ॥ व्याग केला ची करावा ॥ २ ॥ काम

क्रोध राग द्वेष ॥ अंगीं जडले विशेष ॥ ३ ॥ रामदासें बरें केलें ॥
अवघें जाणनि त्यागीलें ॥ ४ ॥

॥ अभंग ॥ नको ओळखीचे जन ॥ अंगीं दाजे अभिमान ॥ १ ॥
आतां तेथें जावें मना ॥ जेथें कोणी ओळखेना ॥ २ ॥ लोक ह्मणती
कोण काय ॥ पुमतां ही सांगों नये ॥ ३ ॥ रामदास ह्मणे पाहीं ॥
जेथें कांहीं चिंता नाही ॥ ४ ॥

॥ अभंग ॥ तुझां आह्मां मुळीं झाली नाहीं तूटी ॥ तूटी वीण भे-
टी इच्छीतसां ॥ १ ॥ इच्छीतसां योग नसतां वियोग ॥ तुझां आह्मां
योग सर्वकाळ ॥ २ ॥ सर्वकाळ तुझी आह्मी एक स्थळीं ॥ वायां
मृगजळीं वुडों नको ॥ ३ ॥ वडों नको आतां सावध असावें ॥ रूप
ओळखायें जवळीच ॥ ४ ॥ जवळीच आहे नका धरूं दूरी ॥ बाह्य
अभ्यंतरीं असोनियां ॥ ५ ॥ असोनी सान्नय वियोगाचा खेद ॥ न-
सोनियां भेद लावूं नये ॥ ६ ॥ लावूं नये भेद मायिक संबंधीं ॥ रा-
मदासा बांधीं भेटी झाली ॥ ७ ॥

॥ अभंग ॥ अनंताचा अंत पहावया गेलों ॥ तेणें विसरलों आ-
पणासी ॥ १ ॥ आपणा आपण पाहतां दिसेना ॥ रूप गवसेना
दोहीं कडे ॥ २ ॥ दोहीं कडे देव आपण चि आहे ॥ संग हा न साहे
माझा मज ॥ ३ ॥ माझा मज भार जाहला बहुत ॥ देखतां देखत
कळों आलें ॥ ४ ॥ कळों आला भार देखतां विचार ॥ पुढें सारासार
विचाराणा ॥ ५ ॥ विचाराणा झाली रामीरामदासीं ॥ सर्व ही संगासी
मुक्त केलें ॥ ६ ॥ मुक्त केलें मोक्षा मुक्तीची उपेक्षा ॥ तुटली अपेक्षा
कोणी एक ॥ ७ ॥

॥ अभंग ॥ शाहाणे ह्मणवितां ब्रह्मज्ञानें वीण ॥ संमाराचा शी-
ण करोनियां ॥ १ ॥ करोनी संसार रात्रंदिवस धंदा ॥ कैसे हो गो-
विंदा चूकलेती ॥ २ ॥ चूकलेती वायां तुझी कां बंध हो ॥ अंतरीं

मोहेहो जन्मवरी ॥ ३ ॥ जन्मवग वंशें वाहिलें वाडगें ॥ व्यर्थ काम-
गें रंगोतिया ॥ ४ ॥ रंगोतिया कामीं अंतगरे रामीं ॥ दाम
ह्मणे ऊर्मा कामा नये ॥ ५ ॥

॥ अभंग ॥ ज्ञान आलें भक्तजना ॥ मांडे नये उपासना ॥ १ ॥
ऐका मागचें ही नाग ॥ मुख्य सांगतां विचार ॥ २ ॥ हेचि सर्वांचें
कल्याण ॥ मानें नये अपमान ॥ ३ ॥ दाम ह्मणे अनुभवलें ॥ भजन
भगवंताचें भलें ॥ ४ ॥

॥ अभंग ॥ प्रवृत्ति सामुंरें निवृत्ति माहेर ॥ तेथें निरंतर मन मा-
झें ॥ १ ॥ माजे मनीं सदा माहेर तुटेना ॥ सामुरी सुटेना काय कळ
॥ २ ॥ काय कळ मज लागला लौकिक ॥ तेथें हा विवेक दृष्टी जा-
य ॥ ३ ॥ दुर्गा जाय तित मज चि देवतां ॥ प्रयत्न कळ जातां होव
नाहीं ॥ ४ ॥ द्योत नाही यत्न संतसंगावीण ॥ रामदासी खुन सां-
गतमें ॥ ५ ॥

॥ अभंग ॥ ओळतां ज्ञान ओळखी मोडली ॥ भेटी हे जोडली
आपणामी ॥ १ ॥ आपणामी भेटी झाली चहतां दिमां ॥ तूट्या
वळसा मीपणाचा ॥ २ ॥ मीपणाचा भाव भावें केला बाव ॥ दाम
ह्मणे देव प्रकटला ॥ ३ ॥

॥ अभंग ॥ दिसां नामेल सर्वत्र जाणती ॥ वायां बोला वि-
त्पत्ति काय काज ॥ १ ॥ सार्वकारण हा विवेक पाहिजे ॥ तरी च
लाहिजे शास्त्रासी ॥ २ ॥ शास्त्रांनीं जागें येणें चि न घडे ॥
साकार हें मोडे दाम ह्मणे ॥ ३ ॥

॥ अभंग ॥ मन हें विवेके विशाळ करारें ॥ मग आठवावें पर-
ब्रह्म ॥ १ ॥ परब्रह्म मनीं तरी च नीवळे ॥ जरी बोधें गळे अहंकार
॥ २ ॥ अहंकार गळे संताचे संगती ॥ मग आर्दी अंती समाधान
॥ ३ ॥ समाधान घडे स्वस्वरूपी राहतां ॥ विवेक पाहातां निः

१. कामादिकाचा आवेश. २. व्यर्थ.

मंगाचा ॥ ४ ॥ निःमंगाचा संग दृढ तो धरावा ॥ संसार तरावा
दान ह्मणे ॥ ५ ॥

॥ अभंग ॥ आह्मी सावधान गावें ॥ तुझी सावध ऐकावें ॥ १ ॥
सकळ सृष्टीचा गोसांवी ॥ त्याची ओळख पुढावी ॥ २ ॥ स्वयं
बोलिला सर्वेशु ॥ ज्ञानें विण अवघे पशु ॥ ३ ॥ दाम ह्मणे नाहीं
ज्ञान ॥ तया नरकी पतन ॥ ४ ॥

॥ अभंग ॥ जेणें ज्ञान हें नेणावें ॥ पशु तयारी ह्मणावें ॥ १ ॥
जेणें केलें चराचर ॥ कोण विश्वासी आधार ॥ २ ॥ ब्रह्मादिकां-
चा निर्मिता ॥ कोण आहे त्या परता ॥ ३ ॥ अनंत ब्रह्मांडांच्या
माळा ॥ विचित्र भगवंताची कळा ॥ ४ ॥ रामदामाचा विवेक ॥
सर्वा घटीं देव एक ॥ ५ ॥

॥ अभंग ॥ देह आरोग्य चालतें ॥ भाग्य नाहीं त्या परतें ॥ १ ॥
लाहो ध्यावा हर्षभक्तीचा ॥ नाहीं भगवत्पा देहाचा ॥ २ ॥ देह आ-
हे क्षणभंगुर ॥ तुम्ही जाणतां विचार ॥ ३ ॥ रामांरामदाम ह्मणे ॥
अकस्मात लागे जाणें ॥ ४ ॥

॥ अभंग ॥ ज्याचेनी जितासी त्यासी चुकल्यासी ॥ व्यर्थ चि
झालासी भूमिभार ॥ १ ॥ भूमिभार जिणें तुझें गुरू विणें ॥ वचनें प्र-
माणें जाण बापा ॥ २ ॥ जाणें तूं हे गती गुरू विण नाहीं ॥ पदमी
प्रवाहीं माया जाळी ॥ ३ ॥ मायाजाळीं वायां गुंतलामी मूढा ॥ ज-
न्मा वरि वोढा तडातोडी ॥ ४ ॥ कांहीं तडातोडी कांहीं देव जोडी ॥
आयुष्याची घडी ऐसी वेची ॥ ५ ॥ ऐशी वेची बापा आपुली
वयसा ॥ दास ह्मणे ऐशा काळीं घाली ॥ ६ ॥

॥ अभंग ॥ काय करितें हें मन ॥ साक्ष आपुला आपण ॥ १ ॥
काय बासना ह्मणते ॥ आपणास साक्ष येते ॥ २ ॥ मन असे बरगळ ॥
केल्पा होतसे बिबळ ॥ ३ ॥ सोडीना हें सांसारिक ॥ कांहीं पढावे

विवेक ॥ ४ ॥ दाम ह्यगे मावधान ॥ पदगी बांधलें मरण ॥ ५ ॥

॥ अभंग ॥ कर्तुनि अकर्तें होऊनीयां गेले ॥ तेणें पथें चाले तो
विधन्य ॥ १ ॥ तो चि धन्य जनीं पणें साधनानीं ॥ जनीं आणि
बनीं सांगिस्वाचीं ॥ २ ॥ सांगिस्वाचीं जेथें तेथें पाळटेना ॥ नये अ-
नमाना कोणी एक ॥ ३ ॥ कोणा एक लोक देहाशी पाहाती ॥ अं-
तर्गिची मनी कोण जाणे ॥ ४ ॥ कोण जाणे काय सांगता मनीचें ॥
जनामि जनाचें कळतसे ॥ ५ ॥ कळतसे पारि अतर शोधवें ॥
मनामी बोधवें दाम ह्यणे ॥ ६ ॥

॥ अभंग ॥ तुम्ही आम्ही करू देवाचा निधय ॥ जया नाही ल-
य तो चि देव ॥ १ ॥ देव हा अमर नित्य निरनर ॥ व्यापनी अंतर
देव आहे ॥ २ ॥ ज्ञान देही वसे तया देव दामे ॥ अंतर्गि प्रकाशे ज्ञा-
नदर्शी ॥ ३ ॥ ज्ञान देहा होता पाविजे अनंता ॥ हा शब्द तत्त्वता
दाम ह्यणे ॥ ४ ॥

॥ अभंग ॥ चोळवेना ते चोळवें ॥ चोळवेना तेथें जवें ॥ १ ॥
नवल स्वरूपाच्या योगें ॥ जावण्याचे वियोगें ॥ २ ॥ वाट नाही
तेथें जवें ॥ जाणवेना नें जाणावें ॥ ३ ॥ गमदामीं दृढ बुद्धि ॥ हो-
नां सहज समाधि ॥ ४ ॥

॥ अभंग ॥ गेलों वस्तुशी भेटाया ॥ निकडे ब्रह्म डकडे माया ॥ १ ॥
दोही मध्ये सांपडलों ॥ मी च ब्रह्म ऐमें बोलों ॥ २ ॥ वस्तु निर्मळ
निश्चय ॥ माया चंचळ चपळ ॥ ३ ॥ गामीगमदाम ह्यणे ॥ अवधें म-
नाचें करणें ॥ ४ ॥

॥ दिवटा ॥ दृशार भाई दृशार ॥ अयशीं अमाचें स्वप्नदोर ॥
काळोमें पडलें फार ॥ एकाशी एक दिवेटा ॥ १ ॥ चोरांचे कळप
फिर्ता ॥ अर्वाचित दगा कांरती ॥ निजोन कां जागविते ॥ मी
दिवट्या माहेवाचा ॥ २ ॥ मी दगम नव्हे माहेवाचा ॥ नफर इत-

बारांचा ॥ मज रातीं जागवयाचा ॥ हुद्दा दिधला ॥ ३ ॥ मी मारें
 रात जागतों ॥ अठरा महालांची खबर घेतों ॥ मा ही नजरें रा-
 खतों ॥ मनीं धरितों चहुंचे गुण ॥ ४ ॥ मी सकळिकांचें करितों बरें ॥
 परि मज मानिती अहंकारें ॥ घोरों लागती झोपेच्या घोरें ॥ ते म-
 मूळ नागवती ॥ ५ ॥ जे मजला मानिती ॥ माझ्या विचारें वर्तती ॥
 तरि हरिगस्त झाला न पवती ॥ ते नाडेनात जी ॥ ६ ॥ जे जे झो-
 पेनें पीडती ॥ ते ते अवघेचि नाडले ॥ यमयातनेशी जुडले ॥ पा-
 हुणे र द्यावया कारणें ॥ ७ ॥ जे मदभरें जडले ॥ जन्ममरणा राहा-
 टीं जोडले ॥ मुटिका नव्हती पाडिले ॥ बांधोनियां जी ॥ ८ ॥
 अरे जागा स्वरूपीं जागा ॥ मुक्तीचा मोहाला भोगा ॥ कर्म आप-
 ले अंगा ॥ लागों च नेदावें ॥ ९ ॥ अरे हुशार भाई हुशार ॥ झोपेनें
 नाडले थोर थोर ॥ म्यां जे जे केले खबरदार ॥ ते कडशीं पाडिले
 जी ॥ १० ॥ महादेव निजेनें भ्रमला ॥ विपें तयमळां लागला ॥ म-
 ग म्यां खबरदार केला ॥ तो बांचला दो अक्षरी ॥ ११ ॥ ग्वापी
 कार्तिक निजेनें भ्रमला ॥ वळेंची परस्त्री भोगूं लागला ॥ मातृगम-
 न घडायें त्याला ॥ तो म्यां खबरदार केला ॥ १२ ॥ विष्णु निजेनें
 भ्रमला ॥ परस्त्रिये मोहें जागी झाला ॥ तो म्यां खबरदार केला ॥
 मोहो दवडीला शक्तीचा ॥ १३ ॥ ब्रह्मा निजेनें भ्रमला ॥ चोगांनीं
 समूळ नागविला ॥ सकळ धर्म बुडविला ॥ दुकाळ पाडिला मोठा
 जी ॥ १४ ॥ मग म्यां खबरदार केला ॥ तो बावातें स्मरला ॥ ते-
 णें जाउने चार मारविला ॥ लेकाचें वित्त दिधलें ॥ १५ ॥ नागद
 निजेनें भ्रमला ॥ बायको होऊनी साठ लेंक व्याला ॥ तो म्यां ख-
 बरदार केला ॥ मग पावला पहिला वेष ॥ १६ ॥ इंद्रें मानिलें ना-
 हीं मजला ॥ सहस्र भोके पडलीं त्याला ॥ शुक्रें डोळा फोडोनी घे-
 तला ॥ न मानी मजला ह्मणवूनी ॥ १७ ॥ चंद्रें नाहीं मानिलें मज-

ला ॥ अभिमाने मखें निजला ॥ तो क्षयरोगी जाहला ॥ नाहला
 आपले कर्णाने ॥ १८ ॥ वक्ष निजेने भ्रमला ॥ मानिले नाही म-
 जला ॥ पूर्वाशरणी मुकला ॥ जाहला यौ तो बोकडमुखी ॥ १९ ॥
 गुरूने नाही मानिले मजला ॥ वाडिले गमवुनी वेमला ॥ यम निजेने
 व्यापिला ॥ झाला केवळ दामीपुत्र ॥ २० ॥ रावण निजेने भ्रमला ॥
 कुलक्षय करुनि ओकी पडला ॥ मग म्यां खवगदार केला ॥ मग
 जाहला रामरूपी ॥ २१ ॥ ऐसे ऐकोनि दृष्टांत ॥ सावध करुनी क-
 रा स्ववित ॥ तरे आपले फल भोगा समस्त ॥ मी सांगतो जी ॥
 ॥ २२ ॥ मी सांगतो उतगडे ॥ कोणाशी कांही मागत नाही ॥ परो
 पकारास्तव पाही ॥ दृष्टांत करितो ॥ २३ ॥ ऐसे दिवटा जाय बा-
 लोनी ॥ वरदा घाली हाक देवुनी ॥ दाम द्यागे दिवटया मानी ॥ तो
 चि तरला मोहगती ॥ २४ ॥

॥ पिंगळा ॥ भाकण रु ॥ धीगहनमंतामी दवा ॥ मंमंयमी दु-
 वा ॥ संताचे मभेगी दवा ॥ धर्माचे मभेगी दवा ॥ राजमुद्रा देवमु-
 द्रा ॥ ज्ञानमुद्रा ते धर्मशी दुवा हो ॥ वेदांतनिद्वान दवा ॥ धादांत
 ते मज पिंगळ्याचे बोलणे गाय नगायन हो ॥ १ ॥ ऐसे सर्वही मरे-
 ल ॥ परि अधिनाशी वस्तू एक उरेल ॥ ने मज्जान जाणनील गाय
 नगायन हो ॥ २ ॥ या पृथ्वीम प्रलय होईल ॥ महाकाल पडेल ॥
 सकळ जीवने आटेल ॥ हा मी पिंगळा बोलुन जातो ॥ ३ ॥ शनव-
 रुप पाऊस जाईल ॥ तेणे जीवग्रही मरेल ॥ सुखी बाग कळी त-
 पेल ॥ तेणे पर्वता माहून पृथ्वी जळेल ॥ गाय ० ॥ ४ ॥ पाळवी शे-
 पाचिया फडा ॥ तो विष वमी भटभटा ॥ पाताळ जळती धडध-
 डा ॥ ऐंशी ब्रह्मांडीची गळोढा होईल ॥ गाय नगायन हो ॥ ५ ॥
 पाऊस पडेल गंडाधारी ॥ तेणे वुडेल धात्री ॥ अग्नि प्रकटेल अं-
 बरी ॥ तो कांगल बाहरी ॥ तथा पाणिपाची तेथें सुटेल बावधान ॥

तेणें विश्ले तो अग्न ॥ वारियामी गिल्लितां गगन गगनासी राहे
 स्वावुन ॥ तो तामम अहंकार गाय नरायन हो ॥ ६ ॥ राजस बुडवी-
 ल तामम अहंकाराम सात्विक बुडवील ॥ राजस गिल्लील तामस
 सात्विक गिल्लिल अहंकाराम ॥ गुण माया गिल्लील गुणाम ॥ महं-
 माया करील गाय नरायन हो ॥ ७ ॥ गुणक्षांभिणी माये पोटीं ॥
 माया मूळमाया पोटीं ॥ मूळमाया स्वरूपा पोटीं ॥ लीनहो गाय न-
 रायन हो ॥ ८ ॥ विघ्न मोठें गाय राम नहो ॥ कांहीं शान्ति करा हो ॥
 कांहीं त्याग करा हो ॥ उत्तम पादा राजा गाय राय नहो ॥ ९ ॥ धु-
 रेची राप्ती कोण ॥ बापाचीं गर्जी कोण ॥ म्यां स्वप्न खांब मिथू-
 न कर्क सिंह कन्या तूळ वृश्चक धन मकर कुंभ मीन ॥ १० ॥ मीना-
 चा मी रोग वरा लाभ आहे गाय रायन हो ॥ योग्या पुस्तकाचा
 शकुन पाहें ॥ मज पिंगळ्याचे हातें नगाय ॥ ११ ॥ ब्रह्मकांडीं खो-
 विला वरी ॥ निघाली रंकाशी राज्यपदवी ॥ तुझी हगपली मांघटे-
 ल ठेवी ॥ तरी मज पिंगळ्याला विमरोन ॥ रामीरामदास सर्वदा
 भाकून गेला निजपदा ॥ त्याचिया नेमाची शब्दा ॥ जतन करा
 गाय न राय हो ॥ १२ ॥

॥ जोगीछंद ॥ काळ बहिरी मसाणा ॥ बंधु तुलज्याचा जाणा ॥
 काळ पिळियेला घाणा ॥ बहिरी हुर्मजी नाणा ॥ बहिरी जोग बो-
 लणी बोलती ॥ निळ्या घोड्याचा रावुत ॥ हातीं त्रिशूल संगीत ॥
 कावे घेतो लखलखत ॥ उंच कास तखतखीत ॥ ताघडोबडसात ॥
 तेथें बहिरीचि प्रचिती ॥ नागखंडें झोंबती ॥ तेथें बहिरीची प्रचि-
 ती ॥ नागखंडें झोंबती ॥ तेथें बहिरीचि प्रचिती ॥ पहिला देव तो
 ब्रह्माच ॥ दुसरा देव मुमुक्षुवा ॥ तिसरा देव तो सायकाच ॥ चवथा-
 देव तो वेगळा ॥ अगम्य त्याची लिळा ॥ पहिला गुण महेशाचा ॥
 दुसरा गुण तो ब्रह्मयाचा ॥ तिसरा गुण तो विष्णूचा ॥ चौथा गु-

ण तो वेगळा ॥ पहिला भक्त तो कायेचा ॥ दुसरा भक्त तो वाचे-
चा ॥ तिसरा भक्त तो मनाचा ॥ चौथा भक्त तो वेगळा ॥ आगम्य
त्याची लिळा ॥ कानफाटया ॥ आलेख जागी ॥ आलेख आलेख
सबकोटुकडे ॥ आलेख आलेख मोन्यागा ॥ जेमी किणीही वेसी
रहणी ॥ मोट नाथका प्यागा ॥ आलेख जागे ॥ मोड आलेख जागे ॥
आलेख पाया कहणा ॥ आया उमरी वात झुटी ॥ गोरख गोरख स-
बकोटुकडे ॥ गोरख नवजे कोडे ॥ जोगाद्रक जो कांउ रखे मोडे
गोरख होय ॥ नवाकसनवनकरे ज्यो रे प्राणस्थि हो गाथाकथा
छोड कंठ लगाय जोगी रहता नग ॥ जनमोभीगी मनमो त्यागी ॥
मनमो वडा जनमो मुक्ता ॥ कथना कहन लोकटफावे ॥ मोडि ज्ञा-
नका आंधा ॥ जोगी भीतर मडिया ॥ पोकरे भीतर वाडे ॥ जी-
वनमे जीय देखन गया जोगी ॥ की मृगतपायी ॥ फेरी करे घरघ-
र फेरी ॥ कानरा बड्याईवाग ॥ कथा आवे कथा जावे ॥ जोगी
रहता न्यारा ॥ मिगी वाजे वावगाजे मोडि मंडी वाडे ॥ नाथ
न वुझे गुनमन मेरे ॥ नाथ वुझे मो छुटे ॥ मद्रा फारकानमो हागी ॥
आपमे नफागीको ये आपमे फारे मद्रा पैटी ॥ मोडे गोरख होय ॥
जोग न ज्यानु जगुन न जानु ॥ न जानु आसन ध्यान ॥ रामाक
कृपा दामन पाई ॥ आलेख हवा परिपूर्ण ॥ १० ॥

॥ अभग ॥ (प्रश्न) नमो बागीश्वरी गारुडा मुंदरी ॥ श्रोता प्रश्न
कर्ग वक्त्याशी ॥ १ ॥ वक्त्याशी पुमे जीव हा कवण ॥ शिवार्च
लक्षण मांगा मज ॥ २ ॥ मांगा मज आत्मा कैसा तो परमात्मा ॥
बोलिजे अनान्मा कवण तो ॥ ३ ॥ कोणता प्रपंच कोणें केला मंच ॥
मागुना विमंच कोण करी ॥ ४ ॥ कोण ते अविद्या मांगावी ते वि-
द्या ॥ कैमें आहे आद्या स्वरूप ता ॥ ५ ॥ स्वरूपी ती माया कैशी मूळ-
माया ॥ इशी चालावया कोण आहे ॥ ६ ॥ आहे कैमें गुन्य कैमें

तें चैतन्य ॥ समाधान अन्य कवण तें ॥ ७ ॥ कवण जन्मला कवणा
मृत्यु आला ॥ बद्ध मुक्त झाला कवण तो ॥ ८ ॥ कवण जाणता
कवणाची सत्ता ॥ मोक्षही तत्त्वता कोण सांगा ॥ ९ ॥ सांगा आ-
ह्ना खूण सगुण निर्गुण ॥ पंचवाम प्रश्न दाम करी ॥ १० ॥

॥ अभंग ॥ २ ॥ (उत्तर) नमो वेदमाता नमो त्या अनेता ॥ सांगों
प्रश्न आतां श्रोतयांचे ॥ १ ॥ श्रोतयांचा प्रश्न जीव तो अज्ञान ॥
जया सर्व ज्ञान तांचा शिव ॥ २ ॥ शिवा पर आत्मा त्या नाम परमा-
त्मा ॥ बोलिजे अनात्मा अनिर्वाच्य ॥ ३ ॥ वाचा हा प्रपंच मायीक
जाणावा ॥ घडी मोडी देवा पामोनियां ॥ ४ ॥ विषय अविद्या त्याग
तो सुविद्या ॥ निर्विकल्प आद्या स्वस्वरूप ॥ ५ ॥ कल्पना हे माया
सत्त्व मूळमाया ॥ इशी चालावया चैतन्य तें ॥ ६ ॥ नकारे तें शून्य
व्यापक चैतन्य ॥ ईश्वर अनन्य समाधान ॥ ७ ॥ जीव हा जन्मला
जिवा मृत्यु आला ॥ बद्धमुक्त झाला तोच जीव ॥ ८ ॥ ईश्वर
जाणता ईश्वराची सत्ता ॥ मोक्ष हा तत्त्वता ईश्वर चा ॥ ९ ॥ ईश्वर
निर्गुण चेतवी सगुण ॥ हे चि ब्रह्मखूण दाम ह्मणे ॥ १० ॥ दास ह्मणे
सर्व मायेचें करणें ॥ रूप सर्व जाणें अनुभवी ॥ ११ ॥

॥ अभंग ॥ १ ॥ (प्रश्न) संतसंगें तुज काय प्राप्त झालें ॥ सांग पां
वहिलें मज पाशीं ॥ १ ॥ मज पाशीं सांग कोण मंत्र तुज ॥ काय
आहे गुज अंतरीचें ॥ २ ॥ अंतरीचें गुज काय समाधान ॥ मंत्र
जप ध्यान कैसं आहे ॥ ३ ॥ कैसं आवाहन कैसं प्रियमर्जन ॥ कैसं
पिंडज्ञान सांगें मज ॥ ४ ॥ सांग मज कोण तुझी उपामना ॥ मुद्रा
ते आसना सांगें मज ॥ ५ ॥ सांग पंचीकरण चित्तचतुष्टय ॥ कैसं तें
अद्वय जीवशिव ॥ ६ ॥ जीवाशिवेक्य झालें कोणे रीती ॥ सांग
मज प्रती अष्ट देह ॥ ७ ॥ अष्टदेहपिंडब्रह्मांडरचना ॥ तत्त्वविवंच-
ना सांगें मज ॥ ८ ॥ सांग मज भक्ती कैशी ते विरक्ती ॥ सायुज्य-

अंतर्बाह्य शुद्ध झालों ॥ रामदर्शने निवालों ॥ २ ॥ मन मुंडिल्या
उन्मन झालें ॥ शिर मुंडिल्या काय केलें ॥ ३ ॥ दामें तीर्थविधि
केला ॥ राभी पिंड समर्पिला ॥ ४ ॥

अभंग ॥ १ ॥ माझे मनीं सर्व मुग्न व्हावें तुज ॥ ह्मणोनियां गूज
सांगतमें ॥ सांगतमें हीत त्वां जिवीं धरावें ॥ भजन करावें राघ-
वाचें ॥ २ ॥ राघवाचें प्रेम जें करी विश्राम ॥ येर सर्व श्रम जाण
बापा ॥ ३ ॥ जाण वा वचन हें माझे प्रमाण ॥ वातातमें आण राघ-
वाची ॥ ४ ॥ राघवाची भक्ती ते माझी विश्रंती ॥ असों द्यावी
चित्ती दाम ह्मणे ॥ ५ ॥

॥ अभंग ॥ २ ॥ ज्याचें नाम घेशी तें चि तूं ओढसी ॥ पाहें आ-
पणामी शोधूनियां ॥ १ ॥ शोधितां शोधितां मीपण चि नाही ॥
मीपणाचें पाहीं मूळ बरें ॥ २ ॥ मूळ बरें पाहा नसोनियां राहा ॥
आहा तेंसें आहा सर्वगत ॥ ३ ॥ सर्वगत आत्मा तो चि तो परमा-
त्मा ॥ दास अहमात्मा सांगतम ॥ ४ ॥

॥ अभंग ॥ जो कां भगवंताचा दाम ॥ तेणें असावें उदाम
॥ १ ॥ काय देतिल तें चि घ्यावें ॥ कोणा कांहीं न मागावें ॥ २ ॥
आशा कोणाची न करावी ॥ बुद्धि भगवंती लावावी ॥ ३ ॥ सदा
श्रवणमनने ॥ आणि इंद्रियदमने ॥ ४ ॥ नानापरी बोधुनि जीवा ॥
आपुला परमार्थ साधावा ॥ ५ ॥ रामदासीं पूर्ण काम ॥ बुद्धि दिली
हे श्रीराम ॥ ६ ॥

॥ अभंग ॥ बोलवेना तें बोलावें ॥ चालवेना तेथें जावें ॥ १ ॥
नवल स्वरूपाच्या योगें ॥ जीवपणाचे वियोगें ॥ २ ॥ वाट नाही
तेथें जावें ॥ जाणवेना तें जाणावें ॥ ३ ॥ नसोनियां भेटी घ्यावी ॥
तुटी असोनि पाडावी ॥ ४ ॥ रामदासीं दृढ बुद्धी ॥ होतां महम
समाधि ॥ ५ ॥

॥ अभंग ॥ एक वाय दोन म्बडें ॥ एंभें बोलार्चें गोकडें ॥ १ ॥
जणें उठनी मंगय ॥ तें बोलणें कामा नये ॥ २ ॥ बहविधा झालें
टावें ॥ मत्स्य कोणी ही जाणार्चें ॥ ३ ॥ रामरामदास ह्मणें ॥ एक-
निश्चयें बोलणें ॥ ४ ॥

॥ अभंग ॥ तो वरी तोवरी दगमगीना कटा ॥ देहाची आ-
पदा झाली नाही ॥ १ ॥ तोवरी तोवरी परमार्थ स्वयंभ ॥ जंव पो-
टीं लोभ आला नाही ॥ २ ॥ तोवरी तोवरी अयंत मद्राव ॥ विशेषें
वैभव आलें नाही ॥ ३ ॥ तोवरी तोवरी सांगे निर्गमिमान ॥ देहाशी
अपमान झाला नाही ॥ ४ ॥ तोवरी तोवरी धीरत्वाची मात ॥ प्र-
पंचीं आघात झाला नाही ॥ ५ ॥ रामदास ह्मणें अवघे ची गावा-
ळी ॥ ऐसा विगळा वळी धैर्यवंत ॥ ६ ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीमद्रुसीना रामचंद्राभ्यां नमः ॥ श्रीम-
तमकलजगदंश जगदाधाराखिलजगन्मनितयंतृजगान्निवासानु-
यायीममगरुपरंपरादिगुरुश्रीममर्थरामदासमेवाशीलमखागमगु-
रुत्तपा, शिष्याम ममदासपद्धतीचे ज्ञान व्हावें ह्मणून, रामरु-
पणाचे हातून लिहविते. या उल्लेखें चाफळ, मज्जनगड, कल्याण
महागजाचे स्थान होमगावा रामदासमांपदायिकांचे नित्यनैमि-
क्तिकोपयोगा कांहीं अप्रामिद्ध आणि प्रामिद्ध ग्रंथ रामदासकृत नि-
रनैमित्तिकपद्धतिसोपानाचा सर्वांनी स्वीकार करून न्यूनातिगि-
त्तापगधाची क्षमा करावी, याविषयी मज्जनांस विनयपूर्वक
प्रणति ॥ श्रीरुसा श्रीममर्थ रामदास हे सूर्याजीपंत'कुरुकर्णी जां-
बेकर यांचे कनिष्ठपुत्र, श्रीएकनाथाचे भावे, शालिवाहन शंके
१५३० सालीं जगदुद्धागर्थ अवतीर्ण होऊन पुढें आठवे वर्षी वि-
वाहांत सावधानशब्दावगोबर वैराग्यधारण करून अंतःपटाचे
आहून पळून गेले. आणि मार्गीत सात दिवस झाडास उलटें टां-
मून घेऊन त्यांनीं श्रीमारुतीस फार करुणा भाकिली. नंतर त्यांनीं

दर्शन देऊन झाडाचें सोडून पंचवटीस माक्षात् श्रीगमदर्शन कर-
विलें. ते वेळीं श्रीगमांनीं त्रयोदशाक्षरीमंत्राचा उपदेश करून
केकेयीनें दिलेलीं वल्कले प्रसाद दिलीं. अंगावर मावगण, मस्त-
की धारण करण्यास कावेचा कांहीं भेद हर्मजी रंगाची वस्त्रे, घे-
ण्यास आज्ञा दिली. संकटीं सर्वविघ्नाववागण करणारी उपासना
मारुति, शक्ति देणार जानकी देवी, मुख्य मठ अयोध्या, मुखी नाम,
चिर्त्ती राम, ह्या स्वरूपसंप्रदायानें हीं लक्षणे वाळगून वागार्थे, व
आणखी कांहीं पृथ्वीप्रदक्षिणेच्या मार्गी श्रीदत्तरूपे चिन्हें देऊं.
अशी आज्ञा देऊन अंतर्धान पावले. नंतर समर्थानीं टाकळीमु-
कामीं तेरा कोटी मंत्राचें महापुस्त्यगण वागवपीत करून विसावे
वर्षीं ज्येष्ठ शिष्य उद्धव याम तेथें ठेवून मुख्य वल्कलें देऊन मारु-
तिसंवा सांगून आपण पृथ्वीप्रदक्षिणस गेले. मार्गी दत्तांनीं अखि-
लविघ्नें दूर होण्याकारितां मणका गळोळ, तिरकमठा, भिक्षेस
झोळी व उभ्यानें समाधि साधावा अशी युक्ती सांगून तद्रूपयोगीं
कुबडी दिली व ब्रह्मचर्यास्तव मस्तकीं जटा, नखें, श्वेतवस्त्राचीं कौ-
पीन, कटिसूत्र, गुरूस अर्पण केलेला देह, या लक्षणांनीं संपन्न, नै-
ष्ठिकब्रह्मचर्याश्रम. यथाकालीं द्वादश तिलक गोपविंदन आणि
भस्म, श्रीरामत्रयोदशाक्षरमुद्रा, तुळसीरुद्राक्षमालाधारण, के-
वळ वैदिक धर्मानें तंत्रमार्गी सोडून श्रीरामनवमी, एकादशी,
शिवरात्र, कृष्णजन्माष्टमी, हनुमंतजयंती हीं व्रतें, सर्व कुळदे-
वतांचा मान, मंत्रास छंदऋषिन्यास नाहीत, केवळ वेदाध्याय-
विधीनें जप, अशा प्रकारें कर्मापासनापूर्वक भक्ति, ज्ञानवैराग्य
स्थापन करून उद्धव, कल्याण, भोळाराम, दिवाकर, भीम, शि-
वाजी, बामुदेवगोसावी, मसळगोसावी, प्रभृति शिष्य. अका, वे-
णु, बाहिणा, प्रभृति मंडळीस सन्मार्ग लागावा यास्तव बोधक ग्रं-
थ केले ते— १ दासबांध. २ सगुणध्यान. ३ निर्गुणध्यान. ४

विक्रीम तयार अमलेलीं पुस्तकें.

श्रीहरिवरदा या नांवाची श्रीमद्भागवतदशमस्कंधावरील मराठी ओवीवद्ध टांका श्रीमत्कृष्णदयार्णवस्वामींनीं केलेली. किंमत २० रु. ट. हा. ३ रु.

मोरोपंती भारताचीं अठरा पर्व (तीन भागांमध्येनवनीताप्रमाणें बांधलेलीं) किं. ५॥ रु. ट. ख. ९ आणे.

उद्धवसुतकृत रामदासस्वामाचें चरित्र (रामदामी कीर्तनसंग्रह) नवनीतासारखेंच बांधलेलें. पृष्ठसंख्या ५७५. किंमत १॥॥ रु. ट. ख. ३ आणे.

आत्मारामबोवाकृत रामदास स्वामींचें चरित्र, ओवीवद्ध पृष्ठसंख्या ४५०. किं. १॥ रु. ट. ख. २॥ आणे.

लघुबोध किं. १ आणा. ट. ख. अर्धा आणा.

श्रीसमर्थरामदासकृत जुना दासबोध. पृष्ठसंख्या ९२ किं. ६ आणे. ट. ख. ४॥ आणा.

श्रीसमर्थरामदासकृत नित्यनैमित्तिक. किं. १२ आणे. पृष्ठसंख्या १६०. ट. ख. १ आणा.

बाबाजी अनंत प्रभु तेंडुलकर,

“ श्रीहरिवरदा ” प्रिंटिंगप्रेसचे मालक.

गणेशरामजिची वाडी.-गिरगांव मुंबई.

